

7096 AA 60090201
OSREDNJA KNJIŽNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

RIM / ODLOČATI BO MORALA O ODVZEMU PARLAMENTARNE IMUNITETE

Giulio Andreotti se zagovarja pred senatno komisijo

Dolg samozagovor dosmrtnega senatorja - Težko delo komisije

VOJIMIR TAVCAR

sodelujejo s pravico. Med temi je najbolj znan Tommaso Buscetta, mafijski veljak, ki je s svojimi izjavami umorjenemu sodniku Giovanniju Falconeju omogočil prvi maksi proces zoper Coso Nostro. V nekaterih delih so izjave skesanec nekoliko navzkriž, vse pa se ujemajo v tem, da je bil Giulio Andreotti v stiku z mafijo in imel z njo neke vrste daj-dam odnos. Buscetta pa je dodal se hujšo obtožbo: po Andreottijevem naročilu naj bi mafija umorila novinarja Mina Pecorellija in palermškega prefekta Carla Alberta Dalla Chiesa, ker sta imela tajne dnevnike ugrabljenega predsednika KD Alda Mora, ki bi bili lahko Andreottiju nevarni.

V dnevu, ki je bil nedvomno med najdaljšimi in najtežjimi v njegovi dolgoletni politični karieri, se je bivši italijanski premier pred clani odbora za odvzem parlamentarne imunitete branil z dolgim samozagovorom (66 strani, katerim je dodal se 10 strani seznama vseh protimafijskih ukrepov, ki so jih sprejele vlade, ki jim je predsedoval), ki je težil predvsem k dokazovanju, da ga palermški sodniki neutemeljeno preganjajo. To je sklepal na osnovi trditve, da so pričevanja skesanec neosnovana, da niso logično povezana, da obtožbe sodnikov slonijo na prekonstituirani tezi o njegovi krivdi. Sodnikom je tudi očital, da so kršili postopnik, ker niso takoj

la Sapienza, kjer ima sedež odbor, množico televizijskih operaterjev, fotografov in novinarjev, največ seveda italijanskih, a veliko tudi tujih dopisnikov.

Palermški sodniki so osumili Giulia Andreottija združevanja v zločinske namene in pajdasenja z mafijskimi tolkami. Obtožba sloni predvsem na pričevanju skesanih mafijcev, ki so sklenili, da

prekinili preiskave, ko so ugotovili njegovo domnevno vpletenost, in predali vse gradivo sodišču ministrov v nadaljnji postopek. V samozagovoru tega ni omenil, toda v intervjujih in izjavah zadnjih dni se je Giulio Andreotti prikazal kot zretev komplota, ki naj bi ga pripravili ameriški krogi in pri tem navajal dejstvo, da je pred nekaj meseci srž teh obtožb z velikim poudarkom objavil New York Times. To tezo je sicer demantiral obrambni minister Nicola Mancino, ki pa ni izključil možnosti, da se za napadom na bivšega premiera skrivajo finančni in framazonski lobbyji, ki bi se hoteli masčevati Andreottiju zlasti zaradi njegovega filoarabstva in politike do Bližnjega vzhoda.

Naloga odbora ne bo lahka, čeprav je njegova dolžnost predvsem ta, da ugotovi, ali zahtevo palermških sodnikov pogojuje »fumus persecutionis« (želja po preganjanju), je pa očitno, da bo njegova odločitev brana tudi drugace: predvsem v smislu, ali so mafijski skesanci verodostojni sodelavci pravice ali ne. In četudi odbor ni sodni senat, bo njegov sklep tudi prvi odgovor (ki bo moral sicer skozi razne stopnje preverjanja) na vprašanje, ki v zadnjih tednih muči vse Italijane: kdo je v zadnjih tridesetih letih vodil državo, človek ali Belcebub?

RIM - Tudi za burno italijansko dogajanje zadnjih mesecev je bil včerajšnji dan zgodovinski. Najvidnejši italijanski politik zadnjih desetletij, državnik, ki je bil splošno znan in cenjen po vsem svetu, se je moral zagovarjati obtožbe sodelovanja z najbolj razpredeno in nevarno kriminalno organizacijo, tisto sicilsko mafijo, ki je okrvavila s svojimi zloci-

ni italijanska in evropska tla in ki je eden od nosilnih organizacij v mednarodnem prekupevanju droge in orožja.

Zacetek razprave pred senatno komisijo za odvzem parlamentarne imunitete, ki mora odločiti, ali palermški sodniki lahko nadaljujejo s preiskavo o delu in vlogi Giulia Andreottija, je prikladal na zgodovinsko dvorišče palače S. Ivo al-

BIH / KONEC EMBARGA ZA OROŽJE?

Srbski napadi na Žepo, Gorazde in Srebrenico

V Tuzlo prispel konvoj z otroki ženskami in ranjenci iz Srebrenice

SARAJEVO - Hudi boji potekajo predvsem na severu in vzhodu Bosne in Hercegovine. Srbske sile so z vsemi orožji obstreljevale Gorazde, Žepo in Srebrenico. Sinoči je v Tuzlo iz Srebrenice prispel konvoj z begunci. V enajstih tovnjakih je bilo približno 800 prebivalcev Srebrenice in okoliskih krajev. V konvoju so prevladovala ženske in otroci, med potniki pa je bilo tudi 72 ranjencev. Srebrenico so Srbi močno obstreljevali z minometalci in havbicami, z ozemlja Srbije pa je vojska ZRJ tolkla mesto s težkim topništvom. Vojsko poveljstvo Sre-

brenice je zahtevalo vrnitev generala Morillonu v mesto ter vzpostavitev zračne linije s Tuzlo. Srbske enote so obstreljevale tudi sarajevsko občino Stari Grad in območje Grdince in Hrasnice.

Posebni odposlanec ameriškega predsednika za nekdanjo Jugoslavijo Bartholomew pa je na tiskovni konferenci pred odhodom v Beograd izjavil, da bo mednarodna skupnost odpravila embargo na uvoz orožja v BiH, če bodo srbske enote nadaljevale z napadi in če Srbi ne bodo podpisali Vance-Ownevega mirovnega načrta. (Agencije)

Med otroci, ki so jih iz Srebrenice odpeljali v Tuzlo je bil tudi ta dojenček, ki ima komaj nekaj dni (Fotokolor AP)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Proporčni ali večinski volilni zakon?

Med osmimi referendum, za katere bomo volili v nedeljo in ponedeljek, prav gotovo izstopa oni, ki zadeva morebitno spremembo volilnega zakona za senat. Dejansko gre za izbiro med (sedanjim) proporčnim in večinskim volilnim sistemom. O tem, kateri sistem je po njunem mnenju boljši in kaj bo zmaga DA ali NE pomenila tudi za slovensko manjšino, odgovarjata danes predstavnika PSI Dario Tersar in SKP Sergij Lipovec.

..... stran 3

Gradnja nove mrtnišnice pri Sv. Ani v Trstu

Ob pokopališču pri Sv. Ani v Trstu nastaja nova mrtnišnica. Tržaška občinska uprava jo je dala graditi konzorciju podjetij CIET, dograje na pa bo z nekajmesečno zamudo po vsej verjetnosti letos jeseni. V njej bo tudi krematorij, ki bo vsaj v prvi fazi služil celotni Furlaniji-Juljski krajini.

..... stran 4

V Trstu nogometni praznik s tekmo Italija-Estonija

V Trstu je bil včeraj pravi nogometni praznik. Italijanska državna reprezentanca se je na novem stadionu srečala z reprezentanco Estonije v tekmu veljavni za kvalifikacije za svetovno prvenstvo. Dopoldne je bilo uradno odprje novega stadiona, ki je bil poimenovan po Tržaškem nogometnem izvedencu Nereu Roccu. Med slovesnostjo je deželni odbornik za šport Cislino zapustil stadion iz protesta zoper govor župana Staffierija, ki sploh ni omenil prispevek dežele pri gradnji športnega objekta.

..... stran 4 in 21

Priprave na upravne volitve na Goriškem

Stranke na Goriškem se pripravljajo na junjske deželne in upravne volitve, ki se bodo odvijale po novem sistemu. Čeprav je rok za predložitev kandidatih list že zelo blizu, jasni odločitve glede sestave koalicijskega lista še ni bilo. Poleg deželnih volitev bodo na Goriškem tudi volitve za obnovo pokrajinskega sveta ter občinskih svetov v Trzinu, Ronkah, Romansu in Vilešu.

..... stran 7

Strah hromi Los Angeles

Že peti dan Los Angeles s strahom pričakuje razsodbo zveznih porotnikov na procesu proti štirim policistom, ki so pred dvema letoma surovo pretepli temnopoltega voznika Rodneyja Kinga.

..... stran 23

EGIPT / RABINOVO PRESENEČENJE

Resolucija OZN 242 izhodišče za trajen mir na Bližnjem vzhodu

ISMAILIA - Pred zoro je noc najbolj temna, pravi prastar pregovor, ki je kot nalašč za včerajšnji dan zgodovinski. Najvidnejši palestinski politik, ki je bil splošno znan in cenjen po vsem svetu, se je moral zagovarjati obtožbe sodelovanja z najbolj razpredeno in nevarno kriminalno organizacijo, tisto sicilsko mafijo, ki je okrvavila s svojimi zloci-

stanj» v Papinovem loncu, ki lahko vsak trenutek eksplodira. Sam Rabin je po imenovanju za prvega ministra izjavil, da si je večkrat želel, da bi se Gaza pogreznila v morje. Težje bo s Cisjordanijo, Golanskim visavjem pa bodo brzkone brez večjih težav vrnili Siriji. Vsekakor pa je Rabin kljub dvoumnosti dal jasen znak »dobre volje« arabskim voditeljem, ki se bodo v petek in soboto sestali v Damasku, da bi sklepali o morebitni udeležbi na obnovljenih bližnjevzhodnih mirovnih pogajanjih 20. aprila v Washingtonu. Predsednik Mubarak je prepričan, da bodo v Damasku sklenili obnovev pogajanj. Tega mnenja je tudi Arafatov politični svetovalec Basam Abu Sarif, ki je se pred Rabinovo izjavo v intervjuju za Jeruzalem Post jasno povedal, da je prepričan v palestinsko udeležbo na washingtonskih mirovnih pogajanjih 20. aprila.

SPOROČILO DELAVCEV PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Štiri dni stavke

Dragi naročniki in bralci

Srčno smo upali, da nam ne bo treba se več obracati na vas s podobnimi sporocili, toda kot strela z jasnega je včeraj prispela novica, da upravni svet ZTT namerala ponovno krčiti število svojih uslužbencev. V tiskarni bi redukcija zadevala kar 50 odst. vseh efektivnih delavcev (z 12 na 6); oddelek IBM bi ukinili, za Knjižne izdaje bi ostala ena sama uslužbenka; v oddelku import-export bi od šestih oseb ostali samo dve.

Ker vemo, da se dnevnik ne more tiskati brez tiskarne, to pomeni da bodo to delo opravljali zunanji sodelavci, slovenski tiskarji pa bomo ob službo!

Pred letom dni je upravni svet optimistično najavil dotok svežega kapitala italijanskih partnerjev. Komu je ta služil? Je to bil mogoče dobronameran in prijateljski partner, ki si je zadal za cilj pomagati edinemu zamejskemu dnevniku? Danes se kažejo stvari v drugacni luci. Založnik Melzi s svojimi partnerji in tudi novonastalo podjetje PRAE isčejo samo dobiček in zapostavljajo interese nase manjšine. Na očitke, da danes velja le gola ekonomska racunica, lahko odgovorimo, da

bi v tem primeru Republika sploh ne smela obstajati, saj s svojo slabotno prodajo ne krije niti stroškov za črnilo.

Tiskarji, ki smo v tem trenutku mogoče pod najhujšim udarom smo pripravljeni spoštovati vse žrtve, ki izhajajo iz sporazuma, ki smo ga podpisali meseca avgusta lani. Več od nas res ne more nihče zahtevati.

Pričakovali smo solidarnost novinarjev, a izvedeli smo, da je odgovorni urednik pripravljen sprejeti tudi del dolžnosti, ki pritečejo tiskarjem, čeprav v nasprotju s prej omenjenim sporazumom. To se nam zdi v nasprotju tudi s tolikokrat omenjeno ekonomsko racunico, saj je novinarska plača precej višja od tiskarske in bi novinarji lahko na boljši način izkoristili svoj delovni čas.

Kdaj bo konec odisejane našega podjetja, ki je nekoc veljalo za vzor manjšinske podjetnosti in sposobnosti naših ljudi? Trud in žrtve naših očetov za njegov obstoj in razvoj so danes izničeni in njihovi sinovi tvegajo ostati na cesti. Prepričani smo, da je kriza, ki jo preživlja Primorski dnevnik izredno tragica in gre za njegov sam obstoj. Zato pozivamo vse

naročnike, bralce, odgovorne dejavnike slovenske manjšine v Italiji in vse demokratične stranke, da v tem trenutku izkazejo svojo vezanost na naš dnevnik in se angirajo ramo ob rami z nami za njegovo samostojnost in njegov obstoj.

Pripravljeni smo na sodelovanje in iskanje realnih možnosti za izhod iz teh težav, odklanjamo pa katerokoli zreduciranje Primorskega dnevnika na goli naslov časopisa, ki se pod drugim imenom ustvarja v Ljubljani. Gospod Melzi in njegovi pristasi si prav gotovo ne postavljajo teh problemov, temveč s svojimi dejanji pospešujejo agonijo nasega dnevnika ob podpori d.d. SAFTI, ki je največji delničar novonastale družbe PRAE, in upravnega sveta ZTT.

Ker smo trdno prepričani da je to zadnja bitka za obstoj neodvisnega Primorskega dnevnika in naših delovnih mest bo nas boj oster in neomajen. Zato sklicujemo za prihodnje dni štiridnevno stavko. V ponedeljek, 19. t.m., pa sindikalno skupščino, na kateri se bomo odločili za morebitne nadaljnje se ostrejšje akcije.

Delavci Primorskega dnevnika

Sporočilo uprav ZTT in DZP-PRAE

Uprava ZTT in DZP-PRAE izrazata zacudenje nad presenetljivo izbiro delavcev Založništva trzaskeska tiska in nad stalisci, ki jih zagovarjajo v svojem sporočilu. Bralcem, ki bodo ostali stiri dni brez svojega časopisa, se opravičujemo, dolzni odgovor na sindikalno sporočilo pa bomo objavili v prvi številki, ki bo izšla po stavki.

Uprava ZTT
Uprava DZP-PRAE

4 dni stavke tiskarjev

Zaradi štiridnevne stavke tiskarskega osebja ZTT, bo naslednja številka nasega časopisa izšla komaj v torek, 20. aprila. Bralcem se opravičujemo.

Uredništvo

V GORICI OD LETA 1897
ZLATARNA URARNA
Šuligoj
POPUSTI DO 50%
NA VSEH ARTIKLIH Z IZJEMO ZLATA
UL. CARDUCCI 49 - Tel. 0481/535657

RIM / DOLG SESTANEK V PALAČI CHIGI

Negotova usoda Tržaškega Lloyd

Preverjene vse možnosti, da bi s prispevkom Dežele FJK rešili tržaško plovno družbo

NOVICE

Ottaviano Del Turco odstopil iz vodstva CGIL

RIM - Ottaviano Del Turco je odstopil z mesta dodatnega generalnega tajnika CGIL. Svoj odstop je pisмено sporočil Brunu Trentinu; v pismu je obrazložil razloge, zaradi katerih je sprejel to nelahko odločitev. Del Turco je izstopil tako iz tajništva, kot iz vodstva sindikalne organizacije. V pismu se zahvaljuje vsem, predvsem pa pravi, da je od organizacije in od njenih članov prejel veliko več, kot pa je on sam dal za CGIL. Del Turcovo mesto bi moral prevzeti Guglielmo Epifani, 42-letni zvezni tajnik, ki je doslej skrbel za organizacijo sindikalne zveze. Novo funkcijo bi moral prevzeti na seji vodstva CGIL, ki bo v ponedeljek in torek.

Jamstveno obvestilo za pordenonskega poslanca Isaia Gasparotta (DSL)

PORDENON - Pordenonski poslanec Isaia Gasparotto (DSL) je včeraj prejel jamstveno obvestilo zaradi domnevnega kršenja predpisov o javnem financiranju strank. Poslanec Gasparotto je trenutno podpredsednik obrambne komisije poslanske zbornice. Vest je sporočil sam poslanec, ki je bil v parlament izvoljen leta 1983. Sodno obvestilo je izdal namestnik državnega pravdnika Raffaele Tito v okviru preiskave, ki zadeva podjetnika Luigiia Cimolia; slednji je namreč priznal, da je izročil vsote denarja nekaterim predstavnikom raznih krajevnih političnih strank. V tem okviru naj bi posl. Gasparotto prejel približno 15 milijonov lir, s katerimi naj bi finansiral svojo volilno kampanjo. V okviru iste preiskave so jamstvena oblastila v prejšnjih dneh prejeli senator Di Benedetto, poslanec Agosti (oba KD) ter bivši socialistični parlamentarec De Carli; slednjega so priprli, nato pa ga izpustili na prostost. Poslanec Gasparotto je vsekakor zavrnil vse obtožbe in izrazil pripravljenost, da sodnim oblastem obrazloži celotno zadevo; obenem je tudi izrazil zaupanje v pordenonske sodnike v pripravljenosti, da se bo celotna zadeva razčistila v najkrajšem času.

Predsednik Gonano sprejel peticijo za bosanske ženske

TRST - Predsednik deželne sveta F-JK Nemo Gonano je včeraj sprejel peticijo v korist žensk iz bivše Jugoslavije. Izročile so mu jo Pia Tamburini, Darinka Knezevic, Irma Frattini in Maria Teresa Meiorin, ki so med pobudnicami iniciative, ki jo je podpisalo 2.150 oseb. S peticijo se zahteva, da bi deželna uprava nudila pomoč ženskam, ki so bile posliljene in ki so izpostavljene stalni nevarnosti na vojnem področju. Razne posege naj bi konkretizirali tako v Italiji, kot na vojnem področju; poudarjeno pa je bilo predvsem, da te ženske potrebujejo italijanske posvetovalnice, ali pa domove, kjer naj bi jim nudili vso pomoč. Pobudo za peticijo je dal furlanski odbor DARS, k njej pa so pristopila še druga združenja in koordinacijski odbori žensk sindikalnih organizacij. Obenem je bil na OZN odposlan poziv, da bi poslilstvo postalo vojni zločin, proti kateremu je treba ukrepati.

Poli (DSL) predlaga ustanovitev deželnega »urada za inovacije«

TRST - Deželni svetovalec DSL Ugo Poli je predložil včeraj zakonski osnutek za učinkovitejšo in doslednejše upravljanje Furlanije-Juljske krajine preko razčiscenja pristojnosti, ki se danes skodljivo prepletajo. Osnutek predvideva, da se v okviru predsedstva dezelne vlade ustanovi »urad za inovacije«, ki bi zbiral in obdeloval podatke o izkušnjah ter inovacijskih postopkih na institucionalnem, kulturnem, tehnološkem in ekonomskem področju ter ustrezno usmerjal odločitve samega predsedstva. Po drugi strani pa naj bi nanovo opredelili vlogo odbornikov-suplentov: odvzeli naj bi jim pristojnosti glede sprejemanja ukrepov, ki so velikega pomena za družbeno skupnost, postali pa naj bi neposredni sodelavci predsednika dezelne vlade, ki bi ob odsotnosti učinkovitih odbornikov prevzemal tudi njihove naloge; skratka, odborniki-suplenti naj ne bi več imeli zgolj masilne vloge.

Ugo Poli meni, da bi se dalo predlog o ustanovitvi »urada za inovacije« predstaviti v skupščini kot amandna k zakonu 488 o ureditvi dezelnega organika, ki je bil odobren predvčerajšnjim. Tako bi lahko že novi odbor, ki bo sestavljen po junijskih volitvah, deloval učinkoviteje, a predsedstvo bi lahko izdajalo zakone ter pravilnike - tudi na področju enakosti državljanov ne glede na jezikovno pripadnost.

Ministrica Boniver bo danes odprla turistično borzo

TRST - Ministrica za turizem in javne predstave Margherita Boniver bo odprla danes v prostorih bivše Pomorske postaje v Trstu prvo Turistično borzo Srednjeevropske iniciative, ki bo trajala še jutri in se je udeležijo operaterji iz Avstrije, Madžarske, Romunije, Poljske, Hrvaske, Slovenije, slovaske in češke republike in seveda Italije. Na sporedu so tudi tri okrogle mize.

RIM / OBJAVLJENA ZAPISNIKA ZASLIŠEVANJ TOMMASA BUSCETTE IN MARINA MANNOIE

Pretresljiva pričevanja skesancev o Andreottijevih vezeh z mafijo

Bivši premier naj bi celo bil »navdihovalec« nekaterih političnih umorov

RIM - Dokument je pretresljiv in ni dvoma, da je presunil senatorje, ki so ga preucili. Kajti, ce bi bili pričevanja skesancev Tommasa Buscette in Francesca Marina Mannoie resnični, Italije ni vodil politični razred, ki je, kot dokazujejo milan-ska in druge preiskave, samo vpleten v podkupninsko afero, pač pa so vidne politične položaje zasedli ljudje, ki so osumljeni veliko hujših prekrskov. Celo scuvanja k umoru. In glavni osumljenec, clovek, proti kateremu so skesanci »izstrelili« svoje obtožbe, je najvidnejši italijanski politik, sedemkrat predsednik vlade in tridesetkrat minister republike: Giulio Andreotti.

Z izrecnim privoljenjem sefa palermanskega javnega tozilstva Giancarla Casellija sta bila včeraj objavljena zapisna zasliševanja obeh skesancev, s katerimi sta se Caselli in njegov namestnik Guido Lo Forte srečala v začetku meseca v ZDA. In iz teh pričevanj izhaja, da naj bi se Andreotti trikrat osebno sestal z mafijskimi veljaki: prvič v začetku sedemdesetih let v Rimu, nato pa ob koncu sedemdesetih let dvakrat na Siciliji. Francesco Marino Mannoia, mafijski kemik, ki je vodil skrivne laboratorije za rafiniranje mamil, pripo-

veduje o dveh srečanjih. Prvic naj bi se Giulio Andreotti srečal z mafijskim vrhom spomladi ali poletja leta 1979, srečanju pa naj bi poleg nacelnika njegove struje na Siciliji Salva Lime prisostvovali še nekateri krajevni demokršanski veljaki, med katerimi poslanec Rosario Nicoletti. Udeleženci naj bi se tedaj pritožili nad ravnanjem predsednika sicilske vlade Pier-santija Mattarelle, ki naj bi bil najprej naklonjen Cosi nostri, nato pa naj bi se bil premislil in začel z ostro protimafijsko politiko.

Ker ta pritisk ni zalegel, trdi Mannoia, je mafijski vrh sklenil, da Mattarello likvidira. In s tem naj bi soglasali vsi: tako Stefano Bontade, ki je tedaj vodil mafijsko komisijo, kot Salvatore Riina.

V tem, kdo je odredil umor bivšega predsednika sicilske vlade, se Mannoia in Buscetta razlikujeta. Slednji namreč meni, da je Mattarello »obsodil« Salvatore Riina in sicer zato, da bi oskodoval tekmece Bontadeja.

Do drugega srečanja med mafijo in Andreottijem naj bi prišlo takoj po Mattarellovi smrti. Tedaj naj bi dovoljenjski senator prispel v Trapani z zasebnim letalom, ki naj bi ga bila najela bratranca Salvo. Andreotti

pa naj bi se bil razhudil zaradi umora Mattarelle, toda Bontadejev odgovor je bil brutalen: tu ukažujemo mi in ce nocete, da bi bila KD zbrisana, in bi izgubila glasove Južne Italije, nas morate uposlovati. Zagrozil naj bi mu tudi, naj ne sprejema izrednih ukrepov ali posebnih zakonov, sicer bi se lahko zgodilo marsikaj hudega.

Po umoru Stefana Bontadeja in potem, ko je vodstvo mafije prevzel Salvatore Riina, pravi Mannoia, se je Andreotti postopno skušal oddaljiti od nje. Zato naj bi mafija leta 1987 prevrgla del svojih glasov na socialiste, a manever ji ni uspel, ker niso vsi mafijci sledili navodilom, predvsem pa, ker niso uspeli navezati stikov s PSI.

Za razliko od pričevanj ostalih skesancev Mannoia ne nakazuje v Andreottiju stika, ki naj bi se ga mafija posluževala za pritisk na predsednika kazenske sekcije kasacijskega sodišča Corrada Carnevaleja. Vez naj bi bil mafijski veljak Francesco Madonia. Skesaneec dodaja, da je bil Carnevale sodnik, ki »se mu je bilo mogoče približati«, pripominja pa vsekakor, da ni bil edini.

Tommaso Buscetta pa je govoril predvsem o spletu med mafijo in politiko v zvezi z afero Al-

da Mora. Ponovil je, da ga je del mafije, ko je bil v zaporu, zaprosil, naj bi poiskal stik z rdecimi brigadisti in poskusil posredovati za osvoboditev ugrabljenega predsednika KD. Toda poskus je spodletel. Buscetta pravi da zato, ker del KD ni hotel tega posredovanja. In tudi novinar Mino Pecorelli ter general Carlo Alberto Dalla Chiesa naj bi umrli zato, ker sta prišla do tajnih delov Morovega dnevnika. Mafijski veljak Badalamenti, ki je sedaj zaprt v ZDA in ki doslej ni hotel sodelovati s pravico, naj bi Buscetti zaupal, da je mafija umorila oba, da bi naredila uslugo Giulio Andreottiju. V podkrepitev skesaneec navaja tudi telefonski pogovor med clovekom, ki ga je kontaktiral za posredovanje v primeru Moro, in nekim demokršanskim politikom, ki naj bi mu bil povedal, da »nekateri nočejo osvoboditi Mora«. Omenjeni politik naj bi bil Claudio Vitalone, tesni Andreottijev sodelavec in sedanji minister za zunanjo trgovino.

Buscetta nato navaja še eno srečanje med Andreottijem in mafijskimi veljaki. Do tega naj bi prišlo v Rimu, ko se je Gaetano Badalamenti zahvalil doziviljskemu senatorju, ker je »popravil« proces zoper njegovega svaka. (VT)

Samozagovor sen. Andreottija

RIM - Dostmrtni senator Giulio Andreotti je poveril svoj zagovor 66 tipkanim stranem in 10 priloženim s podpisom odvjetnika Odoarda Ascarija ter dvema lastnorocnim zaključnim »straničkama«. Najboljša obramba je napad, pravi staro nogometno pravilo, in rimski senator, prijatelj predsednika Rome, se ga je drzal tudi v tem zanj življenjsko pomembnem trenutku.

Svojo obrambo je podkrepil z napadom na palermške sodnike. Skozi ves zagovor se vije rdeca nit »preganjanja«. Caselli in njegovi naj bi ga preganjali, saj obtožbe s pravnega vidika sploh ne drzijo, ni jih mogoče preveriti, med njimi ni nobene logične povezave in so le sad glasov in vesti, »ki tacas kroziyo med mafijci ali v zaporih.« Ob koncu Andreotti opozarja na kršitev ustavnih določil, ces da zeli javno tozilstvo iz Palerma biti razsodnik zadeve, v katero so ga vpleli.

O umoru Alda Mora je Andreotti zapisal, da so se doslej zaključili ze trije kazenski postopki, parlamentarna preiskava in tudi teroristi so obrazložili vso zadevo; o umoru novinarja Pecorellija je zapisano, da »leta in leta preiskav niso priveda do nobenega zaključka, ki bi ga lahko povežali z obtožbami skesanca Buscette.« Podobno je tudi z zagovorom o domnevni vpletenosti v umor generala Dalla Chiese. V predzadnjem poglavju »obtoženec« omenja številne zakone in protimafijske ukrepe, ki so jih sprejele njegove vlade. Ti ukrepi naj bi že sami po sebi demantirali »absurdne obtožbe«.

Andreotti v zadnjem poglavju ostro napada palermške sodnike, ki naj bi se na vrat na nos odpravili cez veliko luzo, da bi zaslišali Buscetto in drugega skesanca Mannoio, namesto da bi počakali na odločitev parlamenta o morebitnem odvzemu parlamentarne imunite-te dosmrtnemu senatorju.

»POMOČ« TRETJEMU SVETU

Zaporni nalog za finančnika Macha di Palmsteina

Di Pietro spet zaslišal Gregantija

RIM, MILAN - Rimski sodnik za predhodne preiskave Vincenzo Terranova je včeraj podpisal zaporni nalog za finančnika Ferdinanda Macha di Palmsteina. Obtožba: podkupnine pri italijanski pomoči državam v razvoju. Po domnevah sodnika naj bi financnik, član PSI, prejel podkupnine za sredstva, ki jih je italija poslala v Senegal, Argentino in v nekatere druge države.

Palmsteina naj bi vpletel v vso zadevo bivši italijanski veleposlanik za mednarodno sodelovanje Giuseppe Santoro, ki so ga aretirali pod podobnimi obtožbami. Machovo ime naj bi bilo vključeno v seznam 284 oseb, ki naj bi s svojimi uvoznimi izvoznimi podjetji »trgovali« z državami v razvoju. V obtožnici sta omenjena dva dogodka, pri katerih naj bi sodeloval tudi Mach di Palmstein. Prva zadeva posliko dizlovihi motorjev za senegalske ribice, podjetje, ki je (edino) sodelovalo na dražbi pa naj bi »napihnilo ceno motorjev. Drugo zadeva posliko cevlev kmetom neke srednjeameriške države: le-tam so poslali gumijaste skornje števil 42 in 44, ki jih prejemniki sploh niso mogli uporabiti, saj so majhne rasti in se poslužujejo cevlev ddo številke 38...

Ferdinando Mach di Palmstein je imel že večkrat opravka s pravico. Pred devetimi leti ga je sodnik Palermo iz

Trenta osumil tihotapstva orožja, vpleten je bil v afero o crnih fondih IRI, sredi 80. let je priznal, da je prejel 120 milijonov lir za PSI.

Druga vest, ki je odmevala v včerajšnji »podkupninski kroniki«, je zaslišanje bivšega upravnega tajnika piemontske KPI in naslovnika takomimovanega svicarskega racuna Gabbietta, Prima Gregantija. Sam obtoženec (osumljen je, da je prejel 621 milijonov lir za KPI) je zahteval takojšno srečanje s sodnikom Di Pietrom, potem ko so številni casopisi objavili vest, da naj bi prav on prejemal pokupnino za KPI in Zvezo zadrug.

Od ostalih podkupninskih zadev gre omeniti zaslišanje bivšega predsednika Italstat Feliceja Santonastasa v Turinu. Za to zaslišanje naj bi sam zaprosil, potem ko so se sodniki prejšnji teden ze dvakrat »srečali« z njim. Na »dnevnem redu« naj bi bilo vprašanje 250 milijonov lir podkupnine za dela v zavodu Galileo Ferraris. V Milanu so sodniki spet zaslišali bivšega castnika karabinjerjev Roberta Arlatija, ki so ga aretirali v petek, a so mu nato odredili hisni pripor. Po izjavah njegovega odvjetnika naj bi bil Arlati neakksen »luksumni pismonoske« PSI naj bi »le« prinasal zaprta pisma, v katerih pa so bili podkupninski prispevki za financiranje stranke.

MLADINA / ODLIČNA POBUDA SLOVENSKEGA DIJAŠKEGA DOMA S. KOSOVEL

Nekdanja vojaška mejna karavla bo postala Zeleni center v naravi

V novem centru se bodo lahko shajali mladinci obmejnih in drugih krajev

Nekdanja karavla pri Vrhpoljah že zadobiva boljši videz (foto Krizmančič/KROMA)

in pomoč sirše javnosti, ki se je sicer že dokaj radodarno oglasila, a sponzorjev ni nikoli prevec.

Kaj se pravzaprav dogaja na Tomazu, kot pravi območju tik za mejo pri Vrhpoljah? Da bomo boljše razumeli, moramo korak nazaj, ko sta Slovenski dijaški dom »Srečko Kosovel« v Trstu in njegov ravnatelj Edvin Svab zvedela, da so karavle vzdolž meje opravile svojo zgodovinsko funkcijo in so na razpolago za druge namene. V hipu se je utrnila ideja: kaj ce bi zaprosili za eno od teh in jo preuredili v nekakšen pocitniski dom. Treba je bilo le potrkati pri obrambnem ministrstvu, kjer ni manjkalo posluha in zadeva je bila z ustrežno prošnjo

okvirno resena. Kmalu zatem sta obrambni minister Janez Jansa in dijaškodomski ravnatelj Edvin Svab podpisala pogodbo, po kateri vza-me Slovenski dijaški dom karavlo v najem za nedolocen cas in z obvezno vzdrževanja ter jo preuredi v Zeleni center v naravi, kjer bi se lahko srečevali in spoznavali mladi z obeh strani meje.

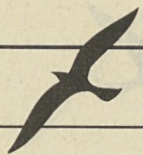
In tako se je začelo novo poglavje v zgodovini karavle na Tomazu. Domski delavci in gojenci so začeli s prostovoljnim delom obnavljati in čistiti celotno strukturo in neposredno okolje. Za nekatera strokovna opravila so se zatekli po pomoč k domačim obrtnikom z obeh strani meje. Se posebno živah-

no je ob sobotah popoldne in nedeljah, ko so gojenci prosti solskega pouka in jim delovna akcija pomeni bolj sprostitve v cudoviti naravi kot delovni napor. Vecja skupina bo na delu tudi konec tega tedna, ko bo del prostega casa posvetila preurejanju in ciscenju prostorov, del pa izletu na bliznji Slavnik.

Ko bo vse urejeno, bo v Zelenem centru predvidoma na razpolago stideset lezisc, kar pomeni, da bo lahko služil za še kar množicna mladinska srečanja ob koncih tedna, zlasti pa v poletnih mesecih, ko bo mogoče v njem urediti kolonije in podobno. Nactrov ne manjka, pa tudi konkretnih pobud je že nekaj

na vidiku. Tako se bodo od 19. julija do 14. avgusta vrstila najmanj enotedenska letovanja v naravi. Vmes bo, po uradni otvoritvi 23. aprila, ki se je bodo poleg krajevnih oblasti in predstavnikov raznih organizacij udeležile tudi nekatere ugledne osebnosti kot sam predsednik Republike Slovenije Milan Kucan, vrsta drugih srečanj. »S to pobudo zelimo ponuditi mladim, ki živijo ob naši meji, in zakaj ne tudi mladim drugacnega izvora, prijeten in onesnagan kraj za srečanja, medsebojno spoznavanje in izmenjavo mnenj«, pravi glavni pobudnik Edvin Svab. »Se posebejo nam bo prijetno«, dodaja, »ce bo center krepil sodelovanje med manjšinami, slovensko in Italijo in italijansko v Sloveniji in Hrvaski.« Zeleni center bo skratka na razpolago vsem mladim, ki si želijo sprostitev in življenjskega pouka v naravi. Lahko ga bodo uporabljale sole, skavtske in taborniske organizacije, mladinski krožki itd. Ze v dneh okrog 25. aprila bodo Zeleni center obiskali mali maturanti neke milanske sole, ki bodo tri dni gostje Slovenskega dijaškega doma v Trstu.

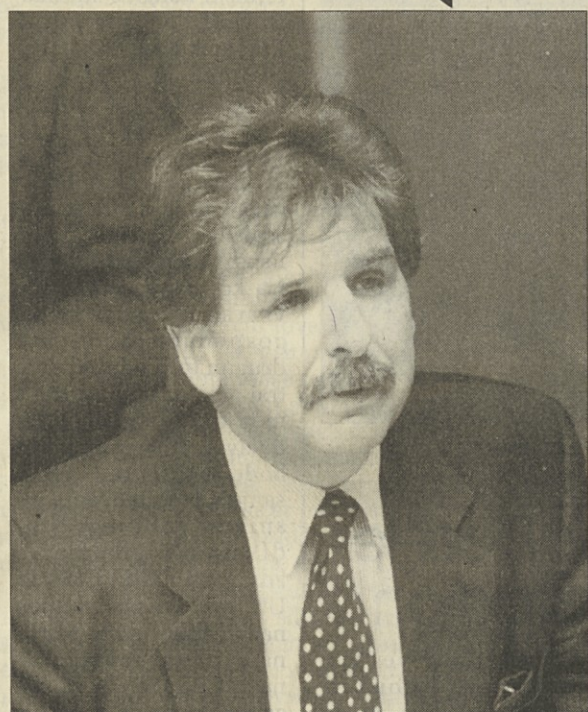
Dragocenemu vzgojnemu delu, ki ga vsa povojna leta opravlja Slovenski dijaški dom v korist ne le slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, temvec tudi v splošno korist sožitja in prijateljstva v teh nemirnih krajih, se je tako pridružil še en neprecenljiv dragulj. (D.K.)

REFERENDUMI / NAJPOMEMBNEJŠI ZADEVA PREDLOG SPREMEMBE SEDANJEGA VOLILNEGA SISTEMA ZA SENAT

V nedeljo in ponedeljek bomo zbirali tudi med proporcionalnim in večinskim sistemom

Dario Tersar (PSI): DA

Volilni referendum je med osmimi nedvomno najpomembnejši. zadeva sicer izključno senat, je pa širšega pomena, saj odpira vprašanje ohranitve sedanjega (proporcionalnega) volilnega sistema oziroma uvedbo večinskega sistema. Deželna odbornika za prostorsko načrtovanje in uglednega predstavnika socialistične stranke Daria Tersarja smo vprašali, kakšno je njegovo stališče o obeh sistemih v sedanjih političnih razmerah.

Proporcionalni volilni sistem je za povsem nekoristen in celo škodljiv za vse demokracije evropske in zahodne države. Zato ga je treba v najkrajšem času preseči ali s strogim uninominalnim sistemom po angleškem vzorcu ali s francoskim uninominalnim sistemom, ki predvideva dvojni volilni krog. Oba mehanizma zmanjšujeta tezo političnih strank, ki je ni več mogoče prenasati, njihove razdrobljenosti in njihove nezadržne množitve.

Kakšni bi bili posledice zmage DA ali NE na politično življenje slovenske manjšine?

Zmaga DA ali NE odločilno presega posledice, ki bi se odrazile na delu družbe oziroma v specifičnem primeru na usodi slovenske manjšine. Zmaga pritrdilnih od-

govorov bi namreč odprla možnost Italiji, da bi vstopila v sodoben reprezentativen sistem, medtem ko bi zmaga odklonilnih odgovorov pomenila, da se vztraja pri politični spekulaciji in rusenju ustanov. Tudi slovenska skupnost mora občutiti tezo in pomen tega izziva.

Ne glede na zmago ene ali druge opcije se

postavlja vprašanje oziroma oziroma parlamentarnega zastopstva za našo manjšino. Kako si zamisljate to zastopstvo?

Pri uninominalnem sistemu z dvojnimi krogi bi lahko brez dvoma predvideli neko obliko zastopstva etnične manjšine in to na osnovi obstoječih meril kot sta na primer številčnost in kakovost ekonomskih in kulturnih združenj ali pa studirajoče populacije.

Pogajanja o zajamčenem zastopstvu manjšine doslej se niso obrodila konkretnih rezultatov. Treba jih bo skušati pospešiti in konkretizirati, vendar kako? Kaj mislite o tem?

Tega vidika ne moremo zaupati konkurenca med strankami, ki so si na kaksen način prevzeli skrb o vprašanju slovenske manjšine. Zgodovina nas namreč uči, da zvičajnost prevlada nad konkretnostjo. Za vzhodni vidik morali vzeti vse, kar so do sedaj izdelali na ravni Evropske skupnosti.

Za mnenje o tem, kateri je med proporcionalnim in večinskim boljše oz. ustrežnejši volilni sistem, smo vprašali predstavnika Stranke komunistične prenovle Sergija Lipovca.

Večinski sistem obstaja že danes. To pomeni, da odloča 51 odstotkov volivcev. Segnjem sistem pa postavlja to na glavo, ker lahko po njegovem sistemu odloča o vsem tisti, ki doseže le relativno večino. Dovolj je, da je prvi, ne glede na to, koliko volivcev se resnično strinja z njim. To je toliko opevana »novost« referenduma. To ni nič drugega kot nagrada za tiste, ki so do danes vladali tako, da so imeli podporo 51 odstotkov volivcev. Dobro vedo, da danes tega ne morejo več doseči. So pa se vedno tako močni, da imajo lahko relativno večino. Tako bi po novem volilnem sistemu pridobili kar dve tretjini poslanskih mest v parlamentu. Lahko bi nemoteno vladali naprej, v brk in posmeh vsem ljudem, ki resnično hočejo spremembe. Lep del leve

v Italiji goji iluzije, da bi to lahko privedlo levice do zmage. Zgodovina je že premenogokrat dokazala, da iluzije levice pripomorejo k preokretu na desno.

V sedanjem političnem trenutku je najbolj bistveno ravno to, da bo, če zmaga DA, ta, sedanji parlament trajal tako dolgo, dokler ne bo izglasoval novega volilnega zakona. Torej parlament, v katerem sedijo vsi sleparji, mafijasi, podkupovalci. Lepe »spremembe« nam bodo pripravili!

Z zmago NE, bi moral ta parlament odstopiti. Izvolili bi takoj nove parlamentarce na osnovi sedanje ustave, na osnovi proporcionalnega sistema. Tak novi parlament - očiscen današnjih navlak in skorumpiranih interesov - bi imel vso moralno in politično moč, da bi izvedel vse spremembe v korist ljudi, državljanov, ne pa v korist današnje politične kaste.

Kako bi lahko zmaga DA ali NE vplivala na politično življenje slovenske manjšine?

Ce bo zmagal DA, bodo lahko izvoljeni le

kandidati velikih strank. Izvoljene bodo lahko le »televizijske osebnosti«. Odločilni vpliv bodo imeli mediji oziroma njihovi lastniki. Kandidati brez velikih finančnih sredstev ne bodo imeli nobenih realnih možnosti. Od kod bo prihajal denar za tiste, ki bodo izvoljeni? Z novimi volilnimi okrožji bodo slovensko manjšino se bolj razko-

sali. Izvolitev kandidatov bo dejansko odvisna le od nacionalno večinskega dela prebivalstva.

S proporcionalnim sistemom so lahko pripadniki slovenske manjšine kandidirali na različnih - tudi manjših strankah. S sorazmerno nizkim številom preferenc so lahko izvolili lastne politične zastopnike. Z novim siste-

mom bi vse te možnosti izgubile.

Slovenski kandidati bodo imeli teoretično možnost le, če se bodo v okviru velikih koalicijsko močno približali zmeremu političnemu centru. Tako bodo morali sklepati se hujše kompromise kakor danes. To bo se bolj poglobilo politično razlikovanje v celotnem življenju manjšine.

Preidimo na za nas ključno vprašanje: kaj menite o tem vprašanju?

Nacinov za izvolitev takega zastopstva je več. Mi smo že dali naše predloge. Konkretnih predlogov drugih pa se nismo slisali. Po našem mnenju je eden od najbolj enostavnih in demokratičnih sledi:

a - v vsakem izvoljenem organizmu je zagotovljeno mesto za pripadnika slovenske etnične skupnosti v Italiji;

b - na to mesto je izvoljen tisti kandidat slovenske manjšine, ki prejme najvišje število preferenc med vsemi kandidati slovenske narodnosti. Ne glede na kateri stranki je kandidiral. Ne glede, če je tista stranka pridobila ali ne lastnega zastopnika.

Prizadevanja manjšine, da bi ji to zastopstvo zagotovili, so nekako sešle v začetni fazi bolj ali manj nacističnih izjav. Kako naj bi po vašem mnenju učinkovito nadaljevali ta boj?

Konkretnih rezultatov ne more biti, če drugi ostajajo le na nacističnih izjavah. Najprej moramo vedeti, kake konkretne predloge imajo druge politične skupine, jih primerjati in se dogovoriti, katera je lahko konkretna skupna zahteva. Moramo pa vedeti, da bi po »novem večinskem« sistemu to pomenilo prestopanje manjšine. Marsikdo pri nas si ustvarja iluzije, da bo do tega prišlo na osnovi »mednarodnih« dogovorov. Možnost uspeha pa imamo lahko le ob podpori in solidarnosti italijanskih demokratičnih združenj. Na osnovi zgodovinskih dejstev, bi moralo to biti za vsakomur jasno, pa izgleda, da ni.

BANČNIŠTVO / REZULTATI LANSKEGA POSLOVANJA

Uspešen obračun ljudskih bank v deželi

V Furlaniji - Julijski krajini je šest ljudskih bank, katerih čist dobiček je lani znašal 72,5 milijarde lir

MARKO WALTRITSCH

CODROIPO - Za malenkost manj finančnega uspeha je bilo lani v skupnem sestevku šestih ljudskih bank v Furlaniji - Julijski krajini, ki sicer hodijo vsaka svojo samostojno pot, pa ceprav so vsaj za del operative združene v deželnem konzorciju, ki ima svoj sedež v nekakšnem zemljepisnem središču Furlanije, t.j. v Codroipu. Čisti dobiček vseh šestih bank se je zmanjšal od predlanskih 75,8 na 72,5 milijarde lir. Manj dobička so imele tri največje banke, t.j. ljudske banke Friuladria in Pordenonu ter tisti v Vidmu in v Cedadu. Uspeh treh drugih manjših bank v Huminu, Latisani ter Gorici, kjer je Kmečka banka, kot smo že poročali, imela izjemen uspeh kar 14,9 odst. več čistega dobička v primerjavi z letom prej, ni zadostal pokriti razliko treh »velikih«. Da se razumemo. Tri večje ljudske banke niso imele negativnih rezultatov. Le porast dobička ni bil tolikšen kot v prejšnjem letu.

Te ljudske banke imajo v naši deželi 120 okenc. Lani je bilo odprtih več podružnic. Furlanske banke so z njimi sile preko meja dežele v sosedni Veneto. Te banke imajo 1.739 uslužbencev, več se tudi število članov: bilo jih je 26.582. Ljudskim bankam zaupana sredstva so lani porasla za 7,70 odst. in dosegla 9.510 milijard lir, 4.308 te je bilo zaupanih bankam, 5.202 pa ban-

kam v posredno upravljanje. Za 7,84 odstotkov so se povečala tudi vlaganja, ki sedaj dosegajo 3.007 milijard lir. Iz poročila predsednika Angele Scottija izhaja, da se je povečalo premoženje bank, ki je sedaj vredno 751 milijard.

Ob vsem tem velja povedati, da so te banke skoro med edinimi, katerih delnice in upravnica so v domačih rokah. Njim lahko dodamo še kmečko-obrtno posojilnico ter še kakšno hranilnico. V zadnjih letih smo namreč bili prica številnim vdorom bank iz Veneta in iz drugih dežel v nas deželni bančni sistem. Credito Romagnolo iz Bologne je odkupil večinski paket Banca del Friuli. Hranilnica iz Verone je kupila precej zajeten paket delnice Videmske-pordenonske hranilnice. Banca Antoniana iz Padove je kupila celoten paket Ljudske banke v Codroipu.

Sedaj je ze skoro gotovo na vrsti tudi Ljudska banka v Huminu, ki je sicer član deželnega konzorcija ljudskih bank, o katerem je govora v tem članku. Tudi zanjo se zanima Banca Antoniana iz Padove. Pogajanja trajajo že več časa in so baže ze zaključena, tako da bi o razpustu te banke, oziroma o njeni prodaji sklepali na občnem zboru članov ze čez kak teden. Baže je Antoniana ponudila plačati članom kar dvakratno vrednost njihovih delnic. Ponavlja se zgodba iz Codroipa, kjer

so odpor članov »zlomili« na enak način. V Ljudski banki v Huminu je 150 uslužbencev, ki so pred nekaj dnevi od svoje direktorije dosegli, da vsi ostanejo v službi. Ljudska banka v Huminu ima svoje podružnice, teh je 13, v severni Furlaniji tja do Vidma. Antoniana, ki je sicer svoje podružnice imela v naši deželi ze od prej, je svojo mrežo okrepila pred dvema letoma. Se bolj jo bo sedaj. Seveda bo na tak način konzorcij ljudskih bank izgubil se enega člana, se ena banka bo podrejena navodilom iz druge dežele. Antoniana ima ze sedaj 100 filijal, v njej je 4.256 milijard lir hranilnih vlog, njeno premoženje je vredno 606 milijard.

Mocnejša prisotnost Antoniane iz Padove v Furlaniji bo služila tudi kot odskočna deska za vstop te banke na avstrijsko tržišče, najbrž v sodelovanju s kakšno avstrijsko banko. Baže so v Padovi mnenja, da je avstrijsko tržišče bolj zanimivo od slovenskega. O Antoniani se je namreč pred nekaj meseci pisalo, da je sklenila sporazum z neko manjšo koprsko banko, v katero naj bi vstopila kot večinski delničar. Iz Padove sedaj prihajajo nekatere vesti, da vstopu na avstrijski trg nameravajo dati prednost in morda vsaj nekaj časa počakati na tistega v Sloveniji. Avstrijski trg postaja zanimivejši tudi zaradi tega, ker odpira možnosti za vstop na Madžarsko, Cesko in Slovaško kot tudi Slovenijo.

PREDSTAVILI SO JO V VIDMU

Raziskava o priseljeništvu v deželi FJK

VIDEM - Na sedežu Dezele v Vidmu so včeraj tisku predstavili raziskavo o priseljenstvu v naši deželi, ki jo je pripravila Ustanova za vprašanja izseljenstva ob sodelovanju raziskovalnih institutov Iresa, Irteta in Slo-rija. Gre za zajeto delo, v katerem je podana podrobna analiza priseljevanja zadnjih let v Furlaniji-Julijski krajini.

V naši deželi je prisotnih več kot 20 tisoč priseljenecv, ki prihajajo v glavnem izven Evropske gospodarske skupnosti. Največ je Slovencev in Hrvatov, v zadnjih letih pa se je skokovito povečalo število afriških priseljenecv.

Predsednik Dezelne ustanove za vprašanja iz-

seljenstva Ottorino Burrelli je izpostavil vprašanje migracije z Vzhoda, na katero tudi v naših krajih niso se pripravljali in ne zaznajo njenega družbenega in gospodarskega potenciala. Ob tem je kritiziral odgovorne dejavnike v državi, ker doslej niso znali primerno reagirati na ta vprašanja, ki bodo postali vse večji in katerim se ne bomo mogli izogniti.

Kar zadeva predstavnike študije povečano, je prispevek Slo-rija zaobjel v poglavju, ki obravnava literaturo in sredstva obveščanja, ki so se lotila tega vprašanja. Zanj je poskrbel tržaški raziskovalec Gabriele Blasutig.

REFERENDUMI / PRVI KORAK NOVE TAJNICE PSI ZA ENOTNOST LEVICE

V Vidmu skupna pobuda levičarskih in referendumskih sil v podporo volilni reformi v večinskem smislu

Posl. Roberto Breda (PSI)

VIDEM - Dezelna tajnica socialistične stranke, poslanka Roberta Breda je takoj udejanila svoje izjave ob prevzemu odgovorne funkcije v stranki. Povedala je, da je prihodnost PSI v levičarski, laicni in reformistični stvarnosti in zato ni naključje, da je večeraj v Vidmu dala pobudo za skupno tiskovno konferenco v podporo referendumu o volilni reformi. Niti ni naključje, da ob PSI, DSL, radikalcih, republikancih, PSDI, liberalcih in Segnijevih pristavih ni bilo KD, ceprav je tudi ta stranka

uradno za DA.

Na tiskovni konferenci je dezelna tajnica PSI povedala, da se je treba odločno zavzeti v podporo referendumu, se zlasti za tistega o volilni reformi, saj ne drži ugotovitev o »zajamčeni zmagi«.

Za socialiste pomeni takšna odločitev izreden izziv, saj tudi s taksnimi izbirami bodo premostili zdajšnje stanje, ki je stranko peljalo na rob propada. Svoje misli je Roberta Breda zaključila z ugotovitvijo, da bozmaga pristavev referendumu napravila konec tradicionalnega stran-

kam, ki jih bo zamenjal nov sistem, ki ga bodo obcani »neposredno upravljali«.

Dezelni tajnik DSL Elvio Ruffino je kritiziral tiste stranke, ki so se opredelile za NE, češ da gre za egoistično gledanje, ki državo ne bo peljalo na pot potrebnih reform in sprememb. Vse bolj očitno je, da je treba delati v korist različne demokratične perspektive, ki bo zagotavljala stabilnejše vlade, trdnjeje krajeve uprave in možnost, da se napredne sile po 45 letih končno proslavijo tudi v Italiji.

REFERENDUMI / VSE STRANKE ANGAŽIRANE

Vrsta manifestacij ob zaključku kampanje

Večina političnih strank vabi volilce, da se na vseh glasovnicah izrečejo za "DA" - Kakšna udeležba?

TRST - Blizamo se nedelji, ko bodo italijanski volilni upravičenci poklicani, da oddajo svoj glas o osmih referendumi. Stranke in razna gibanja so se ze opredelila za tako ali drugačno izbiro, v teh zadnjih dneh pa je v Trstu in v vsej deželi vrsta srečanj, na katerih vsakdo zagovarja svoja stališča.

Demokratska stranka levice bo drevi, ob 17.30, na sedežu v Stari Istrski ulici, st. 66, priredila srečanje, na katerem bo sta Renato Romano in Claudio Tonel obrazložila pomen referendumov in izbire DSL glede tega vprašanja. Jutri, ob 11. uri, bo Nova Krajevna zvezna delavska zbornica (CGIL) priredila tiskovno konferenco na

sedežu Novinarskega krožka, kjer bo somisljenike in clane povabila, da na nedeljskem referendumu »glasujejo DA«. Za »DA« se je opredelila tudi dezelna CGIL, ki poudarja, da institucionalni referendumi predstavljajo odločilni prehod v sedanji hudi politični krizi države. Po mneneju CGIL je zato potrebna prepričljiva zmaga »DA«, da bi proces reform lahko stekel in da bi parlament na tej osnovi lahko primerno ukrepal. Samo tako je možno, dodaja CGIL, da se bodo uvedle nekatere spremembe in da bi prebivalstvo ponovno zaupalo institucijam. Po referendumi, dodaja se CGIL, bo potrebno sprejeti novi volilni zakon za obe veji

parlamenta; po njenem mnenju je v sedanjem trenutku najprimernejši večinski sistem v dveh turnusih s proporcionalnimi popravki. Za »DA« se je izrekla tudi Federacija zelenih, ki je včeraj v Vidmu priredila tiskovno konferenco, na kateri so njeni predstavniki obrazložili razloge te izbire.

Za »NE« pa se je izrekla Stranka komunistične prenovle, ki bo danes v dolinski občini (ob 18.30 pri Domju, ob 19.30 v Ricmanjih in ob 20.30 na Pesku) priredila vrsto letetecih shodov. Stranka bo referendumsko kampanjo sklenila jutri z manifestacijo na Galdonijevem trgu, kateri bo predsedoval strankin pokrajinski tajnik Canciani.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržanske tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirnina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in ozalja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Narocnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačila preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373
Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Razstava lovskih trofejev v openskem Prosvetnem domu

V soboto, 17. aprila, ob 16. uri bodo odprli v Prosvetnem domu na Opcinah (Ul. Ricreatorio 1) razstavo trofejev, pridobljenih s selekcijskim lovom v sezoni 1992. Razstavo prireja Italijanska lovska zveza, odprta pa bo tudi v nedeljo. Otvoritveni slovesnosti bodo prisostvovali deželni odbornik za lov in ribolov Adino Cislino, komisar pokrajinske uprave Mario Marrosu, trzaski zupan Giulio Staffieri, direktor deželne službe za lov in ribolov Bruno Geroia, predsednik deželne lovske zveze Alido Pertoldi in predstavniki lovskih združenj iz Slovenije.

Sodaro glavni kandidat za pokrajinskega tajnika KD

Antonio Sodaro, predsednik Trzaskega Lloydja je glavni kandidat za nadomestitev Sergia Tripanija za krmilom trzasko KD. Na včerajšnji razširjeni seji pokrajinskega vodstva v Palaci Diana je velika večina podprla njegovo kandidaturu. Sam Sodaro se o tem se ni izrekel, po mnenju mnogih njegovih strankarskih tovarisev pa naj bi izvolitev pomenila konkreten korak na poti strankine prenoje.

Aretacija razpečevalca mamil

Agenti letечеge oddelka trzasko kvesture so v okviru akcije proti trgovanju z mamilami po dolgi in zapleteni preiskavi odkrili in aretirali prekupčevalca s heroinom. Cre za Claudia Cadeia, ki je sicer star znanec policije in sodnih oblasti in ki je oskrboval s heroinom mrežo malih razpečevalcev v okolici trzasko Cavane. Med hisno preiskavo so v njegovem stanovanju odkrili šest gramov heroina, ki ga je kupoval v Sloveniji. V okviru iste operacije so zaradi posesti mamila aretirali tudi znana mamilara Gianpaola Montedura in Graziello Cunja.

Predvolilna pobuda knjižnice P. Tomazič

V nedeljo bomo volili za osem referendumov. DA ali NE? Za nekatere ste se z lahkoto odločili, za druge je izbira težja, saj gre tudi za vprašanje nase zastopnosti v parlamentu. Če ste se neodločili ali želite potrditi svojo izbiro pridite v petek, 16. aprila v knjižnico Pinko Tomazič in tovariši. Ob 20.30 bodo na zastavljen vprašanje odgovarjali Milos Budin (DSL), Ivo Jevnikar (Slovenska skupnost), Rosa Petaros (PSI), Stojan Spetic (SKP).

Obvestilo za prizadete volilce

Devinsko nabrežinska občinska uprava bo v nedeljo v dopoldanskih urah poskubela za brezplačen prevoz prizadetih volilcev do volisc. Zainteresirani se morajo javiti v občinskem uradu (soba st. 12, tel. 6703219 ali 200771) do sobote, ob 14. uri.

JAVNA DELA / OBČINA JE DALA DELA V ZAKUP KONZORCIJU CIET

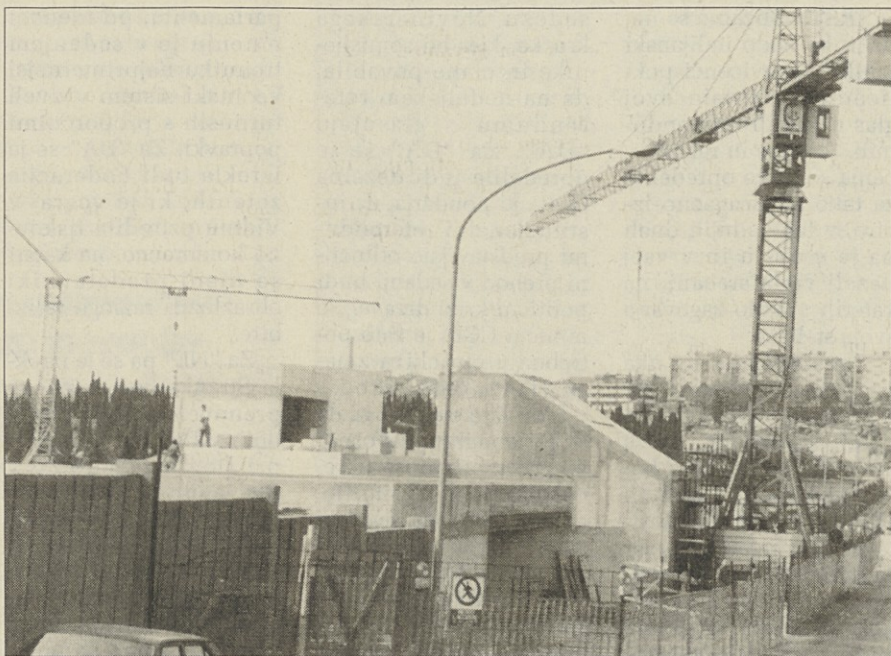
Nova mrtvašnica pri Sv. Ani bo dograjena še v tem letu

Do zamude je prišlo zaradi delne spremembe načrta

MARTIN BRECELI

Po vsej verjetnosti bo to jesen dokončana nova mrtvašnica s krematorijem, ki jo je trzaska občinska uprava dala graditi ob pokopališču pri Sv. Ani, in sicer vzdolž Ul. Costalunga. Dela bi se resnici na ljubo morala dokončati že do 21. januarja tega leta, toda delna sprememba načrta, ki jo je zahtevala Krajevna zdravstvena enota, bo nekoliko zavlekla prvotno predvidene roke.

»Za izgradnjo nove mrtvašnice se je občinska uprava odločila pred dobrimi petimi leti, ko je dala dela z načrti vred v zakup konzorciju trzaskih gradbenih podjetij CIET,« nam je povedal arh. Carlo Nicotra, ki na trzaski občini odgovarja za javne gradnje. »V resnici je slo za zelo potreben ukrep, saj je vsem na oče, da stara mrtvašnica ob glavni bolnišnici v Ul. Pietà nikakor ne ustreza več potrebam. Struktura je stara, poleg tega pa je težko dostopna z avtomobili in ne razpolaga z ustreznimi parkirališčem. Ker so se medtem razblinili se zadnji pomisleki glede kremiranja trupel v krajevni

Pogled na gradbišče z Ul. Costalunga (foto Križmancić/KROMA)

katoliški Cerkvi, so se občinski upravitelji odločili, da bi skupno z novo mrtvašnico zgradili tudi krematorij. V resnici gre za obliko pokopa, ki je v mnogih ozirih veliko boljše od tradicionalnega polaganja v zemljo oziroma v cementne niše,« je se pristavil.

Nacrt, ki ga je v glavnih potezah izdelal arh. Paolo Gasparini, predvideva mrtvašnico s 24 vezicami, dve kapeli za pogrebne obrede (eno brez verskih simbolov) ter dve krematorijski peči, od katerih bodo eno zgradili takoj, drugo pa ob potrebi. V podzemskih prostorih bodo zmrzovalne celice, sečnice ter skladišča in razni servisni prostori. Zgradba bo imela tudi eno nadstropje, v katerem bodo v glavnem uradi in upravni prostori.

Pristaviti velja, da tik ob nastajajoči mrtvašnici se stoji nova cerkev, na drugi strani Ul. Costalunga pa urejajo dokaj veliko parkirišče z 207 parkirnimi prostori ter z zelenico, ob kateri bodo cvetličarne. Parkirišče bo povezano z mrtvašnico s podzemnim pod Ul. Costalunga.

Nacrt je trzaski občinski svet odobril 8. maja 1989, stroški pa bodo predvidoma znašali skoraj 10 milijard lir. Dela na terenu so se pričela 22. julija 1991, zaključiti pa bi se bila morala, kot receno, do 21. januarja 1993.

»Rok ni bilo mogoče spoštovati predvsem zaradi delne spremembe prvotnega načrta,« nam je pojasnil arh. Nicotra. »Krajevna zdravstvena enota je namreč zahtevala, naj se nekoliko dru-

gace uredijo sečnice in drugi prostori v podzemlju. Zadevna varian- ta bo vsak čas odobrena in računamo, da bo celoten objekt nared se pred koncem tega leta,« je pristavil.

Brez dvoma bo slo za veliko pridobitev, in ne samo za Trst, kjer je nova mrtvašnica, kot receno, nadvse potrebna. Vedeti je namreč treba, da bo krematorij služil vsaj v prvi fazi za vso Furlanijo-Julijsko krajino. Drugod v nasi deželi namreč ni takšnih naprav, ce izvzamemo nekatere manjše krematorije. Seveda pa bo veliko odvisno od tega, koliko se bo ta oblika pokopa razširila med tukajšnjimi ljudmi. Nordijski narodi so jo že zdavnaj osvojili, je zelo pa je razširjena tudi v sosednji Republiki Sloveniji.

SODIŠČE

Danes Kasacija o Samu Pahorju

Danes se bo kasacijsko sodišče v Rimu po vsej verjetnosti izreklo o zahtevi, da bi premestili iz Trsta v drugo mesto proces, na katerem je prof. Samo Pahor obtožen, da se je 1. novembra 1992 med manifestacijo društva Edinost na Trgu sv. Antona v Trstu upiral javnemu funkcionarju in ga fizično poskodoval. Zahtevo sta vložila Pahorjeva branilca, odvetnika Bogdan Berdon in Josip Skerk, ter jo u- temljila, sklicujoč se na italijansko nacionalistično vzdušje, ki zlasti v zadnjem času prevladuje v Trstu in ki je uperjeno tudi proti slovenski manjšini, se posebej pa proti samemu prof. Pahorju. Dokaznega gradiva jima ni manjkalo.

Da bi osnovano razsodilo, se je kasacijsko sodišče 15. januarja letos obrnilo na trzasko sodišče za dodatne informacije. In tako je namestnik trzaskega državnega pravdnika Antonio Baiti 25. februarja poslal v Rim poročilo, ki se dejansko opredeljuje proti premestitvi procesa. Odvetnika Berdon in Skerk sta poročilo ocenila kot hudo nepopolno in celo lažno ter poslala v Rim kar 16 strani pripomb. Očitno je samo poročilo nastalo pod vplivom trzaskega nacionalističnega vzdušja.

Trzasko nogometno slavje, ki je doživelo višek v večernih urah s tekmo italijanske reprezentance proti sibli Estoniji, se je včeraj začelo že dopoldne. Pri Valmauri so uradno odprli nogometni stadion, poimenovan po enemu od najbolj znanih nogometnih izvedencev na svetu sploh - Trzacanu Nereu Roccu. Tradicionalni trak je ob prisotnosti Roccovih sinov Bruna in Tita prerezala njegova vdova.

Trzaski zupan Staffieri je v svojem slavnostnem nagovoru spomnil na markantno figuro Nerea Rocca in tudi drugih vse- državno in svetovno znanih trzaskih sportnikov ter ob koncu zazelel, da bi nov stadion pripomogel k novemu razvoju tukajšnjega sporta.

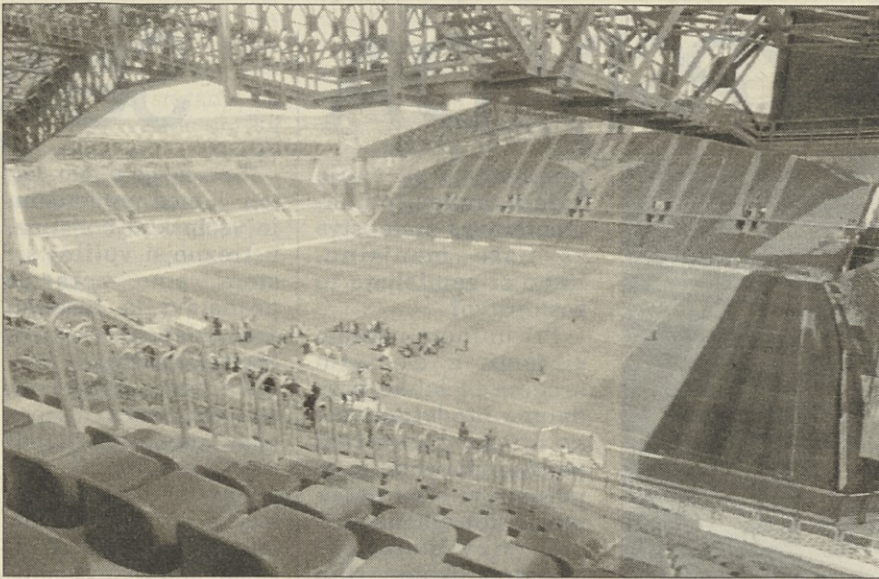
Po blagoslovu skofa Bellomija se je predsednik italijanske nogometne zveze FIGC Antonio Matarrese spomnil Rocca, kot »enega nasih najboljših sinov«.

Ob stadionu, ki stoji na površini 8 hektarov in je stal 80 milijard lir, so odkrili marmornat kip, simbol sportne zmage Nike, delo arh. Paola Borghija iz Vareseja, stalno razstavo tukajšnjih sportnikov, ki so oblekli državni dres, trg pred stadionom pa so poimenovali prav po njih (Azurri d' Italia).

PRAZNIK / URADNO POIMENOVANJE

Tržaški stadion nosi ime po Nereu Roccu

Prisoten je bil predsednik FIGC Antonio Matarrese

Pogled na stadion N. Rocco med včerajšnjo dopoldansko slovesnostjo

Župan opustil doprinos Dežele mož z Dežele zapustil stadion

Včerajšnje uradno odprtje stadiona Nereo Rocco je zaznamoval incident, iz katerega je mogoče razprati, kako malo idilicni so taces odnosi med občinsko upravo listarja Staffierja in deželno upravo. Potem, ko je zupan koncal svoj slavnostni nagovor, je deželni odbornik za sport Adino Cislino iz protesta zapustil slovesnost.

V tiskovnem sporočilu je nato obrazložil svojo gesto. Zapisal je, da je odšel s stadiona zaradi

neopravičljivega zadržanja trzaskih upraviteljev, ki so povsem »pozabili« na doprinos Dežele k gradnji velikega sportnega objekta. Dežela je namreč prispevala 15 milijard lir za stadion Rocco, na odprtju pa o tem ni bilo izrecne niti besedice.

Zupan Staffieri je »odgovoril« Cislino (v sporočilu ga arogantno sploh ni imenoval), da »je bilo odprtje naravno v bodočnost, in da je zato opustil vse izraze

zahvale, da bi se tako izognil »morebitnim ritualnim obredom, ki niso v skladu s časom.«

Zupanov molk na stadionu in njegov odgovor »dezelnemu predstavniku« (tako imenuje Staffieri v svojem sporočilu deželnega odbornika za sport), jasno kaže, kakšen je odnos Občine do Dežele. Lepa beseda lepo mesto najde, so pravili nekoc. Stadion Rocco je lepo sportno mesto, na katerem pa lepe besede ni bilo slišati...

SINDIKAT / KAJ MENI PASQUAL

Je združitev CGIL CISL in UIL prav zares na vidiku?

Ob tem se postavlja vprašanje odnosa do slovenske manjšine

DRAGO GASPERLIN

V torek in sredo, 20. in 21. aprila, bo pokrajinski kongres sindikata CISL. Njegov tajnik Luciano Kakovic, cigar priimek se je prvotno glasil Kaković, kakor nam je sam povedal, do včeraj se ni pripravil svojega poročila, ker je čakal na izid sinocnega sestanka v Palaci Chigi o usodi Trzaskega Lloydja. Na kongresu bodo obravnavali krizo krajevnega gospodarstva, a med drugim tudi odnose znotraj organizacije oziroma med njo in vclanjenimi delavci. Dotaknili pa se bodo menda tudi vprašanja o izoblikovanju resnično enotnega sindikalnega gibanja, o združitvi CGIL, CISL in UIL pod en sam skupen naziv, kakor so to storili na evropski ravni z oznako CES. Slo bi za dogodek, ki ga ne narekuje le evropska usmeritev, ampak tudi nuja po učinkovitejši zaščiti delovnih ljudi.

Združitve seveda podpira tudi CGIL. Ne samo, nam je odvrnil njegov deželni generalni tajnik Graziano Pasqual, ki smo ga dosegli po telefonu v Trzicu (pokrajinsko zastopstvo sindikata je včeraj potovalo v Rim na omenjeno srečanje o Lloydju): »Obve-

zo o uresnitvi enotnega sindikalnega gibanja je sprejel CGIL se za casa Di Vittoria in tej obvezi se nismo nikoli odrekli. Nasprotno, treba je pohiteti, kajti delavci potrebujejo mocan, enoten in demokraticen sindikat.« (Di Vittorio je ustanovitelj tega sindikata in referenca točka, okrog katere se je pozneje razvil sindikalno gibanje.) Vendar ne pojde tako gladko. »Vprašanje je seveda, kako postopek uresnitve,« je naglasil Pasqual, »kaksna naj bodo pravila, kaksna oblika in predvsem, kaksna vsebina. Ena ovira je vse- kakor odpadla - danes ni več takšnih ideoloških pregrad, ki so bile doslej napoti združitvi.«

Ob tem pa se nam poraja vprašanje: kako bo enotni sindikat obravnaval slovensko problematiko? Morebitna združitve kajpak ni za vogalom, ni pa napak, da se o tem problemu začne že zdaj razmišljati. Tudi zaradi tega, kot smo pisali za veliko noč, ker ne prihaja slovenska beseda zadnja leta več do izraza na javnih zborovanjih. In še: kaj bo s članskimi izkaznicami, ki so zdaj pri CGIL dvoj- jezicne?

SKGZ / SUADAM KAPIČ V POKRAJINSKEM SVETU

Zajamčiti zastopstvo slovenski manjšini

Volitve bodo velika preizkušnja za Slovence

Danes je težko predvideti, ce se bo italijanska politična revolucija razpletla hitro in pozitivno. Vendar je skoraj gotovo, da bo iz tega kaosa izsel politični sistem, kjer bodo pravila večine se veliko bolj poudarjena kot doslej. Oblikovali se bodo bloki, v katerih bodo delitve in značilnosti iz preteklosti igrale manjšo vlogo.

Za naso manjšino bi bilo najbolje, da se slovenskim predstavnikom z zakonitimi zagotovili prisotnost v izvoljenih telesih, kot to velja v Sloveniji, seveda s prilagoditvijo naši stvarnosti. Ce v tem ne bomo uspeli, bo za nas nujno intenzivno iskati zaveznike, ki jim bodo manjšinske pravice eno od meril demokratičnosti.

Stranke, ki smo jih do danes poznali, so preteklost. To je pomembno tudi zaradi odnosa, ki naj bi ga Slovenci imeli do strank. Ob tem, da je danes nadvse popularno udrihati po strankah in politiki, se mi zdi bistveno poudariti, da pa so stranke temelj demokracije in da je politika nekaj, česar ne smemo zavržati, marveč nekaj, kar moramo spreminjati in izboljšati, da bo družba uspešnejša in bolj pravična.

Po referendumih bodo pred nami krajevne upravne volitve. Najprej deželne in pokrajinske v Trstu in jeseni najbrz tudi občinske. Vse te preizkušnje (bodo v nedeljo, 6. junija) za nas ne bodo veselica. Deželna preizkušnja bo potekala se po starem, čeprav korigiranem proporcionalnem sistemu. Vstop v deželni svet za nobenega Slovenca ne bo lahek in tudi neposredna izvolitev predstavnika SSK je zaradi novih minimalnih kvorurumov praktično nemogoča. Zato je veliko vprašanje, katera zavezništva lahko sprejme? In prav zavezništva postajajo v volilnem sistemu, ki je pred nami, ključno vprašanje.

Na pokrajinskih volitvah bomo prvič volili po novem večinskem sistemu, tako da bomo izbrali predsednika pokrajine neposredno in ločeno clane. Morebitna balotaza, ce nobeden od kandidatov za predsednika ne bi dobil absolutne večine, bo 20. junija.

Po sili razmer se bodo zaradi novih pravil ustvarjala nova zavezništva. Menim, da bo za nas prejudiciral odnos do reševanja manjšinskih pravic in v tem

oziru bomo morali napraviti nase izbire. To dejstvo nas že danes sili, da o tem razmišljamo in da sodelujemo pri oblikovanju progresivnega bloka (ne v ideološkem smislu levo - desno), ki bo znal vrednoti, kaj je manjšinska, upoštevati in se zanje boriti.

Ce bi se zeleti na kratko dotakniti nekaterih konkretnih vprašanj trzasko pokrajine, moramo najprej poudariti, da je za nas Slovence globoka zalitev dejstvo, da imamo za zupana osebo, ki hoče zabrisati vsako sled po slovenski prisotnosti v mestu, ki odkrito zahteva spremembo meje in ki dejansko noče priznati novih razmer, ki hoče zamrzniti pogajanja s Slovenijo, ker je nosilec tistih sil, ki zavracajo priznanje Slovenije. Najbolj zgovoren dokaz je njegova vnovična prepoved sprejemanja slovenskih dopisov na trzaski občini in dejanska prepoved uporabe glavnega trga za prireditve, za katere obstaja nevarnost, da bi se uporabljal slovenski jezik. Groznja z odstopom, kateri sledi nato premislek in novo izsiljevanje, je samo farsa, ki kaže na globoko nesposobnost in teptanje pricakovanih potreb občanov.

Drugo vprašanje, ki je v tej fazi zelo aktualno, je vprašanje nadobinske ustanove, to je Kraske gorske skupnosti, glede katere obstaja predlog, da bi se zreducirala samo na kraske občine in ne več na trzasko. Zato moramo vztrajati pri prizadevanjih, da ustavimo to namero, da se teritorialne kompetence ne omejijo in da se vloga te ustanove, ki je po svoji naravi, vsebini in sestavi najbolj blizu Slovincem, ne izniči.

V povezavi s tem je nadvse aktualno vprašanje uresničevanja deželnega zakona za izredne posege na kraskem teritoriju, ki predstavlja neke vrste protivednost za namestitvev sinhronotona pri Bazovici. Dotikam se tega vprašanja, ker je v teh dneh zelo občuteno, v kolikor je deželna vlada pripravila neke predloge. Povedati je treba, da sta posebno deželna vlada (zlasti v prejšnji sestavi) in trzaska občina nedvomno krivi za velike zamude in njihov odnos nas tudi danes zaskrblja, saj tvegamo, da bodo učinki tega ukrepa zelo dalec od tega, kar so slovenske organizacije v vseh teh letih pričakovale.

(2 - konec)

CVETLICARSTVO VRTNARSTVO

Orel - Blason

enoletnice, sobne rastline, urejanje okrasnih vrtov

Devinsčina 6 - Zgonik tel. 225149

SKLAD MITJA ČUK

Pomen in potreba združevanja otrok različnih starosti

JELKA ČVELBAR

Potem, ko je hčerka zacela obiskovati osnovno šolo, je se dolgo po pouku hodila obiskovat otroke v vrtec. Očitno ni motila normalnega dela v vrtcu, kajti učiteljice so jo vedno rade sprejele medse. Velikokrat pa sedaj opazam, kako si išče za svoje pogovore ali za igro učenke iz višjih razredov: očitno so otrokom potrebne skupnosti različno starih otrok. Le tako polno zazivijo način življenja, ki jim je potreben.

V Hamburgu so zaradi takih ali podobnih ugotovitev na primer ustanovili Otroško celodnevno vzgojnoizobraževalno ustanovo, v kateri preživljajo dnevno po več ur skupaj otroci od 0 do 13 let.

Ker so primerjave koristne, ne bo odveč, če se ozmemo, kaj izbirajo za vzgojo in izobraževanje svojih otrok drugi narodi in kako gledajo na to vprašanje v drugih državah. Zato bomo hambursko izkušnjo nekoliko podrobneje opisali.

Dnevno središče se ne deli strogo na tri klasične resorje: jasli, otroški vrtec in obvezno solanje. Otrokom je namreč dovoljeno, da se prosto gibljejo v vseh prostorih doma. Tako večji otroci lahko svobodno obiskujejo manjše in se z njimi ukvarjajo, če jim je do tega. Varuske v jaslih prav rade pokazuje večjim otrokom, kako pomagajo pri previjanju ali pri hranjenju. Na svoj račun lahko pridejo tudi edinčki, ki bi sicer nikoli od blizu ne spoznali teh opravil.

Ta sistem "vsi pod eno streho" je v Hamburgu pravzaprav za prava tradicija. Pred časom so se namreč na podoben način orga-

nizirale manjše enote celodnevne varstva in izobraževanja otrok. Potem ko so pri vzgojnoizobraževalnem procesu kar precej dolgo vztrajali s skupinami enakostarih otrok, so opazili, da je bolj pozitivno, če se otroci različnih starosti "mesajo". Tako se sedaj v odmorih in pri igranju na vrtu večji otroci posvečajo manjšim in se z njimi igrajo ter si s tem nabirajo celo vrsto novih izkušenj, ki bi jih sicer ne mogli doživeti.

V casu, ki ga živimo, je namreč cedalje več otrok brez brata ali sestre, mnogo pa je tudi takih otrok, ki nimajo v bližini svojega doma pravih tovarišev za igro. V domu, ki v hamburski ulici Dalmierstrasse združuje otroke različnih starosti, lahko edinčki in otroci brez prave družbe izkusijo popolnoma nova doživljanja v družbi otrok vseh starosti, za katera bi bili sicer prikrajšani.

Tako se vzgojitelji poslužujejo pedagoškega principa o premešanju starostnih skupin.

Se dalje so sli s tem principom v podobni ustanovi v Frankfurtu, kjer so na osnovi prepričanja, da so otroci - sovrstniki pravzaprav v izobraževalnem procesu posamezniki, ki so potrebni individualnega pouka, organizirali celo med samim izobraževanjem skupine otrok različnih starosti. Zakaj naj bi namreč Marko, ki je šest let star, pa ze dolgo ve, kako zavezes vezalko, ne pomagal pri vezanju čevljev Lucki, ki je stara pet let in si vezalk se ne zna zavezati sama.

Pri zlaganju puzzla pa Marko dovoli osem let staremu Luki, da mu pomaga, ko sam ne najde pravega kosčka za vstavljanje.

Hkrati pa ga Luka uci, kaj je to minus; kajti ce sta imela na razpolago deset kosčkov za vstavljanje in sta jih pravilno postavila pet, potem je deset minus pet enako pet. Takoj je Marku vse jasno!

Tudi vzgojiteljem je ze dolgo jasno, da je družina najboljši kraj za učenje. Toda takih družin, ki bi kot nekoc imele veliko različnih članov pod eno samo streho - starih mam in očetov, stricev in tet, bratov in sester, ze dolgo ni več. V trisobnem stanovanju, ki povrh vsega nima vrta, imajo otroci le malo možnosti za izrpolno izobrazbo in bogatenje svojih izkušenj. Poleg tega pa so navadno starsi zaradi službe zdoma in otroci velikokrat sami doma, prepusceni na milost in nemilost televiziji. Otrok ali sovrstnikov sploh ne vidijo, svoje starše pa zelo malo in se to, ko se vrnejo zelo utrujeni iz službe domov.

Prav zaradi tega nastajajo taka središča, kakršna smo opisali, za varstvo in vzgojo otrok, ki združujejo otroke vseh starosti. Ta središča nudijo hkrati staršem možnost za srečanje, razgovor in izmenjavo mnenj. Posebej za taka starševska srečanja so opremili posebne sobe za odrasle. Tudi učitelji iscejo stik s starsi "njihovih" otrok. Predvsem zato, da bi staršem pomagali navezati stik z otrokovim solanjem. Otrok mora namreč cutiti, da tisti ljudje, ki so najbolj z njim povezani, ki v njegovem življenju igrajo najpomembnejšo vlogo, vedo, kaj dela, se za to zanimajo in so o tem obveščeni. Na tak način vzgojitelji staršem pomagajo organizirati pravi način polnega življenja z otroki.

SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE

Krstna uprizoritev

Milan Klec

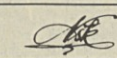
VSEGA JE KRIVA MARJANA DERŽAJ

Rezija Dusan Mlakar

PREMIERA jutri, 16. aprila, ob 20.30 - Abonma RED A

PONOVITVI v soboto, 17. aprila, ob 20.30 - Abonma RED B

v nedeljo, 18. aprila, ob 16.00 - Abonma RED C

Narodna in študijska knjižnica v Trstu

Janko Prunk

SLOVENSKI NARODNI VZPON NARODNA POLITIKA (1768-1992)

Knjigo in avtorja bo predstavil zgodovinar Joze Pirjevec

Jutri, 16. aprila 1993, ob 18.30

Trst - Gregorčičeva dvorana, Ul. sv. Frančiška 20

Vijudno vabljeno!

VČERAJ-DANES

Danes, ČETRTEK,
15. aprila, 1993
NASTASonce vzide ob 6.19 in zaton
ob 19.51 - Dolžina dneva 13.32 - Luna vzide ob 3.12 in zaton ob 13.39.Jutri, PETEK,
16. aprila 1993
BERNARDA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 14,8 stopinje, zračni tlak 1013,2 mb rahlo narasla, veter 4 km na uro vzhodnik, vlaga 60-odstotna, nebo poplačano, morje skoraj mirno, temperatura morja 10,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Michele Puhali, Luca Tomao, Pietro Braico, Davide Fegez, Elvio Dell'Antonia, Daniel Doz.

UMRLI SO: 78-letna Cecilia Berci, 72-letni Giuseppe Paoletich, 92-letna Natalia Chinese, 82-letna Anna Gomab, 82-letna Antonietta Zardini, 87-letna Marcela Bassi, 90-letni Armando Micor, 89-letna Albina Plahuta, 81-letna Giuseppe Cortese, 84-letni Augusto Torcello, 83-letni Giorgio Bergani, 75-letna Clara Brun, 89-letna Anna Maria Cumelli, 86-letna Soccora Anania, 70-letna Francesca Ivanov.

LEKARNE

Od ponedeljka, 13. do nedelje, 18. aprila 1993
Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Largo Piave 2 (tel. 361655), Ul. Felluga 46 (tel. 390280), Lungomare Venezia 3 - Milje (tel. 274998).

OPCINE - Proseška ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Largo Piave 2, Ul. Felluga 46, Ul. Bernini 4, Lungomare Venezia 3 (Milje).

OPCINE - Proseška ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Bernini 4 (tel. 309114).

Za dostavljanje zdrvil na dom tel. 350505 - TELEVI-TA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 399111.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 399111.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 399-111, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

KINO

ARISTON - Danes dvorana rezervirana, jutri ob 15.50, 18.00, 20.10, 22.20 »Sommersby«, r. Jon Amiel, 1. Jodie Foster in Richard Gere.

EXCELSIOR - 18.00, 20.00, 22.15 »Amore per sempre«, 1. Mel Gibson.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 20.00, 22.00 »La moglie del soldato«, r. Neil Jordan, 1. Stephen Rea, Miranda Richardson.

NAZIONALE 1 - 15.30, 17.05, 18.45, 20.30, 22.15 »Gli Aristogatti«, Walt Disney.

OBVESTILA

SKD TABOR Općine - Prosvedni dom. Se jutri, 16. t. m., je na ogled razstava skulptur MARIA SOSICA ob delavnih od 16. do 20. ure.

SLOVENSKI RAZISKOVNI INSTITUT sklicuje REDNI OBCNI ZBOR v četrtek, 22. t. m., ob 19. uri v prvem sklicu in ob 20.30 v drugem sklicu v Peterlinovi dvorani ul. Donizetti 3 v Trstu. Dnevni red: 1. poročilo upravnega sveta, 2. obracun 1992 in proračun 1993, 3. poročilo nadzornega odbora, 4. potrditev pravilnikov, 5. predlog včlanjevanja Slo-ri v okviru krovnih organizacij ter 6. razno.

ITALIJANSKA AKADEMIJA UCITELJEV SOMMELIERS priredi TECAJ VINSKE POKUSNJE za ljubitelje vina in dobre kuhinje. Tecaaj bo 27. in 28. aprila, 4., 11., 12., 18., 19. in 26. maja, ob torkih v restavraciji Sacra ostaria in ob sredah v restavraciji Al Granzo. Predvajanje video filmov ter srečanja z gosti in predavatelji. Vsak udelezenec bo dobil kosček z dvema kupama za poskusnjo, knjige, pismene potrebscine, vina ter sestavine za poskusnjo. Vpisovanje pri restavraciji Sacra ostaria - Ul. Campo Marzio 13 - Trst, tel. 304791 in pri restavraciji Al Granzo - Trg Venezia 7 - Trst, tel. 306788.

PRI PISCANCIH ima odprto osmico Sergio Ferfolja do 25. t. m.

V KOLUDROVCI je odprta osmica do 25. t. m.

OSMICO je odprla v Slivnem st. 25 družina Frandoli.

OSMICO je odprl Alojz Milic v Repnu.

V STEVERJANU smo na Valeršču st. 6 odprli osmico. Vabljeno!

OSMICO sta odprla v Borstu Anton in Zmaga Petaros.

OSMICO je odprl Jurij Stubelj v Sempolaju.

RIBOGOJNICA AGRO-ITTICA GLINSCICA iz Boljunca je odprta od 16. aprila dalje vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Na razpolago so prvovrstni majhni kanadski lososi. Tel. 228297.

DVE KNJIZNI POLICI, rabljeni, velikosti 350x200 orehova imitacija ter velikosti 315x265 jesenov les, prodam. Tel. 575145.

PRODAM zemljišče na Krasu. Tel. st. 200878 po 18. uri.

KONCERT MePZ PRIMO-REC TAVOR iz Trebe in Općin pod vodstvom Matjaža Šeka. Koncert bo jutri, 16. t. m., ob 20.30 v vašem domu v Krizu (pri Tomaju).

ZVEZA UPOKOJENCEV SPI CGIL FJK in AUŠER prirejata RAZSTAVO DEL ZENSK USTVARJALK (roca, likovna in literarna dela). Otvoritev bo jutri, 16. t. m., ob 16. uri v dvorani krožka Europa v Ul. Torbandena 1/I. Nastr. Razstava bo na ogled do 25. t. m., ob delavnih od 10. do 12. ure ter od 16. do 19. ure, ob praznikih od 10. do 12. ure.

TPK SIRENA vabi člane in prijatelje na GLASBENI VEČER, ki bo v soboto, 17. t. m., ob 20.30 na sedežu društva - Miramarski drevo red 32. Na klavirju - dar G. Liane Kriscak - bo igral prof. Aleksander Vodopivec.

SKD S. SKAMPERLE priredi v soboto, 17. t. m., ob 20.30 v društvenih prostorih VEČER V CAST STANETU RAZTRESENU. Njegovo delo bodo opomenili Mira Sardoc, svetoivanski otroci in MPZ V. Vodnik.

DRUSTVO SLOVENSKIH IZOBRAZENCEV V TRSTU vabi v ponedeljek, 19. t. m., v Peterlinovo dvorano na svecano podelitev literarne nagrade VSTAJENJE trzaskemu pisatelju Igorju Skamperlu za roman »Sneg na zlati veji«. Delo bo predstavil in nagrado utemeljil prof. Pavle Merku. Zacetek ob 20.30.

GLASBENA MATICA TRST - koncertna sezona 1992/93 vabi v četrtek, 22. t. m., ob 20.30 v cerkev Madonna del Mare v Trstu na koncert LJUBLJANSKIH MADRIGALISTOV. Dirigent Matjaz Šcek. Na spored dve masi - I. Šeka in F. Martina.

ZUPNIJSKA SKUPNOST V NABREZINI obvesca, da bo v domaci zupnijski dvorani na ogled tradicionalna razstava pirhov in velikonočnih motivov do nedelje, 25. t. m., vsak dan v popoldanskih urah.

IZLETI

KRISKA SEKCIJA UPOKOJENCEV SPI-CGIL sporoča, da bo odhod avtobusa za izlet v Sacle v nedeljo, 18. t. m., ob 8. uri izpred spomenika v Krizu.

SKD CEROVLEJE - MAVHINJE priredi v nedeljo, 25. t. m., pomladni orientacijski pohod po označenih poti po Mavhinjah in okolici. Odhod ob 8.30 do 10.30 iz Mavhinj. Vabljeno posamezniki in skupine.

Danes praznuje v Dolini okroglih 80 KARLINA KLABJAN. Ob visokem jubileju ji zelijo zdravja in miru sin Silvano z družino in vsi, ki jo imajo radi.

Spet je tu pomlad. Kdor ima KARLINO rad ji zeli mnogo zdravja in zadovoljstva ob 80-letnici! Pripomočemo se da pociva, naj ne pece vec toliko strukljev. To so zelje vsi prijatelji!

ČESTITKE

Danes praznuje v Dolini okroglih 80 KARLINA KLABJAN. Ob visokem jubileju ji zelijo zdravja in miru sin Silvano z družino in vsi, ki jo imajo radi.

Spet je tu pomlad. Kdor ima KARLINO rad ji zeli mnogo zdravja in zadovoljstva ob 80-letnici! Pripomočemo se da pociva, naj ne pece vec toliko strukljev. To so zelje vsi prijatelji!

MALI OGLASI

OSMICO je odprl Slavko Svara - Trnovca 14.

OSMICO sta v Logu st. 243 odprla Maks in Dorian Komar. Tocita belo, crno, malvazijo in vitovsko.

AGRITURIZEM PRI CIRILI v Doberdobu je odprl vsak četrtek od 16. do 24. ure, petek, soboto in nedeljo pa od 10. do 24. ure. Priporočamo se za obisk!

BERTO TONKIC je v Doberdobu na Trzaski ul. st. 25 odprl osmico. Toči belo in crno vino ter nudi domac prigrizek.

PRI PISCANCIH ima odprto osmico Sergio Ferfolja do 25. t. m.

V KOLUDROVCI je odprta osmica do 25. t. m.

OSMICO je odprla v Slivnem st. 25 družina Frandoli.

OSMICO je odprl Alojz Milic v Repnu.

V STEVERJANU smo na Valeršču st. 6 odprli osmico. Vabljeno!

OSMICO sta odprla v Borstu Anton in Zmaga Petaros.

OSMICO je odprl Jurij Stubelj v Sempolaju.

RIBOGOJNICA AGRO-ITTICA GLINSCICA iz Boljunca je odprta od 16. aprila dalje vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Na razpolago so prvovrstni majhni kanadski lososi. Tel. 228297.

DVE KNJIZNI POLICI, rabljeni, velikosti 350x200 orehova imitacija ter velikosti 315x265 jesenov les, prodam. Tel. 575145.

PRODAM zemljišče na Krasu. Tel. st. 200878 po 18. uri.

PRODAM klavir po ugodni ceni. Tel. st. 200620.

MEDICINSKA SESTRA išče delo na domu ali varstvo in nego bolnika. Tel. st. 828251.

PODARIM dvomesečnega psicka. Tel. st. 200169 ob urah obedov.

PRISPEVKI

V spomin na draga prijatelja Milko in Ricarda Gregorata iz Mester darujeta lva in Mario Pipan 100.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

Ob 3. obletnici smrti (15.4.) Zorana Tretjaka daruje žena Bruna z družino 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na Maria Krizmanica (Tozev) in Romana Kralja darujeta družini Pelan in Stopar 40.000 lir za SZ Sloga.

V spomin na Borisa Zobca daruje Sonja Majowski 30.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

V spomin na Miro Stoka rof. Lavrencic daruje Sonja Majowski 30.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

V spomin na Anico Trobec daruje Erika, Peter in Kristina 50.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

Namesto cvetja na grob pok. Julije Miklavec daruje Bruna Cok 15.000 lir za cerkev na Katinari.

Namesto cvetja na grob pok. Mirke Lavrencic - Stoka in Stefanje Lorenzi daruje družina Bisiacchi - Lorenzi 100.000 lir za cerkev na Katinari.

Namesto cvetja na grob pok. Julije Miklavec daruje Bruna Cok 15.000 lir za cerkev v Borstu.

V spomin na nepozabnega Maksa Rogelja daruje žena Ladka 50.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

V spomin na drago gospo Stoka darujejo Mirela, Peter in Igor Merku 50.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

Ob 10. obletnici smrti Karla Lazarja daruje družina Lazar (Repen 87) 100.000 lir za repentabrsko svetilce.

Namesto cvetja na grob pok. Mire Lavrencic in Stefanje Kuret daruje Bjanka 30.000 lir za Zadrzni center za socialno dejavnost.

Namesto cvetja na grob pok. Danili Jerjav daruje Justina Bogatec - Kocijancic 20.000 lir za Zadrzni center za socialno dejavnost.

Gospa Sonce Marija daruje 50.000 lir za Zadrzni center za socialno dejavnost.

V spomin na mladostno prijateljico Mirko Lavrencic-Stoka daruje Zorka Becaj 50.000 lir za cerkev na Katinari.

V spomin na Stefanijo Lorenzi daruje družina Kert 50.000 lir za Skupnost družina Općine.

Namesto cvetja na grob Marije Lavrencic vd. Cunja darujeta Miran in Magda Lorenzi 25.000 lir za Skupnost družina Općine.

V spomin na drago zeno in mamo Barbaro darujejo moz Mario ter sinova Andrej in Jan 250.000 lir za SKD Barkovlje in 250.000 lir za TPK Sirena.

V pocastitev spomina drage Mire Stoka daruje Sonja, Zorka in Erika iz daljne Amerike 100.000 lir za cerkev na Kontovelu.

V spomin na Vladimira Legisa daruje sin Danilo 100.000 lir za SKD Cerovlje-Mavhinje.

Namesto cvetja na grob Draga Kluna darujejo Nadja in Alojzija Tul 30.000 lir za KD Primorsko-Mackolje.

V spomin na dragega svaka Draga Kluna darujejo Valerija in Cvetko 100.000 lir za KD Primorsko - Mackolje.

Za popravilo spomenika padlim v NOB v Ricmanjih darujeta družina Zobin 50.000 lir, družina Pecchia-ri 50.000 lir in družina Blokari 50.000 lir.

V spomin na Petra Depon-teja darujeta Cvetka in Sergio Vatovac 20.000 lir za popravilo spomenika padlim v NOB v Ricmanjih.

Ob 11. obletnici smrti dragega očeta daruje Anica Trento 50.000 lir za Sklad Mitje Cuk.

Namesto cvetja na grob Anico Trobec in Marije Lavrencic-Cunja daruje dr. Drago Stoka 100.000 lir za Sklad Mitje Cuk - Općine.

V pocastitev spomina Pira Callina daruje družina

Callin 100.000 lir za SZSO.

V spomin na gospo Marijo Kocijancic-Oblak daruje družina Adolfa Mocnika 100.000 lir za Dijaško matico.

+

Nepricakovano nas je zapustil nas dragi oče

Casimiro Ballarini

Pogreb bo jutri, 16. t. m., ob 12.45 iz mrtvavnice glavne bolnisnice v sempolajsko cerkev.

Zalostno vest sporočajo

sin Valentin z Orietto ter brat Nino in sestra Anica z družinama

Sempolaj, 15.4.1993 (Pogrebno podjetje Zimolo)

Ob izgubi Sveta Stoke izreka sozalje zeni in hceri

MPZ Vasilij Mirk Prosek - Kontovel

Ob izgubi dragega očeta izreka SKP iskrene sozalje Igorju in njegovcem

Ob hudem udarcu, ki je prizadel drago odbor-nico Ondino Pauletic izreka globoko sozalje njej in zalujočim svojemcem

Slovensko dobrodelno društvo iz Trsta

Ob smrti dragega očeta Velimirja Pauletica izreka iskreno sozalje Igorju in družini

TPPZ Pinko Tomazic

Ob izgubi dragega očeta Velimirja Pauletica izreka iskreno sozalje Igorju in družini

Dunja, Fabio, Majna in Dasa

Ob izgubi dragega očeta sočustvujemo z Tamaro in družino

Tanja in Guido z družino

Ob tezkem trenutku sočustvujemo z Ondino, Tamaro in Igorjem

Osebe didaktičnega ravnateljstva pri sv. Ivanu izreka najgloblje sozalje družini ob izgubi bivšega ravnatelja Velimira Pauletica

Ob izgubi dragega očeta izreka najgloblje sozalje gospo Ondini, Tamari in ostali družini

ucno in neucno osebe sole in vrtca Ivan Grbec iz Skednja

Ob izgubi dragega Velimira izreka iskreno sozalje družini

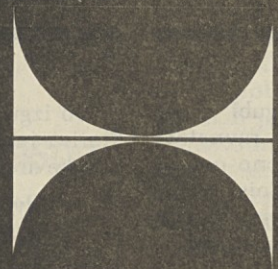
Edvin, Majna in Veronika

VAŠ STIK S SVETOM TISKA

GRAFICENTER

DISTRIBUCIJA MEDNARODNEGA TISKA PO EVROPI
NAROČNINE NA MEDNARODNE DNEVNIKE, REVije, KNJIGE

ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA
DISTRIEST

NAROČILA SPREJEMAMO TUDI
PO TELEFONU IN FAKSU

TRST
TEL. 040/7796666
FAKS 040/7796402

SEŽANA
TEL. 067/73373
FAKS 067/31202

POLITIKA / DO ZDAJ ŠE NOBENIH JASNIH ODLOČITEV

Odločilna tedna za priprave na junijske upravne volitve

Načeloma vsi za reforme, vendar prevladuje stara praksa

VLADO KLEMSE

Prihodnja dva tedna bosta z vidika priprav na bližajoče se upravne (delne) volitve izredno pomembna. Na Goriškem bomo, poleg volitev za deželni svet, imeli tudi volitve za obnovo pokrajinskega sveta in upravne volitve v starih občinah: v Trzinu, Ronkah, Vilešu in Romansu. Volitve za predsednika pokrajine in obnovo pokrajinskega sveta bodo potekale že po novem zakonu. Prav tako volitve za obnovo občinskih svetov in izvolitev županov. To na osnovi pred kratkim odobrenega državnega zakona. Novosti (v odnosu s prejšnjimi volitvami) bodo tudi na Dezeli.

Do 5. maja bodo morale stranke, oziroma koalicije strank predložiti kandidatne liste. Dogovarjanje med strankami se je že pričelo, vendar se zdi, da vsi čakajo na izid nedeljskega glasovanja.

Res, priznati je treba, da so stranke postavljene pred zelo težke izbire, ki jih bo treba vrhu vsega opraviti v zelo kratkem roku. Zaradi novega volilnega sistema se bodo morale stranke, tudi večje, povezovati. In prav tu je bistvo vprašanja. Dosedanji lo-

giki se je, kot kažejo dosedanje izkušnje, težko odpovedati. V krajevnem merilu se utegnejo, zaradi različnih, tudi osebnih interesov, spet osnovati atipične koalicije, kar bi razvodenelo smisel pred kratkim uvedene reforme.

Junijske volitve bodo novost tudi s tehničnega vidika. Predvsem bomo neposredno volili župane in predsednika pokrajine, znižalo se bo število svetovalskih mest (razen za pokrajinski svet) in odbornikov, zagotoviti bo treba zadostno število kandidatov. Odborniki ne bodo iz vrst svetovalcev. Tako bo občinski svet v Trzinu štel le dvajset mest, v Ronkah bodo imeli šestnajst svetovalcev, prav toliko v Romansu, dvajset pa v Vilešu. Z direktno izbiro župana, oziroma predsednika pokrajine, naj bi zmanjšali vpliv strank, občanom pa omogočili bolj neposreden vpliv na sestavo krajevne samouprave. Z drugo besedo povedano, občani naj bi bolj upoštevali osebne vrednote in sposobnosti kandidatov, kakor njihovo strankarsko pripadnost.

Poglejmo zdaj, kaj se pripravlja v krajih, kjer

Sedež Pokrajine: tudi njenega predsednika bomo volili neposredno (foto Studio Reportage)

bodo prvo nedeljo junija izbirali nove župane in občinske svete po novem sistemu. Največ pozornosti je seveda namenjeno občinama Trzin in Ronke, pa tudi dogajanju okrog obnove pokrajinskega sveta. Po nekaterih vesteh naj bi se za župansko mesto potegovali sedanji župan Calzolari, sicer pristav Segnjevica gibanja. Njegovo kandidato menda podpira tudi doberš del trziške DSL, medtem ko se manjše stranke se niso izrekle. Med možnimi kandidati KD za župana se omenja odbornik Por-

ciani, slišati pa je tudi za Danila Mazzarinija. Socialisti zaenkrat molčijo. Kandidat Severne lige naj bi bil Piero Fasola.

Se bolj zapleten je položaj v Ronkah, kjer je KD ponudila nadaljevanje zavezništva socialistom in republikancem in kjer si položaj utrjuje Severna liga. Del socialistov je za nadaljevanje koalicije s KD, del pa za sestavo levičarske in progresivne koalicije. V vrstah DSL se kot kandidat za župana omenja Ovidio Zotti.

Socialistična stranka v Vilešu se je menda že

javno izreкла za nadaljevanje sodelovanja s KD pri vodenju občine.

Na pokrajinski ravni so socialisti imeli vrsto stikov z levimi in laičnimi strankami. Prvi odziv za sestavo leve in progresivne koalicije ni bilo navdušujoč. O volitvah in volilni strategiji bo razpravljalo na nocojšnji seji pokrajinskega vodstva. Taksna je torej situacija poltrimesec pred volitvami. Vse stranke so načelno za prenovalo, prevladuje pa žal dosedanja praksa ozkih interesov.

MEDNARODNI NATEČAJ

Tudi ljubljanski violončelist med najboljšimi

Od včeraj na vrsti violinisti

TATJANA GREGORIC

Medtem ko na koncertnem odru Avditorija Fogar je drugi dan razkrivajo glasbeno znanje mladi violinisti, udeleženci 11. mednarodnega natečaja goriškega združenja "Glasba brez meja", so živahno glasbeno prizorišče že zapustili kandidati, ki so se v ponedeljek in torek preverili na letosnjem 1. mednarodnem natečaju za študente violončela. In če so v prvih dveh kategorijah strokovno zirično navduševali predvsem mladi gojenci iz Zagreba, Gradza, Salzburga, Trenta in Padove, so jo v najvišji, C kategoriji osvojili s svojo igro tudi mladi violončelisti iz Ljubljane, Verone in Celovca. "Zvezdi" zadnjega dela goriškega tekmovanja sta namreč bila devetnajstletni Erich Hutter iz Gradza in enaindvajsetletni Gregor Marinko iz Ljubljane (student 3. letnika Akademije za glasbo, razred prof. Ciril Škerjanec). Oba sta zbrala dovolj točk za drugo nagrado, prve pa komisija tokrat ni poddelila. Na seznam nagrajencev, ki bo na zaključnem koncertu v nedeljo, 18. aprila, oblikoval zaokroženo podobo letosnjega goriškega glasbenega združenja, so se uvrstili se Wolfgang Hartel iz Gradza, Leonardo Sapere iz Verone in Christian Peyr iz Gradza, diplomsko za udeležbo pa je prejela Melissa Coleman iz Celovca.

Prireditelj, goriško združenje "Glasba brez meja" in člani strokovne komisije (predsednik Janes Aladar iz Vidma) so bili prijetno presenečeni tako nad številno udeležbo prvega natečaja mladih violončelistov (od prijavljenih 65 se je tekmovanja udeležilo 49 kandidatov) kot tudi nad izjemno pripravljenostjo vseh nastopajočih. Član žirije, violončelist Ciril Škerjanec iz Ljubljane, je ob zaključku natečaja med drugim pohvalil tudi prizadevanja organizatorjev in četudi sam ni izrazil naklonjenosti tvojstrnim tekmovanjem v umetnostnih panogah, podpira manifestacijo,

ker je ta za marsikoga odskočna deska za nadaljno glasbeno pot, je tudi prijetna prilika za izmenjavo glasbenih izkušenj in ponuja sliko delovanja glasbenih sol v bližnjih in tudi bolj oddaljenih krajih sedanjih držav.

Sproščeno navdušenje, ki je zavelo ob izteku prvega dela goriškega srečanja, odraža uglašenost strokovnega telesa, ki je med številnimi mladimi glasbenimi talenti očitno izbral najboljše. Slednji pa so s svojo glasbeno govorico razkrili, da imajo v Zagrebu trenutno zelo dobro glasbeno solo za pouk predvsem najmlajših violončelistov in da na omenjenih ustanovah delujejo pedagogi, ki intenzivno in z ljubeznijo gojijo igro na violončelu. Uspešni so tudi glasbeni pedagogi na nekaterih nižjih glasbeniholah v Avstriji, za udeležbo violončelistov iz Slovenije pa bi lahko ugotovili, da so se tokrat preiskusili predvsem zelo mladi gojenci, ki imajo vse pogoje, da se ob nadaljnjem uspešnem delu že prihodnje leto uvrstijo med prvonačrte na tekmovanju.

Mednarodni natečaj študentov violončela v Gorici si je tako že po otvoritvenem sprejmu zaslužil ime dogodka visoke umetniške rasti, dosegel zavirljivo in prestižno mesto, ki ga se enajsto leto ima mednarodni natečaj za študente violine pod vodstvom glasbenega pedagoga Alfreda Marcossiga. Nova poznanstva, nova prijateljstva, ki goriškemu tekmovanju dajejo poseben čar, se bodo krepila še štiri dni. Po nedeljskem koncertu nagrajencev pa bodo mladi talenti iz dežel Alpe-Jadrana lahko željo po muziranju v mednarodno pisani družini uredniševali se na nekaterih koncertih v pomembnih glasbenih središčih Italije, Slovenije, Hrvaške in Avstrije. In morebiti bodo tudi skupni nastopi marsikomu od udeležencev prinesli celo več izkušenj in zadovoljstva kot samo tekmovanje.

PRIREDITVE

MESANI PEVSKI ZBOR IZ PEVME vabi na koncert velikonočnih pesmi v nedeljo, 18. aprila, ob 16. uri v župnijski cerkvi v Pevmi. Sodelujejo učenci OS iz Pevme, moski zbor iz Stmavra, mešani zbor iz Pevme, dekliški Alenka iz Steverjana ter mešani pevski zbor iz Podgore. Govoril bo Karlo Bolčina.

CENTER STELLA MATUTINA in SKUPNOST KRŠČANSKEGA ŽIVLJENJA prireja jutri ob 20.30 v Katoliškem domu srečanje s slovenskim obrambnim ministrom Janzom Janšo na temo Kam gredo mladi. V četrtek, 6. maja, bo na isto temo govoril celovski škof E. Capellari, 23. maja pa prof. G. Bachelet iz Rima.

NOVICE

Današnji shodi in srečanja o bližnjih referendumih

Referendumska kampanja postaja prav v zadnjih dneh nekoliko intenzivnejša. Odbor za volilni referendum prireja danes sledeča srečanja z volilci: ob 18.30 v Romansu, občinska dvorana, sodelujeta Alberto Tomat in Alessandro Maran, ob 18.30 v Krmini, shod na Trgu Libertà, govori Massimo Micucci, član vsedržavnega vodstva DSL, ob 20.30 v Ločniku, dvorana rekreatorija, govori Mauro Perissini, in ob 20.30 v Dolenju, govori Alberto Tomat.

Poleg referenduma o volilnem sistemu, ki osredotoča pozornost strank, pa bomo v nedeljo glasovali še o drugih vprašanjih, ki zaslužijo pozornost. Občinski svetovalec zelenih Renato Fiorelli bo danes ob 10.30 pred goriškim ljudskim vrhom delil informativno gradivo za DA na vseh referendumih. Jutri bo Fiorelli postavil "referendumsko stojnico" od 9. ure dalje na Catterinijevem trgu.

S Konzorcijem ljudskih bank bo 25 dijakov šlo v Strasbourg

Petindvajset dijakov iz Furlanije Julijske krajine bo predstavljalo Italijo na prihodnjem vseevropskem dnevu sole, 7. junija letos v evropskem parlamentu v Strasbourgu. Pobudo je uresnil zavod IRSE, ob sponzorizaciji Konzorcija ljudskih bank FJK, katerega članica je tudi Kmečka banka v Gorici in sicer v okviru nacrta Evropa in mladi. Dijaki iz naše dežele se bodo, skupaj z vrstniki iz drugih enajstih držav skupnosti udeležili zasedanj raznih komisij in glavne skupščine ter se tako na neposreden način seznanili z delom organizmov, ki se danes usmerjajo gospodarski in družbeni utrip Evrope.

Fotografije in filmi Fulvia Merlaka na krožku CIFI

Na sedežu posoškega fotografskega krožka v ulici sv. Klare 15 bo jutri, 16. t.m. ob 21. uri Fulvio Merlak iz Trsta predvajal svoje filmske in fotografske zapise. Merlak, ki je predsednik fotografskega krožka Fincantieri v Trstu, je tudi deželni predstavnik v združenju FIAF. Vstopnine ne bo.

Oddaja o avtoprevozništvu

Ljudski radio (Radio popolare) bo danes ob 17.20 prenašal oddajo o pomenu avtoprevoznitva v goriškem gospodarstvu ter o ukrepih za podpiranje razvoja te dejavnosti. V oddaji bodo sodelovali dr. A. Mocchut kot predstavnik Trgovinske zbornice, predsednik zadruge avtoprevoznikov Andriani in inž. E. Grusovin, ki pri združenju industrijcev odgovarja za področje prometnih storitev. Oddajo bo vodil Silvino Poletto.

Agriturizem

»Pri Cirili«

vabi cenjene goste in prijatelje na otvoritev prenovljenih prostorov, ki bo danes, 15. t. m., ob 18. uri v Doberdobu v Bratuževi ulici št. 6.

Vljudno vabljeni!

KULTURA / USPEH MPZ OTON ŽUPANČIČ

„Moj najljubši zbor“ je letos iz Štandreža

Prvi med zbori na 24. reviji Primorska poje

Mešani pevski zbor Oton Župancic iz Štandreža si je na letosnji reviji Primorska poje prislužil naslov "Moj najljubši zbor", ki so ga izbirali na podlagi časopisne ankete. Za štandredski zbor je namreč glasovalo 238 naročnikov in bralcev Primorskih novic. Na drugem mestu je na tej lestvici priljubljenosti fantovska vokalna skupina iz Kopa (232 glasov) na tretjem pa ženska vokalna skupina Stu ledi iz Trsta (154 glasov). V uredništvo Primorskih novic je do 7. aprila prišlo okrog tisoč glasovnic bralcev in naročnikov, ki so zbirali "najljubši zbor" med več kot stotimi pevskimi skupinami, ki so nastopale v okviru 24. revije Primorska poje.

Zgleda, da imajo stan-

dredski pevci in pevke največ prijateljev v Brdih, saj so imeli svoj nastop v okviru letosnje Primorske poje 14. marca v Medani. Na koncertu v Medani so nastopile tudi pevke skupine Stu ledi iz Trsta.

In kakšna je nagrada za najljubši zbor in naročnike Primorskih novic? Izbire bo najbolj vesela Boza Rozman iz Ilirske Bistrice, ki ji bodo pevci mešanega zbora Oton Župancic, ki jih vodi dirigent Miran Rustja, zapeli podoknico. Kot so nam povedali, bo to že jutri. Vsi trije prvourvrščeni zbori pa bodo konec meseca (predvidoma 23. t.m.) priredili celovečerni koncert.

Na sliki (foto Studio Reportage) pevski zbor Oton Župancic na nedavnem nastopu na večeru KD Briski gric na Bukovju

MIREN / KONEC ČEVLJARSTVA?

Tovarna obutve pred stečajem

Delovno mesto tvega okoli tisoč delavcev večinoma s Krasa

NOVA GORICA - Sklad za razvoj pri slovenski vladi je predlagal, naj bi v tovarni igralec in otroške obutve v Mirnu izvedli stečaj. Tovarni gre že nekaj časa slabo, posebno od osamosvojitve Slovenije naprej, ker so se ji zaprti južni trgi. Agonije ni bilo mogoče več nadaljevati v nedolgo, zato je temeljno disce v Novi Gorici uvedlo stečajni postopek, o tem pa je bil obveščen tudi novogoriški izvršni svet.

Prav v tem pa vidi novogoriška vlada najbolj galanten način za "odpravljanje" problema: tako se najlažje znebis odvečnih delavcev, morebiti celo invalidov. Opozorila je (na posebni tiskovni konferenci), da

je zaprtje tovarne veliko osiromašenje za tako hudo prizadete industrije vsega območja, posebej pa se Mirna, kjer ima čevljarstvo dolgoletno tradicijo. Tu gre za vprašanje goriškega Krasa, odkoder je prihajala večina delavcev na delo, kar pomeni okoli tisoč delovnih mest. Ker je Miren obmejni kraj je pričakovati, da si bodo odpusteni delavci iskali zaposlitev tudi v bližnjih (in daljnih) krajih s te strani meje.

Novogoriška občinska vlada je opozorila slovensko vlado in preko nje Sklad za razvoj, da gre v tem primeru za zelo občutljivo potezo, ki je morda slednja ni najboljše premislila...

Vojko Cuder

RAZSTAVE/VANJA FRANKO NA GRADU

Beneški odtenki

Razstavo bodo odprli v soboto ob 18. uri

Na goriškem gradu bodo v soboto ob 18. uri odprli razstavo goriškega slovenskega slikarja Vanje Franka na temo Beneški odtenki. Prireja jo občinsko odborništvo za kulturo v sodelovanju s pokrajinsko upravo, Trgovinsko zbornico in Kulturnim domom. Na ogled bodo dela iz novejšega ustvarjalnega ciklusa slikarja, ki je na se opozoril tako z značilno motiviko kot s posebno slikarsko tehniko. Njegova dela nastajajo namreč po dolgem postopku, ki daje slikam poleg prostorskega relie-

fa tudi značilno sled minevanja časa. Ta minljivost je skupaj z utrinki bizantinskih Benetk tudi značilna za Frankovo motiviko. Razstava bo na ogled do 16. maja.

V zvezi z razstavo gre omeniti pisno interpelacijo občinskega svetovalca Luciana Pinija (PSI), ki polemizira z občinsko upravo zaradi izbire tega in ne drugih umetnikov, sprašuje, kdo bo kril stroške in kolikšen je prispevek drugih soorganizatorjev ter priporoča pripravo celovitejšega programa občinskih razstavnih dejavnosti.

PODGORA / BIL JE RAZNAŠALEC PD

V Podgori bodo v soboto pokopali Franca Cibiča

V Podgori bodo v soboto, ob 11. uri (in ne danes, kakor je bilo prvotno najavljeno), pokopali Franca Cibiča. Umrli je v soboto, v bolnišnici v Trstu, kamor so ga prepeljali pred dvema tednoma, po hudi nesreči, takorekoc na hisnem pragu.

Franco Cibič se je rodil v Steverjanu pred šestdesetimi leti, v družini, ki sta jo hudo zaznamovali prva in druga svetovna vojna. Brat Srečko je padel v partizanih, blizu Ločnika, drugi brat Mirko je bil kot italijanski vojak poslan na ru-

ske bojišče, kjer je za njim izginila vsakršna sled. Pokojni Franc je bil polbrat znanega steverjanskega političnega delavca Cirila Klanjskega. Iz Steverjana se je preselil v Podgoro, kjer si je kupil kmečko hišo in se ukvarjal s kmetijstvom. Dolgo let je, najprej v Steverjanu, potem v Podgori in tudi v mestu raznašal Primorski dnevnik. Redno se je udeleževal kulturnih prireditvev in z zanimanjem sledil splošnemu dogajanju, čeprav je morda navzven dajal drugačen vtis.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
OBCINSKA 1, Stander, Ul. sv. Mihaela, tel. 21074

DEZURNA LEKARNA V TRZICU
OBCINSKA 2, Ul. A. Manlio 14/B, tel. 480405

POGREBI

Danes ob 8.30 Marija Korenjak vdova Cralli iz splosne bolnišnice na Placuto in na glavno pokopališče, ob 10.30 Anton Stecar iz splosne bolnišnice v Ločniku.

Ob prerani izgubi draga očeta Antona izrekajo Nejk Stecar in družini iskreno sozajze

dijaki 1. razreda, ravnatelj, učno in neučno osebje zavoda Ivan Cankar

NOVICE

Izrael sprejema
resolucijo VS ZN št. 242

ISMAILIJA - Izraelski ministriški predsednik Jicak Rabin je izjavil, da sprejema resolucijo št. 242 VS ZN kot podlago za pogajanja s Palestinci. Resolucija zahteva od Izraela vrnitev ozemelj, ki jih je zasedel v izraelsko-arabski vojni leta 1967. Egiptovski predsednik Hosni Mubarak pa je po srečanju z Rabinom izjavil, da je precej možnosti, da se bodo pogajanja o miru na Blaznem vzhodu nadaljevala 20. aprila v Washingtonu. Po Mubarakovih besedah se bodo o tem arabske države dokončno odločile na sestanku konec tedna v Damasku. (Reuters, AFP)

Iranske vojaške vaje

TEHERAN - Iranska vojska bo 25. aprila zacela z velikimi manevri vseh rodov oboroženih sil pod sifro Zmaga 4. Vojaški poveljniki so na včerajšnji tiskovni konferenci povedali, da si je iranska vojska ze popolnoma opomogla od iransko-iraskе vojne. Poveljnik iranske vojaške mornarice Ali Samkani pa je potrdil, da podmornice, ki jih je Iran pred kratkim kupil od Rusije, lahko bojno delujejo tudi zunaj Perzijskega zaliva. (Reuters)

Mezdní konflikti v Nemčiji

BONN - Predsednik Federacije nemških delodajalcev Klaus Murmann je pozval sindikat delavcev v železarski in energetski industriji k pogajanjem. Delodajalci so namreč delavcem na področju nekdanje Vzhodne Nemčije pripravljali zvisati place le za devet odstotkov, medtem ko sindikat zahteva 26-odstotno zvisanje. Murmann je tudi povedal, da železarski sindikat IG Metall union zavlačuje pogajanja, ker hoče izsiliti stavko. Po njegovem mnenju je stavka »neprimerna in škodljiva, celo destruktivna.« (Reuters)

Allan Wendt pri Milanu Kučanu

LJUBLJANA - Slovenski predsednik Milan Kučan je sprejel odpravnika poslov veleposlanstva ZDA v Sloveniji Allana Wendta in direktorja ameriskega kulturnega centra Eugena Santorra. Pogovarjali so se predvsem o odnosih med Slovenijo in ZDA, ameriška predstavnika pa so zanimala tudi slovenska stališča o vojni v BiH. (B. K., Foto: J.S.)

RUSIJA / DESET DNI PRED REFERENDUMOM

»Operetni« puč pred
vojaškim sodiščem

Jelcinova nova ofenziva v boju za prestol

MOSKVA - Medtem ko predsedniki sedmih najbogatejših držav na svetu v Tokiu razpravljajo o večji pomoči Rusiji, da bi rešili Jelcina in njegove reforme, predvsem pa, da bi preprečili nove razpade v mejah nekdanjega sovjetskega imperija, se je v Moskvi začel dolgo napovedovani sodni proces proti vodjem neuspelega državnega udara leta 1991, predsednik Jelcin pa je začel novo kampanjo za uspeh na bližnjem referendumu o vrhovni oblasti.

Jelcin je na tiskovni konferenci oznanil, da se je za referendum izreklo vseh 21 republik ruske federacije, napovedal pa je tudi, da utegne ze pred plebiscitom, razpisanim za 25. april, zahtevati odstop podpredsednika Ruckoja.

Predsednikova politična ofenziva se je začela prav v trenutku, ko so na vojaškem vrhovnem sodišču

zaceli soditi dvanajstim voditeljem spodletelega puča proti tedanjemu skoraj legendarnemu voditelju Mihailu Gorbacovu avgusta leta 1991. Poskus udara je tedaj sicer spodletel, vsee-no pa je pomenil konec obdobja Gorbacova in začetek Jelcinove ere.

Prvi dan sojenja je bil, sodeč po poročilih ruskih agencij, bolj podoben farsu kot sodnemu procesu. Obtoženci - med njimi nekda-

nji podpredsednik Sovjetske zveze Janajev, predsednik parlamenta Lukjanov, predsednik vlade Pavlov, obrambni minister Jazov in sef obveščevalne službe Krjukov - so zavrili vojaško sodišče, zahtevali zamjenjavo tožilcev in niso hoteli odgovarjati na vprašanja. Enega izmed obtožencev, nekdanjega predsednika zveze sovjetskih državnih podjetij Tisjakova, so morali med sojenjem odnesti iz dvorane, ker ga je menda zadela lazza srčna kap. Prejšnji podpredsednik Janajev se je zato pritožil novinarjem, da so vsi obtoženci bolni in stari, da so več kot leto prezdeli po jecah in da zato zahtevajo primernejše sojenje.

V Moskvi so začeli sojenja spremljale množične demonstracije, na katerih so med drugim obtoževali Gorbacova, da je edini krivec za razpad SZ in zahtevali, naj pred sodišče torej postavi njegovo namesto dvanajsterice, ki je skusala državo rešiti.

Opazovalci sodni proces ocenjujejo predvsem kot »opereto«, podobno predlanskemu »operetnemu« puču, marsikdo pa omenja, da je vse sedanje rusko dogajanje - nedavni spori med Jelcinom in vrhovnim sovetjem, zapletli okrog plebiscita in sedanji sodni proces - pravzaprav namenjeno privabljanju čim večje tuje pomoči lačni in obubožani Rusiji. (R. S.)

Komunistke pred sodno palačo v Moskvi kričijo na oficirja (Telefoto: AP)

JAR / PROTESTI PO SOBOTNEM UBOJU

Demonstracije
terjale nove žrtve

Komunističnega voditelja Hanija bodo pokopali prihodnji ponedeljek

JOHANNESBURG -

Množične demonstracije crnskega prebivalstva v JAR, ki so jih pripravili v več kot 84 mestih po sobotnem krvavem uboju pomembnega voditelja komunistične stranke Chrisa Hanija, so kljub poostreni policijskim ukrepom in pozivom na strpnost terjale nove žrtve. Med zadnjimi žrtvami v sredo je bil generalni sekretar ANC za Soweto Sam Ntobane, ki je bil ranjen med demonstracijami v Sowetu in je med prevozom v bolnišnico umrl, življenje pa so izgubili tudi štirje demonstranti. V Cape Townu je bil ustreljen policijski castnik, žrtve neredov pa je bil tudi eden od varnostnikov, ki so ga pro-

testiki zabodli.

V Sowetu sta po besedah predstavnikov ANC in ovidcev v streljanju policije na protestnike, ki so se po pogrebnih svečanostih zbrali pred policijsko postajo, dva demonstranta umrla, 35 pa je bilo ranjenih. Razjarjeni temnopolti demonstrantje, zbralo naj bi se jih več kot 15 tisoč, so zahtevali, da jim policija izroči Hanijevega morilca, nekateri med njimi pa so poskusali celo splezati čez ograjo, ki je postavljena okoli policijske postaje. Varnostne sile so protestnike razgnale s solzilcem in slepimi naboji. Temnopolti demonstrantje so v središčih Cape Towna, Pietermaritzburga in Durbanu s-

kamenjem obmetavali policaje in razbijali izlozbe trgovin.

K umiritvi razmer v JAR je s svojim govorom crnskemu prebivalstvu poskusal prispevati crnski voditelj Nelson Mandela, ki je poudaril, da razume njihovo jezo in da je za njihovo bolečino ob Hanijevi smrti najbolj odgovorna vladajoča Nacionalna stranka. »Odmisliti moramo preteklost in se pripraviti na prihodnost. Zato sem pripravljen nadaljevati pogovore s predsednikom de Klerkom o izgradnji nove JAR.«

Na strpnost je pozval tudi južnoafriški Nobelov nagrajenec za mir Desmond Tutu. (Reuters)

PISMO IZ BUENOS AIRESA

Popotovanje
po gospodarskih
in političnih poteh
Latinske Amerike

ALEJANDRO BRINER

Rad bi z vami doživljal namisljeno turistično potovanje po tem oddaljenem delu sveta. Znano je, da se na južni polobli kot le redko kje na svetu spajata bogata zmes zgodovinskih okoliščin in naravnih lepote.

Rad bi vam, verjemite, pripovedoval o privlačnih obalah Viñe del Mar ali Punte del Este, Mar del Plate ali Copacabane, opisal bi vam, kako sneg krasi vrh Aconcagve, vas uvedel v skrivnostni amazonskih pragozdov, razložil, v čem je car jezera Titicaca ali zgodovinska pomembnost razvalin Machu Picchu, vam pricaral veličino slapov Igua-zu.

Prav sproscujoče bi bilo spremeniti casopisni članek v prijeten počitek, med toliko boji za oblast ter tragicnimi in krvavimi novicami. Vendar bi danes beg pred vsakodnevno resničnostjo in brezskrbno življenje pomenila izdajstvo. Stvarnost zahteva, da se podamo na nelepe poti, ki so realnejše: gre za politične poti južnoameriških dezel.

Se pred dobrimi desetimi leti so Argentina, Brazilija, Cile, Paragvaj in Bolivija prenasali vojaške diktature. S silo orožja so te potepale osebnostne svobosčine in demokracije pravice. Vendar se je orožje kot posledica obicajne in dobro znane nihajoče politike umaknilo peresu, nasilje razumu, in Latinoameričani so končno izvolili svojo vlado.

V predsedniških palatah so zavladali civilni

oblastniki in zacelo se je novo in obetavno obdobje. Kmalu pa je prišlo do novega razocarjanja. Moreči gospodarski nacrti so povzročili nevarna ljudska nasprotovanja in vsi se bojijo, da se bo nihalo ponovno nagnilo v smer vojaških diktatur.

Oglejmo si položaj v Južni Ameriki. Cile se je po sedemnajstih letih krave diktature vrnil na pot demokracije. Predse-

dnik Patricio Alwyn je v pocasnem, a nenehnem boju poskusil zmanjšati vojaško moč. Vojaki so pred svojim odhodom spremenili ustavo tako, da o komandantih ne bodo odločali civilisti. General Augusto Pinochet je postal vodja vseh obo-roženih sil in je se danes na tem mestu. Pred tremi tedni je vlada predstavila parlamentu zakonski osnutek, ki bi spremenil

položaj, a desničarski stranki (Narodna obnova in Neodvisna demokracija zveza) sta preprečili uzakonitev predloga in tako podprli pooblastila nekdanjega diktatorja.

Urugvaj dozivlja najbolj resno politično krizo, odkar je predsedstvo prevzel Luis Alberto Lacalle. Zahteve vzgojiteljev in zdravstvenih delavcev so državo privlele v splošno in uspešno delavsko stavko. Ostrim kritikam opozicije zaradi narasčajočega ubojožanja srednjega sloja sta se pridružila tudi senator Carlos Julio Pereyra in podpredsednik vlade Gonzalo Aguirre, vladna funkcionarja, ki ne podpirata več urugvajskega predsednika Lacalla.

Po padcu diktatorja generala Alfreda Stroessnerja je v Paragvaju vsaj na videz mirno. Predsednik Andres Rodriguez, Stroessnerjev sorodnik in član iste stranke, bo kmalu zaključil svoj mandat. Devetega maja bodo splošne volitve po vsej deželi. Predsednik vladne stranke Partido Colorado Blas Riquelme pa je z izjavo povzročil skandal:

»Ustanovili bomo posebno komisijo za prevare. Osebo bom poskrbel za denar, da bo volina pre-

vara učinkovita in da bomo tako prekosili opozicijo.«

Nic bolje ne gre južnoameriskemu velikanu. Po sramotni odstavitvi Col-lorja de Mella v Braziliji je nastopil Eliseu Resende, ze četrti minister za gospodarstvo. Ko je objavil petnajst točk svojega gospodarskega programa, je bilo splošno mnenje preprosto: program ima priokus starega recepta. Strpnosti političnega vodstva so, kot vse kaže, steti dnevi. Enaindvajsetega aprila bo v Braziliji plebiscit, na katerem bo devetdeset milijonov državljanov izbiralo način vladanja (republiko ali monarhijo) in sistem vlade (predsedniški ali parlamentarni).

Vprašanje, ki se poraja samo od sebe, je, kaj se dogaja v Južni Ameriki. Ali so se prebivalci tega konca sveta zedinili proti vladajočemu sloju? Ali ta ne ve ali ne zna potošiti njihovih potreb ali vsaj rešiti najnujnejših težav? Odgovori prihajajo z drugega konca sveta. Marca je bilo v Hamburgu četrto zasedanje guvernerjev ameriske razvojne banke (Banco interamericano de desarrollo). Obicajno obvezno besediceenje so pretresla kritična stališča nemškega ministrskega namestnika za gospodarsko sodelovanje in razvoj Hansa Petra Repnika: »V tem desetletju se morajo gospodarske politike obrniti k socialni pravičnosti. Nepojmljivo je, da se v Latinski Ameriki uvaja program, s katerim se okoriscata samo manjšina.«

Obdobje hladne vojne je bil cas, v katerem so pomembno vlogo igrali tudi vohuni, ki so si prizadevali zvedeti vse o tistih z druge strani. Po koncu tega obdobja pa jim zmanjkuje dela, saj je o tistih drugih cedalje več javnih podatkov, nekdanji nasprotniki si posiljajo obvestila o doseglej najbolj varovanih skrivnostih in številni agenti ostajajo brez pravega dela.

Zaradi taksnega položaja se je nad svojo usodo v prihodnosti zamislila tudi »slavna« CIA - ameriska obveščevalna agencija, ki je v preteklosti skrbela za pridobivanje pomembnih in tudi malo manj pomembnih podatkov o nasprotnikih z druge strani železne zaves. Agencija, ki je skrbela za to, da ni zmanjkalo skandalov in mednarodnih zapletov in ves cas razglašala svojo pomembnost in nepogresljivost pri skrbi za varnost Amerikanov in celotnega demokratičnega sveta.

Danes gospodje iz Langleya - kjer imajo svojo »upravo« - razmišljajo o tem, da bi si poiskali novo področje, na katerem bi lahko dokazovali svojo nepogresljivost in upravicili porabo denarja ameriških davkoplacevalcev. In kot kaže, so to novo področje tudi nasli, kljub številnim ugovorom nad njihovo zamisljo. CIA naj bi namreč v prihodnje skrbela za varnost ameriskega gospodarstva in se ukvarjala z gospodarsko obveščevalno dejavnostjo. Kaj pravzaprav to pomeni, ni

MARKO KRAUTBERGER

se nikomur popolnoma jasno, toda razlag in predlogov o tem, kaj vse naj bi obsegala njihova dejavnost v prihodnje, je več kot dovolj.

V casu republikanske administracije so vodilni mozeje CIE zanikali možnosti, da bi postala agencija sredstvo pridobivanja podatkov, pove-zanih z gospodarstvom, toda ob menjavi oblasti in prvem nastopu novega direktorja agencije Jamesa Woolseya je postalo jasno, da se obetajo spremembe. Spremembe je nakazal ze Bill Clinton med svojo predvolilno kampanjo, ko je izjavil, da Združene države Amerike potrebujejo po-

leg ze obstoječega Sveta za nacionalno varnost tudi Svet za ekonomsko varnost. Po izvolitvi za predsednika je Clinton naziv tega sveta omilil in mu odvzel vojaški priokus ter ga preimenoval v Nacionalni ekonomski svet. Za pridobivanje podatkov, potrebnih pri oblikovanju ameriske ekonomske politike, pa bo, kot je videti, v prihodnje skrbela CIA.

Kritike taksne preobrazbe nekot zgolj politiki zapisane agencije v gospodarsko ustanovo opozarjajo predvsem na možne konflikte, ki bi nastali v primeru, ce industrijski agentje ne bodo dovolj spretni in jih

bodo ujeli na delu. Ti konflikti bodo toliko bolj neprijetni, ker agentje ne bodo odhajali na delo v sovrazne dezele, ampak predvsem v dezele, ki z Ameriko sodelujejo na gospodarskem področju in so torej prijateljske. Ce so nekot v Rusiji odkrili ameriske agente, je bilo to pac nekaj normalnega. Toda le kaj bodo rekli Japonci ali Nemci, ce bodo v kateri izmed svojih tovarn odkrili ameriskega državega uslužbenca, ki bo po nalogu države zavezničke brskal po industrijskih skrivnostih.

Zagovorniki novega nacina dela CIE trdijo, naj bi agencija skrbela predvsem za preprečevanje kršenja ameriških gospodarskih zakonov in kraj ameriske tehnologije, toda kaj, ko so uslužbenci CIE v preteklosti vse prevečkrat dokazali, da prav uizivajo v kršenju pooblastil.

In končno si mnogi le stekza zamisljajo, da bi nekdanji vohalji CIE, ki so nekot prestevali nasprotnikovo oborožitev, kradli zaupne dokumente in podobno, kar naenkrat znali presoditi, kateri so ključni podatki, pomembni za gospodarstvo, in se znali v svetu gospodarskih števil, indeksov, bilanc in podobnega. Kajti malo se pa ze morajo spoznati na vsebino dokumentov, ki jih bodo morebiti nasli v pisarni direktorja evropskega Airbusa - trenutno enega izmed največjih ameriških gospodarskih »sovražnikov« - in jih hoteli prefotografirati na mikrofilm.

Obveščevalne službe vsepovsod?

ISTRA / SELITEV BEGUNCEV V NOTRANJOST DRŽAVE

Begunci nočejo zapustiti Istre

»Vukovarčani« krivi za vlome v počitniške hiše

GORAN MORAVCEK / REKA

POREC - Begunci iz Vukovarja, s katerimi imajo hrvške oblasti največ težav, ker so »nedisciplinirani«, iz Istre ne odhajajo lahkkih src. Ker naj bi bila istrska letovišca v pričakovanju turistov brez beguncev, nacrt hrvške vlade o preseljevanju beguncev v druge dele države zamuja.

Največ težav begunci povzročajo v turističnih naseljih Cervar pri Porecu in Mareda pri Umagu, kjer so vdrl v številne počitniške hiše in jih izropali. Po neuradnih podatkih so nezazeleni gostje obiskali vsako drugo hišico v teh turističnih naseljih. Istrani za to obtožujejo predvsem Vukovarce, hrvaska policija, v kateri so pred kratkim izvedli kadrovske čistke, pa skusa previdno rešiti vukovarski »primer« v Istri.

Opatijske hotele je že zapustila skupina 200 beguncev iz vukovarske občine, do konca tedna pa naj bi jih prav toliko odšlo v novo begunsko naselje Rokovci pri Vinokovcih, katerega izgradnjo je financirala nemška vlada. Del Vukovarcev ne zeli oditi iz Opatije, pa tudi ne iz drugih istrskih turističnih mest.

Kot so povedali v Centru za socialno skrbstvo v Porecu, je na širšem območju Poreča blizu 3.000 beguncev iz Hrvaske in BiH, med njimi 1.000 iz Vukovarja. Samo deset vukovarskih družin je pristalo na izselitev v Rokovce in Cepin pri Osijeku. Čeprav je hrvaska vlada obljubljala, da bo storila vse, da bi begunce cimprej izselila, je doslej storila kaj malo.

Po podatkih območnega urada za begunce v Pulju je na območju Istre se vedno skoraj 18.500 beguncev iz Hrvaske in Bosne in Hercegovine. Največ jih je prav v večjih turističnih centrih: Pulju (7.200), Porecu (3.000), Rovinju (1.500) in Umagu (5.000). Stevilo beguncev je dejansko se večje, saj so mnogi med njimi neprijavljeni, status begunca pa so izgubili predvsem Vukovarci, ki so vdrali v počitniške hišice, med njimi tudi slovenske v Cervarju in Maredi.

Vladni odlok, po katerem osebe, ki nezakonito vstopijo v stanovanje ali počitniško hišico, izgubijo status begunca, ni zaustavil vala vdorov in ropanja. Policija je napovedala, da bo na

vstopih v naselja Cervar in Mareda postavila zapornice s stražarji in okrepila svoje patrulje na terenu. Vendar pa je za zdaj vse ostalo le pri obljubah.

Bolj ko čas hiti, bolj so begunci nestrpni in zaskrbljeni. Resitev zasedenih ozemelj Hrvaske je, kot kaže, se daleč, zato begunci, se posebej Vukovarci, napovedujejo odločnejše akcije. Menijo namreč, da imajo pravico od Srbob dobiti, kar so jim ti pokradli v vzhodni Slavoniji. Prav zato se jim ropanje srbskih vikendov zdi povsem upravičeno.

Se do pred kratkim so hrvške oblasti to tolerirale, ko pa so begunci začeli vdirati tudi v hrvške počitniške hiše in stanovanja, se je Zagreb odločil v Istri narediti red. To pa bo sorazmerno težko, saj je kriminal dobil nepredvidljive razsežnosti, begunci pa so vse bolj ogorčeni nad oblastjo v Zagrebu, saj menijo, da so »izdani«. Oblasti namreč ne kažejo nobenega namena, da bi upostevale dejanske razmere na bojščih. Zato lahko v prihodnje v zvezi z begunci v Istri pričakujemo se več težav.

Istra je še vedno lepa, a ni več idilični počitniški raj (Foto: Zvezdana Dolenc - Stražar / TRIO)

BIH / KONVOJ IZ SREBRENICE V TUZLI

Beguncem je bil edini cilj zbežati iz pekla Srebrenice

Pripoved poveljnika konvoja Lofgrena Andersa

BRUNO FRANCESCHI / AFP

TUZLA - Pobegniti. Po-
begniti čim hitreje. Priti na
tovornjak Visokega komi-
sariata. Za vsako ceno. Tak
je absolutni življenjski im-
perativ beguncev iz Sre-
brenice, kot pripoveduje
poveljnik zadnjega konvo-
ja Anders Lofgren, ki smo
ga srečali neposredno po
prihodu v Tuzlo, v torek
zvečer, ko je pripeljal tja
800 novih beguncev.

Skrajno utrujeni po 6
urah potovanja, v katerih so
prevozili sto kilometrov
zaradi pogostih srbskih
kontrol, pri cemer je polo-
vica tovornjakov ostala za-
naj muslimanske enklave
Srebrenice, Anders Lof-
gren pripoveduje: »Pognali

so se proti tovornjakom. V
manj kot minuti so bili vsi
tovornjaki nabiti. Begun-
cem se je posrečilo spleza-
ti tudi na streho vozil. Dru-
gi so se obesali na stopnice
in na odbijace. Za vsako
ceno so hoteli pobegniti«. V
ponedeljek je mesto do-
zvelo hudo topniško ob-
streljevanje med srbskim
in bosanskim topništvom,
ki je, kot poročajo ZN, za-
htevalo 57 mrtvih in 100
ranjenih. V hipu je postalo
nemogoče pognati vozila,
ker je bil naval beguncev
premočan, pojasnjuje An-
ders Lofgren. Skromne po-

licijske krajevne sile so
skušale napraviti red med
tistimi, ki bodo sli s tem
transportom, a brez večje-
ga uspeha. Kmalu potem
je Anders Lofgren s pomo-
cjo prenosnih telefonov
ukazal soferjem, naj spelje-
jo, a skrajno počasi, da ne
bi bilo novih ranjenecv.
Kljub temu sta dva prišla
pod kolesa, ves čas pa so
se se številni drugi skušali
povzpeti na vozila. Eden
od soferjev se spominja, da
je videl mater, ki je v nje-
gov tovornjak vrgla otroka.
Otrok, ki so ga sprejeli v
sprejemnem centru za be-

gunce, ki ima svoj sedež v
neki mestni gimnaziji, je
po vsem videzu star pet
mesecev in zdrav, kot je
izjavil otroški zdravnik
Mladen Barić. V počasni
voznji so potem zapustili
enklavo Srebrenice, ki jo
ze nekaj tednov oblegajo
bosanski Srbi. Sest do vrha
natovorjenih kamionov je
del svojih nesrečnih potni-
kov preselilo v pet drugih
tovornjakov, ki so jih caka-
li. Ta operacija je potekala
brez večjih težav, pripove-
duje Andres Lofgren. Ko
so sli skozi Zvornik, ki je v
srbskih rokah, so ženske in
otroci konvoj obmetavali s
kamenjem. Več tovornja-
kov je zato nadaljevalo pot
z zdrobljenimi sprednjimi
sipami, nihče od beguncev
nisi bil teže ranjen, najbrž
zaradi trdnosti ponjav, s
katero so bili prekriti to-
vornjaki. Kakor hitro se je
konvoj znašel na ozemlju,
ki je pod nadzorom bosan-
skih sil, so ga pospremili
britanski oklepniki v bar-
vah ZN, se preden pa so
prispeli v Tuzlo, so jih pričakali pripadniki civilne
zastite. 15 najteže ranjenih
so takoj odpeljali v mestno
bolnišnico. Ves ta čas so
Anders Lofgren in njegovi
soferji, vsi Svedi, budno
pazili, da bi raztovarjanje
in izkrcavanje »njihovih«
beguncev potekalo brez te-
zav. Potem ko so prebili
noč v Tuzli, so v sredo
moral na pot proti Beogra-
du s praznim konvojem, v
novo reševalno misijo, ki
je že četrti, v kateri sode-
luje. Od srede marca so
pod pokroviteljstvom Vi-
sokega komisariata za be-
gunce premetili v Tuzlo
približno 8.000 beguncev
iz Srebrenice. Ocenjujejo,
da jih je tam ostalo še med
20 in 40.000.

Po prihodu beguncev iz Srebrenice v Tuzlo (Telefoto: AP)

VELIKA BRITANIJA / KRITIKE POLITIKE ZAHODA DO BIH

Politika, nevredna Evrope

Nekdanja britanska premierka Margaret Thatcher je ponovno ostro kritizirala politiko Zahoda do reševanja vojne v Bosni in Hercegovini

ALJA KOSAK / LONDON

LONDON - Baronica
Margaret Thatcher, nek-
danja britanska premier-
ka, je s sebi značilno odlo-
cnostjo in ostrino po dol-
gem času spet razburila
duhove, ko se je v torek
zvečer nepričakovano po-
javila na britanski televiziji
in obtožila Zahod, da
stoji ob strani, medtem ko
v Bosni in Hercegovini
pobijajo nedolžne ljudi.
Zato je Zahod po njenem
mnenju skoraj skriv za
pokol.

V intervjuju za BBC in
ITN je Thatcherjeva ugo-
tovala, da je sedanja zahodna
politika »le hrani ljudi,
potem pa jih pusti, da jih
pobijejo«. Vztrajala je, da
je treba bosanske Musli-
mane oborožiti, kajti vsak-
do ima pravico do samoo-
brambe, in ta pravica je
starejša od ustanovne listi-

ne Združenih narodov.
Zato morajo bosanski Mu-
slimani dobiti orožje za
samoobrambo, Zahod pa
jim mora zagotoviti popol-
no zračno zaščito z letali,
ki so na treh letanosilkah
v Jadranu in v italijanskih
oporih. Le tako je po
mnenju Thatcherjeve mo-
goco zaustaviti pokol pred
bosanskimi Srbi, ki jih
podpirajo Srbi.

Margaret Thatcher je
tudi dejala, da je edina
strategija za mir, ki je na
voljo, Ovnov in Vanceov
mirovni nacrt. Ker so ta
nacrt že sprejeli bosanski
Hrvatje in Muslimani, je
treba zdaj dati bosanskim
Srbom ultimatum, da ga bodo
tudi oni sprejeli v nekaj
dneh. Če tega ne bodo sto-

rili, je treba od Združenih
narodov zahtevati učinko-
vitejšje ukrepe, kot so
bombardiranje vojsk
ciljev in podobno.

Mnenje britanskega
obrambnega ministra Hur-
da, da bi z oborožitvijo bo-
sanskih Muslimanov
ustvarili »izenaceno mori-
šče«, pa je Thatcherjeva
ostro zavrnila, češ da je to
»grozotna in sramotna pri-
pomba. Morišče pa že
zdaj obstaja, kajti nedolžni
ljudje nimajo potrebnega
orožja za samoobrambo«.

Thatcherjeva je tudi
sprasevala, ali bo Zahod
prepustil otroke, ženske
in vse »te nezavarovane
ljudi morilskim diktato-
rjem«. »Takšna politika ni
vredna Evrope, ni vredna

Zahoda in ni vredna
Združenih držav«.

Ob tem je tudi izjavila:
»Agresivni diktator zdaj
dela, kar hoče, in mirno
gleda, kako sta volja in to,
kar imenujemo novi sve-
tovni red, zasmehovana,
poveljstvo ponizano, Za-
hod pa brezdelno stoji ob
strani. Sramujem se
Evropske skupnosti, kajti
to se dogaja v središču
Evrope. Evropska skup-
nost pa ni storila nič več,
da bi to ustavila, čeprav se
to dogaja na evropskem
vplivnem področju in bi
se moralo dotikati evrop-
ske vesti. Videti je, da smo
brez vesti.«

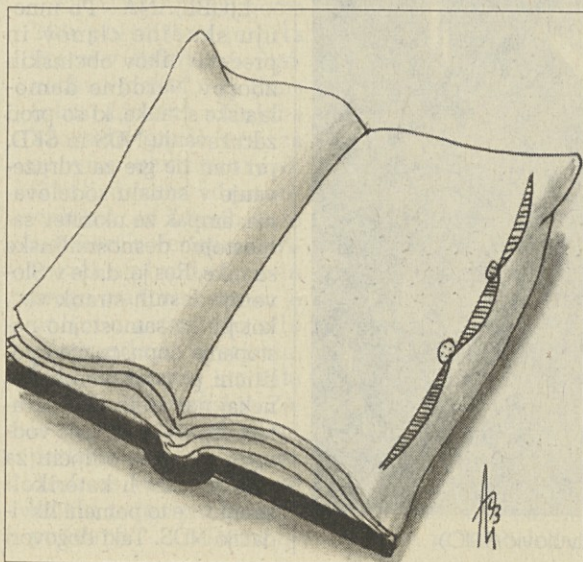
Na te obtožbe je takoj
odgovoril britanski
obrambni minister Ri-

fkind, ki je besede That-
cherjeve označil kot »sra-
moten čustven nesmisel«
in dejal, da baronica pro-
blem reducira le na črno
in belo barvo. Tudi vod-
stvo parlamentarne labu-
ristične opozicije zavrača
njene ideje in dodaja, da
bi njene rešitve se tako te-
zak položaj v BiH se po-
slabsale. Obenem pa labu-
risti zdaj zahtevajo od vla-
de izjavo o politiki do
BiH.

Tako vlada kot opozici-
ja pa z nelagodnimi obču-
tki čakata, kako bo izbruh
Margaret Thatcher in ja-
vni preprič s člani njenega
nekdanjega ministrskega
sveta odneval med Bri-
tanci, ker jih skrbi, da ne
bi skupaj s tragicnimi tele-
vizijskimi posnetki iz BiH
spodbudili zahteve za vo-
jasko posredovanje.

BOSNA IN HERCEGOVINA / ŠOLSTVO

Vprašanje bosanskega jezika

MOSTAR - Odbor Stran-
ke demokracije akcije za
Hercegovino je pred dnevi
izdal sporočilo za javnost, v
katerem je pozval profes-
orje, učitelje in učenice mu-
slimske narodnosti, naj
ne bojkotirajo pouka. Tak-
šni pozivi so prejšnji teden
prihajali iz nekaterih mo-
starskih osnovnih sol in
Muslimanskim organizacij.
Povod zanje je bil odlok
prosvetnega oddelka Hrva-
škega sveta obrambe, da se
jezik v solah imenuje hrva-
ski. Muslimani imajo tudi
pripombe o pouku zgodovi-
ne in zemljepisa, ki sta v ce-
loti posnetek hrvaskih
učnih nacrtov. Nekateri

Muslimani so celo zahtevali
ločene sole, v katerih bi se
poučeval bosanski jezik in
bosansko-hercegovaška zgo-
dovina in zemljepis.

Odbor SDA je svoji stro-
kovni skupini za solstvo na-
ložil, naj v najkrajšem roku
od odgovornih organov v
BiH zahteva vse nujne po-
goje za sole, v katerih bo
Muslimanom zajamčeno
učenje bosanskega, Hrva-
tom pa hrvškega jezika.
Dokler pa ne bo dosežena
rešitev za ta zgoc problem,
naj Muslimani ne bojkotira-
jo pouka. Pomirljive izjave
je bilo slišati tudi s hrvaske
strani. Tako je je Jozo Maric,
predstojnik oddelka za sol-

stvo in sport pri HVO, izja-
vil, da Hrvatje ne namerava-
jo kratiiti Muslimanom
osnovnih narodnostnih prav-
ic, med katere sodi tudi
pravica do javne uporabe
svojega jezika. Jezik Hrvatov
in Muslimanov v Hercego-
vini oziroma na področju
hrvaske skupnosti Herceg-
Bosna lahko postane nov
kamen spotike v odnosih
med obema narodoma. Ja-
sno je namreč, da se vodite-
lji, ce se bodo sporazumeli
o ločenih solah, ne bodo
mogli dogovoriti o skupni
prihodnosti obeh narodov,
ki živita na tem področju.

Goran Vezic
karikatura M. Alasevic

DRŽAVNI ZBOR / DRUGI DAN ZASEDANJA

Proračunska razprava: komu vzeti, da bi dali drugemu

Številne pripombe k memorandumu in predlogu zakona - Danes nadaljevanje

LJUBLJANA - Magna carta brezpravja - to je letošnji proračun. Tako se je glasila le ena izmed včerajšnjih razprav na v torek zaceti izredni seji državnega zbora, ki se zdaj, čeprav je že april, razpravlja o proračunu za leto 1993. Ta je tokrat sestavljen iz dveh dokumentov. Prvi je proračunski memorandum, s katerim je želela vlada

podati letošnji gospodarsko in socialno politiko in nakazati smeri razvoja do leta 1995. Drugi dokument je predlog zakona o izvrševanju proračuna in o letošnjem proračunu.

Iz proračunskega memoranduma izhaja, da bo prav letošnje leto ključno in najbolj zahtevno pri izpeljavi dolgoročnega projekta preho-

MAJDA VUKELIČ

da v tržno in socialno družbo. Pri tem bo vlada podprla tri prednostne cilje, in sicer sanacijo bank, prestrukturiranje podjetij in zagotavljanje socialne varnosti. Kljub temu da za leto predvideva skromno dwoodstno realno rast izvoza blaga, zmanjšanje naložb

za okoli tri odstotke, okoli 45 tisoč odpusce-nih delavcev zaradi ste-cajev in sanacij, poveča-nje deleža javne porabe v bruto domačem proizvo-du in realen padec bruto domačega proizvoda za odstotek, je vlada opti-mistična.

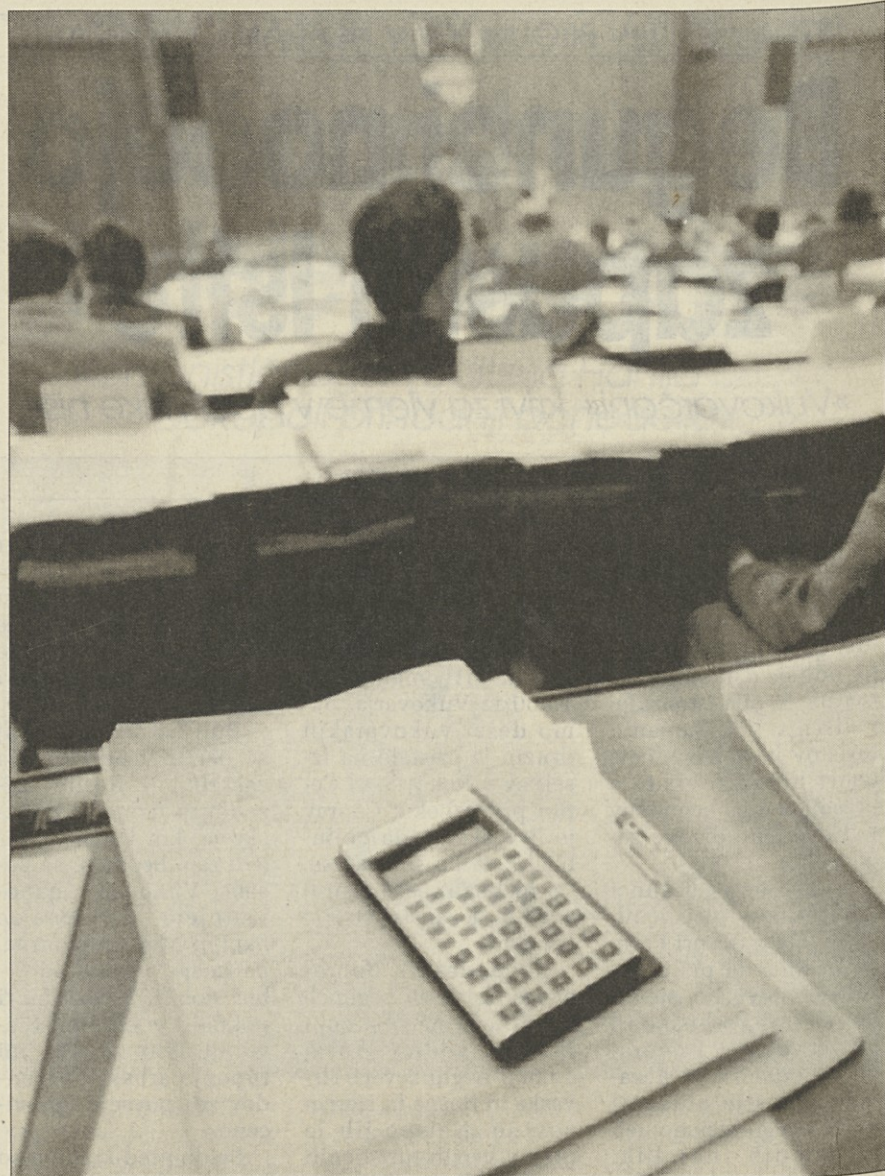
Manj optimistični pa

so bili zato poslanci, zla-sti tisti iz opozicijskih vrst. Slabo voljo jim je povzročilo zlasti dejstvo, da lahko o memorandumu samo razpravljajo, ne pa tudi sklepajo, čeprav sta Ivan Oman (SKD) in Janez Podobnik (SLS) terjala drugače. Toda vlada je že ob predstavitvi proračunskih dokumentov ob koncu prejšnjega meseca razložila, da memorandum ni akt, o katerem bi poslanci glasovali, ampak da lahko sprejmejo le stališča. Ta je že kot matično telo oblikoval odbor za finance in kreditno-monetarno politiko, njihovo bistvo pa je, da je predloženi obseg proračuna tista zgorna meja, ki je ni mogoče preseči. Odbor je se sklenil, da mora vlada sistemsko urediti zdravstveno zavarovanje za vse kategorije prebivalstva, v devetdesetih dneh po sprejemu proračuna pripraviti predlog revizije organizacije javnih služb, vzpostaviti učinkovito davčno službo in pripraviti predlog predstavitve slovenskega gospodarstva v tujini.

Po več kot tridesetih razpravah bodo poslanci stališčem odbora pripisali se mnoga druga, saj, kot je dejalo nekaj razpravljalcev, zeli vlada povsem svobodno deliti denar na levo in desno, s čimer so z ustavo vzpo-

stavljena razmerja postavljena na glavo. Radi bi se sli stabilizacijo, pri čemer niso dani čisti računi, saj se ne ve, kaj se skriva za posameznimi proračunskimi postavkami. Stabilizacije se je vlada lotila na povsem administrativnem način, brez socialnih partnerjev. Poslanci so pogršali vladno vizijo razvoja države. Ocitali so ji centralizacijo in zahtevali zmanjšanje javne porabe, zaradi katere se bo gospodarstvo sesulo, skladen regionalni razvoj in učinkovito davčno politiko. Ali bo vse to pomagalo, če se zdaj ni jasno, koliko nas bo stal Elan, če imamo pred vrati afero Hit, ce je bil pred dvema letoma zaustavljen proces lastninjenja, kot ga je pripravil Joze Mencinger... Zato imamo zdaj takšno privatizacijsko džunglo, ki bo več kot tisoč podjetij spravila v revizijo. Kaj potem, ce je ustavno sodišče sprejelo odločitev, ki pomeni pravo revolucijo pri denacionalizaciji, saj bomo dobili neznanostevilo novih upravičencev.

V popoldanskem delu so poslanci govorili o predlogu zakona o izvrševanju letošnjega proračuna (ta naj bi znal okoli 270 milijard tolarjev), pri čemer je bilo največ predlogov, komu vzeti, zato da bi druge-

Poslanci tečejo proračunski krog (Foto: Srđan Živulović/TR10)

mu dali. Predvsem so zahtevali več denarja za ceste, infrastrukturo ter kulturo in znanje. Dan je bil predlog, ki ga v proračunskih razpravah zelo redko slišimo. Tako je Saso Lap (SPS) terjel več denarja za protizračno obrambo. Najbolj oster je bil poslanec Demokratske stranke France Bucar, ki je dejal, da »vlada, ki skoraj devet milijard tolarjev namenja za naložbe v svoje poslovne prostore, za kulturo pa odšteje 6, 5 milijarde to-

larjev, v njegovih očeh zgublja vso kredibilnost«. Sicer pa je po mnenju Franceta Bucarja predlog proračuna protustaven in protizakonit, saj je bistvo ustavnosti, da država posega v pravice državljanov le na podlagi zakonov. Ustava tudi pravi, da imamo integralni proračun, vsak dan pa imamo vse več različnih skladov. Skratka, s tem proračunom dajemo vladi bianco menico, da počne kar hoče, je bil jasen Bucar.

O proračunskem memorandumu in predlogu proračuna (o njem bodo poslanci danes nadaljevali razpravo), h kateremu je dano nepregledno veliko število dopolnil, bodo poslanci odločali prihodnji teden.

Se pred včerajšnjo razpravo pa so sprejeli izjavo, v kateri obsojajo nasilje nad poslancem SNS Zmagom Jelencem. Pricakujejo, da bodo pristojni organi ukrepali in o tem sproti obveščali javnost.

KONFERENCA V KØBENHAVNU

Predvsem izmenjava mnenj o sodelovanju v novi Evropi

Veliko pogovorov o liberalizaciji uvoza - Oblikovati je treba enotne kriterije za vključevanje v evropske integracije - Kmalu stiki z Irsko?

BOSTJAN LAJOVIC

BRDO PRI KRANJU - Konferenca srednje- in vzhodnoevropskih držav o gospodarskem razvoju in možnostih evropskega povezovanja v Københavnu je bila po besedah slovenskega zunanjega ministra Lojzeta Peterle- ta predvsem dobrodošla prilika za izmenjavo mnenj o stanju reform v novonastalih državah oziroma demokracijah. Peterle je slovensko sodelovanje na srečanju v Københavnu ocenil kot uspeh naše diplomacije, ki je s pomočjo nekaterih tujih držav (predvsem Madžarske in Avstrije) uspela izposlovati uradno povabilo danskih organizatorjev, ki so sprva precej oklevali. Na konferenci so sodelovale države Evropske skupno-

sti, Efte in 11 držav iz vzhodne in srednje Evrope.

Minister Peterle je menil, da je konferenca pokazala, da proces povezovanja med vzhodno in zahodno Evropo napreduje. Slovenija se je zavzela za sprejem enotnih meril pri vključevanju v evropske ustanove, s katerimi bi morali upoštevati dejansko stopnjo razvoja države ter njeno gospodarsko in politično stanje. Kot možno pomoč nekdanjim vzhodnoevropskim državam so udeleženci obravnavali tudi območja proste trgovinske menjave, ki nastajajo v Evropi (vise-grajska skupina, baltiske

države), in bi s povezo-vanjem postala bolj učinkovita. Na konferenci so se pogovarjali tudi o tako imenovani »trikotni« pomoči, ko naj bi države Evropske skupnosti pod-moc v blagu in hrani, namenjeno Rusiji oziroma nekdanji Sovjetski zvezi, kupovale v srednji in vzhodni Evropi in jim tako posredno pomagale. Srečanje v Københavnu je bila tudi prilika za krajše meddržavne stike. Lojze Peterle se je med drugim sestal s švedsko ministrico za zunanje zadeve, ki bo jeseni uradno obiskala Slovenijo, posebej pa je omenil srečanje z irskim zunanjim ministrom. Irska je namreč

edina država Evropske skupnosti, s katero Slovenija se nima vzpostavljenih diplomatskih odnosov.

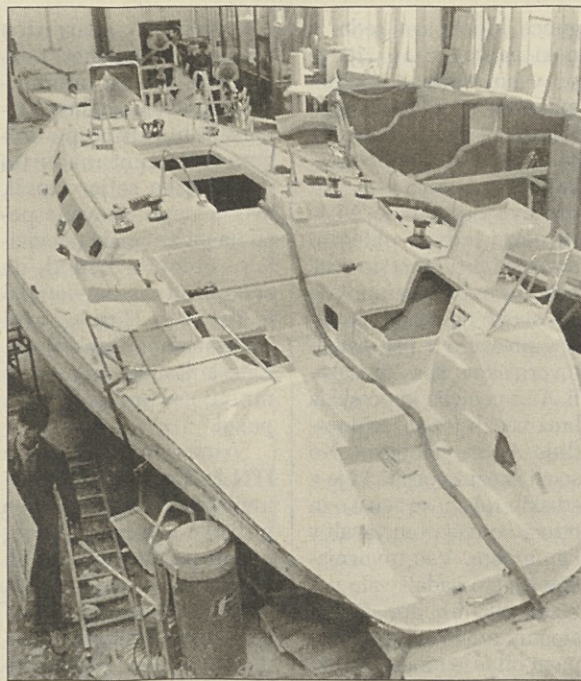
Neposredno po tiskovni konferenci pa je zunanji minister nadaljeval posvetovanje s slovenskimi veleposlaniki in generalnimi konzuli, na katerem so obravnavali zunanjepolitično strategijo naše države v prihodnje, urejali pa so tudi kadrovska, organizacijska in finančna vprašanja. Gre za prvo srečanje te vrste, ki naj bi postalo ustaljena oblika delovanja slovenskega zunanjega ministrstva. Eden od namenov srečanja je tudi izboljšanje pretoka informacij, ki jih slovenski predstavniki potrebujejo pri svojem delu.

GOSPODARSKI KRIMINAL / ELAN

Še eden od prejšnjih vodilnih delavcev Elana na sodišču

Kmalu se bo začela sodna obravnava proti Elanovemu finančniku

VINE BESTER

Elan je ponovno nasel na sodne čeri (foto: TRIO)

KRANJ - Pred mesecem smo v Republiki obseirne poročali o sodnih cereh, na katerih je nasel nekdanji Elan oziroma njegovo najozje vodstvo, direktor Uros Aljancic in finančnik Pavel Koder. Ker vseh enajst zadev o Elanu, kolikor jih je trenutno na kranskem temeljnem sodišču, zelo počasi resujejo, so mnogi prepričani, da nekateri pri tem intenzivno pomagajo. Ze pred časom nam je vodja enote Temeljnega sodišča Kranj sodnik Anton Subic zatrdil, da gre pri Elanu za težje dokazljive primere. Povsod se uporabljajo vse možne pravne poti (ugovori), marsikje pa je tudi veliko pric, ki jih je treba

zaslišati (v enem primeru celo prek 150).

Prejšnji Elan, ki ga nikakor ne gre primerjati z današnjim, kjer več kot 90-odstotni hrvaški lastnik posluje po svoje naprej, bo deležen se ene obravnave kaznivega dejanja. Radovljski namesnik temeljnega javnega tožilca Tone Ribnikar nam je povedal, da Elanova financnika Pavla Kodra ob vseh dosedanjih kazenskih zadevah temeljno sumijo treh novih kaznivih dejanj. Tik pred velikonočnimi prazniki so od preiskovalnega sodnika prejeli spis, na osnovi katerega bodo po Ribnikarjevih besedah zoper Kodra vložili obtožni-

co zaradi utemeljenega suma kaznivega dejanja zlorabe položaja in zatajitve. Elanovi primeri, ki so že nekaj časa v sodnih spisih, se očitno počasi le obravnavajo. Sodnik radovljske enote Temeljnega sodišča Kranj Mitja Kozamernik, ki obravnava stiri kazenske zadeve v zvezi z Elanom, nam je povedal, da bo obravnavava v zvezi s Kodrom predvidoma prihodnji mesec. Gre za deset Elanovih ja-drnic - za domnevno oskodovalje Elana za tri milijone švicarskih frankov. Obtožba je v zvezi s tem in ostalimi primeri, ki jih vodi radovljska enota, pred kratkim postala pravomočna.

STRANKE / NDS - DA ALI NE

Narodni demokrati Slovenije morajo ostati samostojna stranka

ANITA ŽMAHAR

LJUBLJANA - Po mnenju skupine članov in predstavnikov občinskih zborov Narodne demokratske stranke, ki so proti združevanju NDS in SKD, pri tem ne gre za združevanje v smislu sodelovanja, ampak za ukinitve samostojne desnosredinske stranke. Res je, da je v Sloveniji desnih strank več, kot jih za samostojno nastopanje dopusca njen politični prostor, vendar se nekaj narodnih demokratov, čeprav sestavljajo vodstvo, ne more odločiti za priključitev h katerikoli stranki, ce to pomeni likvidacijo NDS. Taki dogovori

niso legitimni, poudarjajo člani, ki so za samostojnost stranke, saj bi morali najprej spremeniti statut oziroma program, ki bi to predvideval. Zavedati bi se morali tudi, da ce NDS ne bo ostala samostojna, bo pravno nasledstvo pripadlo tistim, ki razpuščajo stranko. Vsekakor je bolje krepiti opozicijo, kot imeti nepomembno mesto v vladi, poudarja Tone Zakelj v imenu skupine, ki zeli ohraniti samostojnost NDS. Navezali so tudi stike s Slovensko ljudsko

stranko in Staničevu Slovensko nacionalno stranko, ki sta za povezovanje in sodelovanje »na naraven način«. Da bi NDS ostala samostojna stranka, se zavzema precej njenih občinskih odborov. Sele na zadnjem svetu stranke so delegati odločali o tem, ali bodo na kongresu 24. aprila enakovredno zastopani obe možnosti, združitve s SKD ali samostojnost NDS. Ce se bo večina odločila za priključitev k SKD, se bo ta skupina tej odločitvi demokratično podredila - člani bodo individualno izstopili iz nove stranke.

VLADA - SINDIKATI / POGAJANJA

Sindikati očitajo vladi, da preveč zavlačuje

LJUBLJANA - Tudi po zadnjih zaprtih pogajanjih predstavnikov sindikatov delavcev v gospodarstvu in vlade so najpomembnejša vprašanja ostala nerešena. Sindikalisti se ne morejo sprijazniti s pojasnili vlade, da za povišanje izdatčnih plac ni denarja v proračunu in vztrajajo pri izenačitvi najnižje plače v gospodarstvu z najnižjo v gospodarstvu, ki znaša 35.548 tolarjev, čeprav se v podjetjih izplačuje nižji znesek. Pogajalci vlade se strinjajo z opozorili sindikatov, da bodo delavci v

družbenih dejavnostih zaradi proračunov za lasko leto dobili 25 odstotkov višjo plačo le se maja. Predstavniki sindikatov tudi niso zadovoljni z dejstvom, da odgovorni po dveh letih in pol se niso pripravi podlage za uveljavitev 40-urnega delovnika. Pogajalski skupini se bosta ponovno sestali čez dva tedna, zato pa sindikalisti dvomijo o vladnih čistih računih, saj 6. maja poteče veljavnost kolektivne pogodbe za gospodarstvo in bi lahko vlada izsiljevala podaljšanje njene veljavnosti. (A. Z.)

Lojze Peterle je slovensko sodelovanje ocenil kot uspeh naše diplomacije (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

AVSTRIJA / KANCLER FRANZ VRANITZKY

AUA naj ostane samostojna!

Bodo spojitveni načrti preloženi?

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - "AUA je kljub mnogim drugim napovedim zela velik uspeh in je Avstrijcem zelo pri srcu. Mnoge reakcije, ki so do mene prisle iz prebivalstva, se glasijo: hočemo se naprej imeti nasu AUA! Zato se ta problematika ne sme obravnavati sami iz računovodskega vidika." To je dejal avstrijski zvezni kancler Franz Vranitzky v zvezi z razpravo o načrtovanju združitvi avstrijske (državne) letalske agencije s švicarsko Swissair, nizozemsko KLM in skandinavsko SAS. Razpravo in tozadevna pogajanja pa prekrivajo polemice razprave v politični javnosti ter groznje sindikalnega zastopstva AUA, ki je za primer sklepa o združitvi avstrijskega letalskega podjetja z drugimi agencijami že grozilo s stavko.

Vranitzky je nadzornemu svetu svetoval, naj pri svoji odločitvi upošteva naslednje kriterije:

- * že zaradi težavne konkurenčne situacije naj bi se AUA trudila za kooperacije;

- * pri pogajanjih s partnerji je treba paziti, da avstrijska letalska družba ne bo izgubila pristojnosti in možnosti soodločanja;

- * ime "Austrian airlines" in rdece-belo-rdeči

rep letala morata ostati ohranjena;

- * dobre sanse in ugodna izhodišča avstrijske letalske agencije morajo ostati tudi v bodočnosti ohranjene.

Kanclerjev poziv je do zdaj - z izjemo kritičnih pripomb iz opozicijskih strank - najbolj odločna intervencija s strani uradne politike v prid ohranitvi vsaj navzen samostojne avstrijske "nacionalne" letalske družbe.

Potem, ko so postali znani načrti o kooperaciji in poznejši združitvi starih evropskih letalskih družb, so začele prikrajšati na dan tudi vesti o negativnih posledicah nacrtov: AUA bi kot najmanjši partner v okviru nove evropske letalske agencije imela tudi najmanj pristojnosti in možnosti soodločanja; morala bi opustiti svoje poletne na daljše razdalje; po zaključeni združitvi pa bi morala AUA opustiti tudi svoje dosedanje ime in "avstrijsko" oznako svojih letal. Vodstvo letalske družbe na drugi strani svoje načrte utemeljuje kot nujno potrebne, saj bi AUA zaradi zaostrenih razmer na potniški poletov področju v bližnji bodočnosti podlegla konkurenci drugih, večjih letalskih agencij.

Piloti bodo še naprej krmarili letala z oznako AUA

Velika noč - in več smrtnih nesreč!

IVAN LUKAN

DUNAJ - Stevilo ranjenih je padlo, stevilo mrtvih pa se je v primerjavi z letom 1992 zvisalo. Takšna je prometna bilanca letosnjih velikonočnih praznikov na avstrijskih cestah.

Avstrijska policija oz. zandarmarija je med prazniki zabeležila 307 prometnih nesreč v katerih je bilo ranjenih 418 oseb (1992: 473), umrlo pa je 11 oseb (lansko leto 8). Največ smrtnih nesreč je bilo v zvezni deželi Stajerski (7), na Koroskem promet je tretje leto ni terjal človeških žiljenj.

Kot je policija dalje sporočila, je bilo odvzetih 420 vozniških dovoljenj (1992: 526).

Kot izreden uspeh so se izkazale laserske pištole za merjenje hitrosti vozil. Tako so za velikonočne praznike zasacili okoli 1000 "prehitrih" voznikov, več kot 1992. leta (skupno 28.000!). Notranje ministrstvo je zdaj sklenilo, da bo nabavilo dodatnih 400...

CELOVEC / SEJA SOSVETA ZA SLOVENCE

Zakon o dvojezičnih vrtcih: ponovna pogajanja s strankami

Sklep o ustanovitvi skupne komisije

IVAN LUKAN

Člani sosveta so se tokrat sestali na sedežu ZSO v Celovcu. Slika: W. Fritz

CELOVEC - Na zahtevo predsednika in podpredsednika narodnostnega sveta za slovensko narodnostno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja Matevža Grilca in Marjana Sturma so se včeraj na sedežu Zveze slovenskih organizacij v Celovcu sestali člani tega gremija na nujni seji. Glavna točka skoraj dveurne razprave je bila napovedana novelizacija deželnega zakona o otroškem varstvu, ki ne upošteva bistvene zahteve koroskih Slovencev.

Sosvet je zaradi tega sprejel sklep, naj se zaradi neupštevanja zahtev slovenske narodnostne skupnosti takoj ustavi zakonodajski postopek ter se hkrati ustanovi skupna komisija, sestavljena iz zastopnikov deželno-

borskih strank in člani sosveta, ki naj nemudoma izdelata nov zakonski predlog, ki bo dejansko upošteval tudi dvojezičnost tako v javnih kot tudi v zasebnih otroških vrtcih na Koroskem. Zahtevo je sosvet sprejel skoraj soglasno, edino oba zastopnika svobodnjake stranke sta se vzdržala glasu.

Moznosti, da bo že v kratkem prišlo do ustanovitve skupnega delovnega gremija za dvojezične otroške vrtce, je predsednik sosveta Matvez Grilc v pogovoru za Republiko ocenil kot dobre, drugo, popolnoma odprto vprašanje pa je, ali pri strankah dejansko obstaja politična volja za sklepanje zakona, v katerem je zapisa-

na tudi dvojezičnost. Član sosveta in predstavnik ljudske stranke Raimund Grilc na primer je menil, da zakona, ki bo tudi upošteval dvojezične vrtce, skoraj zagotovo ne bo, če bodo letos jeseni deželnozborske volitve. "Takšna je koroska politična realnost", je poudaril Raimund Grilc v pogovoru za Republiko in dodal, da racuna, da bodo volitve po vsej verjetnosti - se letos...

Sosvet je že leta 1990 sprejel prvi sklep o zakonski ureditvi otroškega varstva, ki bi v polni meri upoštevala tudi težnje slovenske narodnostne skupnosti. Praksa je pokazala, da so bila vsa prizadevanja doslej neuspešna.

KOROŠKA / UKREPI PROTI KRIZI

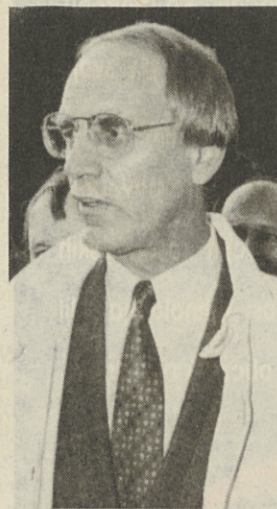
500 milijonov šilingov za koroško gospodarstvo!

Soglasen sklep udeležencev "gospodarskega vrha"

IVAN LUKAN

CELOVEC - Dežela Koroska bo odobrila dodatnih 500 milijonov šilingov kot pomoč koroskemu gospodarstvu. To je bilo sklenjeno na gospodarskem vrhu, ki ga je ta teden priredila koroska deželna vlada. Vlada bo dodatno finančno pomoč financirala iz deželnega proračuna, kar pa hkrati pomeni novo zadolžitev. Ker se vse stranke očitno zavedajo težkega položaja koroskega gospodarstva, najem novega posojila ni sporno vprašanje, je ob tem poudaril deželni referent za gospodarstvo Max Rauscher.

Deželni politik je na tiskovni konferenci, na kateri so bili navzoči tudi vsi ostali člani koroske deželne vlade, vsoto razčlenil in dejal, da bo sklad

Deželni svetnik Rauscher

Tako Rauscher kot tudi deželni glavar Christof Zernatto sta v zvezi s sklepi gospodarskega vrha poudarila, da odobrenih 500 milijonov šilingov seveda nikakor ne pomenijo rešitev koroskega gospodarstva, so pa poskus, omiliti sedanje krizno stanje v nadaljnji zaostritvi tudi v poletnih mesecih. Tako je bilo receno, da mora Koroska v poletnem času računati z nad 10.000 brezposelnimi, torej s številom, ki ga na Koroskem niso zabeležili že desetletja.

150 milijonov šilingov, ki so bili že prej predvideni v dodatnem deželnem proračunu, pa bo dežela dala predcasno na razpolago, je dejal finančni referent Max Rauscher, ki se bo že začetek maja poslovil iz politike in sel v privatno gospodarstvo.

PRIREDITVE

Cetrtek, 15.4.1993
CELOVEC

Jugendgästehaus, Neckheimstraße 6, 19.00 - Predavanje prof. Güntherja Schäferja, Evropski institut v Maastrichtu: Ozadja in povezave avstrijskega pristopa v ES (nem.);

BOROVLE

Mestna hisa, 19.30 - Diskusija "Otroci-medij-nasilje", na podjui: Karin Achatz, dr. Brigitte Hipfl, mag. Astrid Liebhauer, Cäcilia Wiltchnig in dr. Christoph Eiböck, prireditelj: Socialdemokratska mladina Koroske;

Petek, 16.4.1993

CELOVEC

Mladinski dom SSD, Mikschallee 4 - 20.00 - "Tartif", gostuje Mladinsko gledališče iz Ljubljane, prireditelj: SPZ;

Univerza, predavalnica 1, 20.00 - Predavanje "Haiderjev boj", H.H. Scharsach (nem.);

SELE

Farni dom, 19.30 - "Naravno vrtnarjenje", referentka Tatjana Angerer, prireditelj: Kmečka izobraževalna skupnost.

AVSTRIJA / SANACIJA AMAG

Več milijard šilingov za podržavljeno industrijo

DUNAJ - Za sanacijo državne Austria Metall AG (AMAG), ki proizvaja aluminij, bo potrebnih tri do štiri milijard šilingov. Podjetje je trenutno (se) v celaneno v skupino državnih in poldržavnih podjetij v okviru koncerna Austrian Industries (AI).

AMAG je v preteklih letih bila že nekajkrat v krizi, trenutna gospodarska situacija in pomeni proizvodnja aluminija zlasti v državah bivšega vzhodnega bloka pa težave podjetja še stopnjujejo.

Minister za promet in državno industrijo Viktor Klima je zdaj napovedal, da bo AMAG izključena iz AI, tako da bo postal koncern (tudi AI je v preteklem letu gospodarila z izgubami) bolj atraktiven za naložbe in udeležbe bank in zasebnikov.

AMAG naj bi po sanaciji postala del državne OIAG, v kateri so pred nekaj leti po reorganizaciji in delni privatizaciji državne industrije bila združena večidel "problematična" in deficitarna podjetja. (I.S.)

AVSTRIJA/KOALICIJA

Busek zavraša povišanje socialnih prispevkov

DUNAJ - Presednik Avstrijske ljudske stranke, vicekancler Erhard Busek, je zavrnil predlog kanclerja Franza Vranitzkega o povišanju socialnih prispevkov zaradi spremenjenih gospodarskih razmer.

Busek od svojega koalicijskega partnerja zahteva, naj se drži po prej skupno sklenjenih izhodišč: do konca leta 1994 naj vlada ne bi podvzemala nobenih poskusov za povišanje socialnih prispevkov ali uvajanja drugih dodat-

nih bremen za delojemalce. Prav tako Busek tudi odločno zavrača predloge nekaterih socialdemokratskih politikov, češ zaradi slabše gospodarske situacije naj bi se počakali z uvedbo davčne reforme, ki jo je vladna koalicija napovedala za začetek naslednjega leta.

Gospodarska problematika ustvarja cedalje večjo napetost med koalicijskima partnerjima SPÖ in ÖVP. Busek je s tem v zvezi svaril pred kolebanjem vladnih strank (I.S.)

AVSTRIJA / PRI DEMONSTRACIJI PROTI GRADNJI AVTOCESTE

Vodja Zelenih Pilz aretiran!

IGOR SCHELLANDER

GRADEC - S pomočjo 200 policistov je bila včeraj v stajerskem Stainachu v dolini reke Enns (okraj Liezen) ukinjena blokada gradbišča za sporno cestno traso. Okoli dvesto demonstrantov, od katerih so se nekateri z verigami privezali na buldožerje in druge gradbene stroje, je policija z zmerno silo odstranila in aretirala. Med aretiranci sta bila tudi vodja avstrijskih Zelenih Peter Pilz in zeleni parlamentarni poslanec Andreas Wabl, ki sta pa kmalu nato spet bila izpuščena. Demon-

strantom grozi upravna kazen. Vest o aretaciji demonstrantov - z blokado cestne trase so na velikonočni ponedeljek pričeli aktivisti iniciative občanov ter organizacija za varstvo okolja WWF - pa je močno odjeknila v avstrijski javnosti.

Ekološki aktivisti dajejo glavno krivdo stajerski deželni vladi, ki ni uspela izdelati kompromisne rešitve za načrtovano novo cestno traso v dolini reke Enns in je se je naposled od-

locila za gradnjo trase skozi naravni biotop z logom in močvirji.

Ko protesti iniciativ občanov in zascitnikov okolja niso nič zalegli, so ekološke organizacije in Zeleni pozvali k blokadi gradbišča.

Pri tem se lahko sklicujejo na okolščino, da je deželna vlada v protizakonitem postopku razlastila posestnike zemljišč. Govornica iniciative občanov proti gradnji cestne trase, Barbara Stangel, je pred

policijsko ukinitvijo blokade se izjavila, da bodo skušali gradnjo tako dolgo ovirati, dokler pristojni politiki ne bodo ukazali zacasno ukinitve gradnje in dokler stajerska deželna vlada ne bo pripravljena s prizadetimi razpravljati o novih variantah.

Člani stajerske deželne vlade se v zadevi sporne trase niso enotnega mnenja. Tako se je deželni svetnik in vodja stajerske svobodnjake stranke je izrekel proti načrtovani gradnji in zahteval sejo vlade...

Demonstracija Zelenih proti vojni v Bosni in Hercegovini

DUNAJ - V torek zvečer so avstrijski Železni pred ambasado ZR Jugoslavije organizirali protestno manifestacijo. Vodilni predstavniki Zelenih - med drugim vrsta državnozborskih poslancev in predsednica zelenega parlamentarnega kluba Madeleine Petrovic - so s transparenti opozarjali na sodbogovornost Beograda za klanje v BiH ter protestirali proti postopanju človeških pravic. (

Liberalni forum z neodvisnim kandidatom

ST. PÖLTEN - Liberalni forum Haiderjeve biše namestnice Heide Schmidt bo na svoji prvi volilni preizkusni nastopil z neodvisnim glavnim kandidatom. Nosilec liste pri deželnozborskih volitvah 16. maja letos bo podjetnik Gerold Dautzenberg iz Wilhelmsburga, ki doslej ni bil član nobene avstrijske politične stranke.

Mrtvi pod plazom so bili turisti iz Nemčije

INNSBRUCK - Žrtve gorske nesreče na Tirolskem so stiri turisti iz Nemčije. To je včeraj sporočila gorska reševalna služba, kateri je zaradi slabega vremena sele po dveh dneh uspelo rešiti trupla ponešenih. Med mrtvimi je sef enega največjih nemških industrijskih koncernov (Veba), dva njegova otroka, ter en prijatelj družine.

Scholten: boj proti mamilom že na šolah

DUNAJ - Zvezni minister za pouk Rudolf Scholten je zaradi dramatičnega naraščanja števila mrtvih zaradi zlorabe mamil napovedal zaostren boj na avstrijskih šolah. Dejal je, da bodo s posebno informacijsko kampanjo opozorili solsko mladino, učitelje in starše na nevarnosti jemljanja mamil. Z informacijo bodo začel na osnovnih šolah, na Dunaju, kjer so številke se posebej vzemirjive, pa bo odprt poseben urad, ki bo na razpolago tako solarjem oz. mladincem kot tudi staršem. Scholten je v zvezi z najnovejšo statistiko - leta 1992 so v Avstriji zabeležili 183 smrtnih primerov - poudaril, da sola sama problemom ni kos.

3264 beguncev na Koroskem

CELOVEC - Dezelna tiskovna služba poroča, da je trenutno na Koroskem nastanjenih 3264 beguncev iz ozemlja bivše Jugoslavije. 1646 beguncev je nastanjenih pri karitativnih ustanovah, druga polovica pa je nasla zatocisce pri privatnikih. Koroska bo za oskrbo beguncev v prvem polletju 1993 prispevala okoli 30 milijonov šilingov.

Afera Noricum: Na vrsti so zdaj priče...

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Včeraj, sredo, so nadaljevali s sodnijsko obravnavo afe "Noricum". Po obtožnicah proti bivšemu kanclerju Sinowatu, njegovemu tokratnemu notranjemu ministru Blechi in takratnemu zunanjemu ministru Graztu ter zagovorih obtoženih se je zdaj začelo zasliševanje prič.

Pri včerajšnji obravnavi je nastopil kot prica bivši poslovodja državnega podjetja Noricum Peter Unterweger, ki je 1990. leta v okviru sodijskega procesa proti menedžerjem bil zaradi ilegalne prodaje orožja vojskojucemu se Iranu (pogojno) obsojen na dve leti zapora. Unterweger se je tudi včeraj zagovarjal z izjavo, da so avstrijski vodilni (in zdaj obtoženi) politiki v letu 1985 v polni meri bili obvesčeni o kupciji z Iranom. Edina sika točka: Unterweger se pri svojih trditvah sklicuje na rajnega Heriberta Alfalterja, bivšega generalnega direktorja državnega koncerna VOEST, v katero je bil vključen tudi Noricum. Ta da je govoril o informiranosti politikov, tako Unterweger, potem, ko je dal "zeleno luc" za sporno kupcijo z Iranom.

FOTOGRAFIJA / OSEBNOSTI

Skladatelj svetlobe

V spomin na Damjana Galeta (3. 4. 1946 - 21. 3. 1993),
mojstra arhitekturne fotografije

Damjan Gale: Adergas, Velesovo, Marijina župna cerkev, 1990

GOJKO ZUPAN

Vsak dan hodimo mimo procelij in stebrisc in jih ne vidimo. Zivimo v casu vizualizacije in ne znamo opazovati. Redki so umetniki, ki jim uspe premostiti ta prepad. Skozi fotografski objektiv in ostro oko Damjana Galeta je zazivela slovenska arhitektura. Umetniki preteklosti in sedanjosti zazive pred nami; iz fotografij veje vse razkosje njihovih oblik. Fotografije spominjajo na vrhunsko delo glasbenih poustvarjalcev, ki uspejo občinstvu povedati vec, kot je vedel skladatelj sam.

Posnetki najprej prevzamejo z entuziazmom, ki je v njihovi skriti podobi. Iskanje zornega kota, dneva in ure je prilagojeno kakovostnemu koncnemu izdelku. Nadgrajeno je z reziranjem in likovnim občutenjem, ki ni bilo le podedovano. Gale je bil arhitekt, ki je delal v obrnjenem vrstnem redu. Njegovi solski kolegi iz dvodimenzionalnih risb in nacrto ustvarjajo tridimenzijski prostor. Ta prostor, ki je obogaten s cutenjem prefinjenega opazovalca, je ujet v predstavljene fotografijah. Zato so Galetovi posnetki kmalu postali pojem.

Uveljavil se je kot mojster fotografije, edini je upravičeno nosil naslov

Damjan Gale: Kolonada

fotograf arhitekt in se leta 1978 odločil za samostojno pot fotografa.

Gale in Plecnik. Posebno, nedokončano poglavje. Ob pohodu Plecnika v svet je bilo Galetovo ime omenjano v ozadju, ceprav bi bilo upravičeno v prvih vrstah. Na razstavah, v novih izdajah velikih knjig o Plecniku, vedno so bile Galetove fotografije med najbolj mojstrskimi. Prenasajo esprit arhitekta, ki mu je fotografija dodala novo vrednost in avtorski nadih. Vsi, ki se ne prebijajo skozi težka besedila, tisti, ki so le prelistali to ali ono publikacijo, so se ustavili ob Galetovih univerzalnih fotografskih podobah. Izjemne so inter-

pretacije stebrov, ki so postali vodilna tema. Fotograf ima rad Plecnika, vendar ga ne fetišizira. Skoraj edini se je upal ob sporočilu preteklosti dodati svoje znanje, delo preteklosti je postavil v nas cas in prostor. Fotografska interpretacija je kakovostna, ni skodovala delu arhitekta, njegov jezik posodobljen sije v dveh dimenzijah, v dogovoru fotografa in arhitekta. Podobnost dela obeh arhitektov je v kompoziciji detajlov, ki jih sestavljata v nove, navidezno ne- navadne celote. Te zazive v svezi, likovno bogati podobi.

Plecnik se je imenoval dedic G. Macka; mojster

arhitekturne fotografije je v zrelem obdobju iskal izziv v baroku. Interpretiral ga je lahko samo pretanjeni opazovalec, ki se prvič brez aparata sprehodi skozi prostor, v glavi posname, ovrednoti in najde podobo, izrez, ki je vide- nje baroka ob koncu 20. stoletja. Cas, ki je komponiral s svetlobo, iskal dinamiko gibanja, ujeto v trden material, je prvič prevrednotil slovenski fotograf. Barvne podobe baroka, ki niso le preslikane ploskve, so bile pred letom dni prvič natisnjene v knjigi. Takšna fotografija je postala zascitni znak. Galetovi solski kolegi so začeli vrednotiti fotografijo kot enakovred-

no likovno panogo. Dannes vecina priznava, da jih je Damjan Gale na svojem področju prerasel, trodimenzionalnosti prostora je dodal novo likovno vrednost, dinamiko prostora v našem casu in liricno občutenje, ki je bilo samo njegovo. Moderna, manj priljubljena arhitektura je z njegovim fotografskim jezikom in pretanjenim izborom postala prvi slovenski diplomant na drugi strani oceana. Sami smo to vrednotenje imeli za samoumevno do prvega pomladnega dne leta 1993.

Gojko Zupan je strokovni sodelavec Zavoda RS za varstvo narave in kulturne dediscine.

UMETNOST ZA OTROKE

»Raje sem poredni Mihec«

piše v katalogu k razstavi Fojza A. Zorman. Prevelika discipliniranost in ubogljivost dušita ustvarjalnost. Fojza A. Zormanu ustvarjalnosti ne manjka. Aprila je v Sivčevi hiši v Radovljici na ogled razstava njegovih del. Zive barve, duhovite ilustracije, didaktične igrice, plakati, gledališki listi, osnutki za lutke... Ni področja v grafičnem oblikovanju, kjer ne bi srečali Fojzeve roke. Njegovi izdelki so vedno duhoviti in namenjeni zbujanju »poredne domisljije«.

Učil se je v Soli za oblikovanje in studiral na Akademiji lepih umetnosti v Varšavi. Otroci se bodo na razstavi zabavali, saj bodo srečevali znane stvari, stari pa spoznali, da je mogoče vsakdanje stvari narediti tudi malo manj vsakdanje.

Popoldanski čaj

Verjetno niste bili velikokrat na pravi čajanki. Če pa ste bili, vas gostitelj prav gotovo ni bil Jani Kovacic. Tisti, ki stanujete v Siski in obiskujete šišensko knjižnico na Celovški cesti, ste lahko na majhnem obvestilu v njihovih prostorih prebrali, da vas vabijo na čajanko. V četrtek popoldne sta vas čakala slastno disec čaj in Jani Kovacic. Zabava je bila O. K. Bodite torej pozorni in hodite v šišensko knjižnico, da ne boste zamudili naslednje čajanke. Velja za otroke in odrasle!

Kino za tolar

Pa pravijo, da je kultura draga in nedostopna »sirokim ljudskim množicam«. Kinematografi so se odločili, da moramo prav vsi videti film Lepotica in zver, ki je lansko leto dobil dva oskarja za glasbo. V ponedeljek so bile vstopnice v kinu Komuna za matinejsko predstavo

po en tolar. Je film tako poceni prodajal velikonočni zajcek ali pa so pametno potezo potegnili kinematografi, se nismo ugotovili. Verjetno pa je bilo oboje. Pazite na napovedi ob naslednjih praznikih!

Tmkova sobotaža

Sobotne popoldanske predstave Kuda France Preseren so nanizane v abonma z imenom Trmkova sobotaža. Od oktobra do konca aprila se najmlajši lahko v dvorani Kuda prav prijetno zabavajo in »izobražujejo«. Lutkovne predstave so namenjene otrokom v povprečni starosti štiri leta (očki, mamice, stare mame... niso vračunani v povprečje). Ta posebna abonmajska ponudba ponuja ogled predstav po lastni izbiri. Za ceno petih vstopnic dobiš sedem kupončkov, ki jih lahko porabiš, kot se ti zdi najbolje. V programu, ki ga vodi gospa Irena Rajh, so kvalitetne gostujoče predstave in predstave domače produkcije. Lutkovna skupina Kuda Fru-Fru prav zdaj postavlja na oder novo igrico o psicku Tobiju. V soboto pa smo si lahko ogledali predstavo Zlati violinski ključ lutkovne skupine Lutke cez cesto. To soboto ne zamudite igrice Kako so izumrli roznati dinozavri, ki so jo pripravili otroci otroškega lutkovnega studia LGL.

Ljubljana se predstavi

Tak naslov je nosila akcija Lutkovnega gledališča v Ljubljani, na katero smo vas na hitro opozorili že prejšnji teden. Ideja in izvedba je bila odlična. Dva dni je Lutkovno gledališče gostilo novogoriške osnovnošolce. Kaj je Ljubljana in po čem si jo

bom zapomnil, je otroško vprašanje, na katero je poskusalo Lutkovno gledališče po otroško odgovoriti. Pred LGL je otroke prical Ceferin, jih pozdravil in jim razkazal gledališče. Ševeda brez predstave v gledališču ne gre. Gal med lutkami, hit letosnje produkcije, je navdušil tudi Novogoričane. Tudi otroško himno Svetlane Makarovič Mi majkeni so po predstavi znali vsi na izust. K Ljubljani sodijo tudi grad, Ljubljana, zmajski most, stara Ljubljana, glavna posta in hotel Slon, nebotičnik... Ura zgodovine je lepa, ce počuje lutka. V sredo je goste pozdravil tudi ljubljanski zupan. Zivalski

vrt je vselej zanimiv. Če pa ob prihodu lahko pobožas živo kaco, ga ne boš nikoli pozabil. Na obisku v zivalskem vrtu sta bila tudi Ceferin in Zvezdica zaspanka. Zal niso mogli priti vsi novogoriški osnovnošolci, ampak le abonenti Velikega polzka. To je abonmajski sistem novogoriškega gledališča, ki otrokom vsako sezono omogoči ogled petih prav zanje pripravljenih predstav. V ta abonma se ze vrsto let vključuje tudi Lutkovno gledališče Ljubljana. Slinec-dilci iz drugih krajev Slovenije naj ne obupajo. Lutkovno gledališče se ze dogovarja z njihovimi kraji za tak ali podoben program.

Mojca Jan

Knjižna poplava pri DZS

Državna založba Slovenije je v tork predstavila novitete, ki so jih v okviru otroškega programa izdali v zadnjem casu. V zbirki za najmlajše Velikancec je izšla knjižica Svetlane Makarovič Zajzkovo leto, zbirka Vrtavka pa se ponasa s tremi novitetami izpod peres slovenskih ustvarjalcev za otroke: Iva Ferbežarja - Kresnice, Vinka Modemdorferja - Kako se dan lepo začne in Ervina Fritza - Svet v naprstniku. Osrednja zbirka Ristanc prinaša duhovite zgodbe z naslovom Mama gre trikrat okrog sveta, ki jih je napisala Marjeta Novak, ilustriral pa Marjan Manček. Zgodbe za eno stran Denisa Poniza je z ilustracijami opremil Dimitar Miladinov, zgodbi Kam je izginil sneg, avtorice Bine Skampe Zmavc, pa je dal likovno podobo Andrej Trobentar. Po izrednem uspehu musicala Totalka odstezan dan je avtor Milan Dekleva izdal svoje delo tudi v knjižni obliki, v dogovoru z urednikom otroškega programa pri DZS Borisom A. Novakom pa se je lotil pisanja serije knjig. Zbirka Veliki otroci je namenjena predvsem odrasčajoči mladini, tokrat pa prinaša med drugim delo z naslovom Sovražnik, modernizirano predelavo zgodbe o Robinzonu, ki jo je napisal pisatelj John M. Coetzee, prevedel Joze Stabej, ilustriral pa Andrej Trobentar. Slikanica z naslovom Hribci, ki jo je ustvaril Milan Manček, je hkrati podlaga risane- nega filma in bo sodelovala na festivalu risank v Franciji. V koprodukciji z nekaterimi tujimi založbami in v sodelovanju z E. W. O. (East-west-operations) je DZS izdala se Sveto pismo za najmlajše v prevodu Mojce Malovrh in vrsto knjižic, ki mladino in otroke seznanjajo z življenjem zivali. (V. S.)

Alenka Mirič: Jezikovna igra Logonoga, 1992

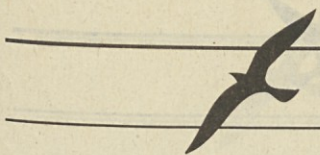
STOPI V LEGENDO

Ko ti ni dovolj le prisostvovati. Ko moraš zmagati. Ko potrebuješ maksimalno zaupanje v svojo opremo, stopi v čevlje Kronos. "Scarpette rosse" te povedejo v legendo največjih košarkarskih prvakov. Kronos: tehnologija, stil in neponovljivi občutek popolnosti.

kronos
The spirit of sport

kronos
scarpetterosse

POOBLASČENI DOBAVITELJ ITALIJANSKEGA PRVOLIGAŠA OLIMPIA MILANO

SLOVENSKI GLASBENI DNEVI / POGOVOR Z DR. PRIMOŽEM KURETOM

Izziv, vselej gledan z dveh strani

Kulturni ministri (in tedaj tudi slavnostni govorci) se zadnja leta menjavajo kot aprilsko vreme, slovenski glasbeni dnevi pa iz leta v leto trmasto vztrajajo pri življenju. Tako je že od tistega davnega leta 1984, ko so bili prvič; tema: vprašanja in opredeljene ustvarjalnosti ter njene vloge v razvoju glasbene kulture.

Uverturni simpozij uglednih muzikologov je bil mednarodno zasnovan in ta njegova razsežnost je ostala do današnjosti. Drugi se je ukvarjal z vprašanji sodobne glasbene vzgoje. Tretji, ki je bil posvečen slovenski glasbi v preteklosti in sedanjosti, je bil posebej zanimiv in pomemben, ker je na njem sodelovalo precej tujih strokovnjakov. (Konec preteklega leta je izšel pri založbi Kres slovensko-nemški zbornik tega simpozija, vendar brez odmeva, kaj sele kaksne predavanj; in kratkem izide sedmi, lansk.)

In letos, ko se ta vrtljak že osmič vrti (od 20. do 22. aprila v Hotelu Lev), je tema Provokacija v glasbi. Kaj ste s tem hoteli, kaj to pomeni?

Provokacija pomeni izziv, motnjo navajenosti, pri čemer je prav, da vidimo ta izziv vedno z dveh strani. S strani povzročitelja in s strani sku-

Dr. Primož Kuret (Foto: portretiranev arhiv)

ha se z zbornikom predavanj; in kratkem izide sedmi, lansk.)

In letos, ko se ta vrtljak že osmič vrti (od 20. do 22. aprila v Hotelu Lev), je tema Provokacija v glasbi. Kaj ste s tem hoteli, kaj to pomeni?

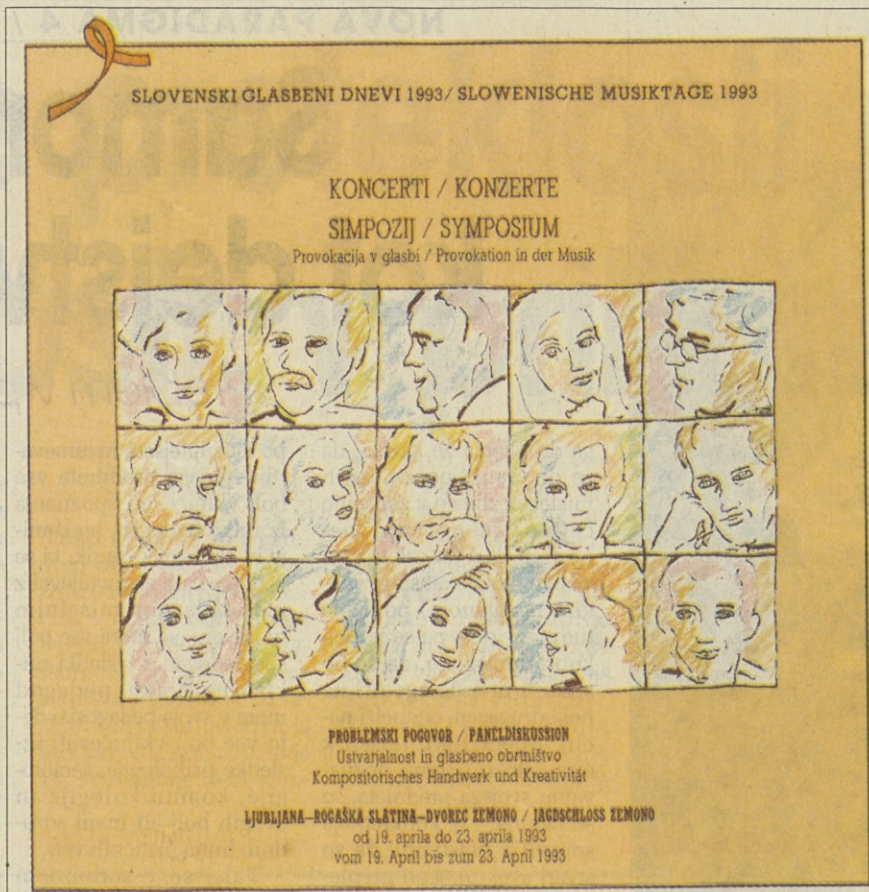
Provokacija pomeni izziv, motnjo navajenosti, pri čemer je prav, da vidimo ta izziv vedno z dveh strani. S strani povzročitelja in s strani sku-

pine (oziroma lahko gre tudi za posameznika), ki ji je ta provokacija namenjena. Zgledi iz kulturne zgodovine so kar številni in ne zadevajo vedno le okolja glasbe in politike, ceprav se pod avtoritarnimi pogoji znotraj Cerkve (znani so številni veridiki proti cerkveni glasbi) in države najdejo od srednjega veka do danes številni in eklatantni primeri, ki se kažejo v

oviranju komponiranja in v glasbeni praksi. Morda so najbolj značilni in najbolj v živem spominu primeri iz držav, ki so imele totalitarne režime. Od nacistične Nemčije (prepoved t. i. odtujene umetnosti, zaradi katere je vrsta imenitnih skladateljev morala zapustiti Nemčijo, emigrirati, medtem ko so bili drugi preganjani ali pa so celo izgubili življenje) do t. i. socialističnega realizma v vzhodnih državah in znanih obsodb CK ruske partije, obsodb skladateljev, kot so bili Sostakovič, Prokofjev, Hačaturjan...«

Kaj pa druga stran?

Na drugi strani prav tako obstaja glasba, od spodaj, da tako rečem, predvsem v širokem področju folklorne, ki je usmerjena proti družbeni represiji. V glasbeni zgodovini je dostikrat nastajala glasba, pisana proti estetiki svojega časa, in takšna, ki je zavestno hotela sokirati. To sta bila, recimo, futurizem in dadaizem. Gre za glasbo, ki je bila v svojem času nerazumljena in jo je zato občinstvo dojemalo kot provokativno. Mislim predvsem na izvedbe del Stravinskega, ki so se danes v zgodovini zapisane kot koncerti - skandali, ali pa kasneje - v drugi polovici tega stoletja - koncerti elektroakustične

glasbe, ki so bili izzivi duhu časa in so hkrati postavili tudi določene kazipote za prihodnost. Skratka, dovolj je snovi, ki opravičuje simpozij s takšnim motom. In kot kaže seznam predavanj, se bo 26 udeležencev simpozija iz različnih evropskih držav - iz Norveške, Danske, Nemčije, Avstrije, Češke, Slovaske in Italije, pa tudi domaći - spustilo na vsa ta različna področja, ki jih bodo v svojih referatih tako ali drugače obdelali.

To zna biti zanimiv dogodek tudi za širše občinstvo, ne le za strokovnjake - zlasti se, ker referenti objublajo, da bodo svoja predavanja dokumentirali z videokasetami, glasbenimi primeri...

Kakšen je koncertni del osmih dnevov?

Zasnovan je približno tako kot vsako leto. Bo

nekaj prvih izvedb, sicer pa smo odvisni od možnosti našega prostora. Slovenskost glasbenih dnevov poudarjamo s tem, da hočemo zavestno razširiti koncerte v kraje zunaj Ljubljane. Tako je letosnji otroviten koncert (19. aprila) v Kristalni dvorani v Rogaski Slatini, kjer bo slavnostni govornik minister za kul-

turo Sergij Pelhan. Sicer pa bomo letos poskrbeli se za posebno, dodatno prireditev, okroglo mizo oziroma za problemski pogovor z naslovom Ustvarjalnost in glasbeno obrtnost (23. aprila, Hotel Lev). Zazela in vodila ga bo Helga de la Motte - Haber, ki je bila že večkrat gostja naših simpozijev.

Provokacija v glasbi (strokovni posvet uglednih domačih in tujih muzikologov). Ustvarjalnost in glasbeno obrtnost (okrogla miza), v koncertnem delu pa spet nekaj prvih izvedb. To so temeljni dogodki na letosnjih Slovenskih glasbenih dnevih, ki jih tudi tokrat organizira Festival Ljubljana, financirata pa predvsem ministrstvo za kulturo RS ter enota kultura mestnega sekretariata za izobraževanje, povrh pa se stiri sponzorji. Ob sklepu pogovora je dr. P. Kuret, ki skrbi za simpozijski del glasbenih dnevov, se dejal: »Slovenski glasbeni dnevi so se vrasli v nas kulturni prostor. Pognali so korenine, njihove prireditve pa so zdaj znane tudi zunaj domačih meja. To pomeni uveljavitev slovenske glasbe in glasbenikov ter promocijo mlade slovenske države.«

POEZIJA / RECENZIJA

Upesnjeni sedem

FERI LAINŠCEK

Milan Vincetic: Divan, Pomurska založba, zbirka Domaca književnost, Murska Sobota, 1993

Milan Vincetic (letnik 1957) sodi med pesnike, ki ga niso uvrščali v antologije in njegovih pesniških knjig tudi sicer niso relevantno obravnavali. Zaobsi so ga celo uredniki Pesniškega almanaha mladih, ki je v začetku osemdesetih napovedoval nastop nove pesniške generacije. Vinceticeva svojska lirika je tako - nikakor ne uzejalo in tudi ne mence se za strategije in taktike - ves ta čas kot samotna kresnička drsela cez slovensko literarno nebo in se je tikala predvsem tistih, ki so jo zmogli ugle dati z občutkom lepega in brez vsakršnih računov. Teh seveda nikakor ni malo in zagotovo so pripomogli, da imamo pred sabo spet novo knjigo »Zivega« pesnika, ki slavi svojo tiho zmago in se posmisi industriji kriterijev in vrednot.

Formalno dovršenost Vinceticeve pesniške knjige Divan zaznamuje pomenljivo stevilo sedem. Natisnjenih je namreč sedem ciklov, ki so sestavljeni vsak iz sedmih pesmi. Ljudski nadih tega stvila je obenem akord, ki se skozi

vso knjigo polagoma stopnjuje do zadnjega cikla z naslovom Treni, v katerem Vincetic v baladnem in že kar mitičnem razpoloženju sprepori o zagrobnem življenju babice in deda. Tudi sicer so melanholična in mestoma mrakobna razpoloženja tokrat v dobrisni meri izrinila humornost in ironijo, ki je bila značilna za prejšnja avtorjeva dela. A kako bi bilo lahko sploh drugače? Divan je namreč res - kot temu pravi Ciril Bergles v refleksiji na zavihu - »prizorišče razdejanja ljubezni«. Pesnik poroča o zlomljenem, razvednotenem in zmedenem svetu - ali se bolje receno: iz njega. Njegovi verzi tega kaotičnega sveta niti več ne skušajo razlagati, kaj sele urejati, temveč, izhajajoč iz današnjega, vztrajno isčejo in razmišljajo o možnostih in nezmognostih posameznega in zasebnega. Zato tudi na začetku knjige pesem Sanje po zenski noči in na koncu pesem Sanje po moski noči.

Nova pesniška zbirka Milana Vincetice je sugestivni lirski utrinek iz devetdesetih, ki so res »prizorišče razdejanja ljubezni«, a nujno tudi čes iskre pod pepelom.

NA KRATKO

Češko zanimanje za slovensko kulturo

PRAGA - Češka radijska postaja Vltava načrtuje svoj program 7. maja letos v celoti posvetiti Sloveniji. Ogradje večera bodo stiri potopisni eseji pisatelja Františka Bernharta, poslušalci pa bodo lahko - prvičkrat na Češkem - prisluhnili tudi njegovim prevodom novele Smrt pri Mariji neznani Draga Jancarja, izboru iz poezije Vena Tauferja in Tomaza Salamuna, eseju Legenda o Antoinu Lavoisieru Marjana Rozanca ter pesmim in eseju o govoru poezije Jozeta Udovica. Na sporedu bosta se Jancarjev esej Razbiti vrc in Kosmaceva novela Gosenica, ki pa ju česko občinstvo že pozna. V oddaji Kulturna revija se bo urednik radia pogovarjal s slovensko lektorico v Pragi Nives Vidrihovo in Františkom Bernhartom o slovenski novejši literaturi. Glede glasbenega programa je za zdaj znano le, da bodo predvajali Gallusa.

Praska poetična vinarna Viola pa pripravlja 9. junija letos večer sedmih slovenskih pesnikov pod naslovom Približki besede. Brali bodo česke prevode del Vena Tauferja, Miroslava Kosute, Svetlane Makarovič, Tomaza Salamuna, Milana Dekleve, Milana Jesiha in Alesa Debeljaka. Nekateri od pesnikov se bodo večera tudi udeležili. (V. L.)

Kostanj Ane Frank bo preživel

AMSTERDAM - Amsterdamske mestne oblasti so se odločile, da bodo 18 tisoč ameriških dolarjev namenile rešitvi velikega kostanjevega drevesa, ki ga v svojem dnevniku opisuje Ana Frank. V dolgih mesecih, ki jih je Ana Frank s svojo družino preživela v skrivališču, je bilo to drevo njen edini stik z naravo. V dnevniku zasledimo zapise o njegovih listih, cvetovih in vsaki najmanjši spremembi na njem - vse to ji je pomenilo mnogo več kot ljudem, ki so svobo-

dno hodili mimo njega. V sedemdesetih letih pa je kostanj doživel ekološko katastrofo, saj se je v njegovi bližini razlilo kurilno olje - če ga zdaj ne rešijo s pomočjo najsodobnejših pripomočkov, se bo drevo posušilo. Amsterdamski zupan je izjavil, da kostanj ni samo eno izmed številnih dreves, temveč kulturni spomenik in da ta vsota vsekakor ni pretirana.

Ana Frank, katere dnevnik je preveden v večino svetovnih jezikov in je med strokovnjaki povzročil pravo zmedo, saj marsikdo ni mogel verjeti, da bi petnajstletno dekle lahko pisalo tako odrasel in trezen dnevnik, je umrla v nemškem taborišču le nekaj dni pred osvoboditvijo.

Ceprav njen dnevnik v slovenščini že imamo, pripravlja Mladinska knjiga ponoven prevod neskrasane verzije. (A. K.)

Andričev sklad v zagati

BEOGRAD - Po zelji iz oporoke edinega Nobelovega nagrajenca za književnost v nekdanji Jugoslaviji, ki si ga zdaj lastijo tako Srbi kot Hrvati, Iva Andrića, je bil v Beogradu leta 1976 ustanovljen sklad, ki je edini piscev premoženjski in pravni naslednik. Sklad je prav tako edini naslednik avtorskih pravic Iva Andrića in vseh prihodkov iz teh pravic. Funkcija sklada je, da skrbi za ime in delo Iva Andrića, podpira književnost in kulturo, izdaja Zvezke sklada Iva Andrića, podeljuje letno književno nagrado za najboljšo knjigo novel v jeziku, ki smo ga nekoč imenovali srbohrvaški, ter pomaga oziroma stipendira podiplomante, ki proučujejo Andrićevo delo.

Po besedah tajnika upravnega odbora sklada je njegova zgodovina ena sama nesreča. Ustanovljen je bil namreč v času najhujšega socializma in je bil kot tvorba s kapitalističnim predznakom tuje v družbi. Ivo Andrić je skladu poleg velikega števila knjig, zvezkov, rokopisov, hiše in stanovanja v Beogradu, velikega 100 kvadratnih metrov, zapustil tudi več kot 400.000 dolarjev v raznih konvertibilnih valutah in prav toliko dinarskih sredstev.

Toda sklad je že dalj časa v stanju »klinične smrti« ali po slikovitih besedah predsednika upravnega odbora, pesnika Ivana Lalića, »zejen sredi reke«. Okoli 400.000 dolarjev in prav toliko dinarjev, ki jih je inflacija z leti izmicila, je namreč uklenjenih v državnih bankah. Upravni odbor sklada, ki ga je nekoč imenovala Jugoslovanska, zdaj pa Srbska akademija znanosti in umetnosti, je vse Andrićevo imetje v Beobanki vezal za 20 let, ker teh sredstev - po besedah odgovornih - ni bilo mogoče obracati kako drugače. Tako je postal Ivo Andrić stari varčevalec in je doživel usodo mnogih, katerih bogastvo hoče sedanja jugoslovanska država spremeniti v javni dolg.

Obrresti za devizni del Andrićevega premoženja znašajo za leto 1991 približno 22.000 dolarjev in - kot je za Republiko izjavil Ivan Lalić - skuša sklad vsaj ta del dobiti po realnem oziroma crnem tečaju, namesto po absolutno neustreznem državnem tečaju. To zimo so zaposleni v skladu sicer ostali brez gretja in brez rednih

plač, toda Ivan Lalić se je »pohvalil«, da jim niso izključili elektrike in telefona.

Pogajanja z Beobanko se potekajo. Lalić pravi, da ne skušajo najti luknje v zakonu, temveč trajno rešitev za status sklada, oziroma da zahtevajo, naj se dolarске obresti, ki se sicer izplačujejo v dinarjih, obračunajo po crnem tečaju. Od Beobanke pa se niso dobili konkretnega odgovora, ali bo zahtevi ugodeno.

V pričakovanju toplejših spomladanskih dni in zadovoljive rešitve zaposleni v skladu upajo, da se nihče, niti država, ne bo drznil oropati mrtvega Nobelovca. (B. S., R. L.)

Denarne krize ogrožajo podeželski spomenik Bloomsbury Group

CHARLESTON FARMHOUSE, - Za zidovi sivega kamenja te vlažne in prepisne kmečke hiše se nabaja edinstvena zbirka umetnosti zgodnjega 20. stoletja. Mnogobarvne freske, okrasena vrata in okvirji kamina v modernem stilu dajejo notranjosti pozornost zbujajoče vzdusje. Dela Picasso, Deraina, Sicketa in Maneta olepsujejo grobe stene in dajejo sredozemski občutek. Toda stara in izolirana stavba, bivši dom umetnice Vanesse Bell, sestre književnice Virginie Woolf, je po zimskem premoru odprta temni in negotovi prihodnosti. Težko je namreč dobiti denar za umetnost. Se teže pa je v vsesplošni recesiji, posebno se za hišo Charleston v East Sussexu, katere bivši lastniki niso nikoli pokazali velikega spoštovanja do družbenih dogovorov. To so bili namreč svobodno misleči pisatelji, umetniki in akademiki, imenovani Bloomsbury Group, ki so se začeli srečevati v začetku tega stoletja in se 'odživljali na omejevanje viktorijanske dobe. Charleston je bil »Bloomsbury na deželi«. V njej sta živel umetniški kritik Clive Bell ter slikar in loncar Duncan Grant, ki je opremil večino notranjosti. Hišo so obiskovali tudi ekonomist J. M. Keynes, romanopisec E. M. Forster, pesnik T. S. Eliot in ze omenjena Virginie Woolf. Ko je Grant umrl, so hišo prenovili in jo leta 1986 odprli za javnost. Letno sprejmejo le 15.000 obiskovalcev, da bi zmanjšali obrabo in vzdrževali duh prostora. Za vzdrževanje potrebujejo 25. do 30.000 funtov letno, toda Charleston ne dobi denarja niti od vladnega umetniškega sklada niti od okrožnega sveta. Dobrodelni sklad je zadnja tri leta plačeval 25.000 funtov, vendar se je letos to končalo. »Prijatelji Charlestona«, vključno s podružnico v ZDA, se trudijo, da bi čimbolj zmanjšali izgubo. Hiši skušajo zagotoviti prihodnost, saj je tako sama hiša kot njena notranjost edinstvena, kot so bili izredni njeni stanovalci. (Reuter)

Ohridski poletni festival obeta pester program

SKOPJE - Svet festivala Ohridsko poletje je sprejel program letosnjega festivala in sporočil, da bodo obiskovalci lahko slišali šestindvajset glas-

benih prireditev v izvedbi ansamblov filharmonij, orkestror in solistov iz Rusije, Bolgarije, Svice, Nizozemske, Velike Britanije, Španije, Italije, Norveške, ZDA in se nekaterih drugih držav.

V sklopu dramskega programa bodo znane gledališke hiše Makedonije in Evrope predstavile trinajst gledaliških izvedb znamenitih dramatikov. Predsednik festivala, dramatik Goran Stefanovski, je predlagal nov koncept in obliko festivala in poudaril, da festival ne sme biti odvisen od denarnih sredstev, saj predstavlja »makedonsko okno v svet«. Festival se bo začel z multimedijem projektom Etnografofonija v izvedbi Mladinskega kulturnega centra iz Skopja, svecano pa ga bo odprl predsednik Makedonije Kiro Gligorov. (STA, V. S.)

Podelitev Pulitzerjevih nagrad

NEW YORK - Ameriška reporterja sta si z razkritjem grozovitosti vojne v Bosni in Hercegovini pridobila Pulitzerjevo nagrado, najvišje odlikovanje za dosežke v novinarstvu in umetnosti.

John Burns iz New York Timesa in Roy Gutman iz Newsdaya sta bila v torek imenovana za dobitnika Pulitzerjeve nagrade za mednarodno poročevalstvo. S svojimi ekskluzivnimi članki o uničevanju Sarajeva in necloveskih dejanjih v koncentracijskih taboriščih sta popolnoma sokarala svetovno javnost.

Pri casniku Washington Post so nagrado prejeli trije novinarji: David Maranis za članke o predvolilni kampaniji Billa Clintona, John Lardner za sokantno zgodbo o umoru njegove hčerke, ki ga je zagrešil morilec potem, ko se je ze izmuznil roki pravice, ter Michael Dirda za uspešno recenziranje knjig.

Casnik Miami Harold je prejel nagrado za učinkovito obveščanje javnosti o hurikanu Andrew in njegovih posledicah. Los Angeles Times pa si je nagrado pridobil z uspešnim poročanjem o najhujših rasnih nemirih tega stoletja v Los Angelesu.

V leposlovju je bila nagrajena zbirka kratkih zgodb z naslovom Dober duh iz čudne gore avtorja Roberta Olen Butlerja, profesorja književnosti na Lake Charles College v Louisiani. Zgodovinar David McCullough pa je bil nagradjen za biografijo o predsedniku Trumanu. Radikalizem ameriške revolucije, knjiga Gordona Wooda, profesorja na univerzi Brown na Rhode Islandu, se je prav tako vpisala na seznam nagrajenih del.

Glasbeno nagrado je dobil skladatelj Christopher Rouse iz New Yorka za koncert za pozovno, ki so ga premierno izvedli newyorskli filharmoniki. Nagrado za poezijo pa je prejel Louise Gluck, profesor za poezijo na Williams College v Vermontu, in sicer za pesniško zbirko Divja Iris.

Ameriško novinarsko združenje fotografrov je prejel nagrado za uspešno fotografsko dejavnost v času lanskih predsedniških volitev. Fotograf pri casniku Dallas Morning News, Ken Geiger in William Snyder, sta z dramatičnimi posnetki lanskih poletnih olimpijskih iger v Barce-

loni prejela nagrado za reklamne spote. Letos poteka že 77. obletnica podeljevanja Pulitzerjevih nagrad. Vsak nagrajenec prejme poleg priznanja tudi denarno premijo v višini 3.000 ameriških dolarjev. (Reuter, M. P)

Umrli baritonist Samo Smerkolj

LJUBLJANA - V nedeljo, 11. aprila, je za vedno utihnil glas Sama Smerkolja. Operni in koncertni baritonist Samo Smerkolj se je rodil 12. avgusta 1921 v Ljubljani. Tu je obiskoval osnovno solo in gimnazijo. Sprva se je učil igranja violine, zelo zgodaj se je pricel učiti tudi petja. Solal se je pri priznanih pevskih pedagogih, pri Robertu Primožicu in Juliju Betetu, nato pa se pri Bogu Leskovicu. Član opernega studija pod vodstvom Mirka Polica je postal leta 1944. Od leta 1945 je nastopal kot član Opere SNG. Na ljubljanskih opernih deskah je nastopal v vodilnih baritonskih vlogah: v prvih letih knez Igor v Borodinovi operi Knez Igor, zelo opazena pa je bila tudi vloga Nika v Kozinovem Ekvino-kciju.

Za vlogo Onjegina v Cajkovskega operi Evgenij Onegin je leta 1949 prejel Presernovo nagrado. Bil je se Don Juan, Rigoletto, Orest, Schicchi, Jago, Lorenzo. Za vlogo Lorenza v Kogojevih Crnih maskah je leta 1958 znova prejel Presernovo nagrado. To izjemno težko vlogo je oblikoval z njemu lastno senzibilnostjo in s pretanjeno občutljivostjo za vse nianse odrskega nastopanja. V tem času je dosegel tudi vrhunec v umetniškem podajanju opernih likov. Najstejmo se nastope v Nabuccu, Lohengrinu, Don Carlosu, La Giocondi, Macbethu, Fideliju. Poleg tega se je Samo Smerkolj posvečal tudi koncertnemu petju.

Za podajanje njegovih opernih likov je značilen poduhovljen, ponotrnan pristop, ki je v vsakem nastopu stremel k popolnosti. (B. V.)

NOVA PARADIGMA 4 / KAKO NAJ PSIHOLOG POJASNI ČLOVEKOVO DUŠEVNOST?

Samorefleksivna znanost kot dejstvo v celoviti sliki sveta

Problem v prezrtju in neupoštevanju skupine dejstev

BOJAN RAUTER KOSIC

ga drobljenja ze kazalo, da se dognanja posameznih mislecev zlivajo v smiselno celoto, imenovano Znanost, in da je ta celota Clovestvu (kot nekaksnim velikim mozganom) po svoje tudi razvidna, pa se je slejkoprej pokazalo, da se bo sinteza morala zgoditi na neki drugacen, očitnejši način. Specialisti, težeci k cim ustreznejsemu poznavanju svojega predmeta, so se namrec vse konkretnije soocali z dejstvom, da so stvari sveta mocno prepletene in soodvisne, tako na mikro- kot na makronivoju; nobena stvar, noben pojav ni takšen, kot je, samo zaradi nekih svojih stalnih notranjih lastnosti, marvec v pomembni meri tudi zaradi drugih, bolj ali manj »sosednjih« stvari in pojavov. Zato ga ni mogoce spoznati in pravilno razumeti izolirano, marvec se ga je treba lotiti v kontekstu interakcij, v okviru celote.

Specialisti so potemtakem priceli prebijati ozke okvire svoje stroke ter razsirjati raziskovalni interes na stevilna druga podrocja. Tako je recimo zdravnik, ki je bil dotlej usmerjen pretežno na telesne mehanizme, spoznaval bistven pomen tako imenovane psihicne plati bivanja za clovekovo zdravstveno stanje, pa tudi vpliv atmosferskih razmer in stevilnih drugih naravnih pojavov; biolog, ki je poprej prouceval le vnanje forme zivega, mora v teznji

po temeljitejšem razumevanju svojega predmeta vse bolj vkljucevat spoznanja iz mikrobiologije, biokemije in ekologije; kemik, ki se je dolgo casa zadovoljeval z molekularnim miselnim modelom, se mora vse bolj spogledovati z izsledki nuklearne fizike, pedagog mora v svoje pedagogsko delo vse bolj vkljucevat izsledke psihologije, sociologije, komunikologije in drugih bolj ali manj sorodnih humanisticnih ved.

Tako se v sodobnem znanstvenem svetu vse bolj uveljavljajo teznje po celostnejši pogledu na posamezen pojav - s cim se znova, po dolgem stadiju drobljenja, zacena stadij zlivanja; po stadiju analiz stadij sinteze, proces nastajanja celostnega pogleda na svet, podobnega tistemu davnemu, vendar na bistveno visjem nivoju, nivoju, ki bo vkljuceval »izkusno posredovanje« (Hegel), namrec izsledke analiticne faze, faze specializma. Ampak kakor v vseh prehodnih stadijih se tudi v stadiju sinteze pojavljajo stevilne nerodnosti, ki jih povzroca dedicna prejšnjega, specialisticnega stadija. Specialisti so namrec jemali (oziroma se jemljejo) v postev zgolj svoj predmet, pa se tega ne v celoti, ampak zgolj nekatere njegove aspekte. Na podlagi tako izbranih dejstev so si zgradili tudi specifichen pojmovni aparat, s katerim ga opisujejo, speci-

fichen miselni model (teorijo), s katerim razlagajo njegove zakonitosti. Spocetka jih je taka paradigma se zadovoljevala, ko pa so zaceli upostevati se dejanske zveze svojega predmeta z drugimi predmeti in ga spoznavati v podrobnosti, so na lepem trčili ob dejstva, ki jih njihova paradigma ni vec mogla niti opisovati niti razlagati, pac pa jih je zadovoljiveje zaobsegla paradigma neke druge stroke. In ceprav je slo za isti predmet, specifichen zgolj zaradi nekega svojih posebnih lastnosti (torej za specifichen del iste celote ali zgolj njegovo globljo raven), pa so bile specifичne paradigme, s katerimi so ga skušali pojasnjevati pripadniki razlicnih znanstvenih strok, tako zelo razlicne, kot da bi slo za razlicne svetove: razlicni, ne le nezdružljivi, temvec kar izkljucojece nasprotujoči si pojmi ter razlicne, nezdružljive teorije.

Zasilen (in zacasen) izhod iz te zagate so znanstveniki nasli v pristopu, imenovanem interdisciplinarnost. Nekega fenomena (recimo cloveka) torej ne skusa razloziti vec zgolj zanj kompetenten specialist, ampak vsi tisti, ki obvladajo kakšen njegov aspekt: biologi, zgodovinarji, sociologi, filozofi, psihologi, biokemiki... Vsakdo od njih osvetli isti fenomen

s svojimi specifичnimi pojmi in teorijo, menec, da se jim bo tako pokazal v svoji celostni podobi. Ampak tak pristop se ponavadi konca podobno kot okrogle mize o kaksnem družbenem pojavu (recimo o vojni), kjer sedejo skupaj razlicni specialisti, nakar vsakdo pove svoje, medtem ko povezovalc zaman isce vsaj neko globljo vez, vsaj neki »skupen jezik«, tako da navsezadnje vse skupaj se bolj zrelativizira, poslušalstvo pa, ki je vseskozi pričakovalo trenutek razsvetlitve, opeharjeno zapusti prizorišce.

Interdisciplinarni pogled ne zaleze niti tedaj, kadar se ga poslužuje posameznik sam. To je namrec v prispodobi povedano - tako, kot da bi si v zelji po jasnem pogledu in razumevanju nekega dolocenega predmeta natikal na oči najprej zelena, nato rdeca, pa modra in drugacna ocala, upajoc, da ga bo tako spoznal v njegovi resnici. Se huje je, ce si ocal ne natika izmenoma, marvec ena na druga; tedaj je podoba predmeta vse bolj zamegljena in temna, tako da navsezadnje ne vidi vec nicesar razen ocal. Ali z drugimi besedami povedano, resnica o nekem dejstvu (ustrezno znanje o tem dejstvu) ni in ne more biti vsota razlicnih »resnic« o

njem, kakrsne so si zgradili posamezniki, ki so ga s specifичnih zornih kotov spoznavali po delih - se zlasti pa ne, ce tudi posamezne resnice niso resnice. Specifичne teorije namrec ne zaobsezejo ustrezno niti svojega predmeta (ker ne temeljijo na poznavanju njegove celote, ampak upostevajo zgolj nekatere njegove aspekte) oziroma specifичne pojave opisujejo in razlagajo le priblizno, površinsko. Realni pojavi pa so v bistvu celoviti in jih je treba - ce naj jih razumemo - celovito tudi doumeti. Vsi pojavi, ceprav na prvi pogled tako zelo razlicni, imajo v osnovi podobne oziroma enake strukturalne in dinamske zakonitosti - ki jim na podrocu misljenja ustreza enotna teorija.

Zato se je ze pokazala potreba po novi, bistveno kvalitetnejši znanstveni paradigmi. Ta naj ne bi bila preprost sestevak ali nekakšen skupni imenovalc starih paradigem, temvec naj bi temeljila na spoznanju temeljnih strukturalno dinamskih zakonitosti vsega obstojecega, vseh specifичnih delov celote. Posamezne stroke bi potemtakem za opisovanje in razlaganje svojega predmeta uporabljale enoten pojmovni aparat in enotne teoretske koncepte, ki bi jih specialisti ustrezno aplicirali na svoje specifичno podrocje; enotna teoretska osnova pa bi hkrati omogocala umevanje

splosne prepletenosti stvari, pojavov in procesov.

Za tako paradigmo dandanes pretendira nuklearna fizika, kar je razumljivo, saj raziskuje elementarno strukturo in dinamiko vsega obstojecega. S pojmi, ki jih razvija, naj bi scasoma operirali vsi drugi znanstveniki, od kemikov do psihologov. Ampak do take teorije je, po vsem sodec, se zelo dalec, kajti fizika se kar naprej drobi svoj predmet, tako da je njena paradigma ze tolikanj zapletena, da jo obvladajo le redki fiziki. Kako bi lahko torej z njo psiholog pojasnil clovekovo duševnost ali sociolog pojav vojne?

Pa ni problem v zapletenosti fizikalne teorije ali stvarnosti, ki se zeli z njo prikazati, ampak v prezrtju in neupostevanju skupine dejstev, ki so za oblikovanje celostne paradigme bistvenega pomena: namrec dejstev clovekove percepcije in miselnih procesov, ki paradigmo pravzaprav sploh ustvarjajo. Tovrstna dejstva je v teznji po celostni paradigmi nujno upostevati, zlasti iz dveh poglavitnih razlogov: zaradi možnosti zavestne, samorefleksivne gradnje ustrezne znanstvene paradigme, ki jo lahko pokaže in omogoči samo temeljito poznavanje spoznavno-miselnih procesov, ter zaradi enakovredne vključitve te pomembne skupine dejstev v celovito sliko sveta.

Na temeljna cloveska vprasanja (kdo sem, kaj je svet, kakšen je smisel zivljenja, kam vse to vodi) si je clovek dolgo casa odgovarjal neznanstveno: z nejasnimi, metaforicno zvenecimi, miticnimi predstavami, dobljenimi spekulativno in intuitivno, brez sistematskega opazovanja in eksperimentov. Z nastankom pojmovne reprezentacije stvarnosti, ko so starogrski ljubitelji resnice (filozofi) priceli razlagati svet z abstraktnimi predstavami, izpeljanimi iz opazovanja konkretnih stvari, pojavov in procesov, pa so se priceli pojavljati prvi objektivno potrdljivi umski konstrukti. Tovrsten filozofski pogled je bil potem kar precej stoletij - zaradi srednjeveske zamravitve - tako recoc edini in edinstven soramerno

realisticen pogled na svet, ki je ponujal odgovore na vecino temeljnih vprasanj o dejstvih zivljenja in sveta.

Odkar se je v casu prosvetljenstva v zahodnem cloveku prebudil glas racionalnega dvoma in kritike in so posamezni misleci priceli poglobljati svoj pogled na svet, se je ponovno potrdilvi umski konstrukti. Tovrsten filozofski pogled je bil potem kar precej stoletij - zaradi srednjeveske zamravitve - tako recoc edini in edinstven soramerno

specialisti, naj bi se kopicili v Znanosti, tako da bo celota - kot smiselna združba delov - za vsako ceno ohranjena.

Tako so se posamezne cloveske glave pricale usmerjati ena k temu, druga k onemu vprasanju in nastajale so nove in nove znanstvene discipline: fizika, kemija, biologija, psihologija, zgodovina... in pozneje stevilne njihove veje in podveje. Nekako v istem casu so pred težko nalogo pojasnitve celotne stvarnosti klonili tudi filozofi in se po vzoru znanosti priceli ozko specializirati; tako dandanes skorajda ni najti »univerzalnega« filozofa, ampak poznamo logike, lingviste, gnosologe, estetike, etike, ontologe, kozmologe...

Ce je na neki tocki take-

BIOLOGIJA

Izvor cloveka: katera riba ali ribec?

MILOŠ KRMELJ

Mnogo ljudi pozablja, da so bili nasi predniki ribe, medtem ko med biologije tece razprava, katera vrsta rib je najblizja nase-mu pradednemu rodu. Je to latimerija ali riba pljučarica? Katera je bolj sorodna družinskemu drevesu vretenčarjev s stiri okoncinami, katerih razvoj je vodil do cloveka.

Novejše laboratorijske raziskave ter fosilni ostanki dajejo prednost latimeriji. Vendar se je s temi in se drugimi novimi odkritji spor samo se zaostri.

Se do nedavnega se je namrec vecina strokovnjakov nagibala k ribam pljučaricam, ki so najbolj sorodne tetrapodom, skupini, ki vključe dvoživke, plazilce, ptice in sesalce. Toda nove analize krvi, krvnih proteinov in sestavin ušesa sedanjih rib pljučaric in latimerij so nekatere znanstvenike prepričale, da je latimerija blizja cloveskemu predniku. Do prve invazije vodnih vretenčarjev na kopno je prišlo pred skoraj 400 milijoni let, in to je bilo izjemno dejanje v evolucijski zgodovini. Novi naseljenci so se morali prilagoditi novim načinom gibanja, pri čemer je moralo do največjih sprememb priti v organih za vid in sluh. Nadomestiti je bilo potrebno tudi mehove in druge organe za zajemanje kisika iz zraka, ki so morali zamenjati sistem skrg.

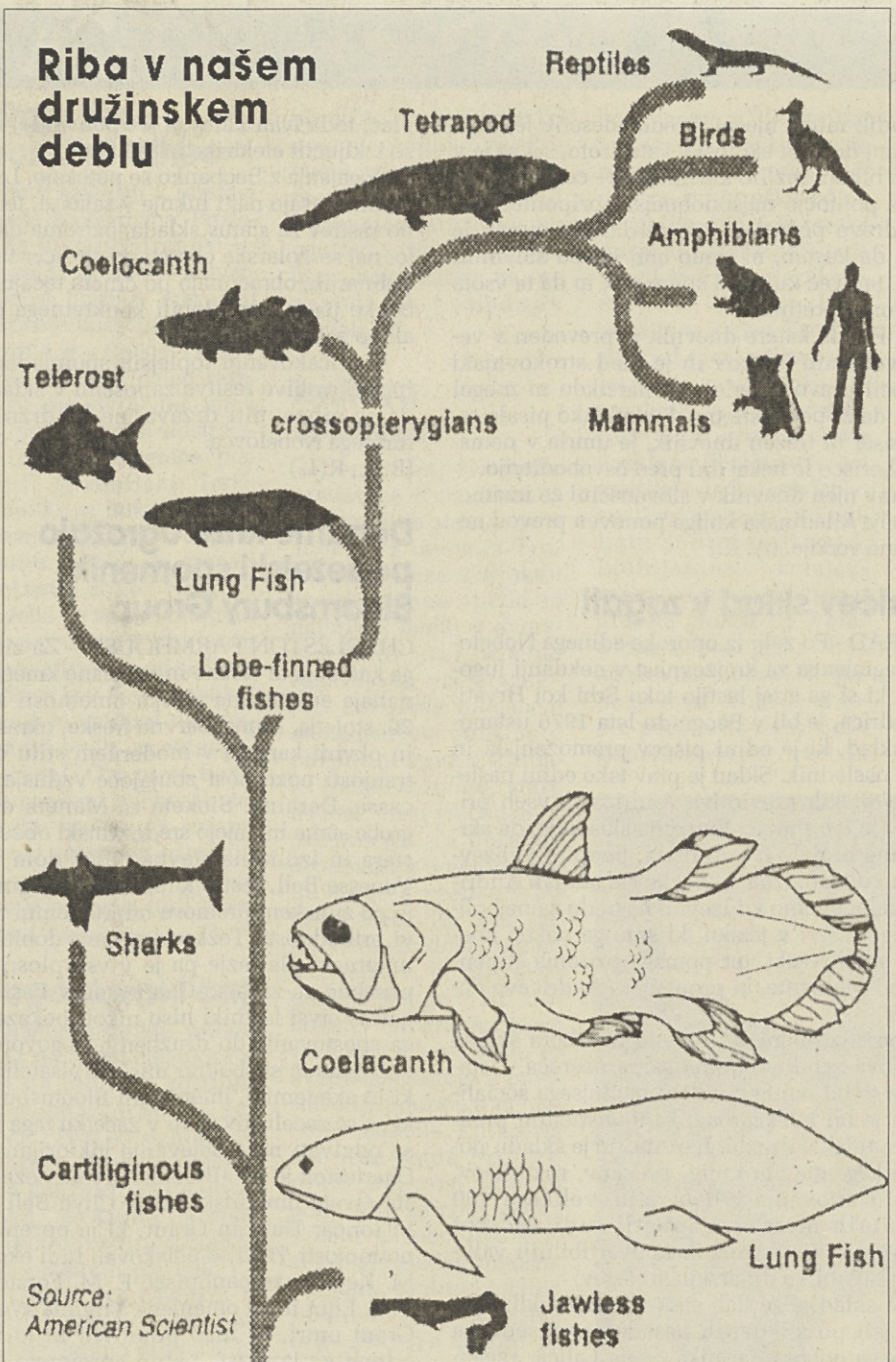
Ni se jasno, katera skupina rib je prva naredila prehod na kopno in kak-

sne so bile njene evolucijske poti. Ne glede na to so pljučarice in latimerije vsaka po svoje izjemne.

Pljučarice so vitke, jerguljam podobne ribe s pljuči in skrgami. S stiri neznimi plavutmi zaznavajo svojo okolico. Fosilne ostanke teh rib so našli v usedlinah, starih vec kot 400 milijonov let, sedanje pa živijo v čistih potokih in jezerih Jujne Amerike, Afrike in Avstralije. Za latimerije s podobnim pradednim rodomnikom so menili, da so izumrle ze pred približno 80 milijoni let, dokler niso leta 1938 ujeli zivega primera ob obali Jujne Afrike. Poimenovali so jo »zivi fosil« in postala je prava znanstvena senzacija. Od takrat so ujeli ze vec sto latimerij v vodah blizu otoka Comoro; ker ni nobena od njih preživela, se znanstveniki bojijo, da bodo najbrz kmalu res izumrle. Te plenilce, ki merijo približno poldrugi meter, so fotografirali, kako manevrirajo s pomočjo plavuti, podobnih okoncinam. Plen iscejo na dnu oceanov in se redko (ce sploh kdaj) priblizljajo površju.

Pri razvozlavljanju evolucije tetrapodov od rib naprej imajo znanstveniki velike težave. Prehod iz vode na kopno se je zgodil ze davno in razlicne vrste družinskih dreves skoraj onemogocajo, da jih bi lahko spravili v neki red.

Nedavna razprava se je spletla okrog dela dveh nemskih znanstvenikov Thomasa Gorra in dr.

Katera vrsta ribe je najtesneje sorodstveno povezana s kopenskimi vretenčarji? Tradicionalno stališče, prikazano na levi, trdi, da je to poldrugi meter velika latimerija (coelacanth). Drugi znanstveniki so namigovali, da je to riba pljučarica. Nova analiza krvnega proteina in strukture ušesa je domnevo ponovno zasukala k latimeriji.

Trauta Kleinschmidta z Max Planckovega instituta za biokemijo pri Martinsriedu v Nemčiji. Ponovno sta preračunala analizo hemoglobina v krvi 522 morskih in kopenskih živali in ugotovila, da obstaja sorodnost med eno od komponent krvnega hemoglobina latimerije in ustrezno kom-

ponento v krvi paglavcev. Ujemanje pa ni tako skladno kot med odraslo zabo in latimerijo. Gorr komentira, da se je v metamorfozi paglavca v zabo ne samo rekapitulirajo velike telesne spremembe, prek katerih so sle ribe, ko so se razvile v tetrapode, ki dihaajo kisik iz zraka, pac pa se ponovijo

tudi molekularne spremembe iz ribjega hemoglobina v hemoglobin tetrapodov. Gorr in dr. Kleinschmidt članek v reviji American Scientist zaključujeta z ugotovitvijo, da »ni razloga za dvom, da je latimerija najblizji zivi sorodnik tetrapodov«.

EKONOMIJA

Zadnja reforma komunizma

BRANKO ZIHERL

Bogomila Ferfila: The Last Reform of Communism (Zadnja reforma komunizma), založba Magolija, Ljubljana 1993. Danes ob 17. uri bo v galeriji Ars, Zidovska ulica v Ljubljani, predstavitev svojega pirocnika Zadnja reforma komunizma, ki ga je v angleskem jeziku napisal Bogomil Ferfila. O knjigi bodo spregovorili Slavko Splichal, dekan Fakultete za družbene vede, Bostjan Markič, profesor na Fakulteti za družbene vede, in Mitja Gaspari, minister za finance Republike Slovenije.

Avtorja slovenskim bralcem ni treba posebej predstavljati, saj sodi med plodnejše pisce na razlicnih področjih ekonomije in družbenih ved. Pričujoča knjiga je zasnovana kot primerjalna analiza ekonomskih sistemov nekdanjih socialističnih držav. Vsebuje množico statističnih podatkov in empiričnih preglednic, zaradi česar jo je mogoče brati tudi kot priročnik. Ferfila razvija tridelno primerjavo med kapitalistično ekonomijo, centralno-planskim socialističnim sistemom in poskusom socialističnega samoupravljanja v gospodarskem življenju. Uvodoma pojasnjuje metodološki pristop,

nato pa statistično, zgodovinsko, politično in sociološko analizira ekonomske reforme na Madžarskem, Čehoslovaškem, Poljskem in v Vzhodni Nemčiji, procese v baltičnih državah in Quebecu, ekonomske vidike slovenske neodvisnosti, perspektive Kitajske in Kube ter podrobno analizo sistema socialističnega samoupravljanja do razpada Jugoslavije. Slednji problem tvori jedro knjige. Jugoslovansko tržno-socialistično in samoupravno gospodarstvo umesca v blizino decentraliziranega trznega sistema na Zahodu, torej daleč proč od planskega sistema, kakršen je desetletja popolnoma obvladoval dežele nekdanje Sovjetske zveze. Zato sklepa, da poglavitni razlogi za razpad jugoslovanske federacije niso bili ekonomski, ampak predvsem politični, pri čemer je bila Zveza komunistov Jugoslavije, skupaj s svojo »mentalno« navezanostjo na sovjetsko partijo, glavni tvorec neuspešnosti samoupravnega sistema. Po sami ekonomski logiki - brez zveze komunistov - naj bi imel ta model boljše možnosti prilagajanja na tržno gospodarstvo kot po politični in državni destrukciji.

Iz (po)vojne preteklosti, brez maščevalnosti, v prihodnost

Slovani in Romani - Slovenci, Hrvati in Italijani - te dni čistijo Avgijeve hleve nase skupne preteklosti. In medtem ko trajajo ti slovenski in hrvaški "D-days", pogajanja z Italijo, se smemo vprašati, kaj prinaša "The Day After", Dan potem...

Mi s te strani Jadrana se moramo se enkrat zagrenjeno soočiti z nasiljem, ki nam ga vsiljujejo, a ki smo si ga tudi sami vsiljevali. Osuplost je velika, še zlasti med nami iz nekdanje Julijske krajine, kajti Italija je zdaj s prstom "pravice" poizkušala nam "barbarom", katerih "razbrzdane partizanske bande so okupirale Istro in začele mascevanje in etnično čiščenje" (RAI Uno, petek, 26. marca 1993). Takšno pilulo je zares težko pogoltniti, potem ko je vsa Italija prek medijev, s solidarnostjo in pomočjo, z veličastno gesto Cossiga pokazala prijateljstvo in med prvimi priznala Slovenijo in Hrvasko.

Toda to pilulo pac moramo pogoltniti!

Kajti takšna je pac danes stvarnost ob bregovih Soce: zaradi razmajane strukture političnega vrha Italije je vprašljiva etična vertikala, sam stržen piemontske unionistične koncepcije; nordisti bi radi Italijo spremenili v konfederacijo, a tradicionalisti, impotentni in korumpirani vrhovi skupne oblasti (danes je sicer več mogočnikov pred sodišči kot na oblasti) se odzivajo, kakor vedo in znajo... Notranji pluralistično procentualni parlamentarizem tako rekoč povsem zavestno spreminjajo v cvrst večinski sistem; krepijo represivne atribute države - sodišča, policijo, karabinjerje, financarje in povrh se posebne službe z velikanskimi pooblastili. Tudi "Osimo bis" pride kot narocen in Rim nam je zlahka, kar mimogrede prvič po trzaski krizi (da o casih naših fantastičnih shoppingov in Osima niti ne govorimo!) vrgel v obraz revansistične, neoredentistične, ezulske

programe na državno ravne. Drnovsek je modro preslišal groznje iz Farnesine - in glej, Slovenija je v Evropi! Toda tudi Italija je Evropa!

Bersaljeri, alpinci in povrh se črnosrajcniki enega izmed naslednjih juter kajpada ne bodo s tanki razbili zapornice na Skofijah, niti ne bodo izvedli pomorskega de-

santa pri Umagu ali letalskega na Zadar, toda vse to, kar je zavelo k nam z Apeninov, je prehudo za naso samozavest in "zgodovinski spomin naroda", a narodnjaška in partizanska tradicija "schiaiov" ob obali tega ne more pogoltniti niti z majonezo!

Toda to pac moramo pogoltniti! Resnejše od tega vika in krika, ki mu

MILAN RAKOVAC

lahko dodamo se poslednjo zacimbo, zahtevo za izročitev Ivana Motike zaradi vojnega zločina nad nekim Černecom (po zasebni tozbi), ki je bila prek Interpola izročena hrvaškimi oblastem (Motika je bil član NOO za Istro, ki je 13. septembra 1943 spre-

jel sklep o prekinitvi vseh zvez z Italijo - zares "pikantnost", ki temu primeru daje posebno "aromo"), resnejše, ni pa nujno, da

tudi negativnejše - pac odvisno od modrosti Slovenije in Hrvaške, se pravi naših vlad - je vprašanje, KAKO SPET PREPIHATI ZASTRUPLJENO OSIMSKO OZRACJE NA JADRANU, desetletno prija-

telstvo in tesno sodelovanje, kajti niti Italija ne more shajati brez nas in ne mi brez nje?!

Trdo je zdaj za nas in vas v Rimu, toda tako mi kot vi moramo prevzeti vsak svoj del dolga - priznati lastne grehe iz vojne in povojne preteklosti, brez mascevalnosti, vendar vzajemno. Predlogi o bilateralni (trilateralni)

znanstveni in politični osvetlitvi mrčnih predorov zgodovine so vsakakor edina pot. Hkrati z odškodnino (izplacilom preostalih 110 milijonov dolarjev za premoženje, odvzeto ezulom) in moznostjo, da se izseljenci vrnejo - upostevaje seveda ustavi naših držav...

Meje so nedotakljive, ceprav Colombo zdaj pravi, da ni tega z vso gotovostjo in odločnostjo nikoli izjavil. Vendar moremo in moramo "seči čez meje", namreč v okviru obmejnega sodelovanja: od ze omenjane brezcarinske cone, vendar za vse tri države, do sporazumov med pristanišči Trst, Koper in Pulj, ceste iz Trsta poti Kopru, Reki in Dalmaciji (ce se bomo mi znali med seboj dogovoriti, ne pa da sumničimo, da bi vi radi proti Panoniji mimo Zagreba, mi pa mimo Ljubljane).

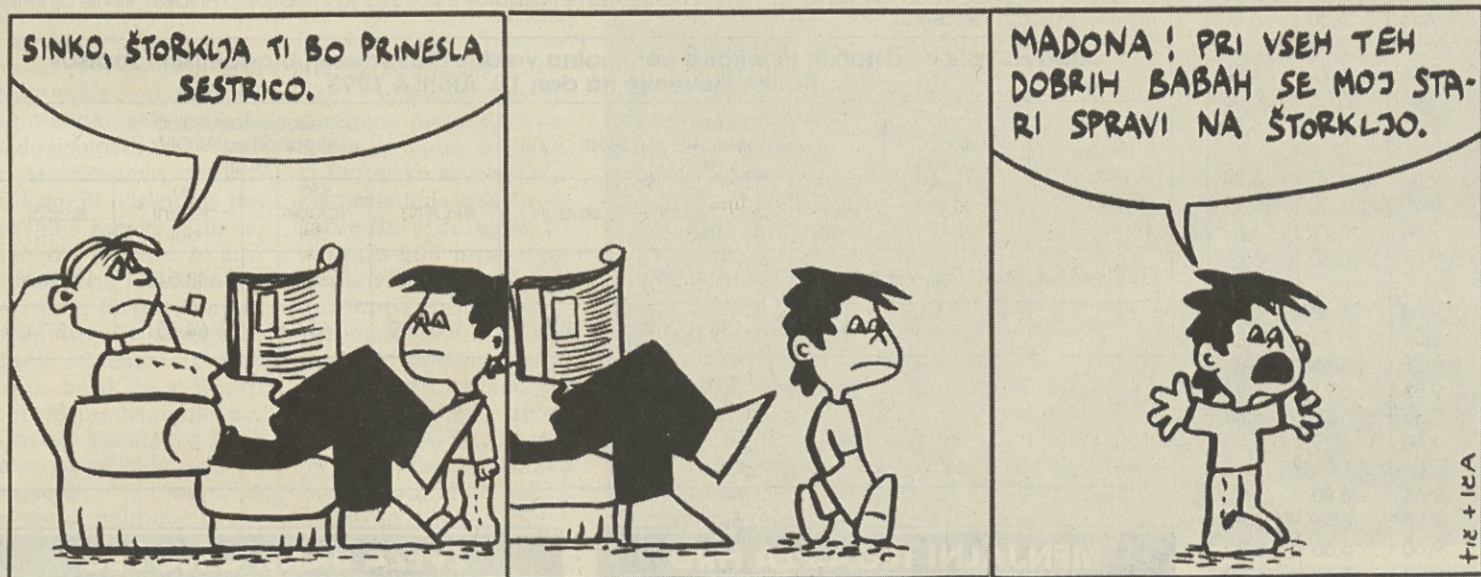
Na srečo sta Ljubljana in Zagreb tudi ceremonialno spet vzpostavila vsaj prijateljski duh - in zakaj za vruga ne bi, saj smo državi - in kaže, da tudi meja (meje) ni več kost v gr-

lu. Ce se nam bo med nami posrečilo ustvariti nekakšen gospodarski beneluski sistem plus nekaj podobnega na Dragonji in Skofijah, potem bodo "the days after" na Jadranu spet sončni in plodni za vse, kot v zlatih casih turizma in shoppinga.

Sonce se na Jadran ne bo vrnilo samo z dobro voljo, se manj z obtožbami in izzivi (Italijani pri vas in pri nas vendarle vedo, da živijo v DVEH državah in da se to ne bo nikoli spremenilo), temveč z natančnimi meddržavnimi (medetničnimi, manjšinskimi) sporazumi in pogodbami! To bomo mi in vi vendar dosegli v Rimu ze zdaj, v tej sicer pravilno napovedani "vroci pomlad" muhastega aprila...

Minljive sindrome stoletnega slovanskoromanskega boja na Jadranu moramo zdraviti s skupnimi močmi, "Lebensraum" je določen, a vse drugo so prividi, ki jih mora razum razločevati od resničnosti.

FIC + ICA

O GORANU BREGOVIČU

Glasba za izseljence

SVETLANA ŠLAPSAK

Po Hamburgu in Berlinu nisem ihtavto iskala glasbe Gorana Bregovića za novi film Emira Kusturice *Arizona Dream*, cas sem raje prihranila za pomembnejše stvari, povrh pa sem menila, da se je plosca na MTV ze izpela. A pokazalo se je, da sem se ustela: v Frankfurtu je bila povsod razprodana, v Parizu bi jo morala naročiti teden vnaprej! Nazadnje sem v Atenah pri gospe, kjer je najmanj deset let kupujem renesancno glasbo, izpod pulta dobila kaseto, s plosco pa bi mi ustregli, ce bi mogla ostati se kak dan. Ta glasba je torej doživela podobno usodo kot prejšnja Bregovićeva: medtem ko se je grška različica glasbe iz *Doma za obesanje* vrtela na vzhodnih meridianih od Aten prek Beograda do Ljubljane, se je nova različica glasbe iz *Doma za obesanje* vrtela na zahodnih meridianih od Aten prek Beograda do Ljubljane. V obeh primerih glasba za izseljence, vendar jo v drugem primeru očitno razume neprimerljivo več poslušalcev.

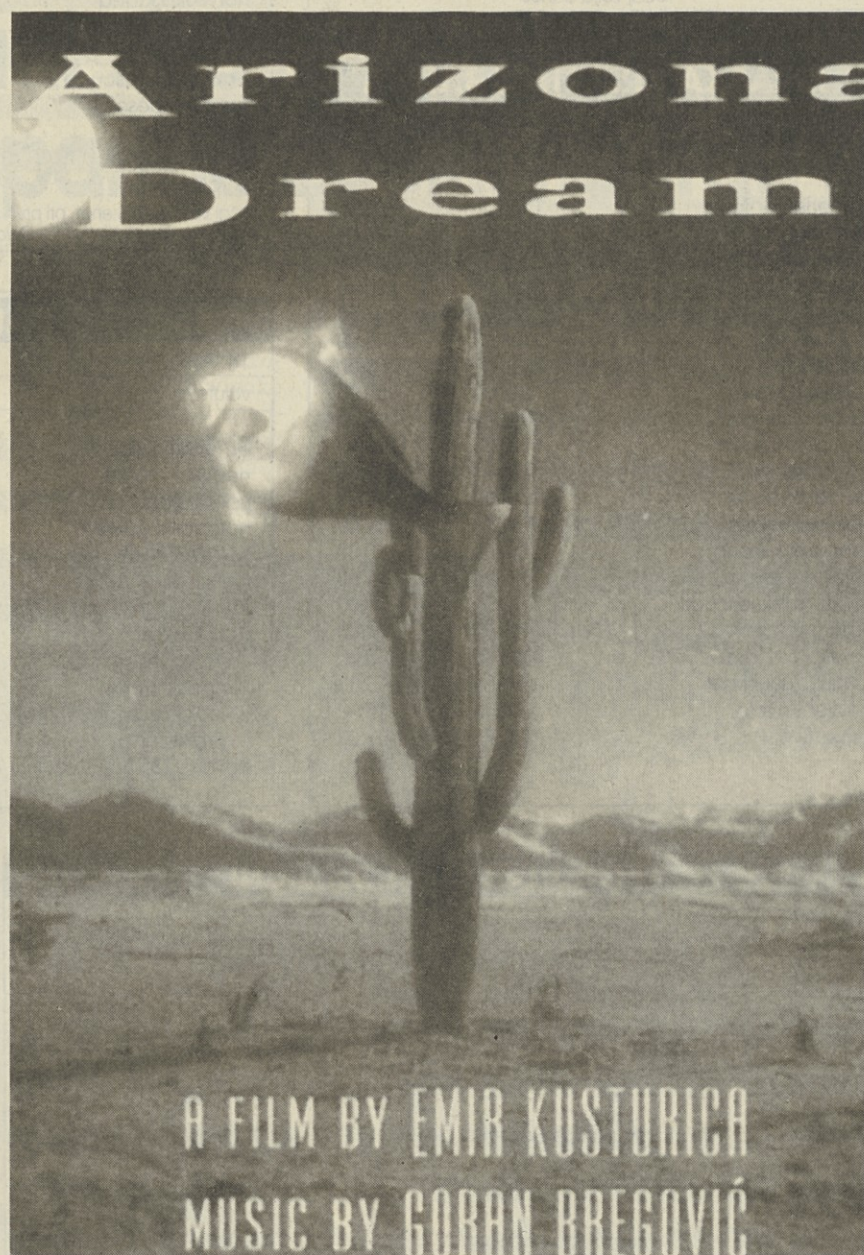
Glasba Gorana Bregovića se mi ne zdi neposredno povezana s Kusturicinimi filmi. Ti filmi mi niso kdove kako vsec, se manj nekatere režiserjeve izjave, najmanj pa mrznja, s katero režiserja obsipavajo. Priznam, da je kult Kusturicinih filmov v nekatereh državah izrazil in da je tako v Parizu kot v Atenah kratko malo vsak dan moc videti *Cas Ciganov* (prekršcen Dom). Nazadnje me bo kdo najbrž pripravil od tega, da si bom ogledala tudi *Arizona Dream*. A glasba!

Goranu Bregoviću se je posrečilo, da je nekaj, kar je pomenilo jugoslo-

vansko kakovost zlate dobe, postalo dojemljivo. Prvi veliki uspeh "zunaj" je bila adaptacija glasbe iz *Doma za obesanje* v Grčiji. Ob izvršni pevki, kakršna je Alkistis Protopsalti, ob Linu Nikalakopulu, ki je na novo napisala večino verzov in jim vdahnila vsebalkanski pomen, ob orkestrih Aristida Moshosa in Feruza Mustapova je ta glasba zunaj filma zlila najboljše elemente različnih balkanskih tradicij in najprogresivnejšega balkanskega rocka, jugoslovanskega. Spoj melimurske *Rozice* in buzukija je eden izmed najlepših trenutkov te glasbe. Aristid Moshos, ki si je naložil ze osmi kriz in ki je doajen laične grške glasbe, je dodal svoj minore, vreden avtorja - *Ljubim te, ker si lepa*. Za snemanje so uporabili različne balkanske ritme, romske trobentace, harmoniko in zbor - plosca je sla v Grčiji fantastično v denar, medtem ko so jo na Zahodu sorazmerno malo poslušali. V Ljubljani je bila zadnja zimo nekaj tednov hit na Radiu Student, CD so mi naročili prijatelji iz Sarajeva, vendar je dostava odložena.

Bregovićeva grška faza po pesniški vrednosti in zanosu prekasa novejšo ameriško, a kdo bi to mogel vedeti razen grškega občinstva in mešane manjšine izseljencev? Romska folklor, globalna metafora nenavezanosti na domača tla, emigracije in nostalgije potovanja, je močno deloval na Grke, kot pravi lek za novi nacionalizem. Na druge pa kot grenak in prijeten spomin, kot zavračanje nove, programske poza-be.

Med tem se je Goranu Bregoviću posrečil nor podvig: dokazal je, da lahko njegov rock in njegov cut za balkansko glasbo razvnameta tudi druge. Besedila, ki so v angleščini poenostavljena, da bi jih občinstvo razumelo, poje Iggy Pop, in to jim vdahne nekaj minimalne dvoumnosti. Nekdanje vabilo v hribe, karnevalski komentar sarajevskih zimskih olimpijskih iger, je zdaj karnevalsko vabilo h grabljenju denarja - lokalna poanta je bila ostrejša. Pesem z naslovom *TV zaslon vendarle ohrani refren "pozabi"* iz prve različice popevke nekdanje skupine *Bijelo dugme Ako mozes, zaboravi!* Sicer pa, kakoli si o angleskih besedilih mislimo, vendarle pomenijo del uspeha te glasbe. Vse drugo - od kombinacije *Kales, bre, Ando...* in grške ter srbske duhovne glasbe pa prek makedonskih pesmi do alpskega jodlana - slišimo v izvirni obliki; da se sprico neverjetnega uspeha, ki ga je tudi ta glasba pozela v Grčiji, ne bi kdo spomnil, da pojejo tudi v makedonscini! Bregović je zares do popolnosti obvladal "citiranje", se zlasti neprimerljivih balkanskih pihalnih instrumentov. Omenimo naj zurle in gaje, trobente in tube, nemara najboljši primer citiranja pa je *Ciganski rege*, v katerem je "prepoznati" harmonike Astora Piazzole, Radojke in Tine Zivkovića, romski in rusko-partizanski melos! Svetovno publiko fascinirajo novi elementi, izseljenice subverzivna prepoznavanja. Iggy Pop poje uspehe skupine *Bijelo dugme*: ta pevec je vrstnik staršev otrok, ki so noreli za

Zeljkom Bebekom. To je samo dokaz vec, da je Bregović z vso pravico do priznanja to glasbo moral predstaviti zdaj, ko se je ta svet za vedno zrušil vase. Glasba je bila več vredna. "Ovce moje, cuvaj se same!" je strasno sporočilo, ki ga večina novih obozevalcev ne more razumeti, morda pa razume energijo, tako drugacno od mehanskega ritma in prevladujočih struj. In nazadnje, naslov ene izmed popevk je *7/8 & 11/8*, nujno obvestilo za

tiste, ki taksnih ritmov niso nikoli slišali. Primer Gorana Bregovića je kratko malo uspeh nespodbitnega talenta na najbolj tveganih tleh. Priznati ta uspeh pomeni priznati pravico do emigracije. V casih, ko se po starem modelu "zaslug" skuša tisto, kar je odšlo, odpisati in ko emigracijo tolmacijo predvsem kot odpadništvo, lukrativno za odhajajoce, a tudi za ostajajoce, Bregovićevo glasba vse zdravilno vraca v sedanjost: emi-

gracije nemara niti ni, je predvsem potovanje.

Utegne se zgoditi, da bodo doma (na tleh nekdanje Juge) ostali samo tisti, ki so ze nekdanji sovražili *Bijelo dugme* - toda ne bi smeli gojiti velikih upov. Kaj bodo tisti, ki ostajajo, da bi onim vzeli upanje, dosegli z grožnjami tistim, ki so odsli, da bi enako ravnali? Tako tu kot tam je privilegij domacih, da vedo, zakaj jocejo, kadar poslušajo Bregovićevo glasbo. Kdo jim sme to odvzeti?

POGLED

Znanost v »ilegali«

TONE ŠTEFANEČ

Republiki premier dr. Janez Drnovsek v svojem ekspozeju v državnem zboru ob letosnjem proračunu skoraj ni omenil znanosti.

Ob tem se kaže vprašati, kateri so tisti vzvodi, ki bodo popeljali nase gospodarstvo v razvojni ciklus? Mislim, da so to znanost, izobraževanje in kultura. Tem področjem namenja letošnji proračun razmeroma malo sredstev, kar se posebej velja za znanost, ki bi morala biti obravnavana prioriteto.

Potrebujemo nove tehnološko razvojne prijeme, pri čemer naj bi imela znanost zelo pomembno, ce ne celo odločujočo besedo. Zdaj pa jo postavljamo v nekakšno ilegalo, kot da lahko nekaj institutov in pesčica inovatorjev zaradi lastne zagnanosti in znanja - brez jasne širše vizije in izdatnejše materialne podpore - tako rekoč sama po sebi naredi hitreje premike.

V zvezi s tem se zastavlja tudi vprašanje gospodarskih prioritet, brez katerih tudi znanost ne more. Medtem ko predsednik republike Milan Kučan nenehno opozarja, da potrebujemo dolgorocne gospodarske vizije, ki bodo določale razvojne prioritete, pa predsednik vlade verjetno meni, da prioritete niso potrebne in da smo v obdobju, ko je treba zlasti »gasiti« in reševati, kar se rešiti da. To je - glede na to, da smo z gospodarstvom na psu - po eni strani razumljivo, hkrati pa tak pristop zozuje manevrski prostor ravnanja in razmišljanja, ceprav je jasno, da zaradi sedanjih razmer ni mogoče natančneje opredeliti vseh prioritet. Je pa mogoče in potrebno opredeliti vsaj razvojne usmeritve, ki bodo mobilizirale znanost, izobraževanje in druge družbene sektorje.

V zvezi s hitrejšim razvojem velja omeniti tudi produktivnost v podjetjih, o čemer zelo malo govorimo, ceprav je vsaj eno od jamstev za manjše stroške. V podjetjih bi morali gojiti nekakšen kult dela, za kar pa je treba ustvariti tudi razvojno vizijo, ki bo ljudi spodbujala in stimulirala za boljše delo. Potreben je tudi denar in spodbuda za gibanje delavcev in drugih državljanov za nove proizvode, za sodobno tehnologijo, za ceneno proizvodnjo, za oblikovalsko kulturo in se kaj.

Japonci so ze zdavnaj spoznali, da mora vsak delavec po svoje prispevati k večji, kakovostnejši in cenejši proizvodnji. Zato tudi spodbujajo in nagradujejo inovatorstvo, ki je pri nas se zelo skromno razvito.

Vsak zaposleni bi moral biti motiviran za inovativno dejavnost, pri čemer lahko odločilno pomagajo samo znanost, izobraževanje in kultura.

MENJALNIŠKI TEČAJI						
14. aprila 1993						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	66,90	67,80	9,40	9,56	6,70	6,86
AMTK Plus	67,10	67,75	9,40	9,50	6,40	6,80
Avtohisa Ljubljana*	67,00	67,30	9,30	9,50	6,20	6,75
Atelje 92 Idrija	67,00	67,70	9,40	9,60	6,74	6,85
Azur Grosuplje	66,80	67,60	9,43	9,59	6,75	6,98
Banka Vipra, Nova Gorica	66,90	67,58	9,41	9,50	6,76	6,82
Bela vrtnica	67,00	67,80	9,45	9,60	6,70	7,00
Bobr Fužine	67,20	67,50	9,50	9,60	6,80	7,00
Bobr Trzin	67,20	67,50	9,50	9,60	6,80	7,00
BTC Terminal Sezana	67,00	67,80	9,40	9,60	6,70	6,85
BTC d.d. Ljubljana*	66,60	67,70	9,40	9,60	6,50	6,90
Come 2 Us*	67,10	67,80	9,40	9,60	6,60	6,80
Dom kaffe Domžale	67,00	67,35	9,51	9,60	6,75	6,90
Dom na trgu	67,10	67,49	9,48	9,57	6,75	6,85
Emona Globtour*	66,65	67,55	9,04	9,64	6,72	6,95
Eros Ljubljana*	67,25	67,60	9,50	9,60	6,70	6,85
Eros Kranj*	67,15	67,50	9,50	9,65	6,70	6,85
Feniks Koper*	66,60	67,60	9,20	9,55	6,60	6,90
Feniks Markovec Koper*	66,60	67,60	9,18	9,55	6,60	6,95
Feniks Portoroz*	66,80	67,60	9,30	9,55	6,60	6,91
Fiba Koper	66,65	67,48	9,20	9,48	6,64	6,82
Firadas	67,00	67,80	9,35	9,55	6,50	6,80
Galileo Kozina	66,80	67,30	9,20	9,40	6,75	6,85
Golfurist Ljubljana	66,80	67,60	9,36	9,54	6,50	6,86
Golfurist Domžale	67,00	67,50	9,45	9,65	6,70	6,90
Hida*	67,30	67,40	9,52	9,57	6,79	6,84
Hipotekarna banka Koper	67,00	67,90	9,35	9,60	6,60	6,90
Hram Rozice Mengeš	67,25	67,50	9,50	9,60	6,77	6,87
Hranilno kreditna služba	67,05	67,70	9,37	9,57	6,60	6,88
Idila Sečovlje	66,90	67,50	9,40	9,60	6,68	6,90
Ilirika Ilirska Bistrica	66,95	67,70	9,20	9,53	6,52	6,84
Ilirika Slovenj Gradec	67,10	67,65	9,46	9,56	6,55	6,83
Ilirika Postojna	66,92	67,70	9,31	9,53	6,71	6,84
Ilirika Sezana	67,15	67,69	9,41	9,55	6,75	6,84
Italdesign Nova Gorica*	66,90	67,60	9,42	9,60	6,77	6,90
Klub Slovenijales	67,20	67,60	9,45	9,65	6,80	6,95
Komercialna banka Triglav d.d.	66,70	67,75	9,40	9,58	6,55	6,85
Kompas Hertz Celje*	67,00	67,50	9,40	9,60	6,60	6,80
Kompas Hertz Velenje*	67,00	67,50	9,40	9,60	6,60	6,80
Kompas Hertz Idrija*	67,00	67,50	9,40	9,60	6,60	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	67,00	67,50	9,40	9,60	6,60	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	67,00	67,50	9,40	9,60	6,60	6,80
Kompas Hertz Krško*	67,00	67,50	9,40	9,60	6,60	6,80
Kompas Hertz Bled*	67,00	67,50	9,40	9,60	6,60	6,80
Kompas Holidays	67,15	67,50	9,45	9,55	6,70	6,90
Libertas Koper*	66,65	67,40	9,32	9,50	6,68	6,88
Ljubljanska banka d.d.	66,20	67,95	9,35	9,65	6,72	7,00
LB Banka Zasavje Trbovlje	66,90	67,50	9,36	9,59	6,45	6,96
LB Dolenjska banka NM	66,70	67,80	9,35	9,60	6,60	6,95
LB Komercialna banka NG*	65,30	67,80	9,13	9,54	6,45	6,85
LB Kreditna banka MB d.d.*	66,40	67,92	9,40	9,65	6,50	7,00
LB Splošna banka Celje	66,40	67,70	9,30	9,62	6,64	6,90
LB Splošna banka Koper*	66,15	68,00	9,12	9,48	6,45	6,85
MA - Vir	67,10	67,60	9,30	9,60	6,70	6,90
Madai Nova Gorica*	66,90	67,50	9,40	9,55	6,78	6,87
Madai Šempeter pri NG*	66,90	67,50	9,40	9,55	6,78	6,87
MAPO Portoroz	66,80	67,50	9,40	9,50	6,70	6,82
Niprom I*	67,00	67,50	9,50	9,55	6,80	6,90
Niprom II*	67,00	67,50	9,50	9,55	6,80	6,90
Otok Bled	66,85	67,35	9,48	9,57	6,55	6,79
Optimizem Lož*	66,40	67,60	9,35	9,60	6,75	6,95
Petrol*	65,45	65,80	9,23	9,35	6,65	6,90
Pigal Solkan*	66,90	67,60	9,40	9,55	6,77	6,90
Pigal Kobarič*	66,90	67,60	9,40	9,55	6,77	6,90
Pigal Obutek*	66,90	67,60	9,40	9,55	6,77	6,90
Pigal Diskont*	66,90	67,60	9,40	9,55	6,77	6,90
Poštna banka Slovenije	66,51	67,69	9,20	9,52	6,12	6,76
Probanka Maribor	66,90	67,80	9,40	9,60	6,60	6,88
Publikum Ljubljana	67,25	67,33	9,47	9,59	6,80	6,95
Publikum Celje	67,00	67,35	9,47	9,54	6,60	6,79
Publikum Dobova	66,70	67,70	9,34	9,56	6,40	6,70
Publikum Kostanjevica	66,70	67,70	9,34	9,56	6,40	6,70
Publikum Krško	66,70	67,70	9,34	9,56	6,40	6,70
Publikum Maribor	66,80	67,49	9,45	9,55	6,30	6,79
Publikum Metlika	66,70	67,40	9,35	9,55	6,55	6,80
Publikum Mozirje	67,00	67,69	9,50	9,64	6,50	6,80
Publikum Novo Mesto	66,70	67,40	9,35	9,55	6,55	6,80
Publikum Piran	66,80	67,69	9,40	9,53	6,60	6,88
Publikum Trebnje	66,80	67,60	9,40	9,52	6,45	6,79
Publikum Sevnica	66,95	67,35	9,40	9,55	6,45	6,79
Publikum Šentilj	66,80	67,55	9,40	9,56	6,30	6,79
Publikum Šentjur pri Celju	67,04	67,37	9,45	9,53	6,62	6,82
Publikum Tolmin	67,21	67,45	9,44	9,53	6,74	6,80
Publikum Zagorje	66,90	67,40	9,42	9,57	6,60	6,84
Publikum Zalec	67,23	67,49	9,48	9,55	6,62	6,84
Roja	67,20	67,60	9,48	9,60	6,80	6,90
Shalaby Koper	66,70	67,40	9,22	9,50	6,70	6,85
Sif-on	67,00	67,60	9,40	9,65	6,40	6,90
SKB d.d. Ljubljana* **	66,80	66,95	9,49	9,51	6,75	6,95
Slovenijaturist Ljubljana	67,25	67,50	9,49	9,57	6,75	6,85
Slovenijaturist Jesenice	66,80	67,60	9,40	9,50	6,60	6,80
Slovenijaturist žel. p. Ljubljana*	67,20	67,70	9,45	9,59	6,70	6,85
Slovenijaturist žel. p. Maribor*	66,90	67,80	9,40	9,55	6,20	6,60
Slovenska investicijska banka*	67,00	67,50	9,40	9,55	6,40	6,85
Sonce	67,30	67,70	9,45	9,60	6,80	7,00
SZKB d.d. Ljubljana	66,70	67,60	9,35	9,54	6,50	6,82
Tartarus Postojna	66,53	67,82	9,26	9,51	6,58	6,83
Tentours Domžale	67,00	67,50	9,45	9,65	6,70	6,90
Tori	67,20	67,50	9,40	9,60	6,75	6,90
Tourist service Portoroz	66,85	68,15	9,18	9,62	6,10	6,80
Trias*	67,25	67,40	9,50	9,60	6,70	6,90
Upimo	67,30	67,40	9,50	9,57	6,80	6,95
Wolf	67,20	67,50	9,47	9,57	6,85	7,00

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE

VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE								
Tečajna lista št. 72 z dne 14. aprila 1993 — Tečaji veljajo od 15.4.1993 od 00.00 ure dalje								
				ZA DEVIZE				
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni		
Avstralija	036	avstr. dolar	1	74,2619	74,4854	74,7089		
Avstrija	040	šiling	100	922,5139	925,2889	928,0648		
Belgija	056	frank	100	315,3164	316,2652	317,2140		
Kanada	124	dolar	1	81,4032	81,6481	81,8930		
Danska	208	krona	100	1682,7888	1697,8824	1702,9760		
Finska	246	marka	100	1853,4657	1859,0428	1864,6199		
Francija	250	frank	100	1920,0087	1925,7861	1931,5635		
Nemčija	280	marka	100	6491,9990	6511,5336	6531,0682		
Grčija	300	drahma	100	—	47,7230	47,8662		
Irska	372	funt	1	—	159,0117	159,4887		
Italija	380	lira	100	6,7225	6,7427	6,7629		
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	6,5000	—		
Japonska	392	jen	100	90,5959	90,8685	91,1411		
Nizozemska	528	gulden	100	5776,9053	5794,2882	5811,6711		
Norveška	578	krona	100	1528,5412	1533,1406	1537,7400		
Portugalska	620	escudo	100	70,0486	70,2594	70,4702		
Švedska	752	krona	100	1391,8846	1396,0728	1400,2610		
Švica	756	frank	100	7087,9645	7109,2924	7130,6203		
Velika Britanija	826	funt sterling	1	160,4173	160,9000	161,3287		
ZDA	840	dolar	1	102,9631	103,2729	103,5827		
Evropska Skupnost	955	ECU	1	126,4552	126,8056	127,1860		
Španija	995	peseta	100	90,1090	90,3801	90,6512		
Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.								
Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 15. APRILA 1993								
št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:				1.000,000	630,779	643,510	1.274,289	
56		126,1557%	128,7020%	127,4289%	100,000	63,078	64,351	127,429

MENJALNI TEČAJ ZA HRD			
14. APRIL 1993		v SLT za 100 HRD	
menjalnica		nakupni	prodajni
Bela vrtnica		4,00	7,00
Hida*		6,00	7,00
Idila Sečovlje*		5,50	7,00
Italdesign*		5,00	7,00
Kreditna banka Maribor*		6,00	8,00
LB Banka Zasavje		6,00	9,00
Libertas Koper*		5,50	7,50
MA Vir		6,00	8,00
Otok Bled		3,96	8,48
Tentours Domžale		6,00	10,00
Tori		5,00	8,00
Tečaj velja danes:*			

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA			
14. APRIL 1993		v LIRAH	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar		1500,00	1548,00
nemška marka		953,00	975,00
francoski frank		280,50	289,00
holandski gulden		845,00	870,50
belgijski frank		46,00	47,50
funt sterling		2335,00	2405,00
irski sterling		2330,00	2400,00
danska krona		250,00	255,00
grška dramma		6,75	7,50
kanadski dolar		1190,00	1228,00
japonski jen		13,00	14,00
švicarski frank		1040,00	1063,00
avstrijski šiling		134,70	139,00
norveška krona		223,00	230,00
švedska krona		203,00	210,00
portugalski escudo		10,00	11,00
španska peseta		13,00	14,00
avstralski dolar		1083,00	1118,00
madžarski florint		10,00	15,00
slovenski tolar		14,50	15,00
hrvaški dinar		0,70	1,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI			
14. APRIL 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojlnica Pliberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojlnica Železna Kapla	10,30	11,30
Avstrija	Posojlnica Borovlje	10,25	11,20
Avstrija	Posojlnica Šentjakob	10,00	12,00
Avstrija	Posojlnica Ločilo	10,00	11,00
Italija	Kmečka banka Gorica	14,50	15,00
Italija	Tržaška kreditna banka	14,30	14,80

RUSIJA / TUJE BANKE

Omejitve zaradi odliva kapitala

Dovoljenje za delo sta dobili le avstrijska Länderbank in francoska Credit Lyonnais

ELIF KABAN

MOSKVA - Ruska centralna banka je tujim bankam predpisala hude omejitve, določila število njihovih predstavnikov in omejila njihov delež v Rusiji, da bi tako zascitila domače banke.

Zahodni bankniki so prepričani, da je ta ukrep namenjen zastraševanju tujih bank, ki so že tako prestrašene zaradi informacij, ki prihajajo iz konzervativnega parlamenta, naj bi zaustavili izdajanje dovoljenj za delovanje bank in preklicali že odobreno dovoljenja. »Nadzor nad tujimi bankami postaja glavni motiv. Na vsak način skušajo med zahodne in ruske banke postaviti železno zaveso,« je povedal eden od banknikov. »Gre za zaščitni ukrep, katerega namen je odvneti tuje banke.«

Nova pravila, ki so za cela veljati pred stirinajstimi dnevi, predpisujejo, da ima vsaka tuja banka lahko samo eno predstavništvo poleg svojega glavnega sedeza. Vsaka tuja banka mora imeti tudi vsaj 5 milijonov dolarjev osnovnega kapitala, kar je veliko več kot 100 milijonov rubljev (130.000 ameriških dolarjev), ki zadoščajo za ustanovitev domače banke, je v četrtak povedal predstavnik

centralne banke. Moskovska predstavnica Banque Nationale de Paris (BNP) Dominique Menu je povedala, da bodo ta pravila za tuje banke odstranila s trga domače valute. Dodala je: »Nisem prepričana, da hoče trenutno kdorkoli »osvajati« Rusijo.«Številni Rusi so zaskrbljeni zaradi zahodnih naložb v bankništvo in industrijo, saj se bojijo, da jih utegnejo izriniti z njihovega lastnega trga. »Ruske banke ne želijo tekmovali z izkusenimi tujimi bankami,« je izjavil neki ruski banknik. Pri centralni banki vlada strah, da bi prevelik dostop do tujih banknih virov utegnil pospešiti odliv kapitala iz Rusije, ki že zdaj na leto doseže milijardne dolarske vsote. Za zdaj imata dovoljenje za delo samo Z-Länderbank Austria AG in francoski Credit Lyonnais. Bankniki zagotavljajo, da je se najmanj deset drugih zahtev, z nemškima Dresdner Bank AG in BNP ved.

Predstavniki centralne banke so tudi predpisali, da celoten delež tujih bank, njihovih hčera in mešanih bank, pri katerih je tuj delež večji kot 50 odstotkov, ne sme preseči 12 odstotkov v celotnem deležu vseh ruskih bank.

Zahodni bankniki, ki opazajo, da so ruske banke stalno podkapitalizirane, menijo, da utegnejo nove omejitve prepreciti zahodnim ustanovam, da bi oblikovale kapital do tiste višine, kakršna bi bila potrebna za spopad z naraščajočo rusko inflacijo. Samo prodajne cene na drobno so se lani dvignile za 2600 odstotkov. Se vedno je povsem nejasno, kako si ruska centralna banka zamišlja vstop tujih bank na ruski trg. »Lahko se zgodi, da bodo ugotovili, kako imajo Americanov čez glavo in kako bi odslej raje poslovali s Korejci. Kdo ve, predpisi se lahko že jutri popolnoma spremenijo,« je izjavil Jürgen Woller, predstavnik Dresdner Bank v Moskvi. Veliko tujih bank je v Rusiji odprlo predstavništva v Moskvi. Večina teh bank je se precej zadržanih pri vlaganjih v to državo, saj so njene politične in gospodarske razmere negotove.

V Rusiji obstaja 4500 komercialnih bank. Stevilne so bile ustanovljene lani. Prevladujejo majhne banke z enim samim predstavništvom. Druge so v lasti posameznih tovarn in obstajajo zgolj za financiranje njihovih operacij.

FRANCIJA / TUDI »IMPERIJI« PROPADAJO

Konec obdobja, ko so cveteli posli z Vzhodom

Agrarno - industrijski imperij, ki ga je zgradil francoski komunistični milijonar, je zaradi razpada SZ bankrotiral

PAUL TAYLOR

ki so komaj čakale, da bi se znebile gora neprodanih kmetijskih pridelkov in si obenem pridobile naklonjenost Moskve. Interagra je zasla v teža-

je bil eden izmed večjih uvoznikov francoske moke in mesa, se je firma se hitreje sesula. Oktobra leta 1991 je Interagra zanikala obtožbe

bne vezi s sovjetskimi voditelji. Zato je lahko poslovno »preživel« vse pretese v odnosih med Vzhodom in Zahodom, na primer v času sovjetske invazije na Afganistan, med krizo zaradi evropskih raket in tudi

Posestvo je bilo nekdaj vir dobička, danes je vir izgub

ve kmalu potem, ko je dosmrtni komunist Doumeng leta 1987 umrl in sta posle prevzela njegova sinova Michel in Jean-Baptiste.

Zaradi razpada Sovjetske zveze in embarga ZN za trgovanje z Irakom, ki

ruske vlade, da je zanj jamčila Sovjetska zveza. Stiri enote iz te družbe so pod sodno upravo že od 16. decembra, ko so razglasile stečaj. Doumeng je bil eden izmed redkih zahodnih poslovnežev, ki je imel ose-

polom poljskega sindikata Solidarnost. Družba pa ima se vedno koncesije za črpanje nafte v Aziji in drugod, za katere bankniki pravijo, da predstavljajo osnovna sredstva precejšnje vrednosti.

ŠPANIJA / TEKSTILNA INDUSTRIJA JE V KRIZI

Zaradi visokih stroškov za plače in tečaja pezete so španski izdelki na trgu postali nekonkurenčni

Pred šestimi leti je Španija na leto uvozila 200 tisoč parov hlač, zdaj pa ta številka znaša 20 milijonov

JULIA HAYLEY

uvoz«, je povedal Adolfo Babio, vodja prodaje pri Coats Fabra SA, ki je eden poglavitnih trgovcev s tekstilom, zdaj združen v holdingu Bri-

tain's y Coiats Viyella Pic.

»Pred šestimi leti je Španija na leto uvozila po 200.000 parov hlač, zdaj pa ta številka znaša

20 milijonov«, je povedal Babio pred kratkim v nekem intervjuju. Izvoz različnih oblačil se je zelo povečal, zato Juan Canals, predsednik združe-

nja zveze tekstilcev Salon Gaudi, meni, da so španski množični oblačilni industriji šteti dnevi. V prihodnje bo večina tekstilnih izdelkov v španskih trgovinah iz držav Daljnega vzhoda in Afrike, domači tekstilci pa bodo izdelovali le se ekskluzivna in draga oblačila. Podooben vzorec se velja za vso Evropo. »Evropa ne more več proizvajati cenjenih, množičnih oblačil, v katere je vloženo malo oblikovalskega znanja... To ne pomeni konca tekstilne industrije, ampak njeno prestrukturiranje v manjše proizvodne obrate, v katerih bodo izdelovali bolj zahtevne izdelke«, je povedal.

Recesijo v tekstilni industriji se posebej občutijo v Barceloni, največjem španskem pristanišču v Sredozemlju, ki je že od začetka industrijske revolucije naprej domil največjih španskih tekstilnih, barvarskih in oblačilnih industrijskih obratov. Ta industrijska panoga sicer se vedno predstavlja 6 odstotkov vseh katalonskih gospodarskih zmogljivosti, vendar so precej manjši podjetji zaprli, nekaj najbolj uglednih imen, na primer Seda de Barcelona, pa se spopada z vse večjimi izgubami. Tako je delež tekstilne industrije v skupnem trgovinskem primanjkljaju cedalje večji, se zlasti, odkar je Španija nehala scititi proizvajalce oblačil in na široko odprla vrata proizvajalcem iz drugih držav, pač v skladu s pravili ES. Uvoz oblačil se je tako povečal kar za sedemkrat v primerjavi z

obdobjem med letoma 1986 in 1991, ko je zrasel samo za 16 odstotkov.

Lani je Španija uvozila za 3, 78 milijarde oblačil in izvozila za manj kot polovico te vrednosti, pretežno v Francijo, Italijo in ZDA. Do podobnega procesa je prišlo tudi v drugih evropskih državah, v katerih se je cena dela počasi zviševala, v Španiji pa je do tega prislo kar naenkrat, je povedal Babio.

Španske place so bile sprva precej nižje od plac v drugih državah ES, vendar so počasi ujele raven severoevropskih sose, zato je inflacija napredovala hitreje, njihovo blago pa je postajalo vse manj konkurenčno. Stroški dela so zdaj v Španiji trikrat večji kot na Portugalskem in petkrat tolikšni kot v Maroku.

Tekstilna panoga tako

tudi vse bolj prispeva k daljšanju vrst tistih, ki so v Španiji brez dela. Tekstilna in oblačilna industrija je se leta 1992 zagotavljala 10, 6 odstotka delovnih mest v španski industriji, kar pa je že za 10, 9 odstotka manj, kot leto prej. Leta 1992 je bilo ukinjenih kakih 11.000 delovnih mest, v naslednjih dveh letih pa naj bi samo v oblačilnem sektorju ukinili se 15.000 delovnih mest.

Pred dvema letoma je

vlada začela izvajati načrt, ki naj bi trajal pet let, namenjen pa je bil izboljšanju konkurenčnosti te industrijske panoge, s solanjem, s promocijami, z novo tehnologijo in investicijami. V industrijskih virih menijo, da bo na te učinke treba se počakati.

EBRD / NA ZATOŽNI KLOPI

Novinarji so neusmiljeni

Pišejo o »rejenih mačkih«

LONDON - Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) se je v tork zasnala na naslovnih britanskih časopisov, vendar ne zaradi razvojnih vprašanj. Banka, ki ima sedež v Londonu, je bila ustanovljena za spodbujanje kapitalizma v nekaterih socialističnih državah Vzhodne Evrope. Na prvih straneh senzacionalističnega tiskarske se je zasnala zaradi svoje domnevne extravagance.

»Medtem ko se starejše gospe zanasajo na ljudske kuhinje, ki naj bi v Moskvi preprečile lakoto, bankni delavci lahko v svoji palači izbirajo med devetimi obedovalnicami, ki nosijo imena po slavni skladateljih,« pišejo današnji časopisi. Pod fotografijo, ki prikazuje tipičen ruski prizor, lahko preberemo: »Dolga vrsta Moskovčanov, v kateri približno 80 prebivalcev potrpežljivo čaka ure in ure v upanju, da bodo lahko kupili hrano, bi se lahko 235 let zastoj prehranjevala iz sredstev, ki jih je banka namenila za marmor na zidovih.« Daily Mirror se prav tako spotika ob razkosne obednice za zaposlene v Evropski banki za obnovo in razvoj. »Medtem ko milijoni stradajo, se rejeni macki iz EBRD mastijo v kar devetih restavracijah,« piše v uvodniku z naslovom Banka sramote. Financial Times je v tork razkril, da je EBRD zase porabila kar 313, 4 milijona dolarjev od svoje ustanovitve leta 1991, komaj polovico te vsote (157, 1 milijona dola-

rjev) pa je namenila posojilom in vlaganjem v Vzhodni Evropi. The Independent piše, da je predsednik EBRD Jacques Attali porabil 933.000 dolarjev za svoje posebne polete po Evropi in pri tem dodaja: »Gospod Attali se je verjetno navzel svojih letalskih navad pri bratu Bernardu, ki vodi Air France. Jacques Attali je v tork dal izjavo, v kateri zagovarja dosežke banke v težavnih okoliščinah. Omenja, da je EBRD uspela zbrati (ceprav jih se ni odobrila) 2, 5 milijarde dolarjev za posamezne projekte in uspela pri drugih bankah, družbah, vladah in institucijah angazirati se dodatnih 7, 5 milijarde dolarjev.

Attali je bil imenovan za predsednika po dogovoru med Francijo in Veliko Britanijo, banka pa je svoj sedež preselila v London. Določeni krogi britanskega bančnega establišmenta so s skrajnim nezaupanjem dolgo časa gledali na njegove zamisli in galski intelektualizem. Razkritje podatkov dva tedna pred redno letno skupščino EBRD, ki naj bi se začela 23. aprila, pa je resno ogrozilo Attalijev položaj. »Kaj pa je tebe treba bilo,« je zapisal Times v svojem uvodniku, v katerem dodaja, da je bila banka preveč vzvišena pri podpori manjšim poslom in popolnoma nepotrebna pri redkih komercialnih projektih v Vzhodni Evropi, ki so bili sposobni preživeti tudi brez njene pomoči.

(Reuters)

BARCELONA - Katalonsko tekstilno industrijo, ki je že skoraj celo stoletje glavna opora gospodarstva te pokrajine, zdaj ogroža ceneni uvoz iz severne Afrike in Azije.

Španija je na široko odprla vrata za uvoz raz-

ličnih oblačil, potem ko se je leta 1986 pridružila ES. Zaradi visokih stroškov za plače in visoke cene pezete pa so španski proizvođači na tržišču postali nekonkurenčni. »Izvoz se zmanjšuje, naglo pa se povečuje

V poplavi industrijskih oblačil so tradicionalna pravi balzam za oči

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

OPERA IN BALET (061/331-950)

CUDEZNI MANDARIN IN CARMEN (danes, 15.4. ob 19. uri), plesejo: Neskovic, Vidmar, Grabnar/Ljubacenko, Kalan, Stevens, Ramadani/Hrbersek, Semenjuk, Lasan, Konstantin, Vidmar - za red četrtek I in izven, konto

SLOVENSKO MLADINSKO

GLEDALISCE (061/310-610, 301-286)

H. Achternbusch: SUSN (danes, 15.4. ob 20. uri - gostovanje v Murski Soboti), režija: Eduard Miller.

A. A. Rozman: TARTIF (petek, 16.4. ob 20. uri - gostovanje v Celovcu), režija: Vito Tauer. Najbolj zlahitna slovenska komedija!

DRAMA SNG (061/221-511)

G. Strniša: SAMOROG (danes, 15.4. ob 19.30. uri), abonma Studentski drugi in izven, konto. Zadnjikrat v tej sezoni!

A. Schnitzler: ANATOL (petek, 16.4. ob 19.30. uri), za izven in konto. Zadnjikrat v tej sezoni!

H. Ibsen: PEER GYNT (sobota, 17.4. ob 19. uri). Za izven in konto. Zadnjikrat v tej sezoni!

MALA DRAMA

KARAMAZOVI, Kako je Aljosa postal angel, (danes, 15.4. ob 20. uri. PREMIERA)

Produkcija Akademiskega studia in MG Rusli po motivih F.M. Dostojevskega. Dramaturg in režiser: Sebastijan Horvat, igrajo: Ludvik Bagari, Branko Miklavc, Sebastijan Cavazza, Primož Ekart, Gasper Tic, Uros Potocnik, Petra Govc, Iuna Ornik in Alenka Tetickovic, skladatelj: Drago Ivanusa, scenograf: Josip Konstantinovic, kostumografka: Metka Ajhmajer, lektorica: Barbara Zupan.

A. Nicolaj: PRVA KLASA (sobota, 17.4. ob 20. uri). Za izven in konto.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANSKO (061/210-852)

L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI d.o.o. (danes, 15.4. ob 20. uri). Za izven in konto. RAZPRODANO.

M. Frayn: HRUP ZA ODROM (petek, 16.4. ob 20. uri). Za izven in konto.

Do 17. 4. gostuje MGL v Celju s predstavo Evalda Flisarja Kaj pa Leonardo?

SENTJAKOBKO GLEDALISCE

(061/312-860)

F. Levstik, D. Jovanovic, T. Partljic: MARTIN KR PAN (danes, 15.4. ob 17. uri). Za izven. J. Anouilh: LJUBI TICKI (vse podrekoj) (petek, 16.4. ob 19.30. uri). V glavni vlogi igra Juri Soucek kot gost. Za izven.

Z. Petan: ZMAOGSLAV SLOVEN, DIKTATOR DE LUXE (sobota, 17.4. ob 19.30. uri), igra Branko Miklavc kot gost. Za izven.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

(061/448-920)

Pavle Luzan: ZIVELO ZIVLJENJE LUKE DE v izvedbi Poldeta Bibica (petek, 16.4. ob 20. uri). Prodaja vstopnic uro pred predstavo.

CANKARJEV DOM

STIHOVA DVORANA

W. Allen: BOG (danes, 15.4. ob 19. uri), Gimnazija Vic, gledalska skupina: Vice-sampioni v orientacijskem teku - V igri brez konca, v kateri ni nikarsne realnosti, se sprasujemo o Bogu, smislu in nesmislu.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

DANES: 16. t. m., ob 20.30. premierska predstava - red A - Milan Klec: Vsega je kriva Marjana Derzaj v izvedbi Slovenskega stalnega gledalica. Krstna uprizoritev. Režija D. Mlakar. Igrajo A. Svete, L. Pockaj, V. Jurc, M. Blagovic, G. Lesnjak.

DVORANA TRIPCOVICH

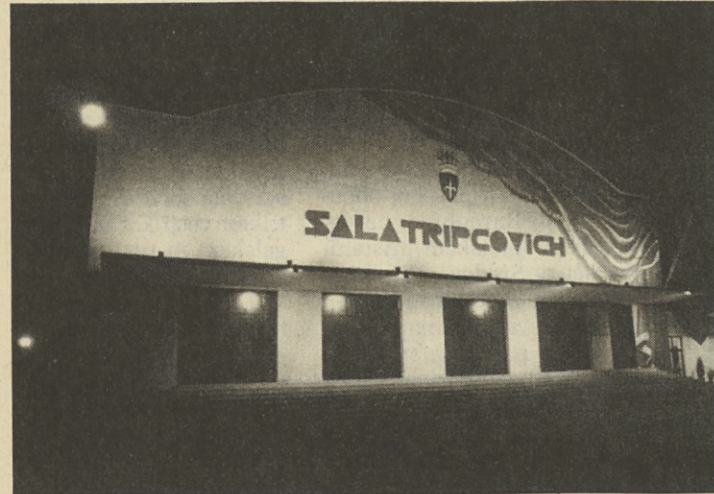
Operna sezona in Baleti 1992/93

V PRIHODNIH DNEH: od 17. t. m. do 4. maja - A. Bibalos »La signorina Julie«. Režija Franco Giraldi.

Predprodajavstopnic za vseh deset predstav je ze v teku pri blagajni Dvorane Trpčovich: 9-12, 16-19, ob predstavah 9-12, 18-21 (zaprt ob ponedeljkih).

GLEDALISCE ROSSETTI

DANES: ob 20.30. gostovanje gledalske skupine iz Genove in Stalnega gledalica iz Ca-

V Dvorani Trpčovich se v soboto na sporedu Bibalosa »La signorina Julie«

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

DANES: četrtek, 15. t. m., ob 19.30. - Drama F. Schillera »Kabale und Liebe«. Ponovitev jutri, 16. t. m., ob 19.30.

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALISCE

(061/314-962)

Svetlana Makarovic: SAPRAMISKA (veliki oder, sobota, 17.4. ob 11. in 17. uri). Za izven.

o izmislenosti in o tem, ali Hana lahko doživi orgazem...

LIKALNIK (petek, 16.4. ob 19. uri, Stihova dvorana), Dijaski dom Poljane, gledalska skupina: PST - Kaj se zgodi z dekleti, ki med igranjem odkrijejo zapušeno hiso, v njej pa sta kovček in zarjaveli likalnik? V hiši živi skrivnostni fant, pravzaprav dva fanta, ki med stenami hise živita samosvoje življenje, igrata svojevrstno igro...

Aljosa Kunilo: SOL-ZE (petek, 16.4. ob 20. uri, Stihova dvorana), Srednja sola tiska in papirja, gledalska skupina: Grafiti teater - Tedaj, ko si boste zamislili, da veste, za kaj gre, boste ugotovili...

MARIBOR

SNG DRAMA (062/221-206)

OPERA:

G. Puccini: LA BOHEME (danes, 15.4. ob 19.30. uri), dirigent: Simon Robinson, režiser: Franjo Potocnik. Za red Oranžni.

KAZINSKA DVORANA: Koncert glasbenikov II. gimnazije (danes, 14.4. ob 19.30. uri). Za izven.

MALI ODER: MED DVEMA OGNJEMA - literarni večer mladih avtorjev Tomaza Brenka, Sabine Hvastja in Justina Jauka (danes, 15.4. ob 20. uri). Za izven.

KAZINSKA DVORANA Cryolan: PREDSTAVITEV GLEDALISKE MASKE (petek, 16.4. ob 10. uri).

AJDOVŠCINA

KULTURNI DOM AJDOVSCINA

H. Ibsen: NORA (danes, 15.4. ob 20. uri), režija: Dusan Mlakar, gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja.

Predstava kranjskega gledališča je po mnenju kritike in obiskovalcev na številnih gostovanjih po Sloveniji eden najbolj prepričljivih gledalskih dogodkov v letošnji sezoni na slovenskih odrih. Med igralci posebej izstopata Judita Zidar v naslovni vlogi in Bine Matoh, ki je sicer član PDG iz Nove Gorice.

CELJE

SLG CELJE (063/25-332)

Evald Fliser: KAJ PA LEONARDO? (danes, 15.4. ob 19.30. uri), uspešnica sezone Mestnega gledališča ljubljanskega na gostovanju v SLG Celje, režija: Dusan Mlakar. Danes za abonma četrtek in izven, v petek za abonma premiera.

JESENICE

GLEDALISCE TONE CUFAR

(064/81-260)

Raymond Queneau: VAJE V SLOGU, premiera (petek, 16.4. ob 19.30. uri; prva repriza v soboto, 17.4. ob 19.30. uri, abonmajske predstave pa 19., 20. in 21. aprila ob 19.30. uri), režija: Alenka Bole Vrabec, igrajo: Alenka Bole Vrabec, Metka Dulmin, Bernarda Gaspersic, Petra Kokalj, Tatjana Kosir, Uros Smolej, Igor Skrlj, Borut Verovsek, Alenka Vidic.

KRANJ

PRESERNOVA GLEDALISCE KRANJ

(064/222-681, 222-701)

Miro Gavran: MOZ MOJE ZENE, komedija (danes, 15.4., in jutri, 16.4. ob 19.30. uri). Gostovanje Kulturnega doma Spanski borci iz Ljubljane.

tanie z delom G.E. Lessinga »Nathan il saggio«. Režija G. De Monticelli. Predstava v abonmaju: odrezek st. 10. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063) in v gledališču Rossetti (tel. 543331).

GLEDALISCE CRISTALLO

LA CONTRADA

V PRIHODNIH DNEH: od 17. do 25. aprila gostovanje gled. skupine Produzioni Mario Chiochio iz Rima z delom Noela Cowarda »Spirito allegro«. Režija F. Però. Nastopajo U. Pagliai, P. Gassman in B. Boccoli.

VIDEM

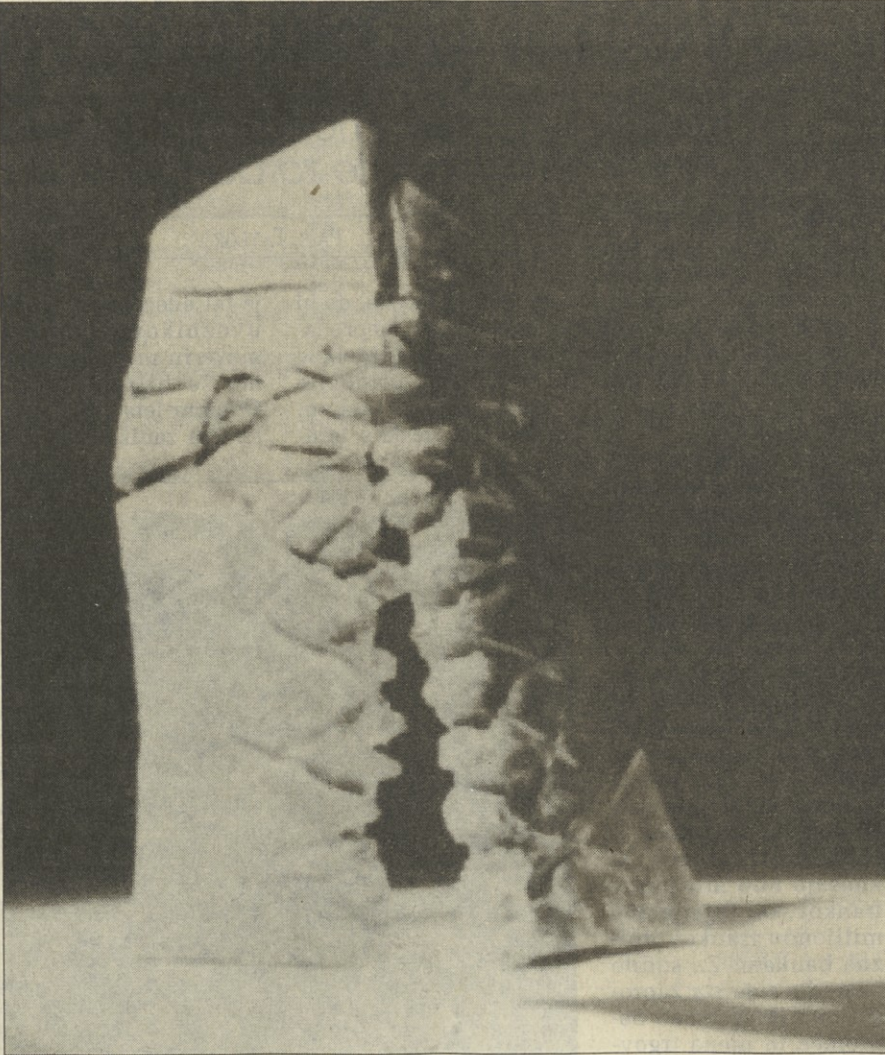
AVDITORIJ MENOSSI

Ul. S. Pietro - S. Osvaldo

JUTRI: 16. in 17. t. m., ob 21. uri - niz Contatissimo: »Arringa e verdurini« - The Beatles Songbook Concerto.

Drugačnost podobe

DRAGICA ČADEŽ v galeriji ILIRIJA

Akademka kiparka Dragica Cadež je nastopila na našem likovnem odru v šestdesetih letih, ko je diplomirala in potem opravila specialko pri prof. Borisu Kalinu. Posvetila se je skulpturi v lesu, pobarvanem in patiniranem, da bi na ta način dosegla njegovo »nevtralnost«. Njene kompozicije so sestavljene iz najpreprostejših oblik in povezav, ki so namenjene simbolnim in znakovnim vsebinam. Potem pa se v njihovi razpostovitvi pojava »dogajanje«. Prav posebej to velja za konstrukcije zivali, torej organskih bitij. Od srede osemdesetih sem so kiparko zacele zanimati tudi globe, denimo duhovne vsebine, pise Nace Sumi.

Otvoritev razstave danes, 15. 4. ob 18. uri v prostorih galerije Ilirija.

Na sliki: KLISURA iz cikla VRATA (Foto: Egon Kase)

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

SLOVENSKA FILHARMONIJA

(Mala dvorana) KOMORNI KONCERT STUDENTOV Akademije za glasbo v Ljubljani (danes, 15.4. ob 19.30); solisti: Joze Kregar, klarinet, iz razreda vis.pred.Slavka Goricarja in SONCNI KVARTET iz razreda prof. Milosa Mlejnika. Program: Sutermeister, Donizetti, Weber, Milhaud, Dvorak. Vstop je prost. Vljudno vabljeni!

Nedeljske matineeje Festivala Ljubljana: KOMORNI ANSAMBEL SLOVENICUM (nedelja, 18.4. ob 11. uri) Dirigent: Uros Lajovic; Solisti: Marzio Conti, Irena Baar, Dunja Sprik, Dragica Kovacic, Marjan Trecek, Karel Jeric, France Javornik. Program: Vivaldi, Tartini, Mozart, Novak.

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Klavirski večer DUBRAVKA TOMSIC (danes, 15.4. ob 19.30. uri, Gallusova dvorana). Iz sporeda: W. A. Mozart: Fantazija v c-molu, KV 475; F. Chopin: Scherzo v h-molu, op. 20; Scherzo v b-molu, op. 31; Scherzo v cis-molu, op. 39; Scherzo v E-duru, op. 54

Slovenska prva dama klavirja ponovno v Cankarjevem domu! KONCERT SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA (petek, 16.4., Gallusova dvorana)

CHRISTIAN ESCOUDE TRIO GITANE - PARIS LA NUIT (petek, 16.4. ob 21.30. uri) Gypsy jazz. Zasedba: Christian Escoude, Frederic Sylvestre, Marie-Ange Martin - kitarice.

KONCERT PINCHASA ZUKERMANA, violina, in MARCA NEKRUGA, klavir (sobota, 17.4., in nedelja, 18.4. ob 20. uri). Program: Schubert: Sonatina v a-molu, Beethoven: Sonata st.5 v F-duru op.24 (Pomladna), Mozart: Sonata v C-duru, K303, Faure: Sonata st. 1 v A-duru, op.13 in Beethoven: Sonata st. 1 v D-duru, op.12; Sonata st. 5 v F-duru, op.24, Sonata st. 10. v G-duru. V okviru Mednarodnega mojstrskega ciklusa koncertne agencije Gallus International

NOVA GORICA

KULTURNI DOM

JAZZ KONCERT KENNYJA WHEELERJA (nedelja, 18.4. ob 20.30. uri), svetovno znani trobentač s kvartetom, ki ga sestavljajo: Bruno Cesselli - klavir, Mauro Negri - sax, Zlato Kaučič - bobni in Ares Tavalazzi - akustični bas.

KONCERT PINCHASA ZUKERMANA, violina, in MARCA NEKRUGA, klavir (sobota, 17.4., in nedelja, 18.4. ob 20. uri). Program: Schubert: Sonatina v a-molu, Beethoven: Sonata st.5 v F-duru op.24 (Pomladna), Mozart: Sonata v C-duru, K303, Faure: Sonata st. 1 v A-duru, op.13 in Beethoven: Sonata st. 1 v D-duru, op.12; Sonata st. 5 v F-duru, op.24, Sonata st. 10. v G-duru. V okviru Mednarodnega mojstrskega ciklusa koncertne agencije Gallus International

Giorgio Gaber

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

GLEDALSKI KLUB KRKA

Danes, 15.4., ob 19.30. uri bo predstavitev knjige Gledalske pod Bi Benom avtorja Francka Drofenika. Govornik bo akademik Ciril Zlobec, nastopila bosta igralka Slavko Cerjak in Jerica Mrzel.

TRST

GLEDALISCE MIELA

Do ponedeljka, 19. aprila bodo v gledališču Miela predvajali filme angleških mojstrov Michaela Powela in Emerica Pressburgerja.

GORNJA RADGONA

KINODVORANA GORNJA RADGONA KO ZAPREM OCI, slavnostna premiera naj-novejšega slovenskega filma (danes, 15.4. ob 19.39. uri), scenarist in režiser: Franci Slak, glavna vloga: Petra Govc. Po filmu bo z ustvarjalci filma krajši razgovor.

V PRIHODNIH DNEH: 19. aprila ob 18.00, 20.00, in 22.00: »The Tales of Hoffmann«, i. M. Shearer, L. Massine, L. Tcherina, F. Ashton. Zadnjo predstavo bosta komentirala Martin Scorsese in Bruce Eder.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

MODERNA GALERIJA

Danes, 15.4. ob 20.30. uri bo slovesna podelitev nagrade Riharda Jakopica. Prejel jo bo Milan Butina. Na podelitvi bo nastopil kvartet Flavte brez meja, o umetniškem delu bo govoril dr. Milček Komelj.

GALERIJA ILIRIJA

Danes, 15.4. ob 18. uri otvoritev razstave skulptur Dragice Cadež DRUGACNOST PODOBE. Razstava bo na ogled do 3.maja.

KNJIZNICA ZALOG

Danes, 15.4. ob 18. uri bo otvoritev razstave umetniških fotografij Dusana Jeza. Razstava bo odprta do 15. maja.

FOYER MGL

Danes, 15.4., ob 18. uri otvoritev razstave slikarja Andreja Girandona. Ob otvoritvi bo kratek kulturni program. Vstop je prost.

NARODNA GALERIJA

(061/219-740)

EVROPSKI SLIKARJI IZ SLOVENSKEH ZBIRK (od 14. aprila do 4. julija), avtorja razstave in kataloga: prof. Federico Zeri, Rim indr. Ksenija Rozman, kustos NG v Ljubljani.

Na ogled je 81 slik evropskih mojstrov od 14. do 20. stoletja (najstarejša iz druge polovice 14. stoletja, najmlajša iz leta 1931). Izbrane umetnine so iz slovenskih muzejev, gladij, cerkva (Ptuj, Maribor, Celje, Slovenj Gradec, Kostanjevica, Koper, Ljubljana, Hrusevo) in deset slik iz zasebnih zbirk.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA

Na ogled je spominska razstava Riharda Jakopica. Galerija je odprta vsak dan, razen sobote popoldan in nedelje, od 10. do 13. in od 16. do 19. ure.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava slik akademskega slikarja Toman Veljka, ciklus slik z naslovom Praznovanje pomladi.

GALERIJA COMMERCE

(061/122-241)

Do 30. aprila je na ogled razstava slikark Beatrix Tomšič iz Argentine in Karoline Koglot iz Venezuele, stipendistk Slovenske izseljenške matice.

VODNIKOVA DOMACIJA

Do 27. aprila bo odprta razstava akademskega slikarja Janeza Sibile. Odprto vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 14. in od 16. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 10. do 13. ure.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE

(061/323-968)

Na ogled je razstava sibirskega slikarja Nikolaja Ribakova. Muzej je odprt od torka do nedelje od 10. do 18. ure. Vstopnine ni.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA - Ul. Sv. Franciska 20

Na ogled je razstava olj G. Roccaaglija.

GALERIJA CARTESIUS - Ul. Marconi 16

Do 22. t.m. je na ogled razstava Livia Rosignana. Urnik: ob delavnikih - razen ponedeljka - od 11. do 12.30 in od 16.30 do 19.30, ob praznikih od 11. do 13.

MUZEJ ZIDOVSE SKUPNOSTI

CARLO IN VERA WAGNER

Ul. Del Monte 5

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme zidovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

MIRAMARSKI GRAD

Zgodovinski muzej

Stalna razstava »Nacrti za Miramar«.

ART LIGHT HALL

Trg S. Giovanni 3

(Do 23. t. m. bo na ogled razstava skulptur Piera Maruccija. Urnik: vsak dan od 18.00 do 20.00 razen ponedeljka in praznikov.

GALERIJA BASSANESE - Trg Giotti 8

Do 22. t. m. je na ogled razstava slikarja Sergia Scabarja. Urnik: vsak delovnik od 17.00 do 20.00.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Trzasko letovišcarke ustanove se vsako soboto ob 10.30 vrsijo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella, ene najlepših neoklasičnih trzaskih poslopij ter najvažnejše galerije sodobne umetnosti.

RAZSTAVNA DVORANA

BIVSE PIVOVARNE DREHER

TRGOVSKI CENTER GIULIA

Na ogled je razstava o Morski biologiji v Trstu od leta 1800 do danes, ki so jo pripravili člani vodstva Miramarskega morskoga parka, ki spada pod sklad WWF in

SLOVENSKE SOLSKI MUZEJ

(061/213-024)

Na ogled je razstava risb, slik, grafik in del s področja oblikovanja in kiparstva študentov 4. letnika za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete v Ljubljani. Razstava je na ogled med 9. in 13. uro.

GALERIJA KAPELICA K4

Do 22. aprila razstavlja slikar Simon Soklic Galerija je odprta vsak dan, razen sobote in nedelje, od 11. do 17. ure.

MARIBOR

FOTOGALERIJA STOLP

Danes, 15.4. ob 18.30 bo otvoritev razstave fotografij Gregorja Kalisnika. Razstava bo na ogled do 30. aprila, v sodelovanju s člani Fotokluba Maribor jo je pripravil Bogo Cerin

UMETNOSTNA GALERIJA

Na ogled je retrospektivna fotografska razstava z naslovom Veno Pilon, pariški fotograf.

BLED

HOTEL ASTORIA

V soboto, 17.4. bo ob 19. uri otvoritev razstave slik Klavdija Tutte. Razstava bo odprta do 7. maja.

ILIRSKA BISTRICA

H

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

0	
10.35	Zgodbe iz školjke
	Tedenski izbor
11.25	Film tedna - evropska kinematografija: Pod ledenikom, islandski film
13.00	Poročila
	Filmsko popoldne
14.00	V sportnem duhu, ponovitev 2/15 dela ameriške nani-zanke, VPS 1400
14.25	Maigret, ponovitev 5/6 del angl. nanizanke, VPS 1425
15.20	Prelomnica, ameriški film, VPS 1520
16.50	Poslovne informacije
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Živ zav, otroški program
18.00	Regionalni studio Maribor
18.50	Stiri v vrsto, tv-igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.56	Sport
20.05	Zarišce
20.40	C.A. Cueni: Iskanje Salome, 4/6 del svicarske nadalje-vanke, VPS 2040
21.30	Tednik, VPS 2130
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
22.15	Sport
22.43	Poslovna borza
23.00	Finale PEP v kosark (M), posnetek iz Aten
00.30	Video strani

SLOVENIJA 2

	Tedenski izbor
10.50	Sanjska potovanja: Kenijska obala in ljudje, 6/12 del nemške dokumentarne serije
	Sportna sredo
11.00	1. tekma končnice DP v kosarki (M): Smelt Olimpija - Slovenica Koper, posnetek iz Ljubljane
12.20	Pogovor s Pelejem, pripravil Jure Bernik
12.40	24. kolo I. slovenske nogometne lige
13.00	Poročila
16.25	Oci kritike, ponovitev
17.25	Svet poroča, ponovitev
18.00	Videospon
18.45	Ze veste
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
	Umetniški večer
20.05	Opazovalec z okna: Cudezni Palladio, 4/5 del nanizanke avstrijske tv
20.50	Ves svet je oder, 4/13 del angleske dokumentarne serije
21.45	Koncerti Groblje: Tubae Revaliensis iz Tallina
	Sona
22.20	On in ona, 5/13 del ameriške nanizanke
22.45	Maigret, 6., zadnja epizoda angleske nanizanke
23.40	Video strani

KANAL A

09.00	MCM
10.40	RIS, risanke in spoti
10.50	Astroloska napoved
11.00	Drugacen svet, ponovitev 138. dela am. nadaljevanke
19.15	MCM
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Drugacen svet, 139. del ameriške nadaljevanke
21.20	Kulinarčni kotiček, ponovitev 10. oddaje
21.35	Dance Session, 25. oddaja o plesu
22.05	Detektiv iz vesolja, ameriški film
23.40	Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.55	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.35	Astroloska napoved
00.45	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00 Primorski forum

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomatti-na, vmes dnevnik
10.15	Film: Adulterio all'italiana (kom.), vmes (11.00) dnevnik
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e ...
14.30	Aktualno: Primmissima
14.45	Dok.: Laser
15.15	Otroški variete
15.45	Mladinski variete: Big
19.50	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, na-vodila za uporabo
18.45	Dok.: Kvarov svet
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Film: Chi trova un amico trova un tesoro (kom., i. Bud Spencer)
22.30	Tribuna za referendum, 23.10 Dnevnik 1
23.25	Aktualno: A carte scoperte
24.00	Dnevnik in vreme

RAI 2

7.00	Otroški variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Giorno di nozze
11.00	Nan.: Doogie Howser
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Nonsolonerò
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.50 Santa Barbara
15.30	Kronika v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Aktualno: Pogum življenja, nato sport
18.20	Nan.: L'ispettore Tibbs
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventiseventi
20.40	TV film: Colpo di coda (krim., '92, i. G. Giannini, 2. del)
22.20	Aktualno: Rock caffè
23.15	TG 2 - Pegaz
23.45	Sport: Kosarka (EP), SP v gimnastiki

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'al-trarete, vmes vesti
12.15	Pogled na umetnost
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dok.: Sicilija
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
17.30	News, nato pre-gled tujega tiska
18.00	Dok.: Geo
18.30	Nan.: I mostri
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	BlobCartoon, nato Blob in Una Carlolina
20.30	Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15	Dnevnik in Omnibus
0.30	Dnevnik in vreme
1.00	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospi-tal, 8.40 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.05	Nad.: Sentieri, 15.05 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Aktualno: Lui lei l'al-tro, nato (17.30) vesti
17.45	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.15	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG4 vesti in nad.: La signora in rosa
20.30	Filma: Il ritorno di Don Camillo, 22.30 Giustizia è fatta ('79), vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka, nato Mau-rizio Costanzo Show
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matri-monale, 15.00 Ti amo parlamente, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Otroški variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Kviz: Tutti per uno
22.45	Odd. o referendumu
23.30	Variete: Maurizio Co-stanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
11.45	Odd. o referendumu
12.45	Odprti studio
13.00	Otroški variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: 21 Jumpstreet
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
18.05	Nan.: Tarzan
18.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
19.00	UnoMeteo in sport
19.15	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke
20.30	Nan.: Beverly Hills
22.30	Variete: Mai dire TV
23.00	Film: Eviltoons - dia-volo di un cartone (fant., ZDA '92)
0.30	Odprti studio

TELE 4

	Lastne oddaje:
13.30	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, ameriska tv nanizanka
13.50	Dvojna resnica, am. tv film
15.35	N.Y.P.D., serija
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka
	Tecaj italijanskega je-zika
	Sprehod po moderni umetnosti, it. dok. se-rija
17.00	Bersaglio, ponovitev
17.40	Arhitektovi nasveti
18.00	Primorski forum
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, ameriska tv nanizanka
20.15	Nočni sodnik, ameri-ska nanizanka
20.40	Koncert Ljubljanskega okteta - ob 20-letnici
21.30	Mali koncert: Juan Va-sle-bas, Leon Engel-man - klavir
21.45	TV dnevnik

AVSTRIJA 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Zahodno od Santa Fe-ja
10.30	Velika restavracija, pon. francoskega filma
13.35	Sinha Moca, 134. del
14.45	Antični junaki in bo-govi
15.00	Jaz in ti, otroški spo-red
15.05	Tao Tao, risana serija
15.50	Alfred J. Kwak: Ume-tno jezero
18.00	Cas v sliki
18.30	Huda kri: Drugi mo-ski, 2. del
20.15	Opojnost planin in pr-si, 2. del
21.30	Konjeniki, ameriški vestern
23.30	Moski, ki mi je vsec, francosko/italijanski film (Jean-Paul Bel-mondo, Annie Girar-dot in drugi)
01.05	Poročila
	Tisoc mojstrov

AVSTRIJA 2

17.00	Tisoc mojstrov
17.10	Velik zid: Zmajev rep, zadnji del
18.00	Harry in Hendersono-vi: Ljubi denar
18.30	Kdo je kdo, kviz
20.15	Bruno Kreisky - 10 let po njegovem odstopu
21.00	Za ljubitelje filma
22.30	Protokol usmrtnice: O skoraj ze industrijsko organizirani obliki usmrtnice
23.30	Smrtna kazen in pra-vica do življenja
00.30	Hello Austria, Hello Vienna, ponovitev
01.00	Poročila
	Tisoc mojstrov

Hrvaška 1

07.00	Dobro jutro, Hrvaska
	Poročila
	Zgodbe iz Monticella, 106. del
10.00	Poročila
10.05	TV sola
11.15	Nemscina, 13. lekcija
11.30	Povejte mi, kaj naj po-cnem, 8. del
12.00	Poročila
	Ko se svet vrt, 106. del ameriške nadaljevanke
13.30	Monofon
14.00	Poročila
14.50	Nacrti in zelje, pono-vitev 1/6 dela nada-ljevanke
15.45	The Big Blue, oddaja za Unprofor
16.00	Poročila
16.05	Ucimo se o Hrvaski
16.35	Malavizija
18.00	Poročila
18.05	Informatika: Pogled skozi okno
18.35	Santa Barbara, 378. del ameriške nad.
19.30	Dnevnik 1
20.05	Spekter
20.50	Hrvaski tv festival: Večer Cro pop rock, 1/2 del
22.35	Dnevnik 2
23.45	Poročila v nemščini
23.50	Poročila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

19.00	Radar
19.30	Dnevnik 1
20.10	Kosarka: Finale za po-kal evropskih prva-kov, prenos iz Aten
21.50	Detektiv Buntz, 2/13 del ameriške humo-ristične nanizanke
22.15	Svetovno prvenstvo v gimnastici, mnogoboj, M, prenos iz Birming-hama
23.15	Nacrti in zelje: Peta zr-tev, 2/6 del angleske nadaljevanke
00.10	Pepsi DJ Mag
01.10	Horoskop

MADŽARSKA

08.35	Cez dan
09.00	Pekleni raj, brazil-ska serija
10.00	Klinika, pon. 7. dela
11.00	Igra
12.00	Poročila
16.00	Pregled dogodkov dneva
17.00	Northwood, kanadska serija, 7. del
18.10	Svet denarja
18.20	Cez dan
18.40	Otroški kotiček
19.00	Za boljši jezik
20.00	Dnevnik
21.10	Friderikus, zagotavlje-no nepolitičen sov
22.35	Aktualno
23.05	Kosarka, posnetek iz Aten
00.35	Dnevnik/Dnevnik BBC

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)
4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informa-cije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahka noč, otroci; 20.00 Četrtek večer do-mačih pesmi; 21.05 Literar-ni večer; pesmi štirih; 22.30 Stari gramofon; 23.05 Lite-rarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)
6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnev-nik; 7.00 Jutranja kronika; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Kolesar priredi-tev; 10.35 Kompasovo turistično oko; 10.50 Primorski val; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 12.40 Štajerski val; 13.00 Dnes do 13-ih; 14.00 Drobni-ce; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba; 17.00 Teme; 17.50 Sport; 19.30 Jazz; 21.00 Vi izbirate - jaz izbe-rem; 22.20 Rock.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Ko-medija; 11.05 Lahka gla-sba; 12.05 Pojemo in igra-mo; 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Govorimo franco-sko; 15.10 Korejska glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Operni umetniki; 16.45 Mednarodna univer-za; 17.00 Glasbena umet-nost; 18.05 Znanjepolitični fejtton; 18.25 Koncert; 19.35 Zbori; 20.00 Iz arhiva Simfonikov RTVS; 22.05 Večerni logos; 22.20 Zvočni zapisi; 23.00 Izbrali smo; 23.50 Napovedi sporeda; 23.55 Lirčni utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik in

osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servise informa-cije; 9.00 Pesem tedna; 9.35 Amerika; 10.30 Primor-ski val; 11.00 Hladno-toplo-vroče; 13.00 Jagode in podoknice; 15.00 Hit Nova Gorica; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po zeljah; 17.30 Primorski dnevnik, osmrtnice; 18.00 Mladim - poslušalcem; 19.00 Prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.20 Drobci; 7.00 Dober dan otroci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slo-varček; 8.25 Val RK; 8.35 Popevka tedna; 9.00 Ulica velikih vrtov; 9.35 Ugibaj-mo skupaj; 9.50 Glasba po izbiri; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Zema dneva; 11.00 Kam na počitnice; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po zeljah; 14.45 Glasbene novice in re-cenzije za Angelom Baigue-ro; 16.00 Ob štirih; 16.20 Pri-reditve; 16.35 Boutique Gallus; 17.20 Single tedna; 17.50 Priredbe uspešnic; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Jazz; 20.00 Nočni spored.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Po-ročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kro-nika; 8.10 Obtoženci 2, tržaškega procesa; 8.50 Slovenska lahka glasba; 9.30 Reviva; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Stereofonski koncert; 11.30 Odprta knji-ga: Rosa na steklu (M. So-si, novele v pri-povedi Livija Valencića; 11.45 New Age; 12.00 Moja srečanja z ljudmi v stiski; 12.20 Potpuri; 12.40 Primor-ska poje; 12.50 Orkestri; 13.20 Glasba po zeljah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Dvignjena zavesa; 15.00 Kantavtorji in sanso-nije; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: MPZ Srečko ko-sovel iz Ajdovščine; 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Blues; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poroči-la; 10.00 Matineja; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 18.30 Revolution rock.

Radio Koroška

Od 18.10-19.00 Rož-Podju-na-Zila.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

7.00 Awake on the Wild Side, vodi R. de Ruvo; 10.00 Video, vodi Paul King; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report, vodi Kristiane Backer; 17.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 18.00 Simon's Dance Party; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Co-la Report; 23.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 3.00 Nočni vi-deo

SKY ONE

7.00 DJ Kat Show; 9.40 Lamb Chap's Play-a-Long; 10.10 Ri-sanke pred solo; 10.30 The Pyramid Game; 12.00 Drzni in lepi; 13.00 Sokolov greben; 13.30 E Street; 14.00 Druga-cen svet; 14.45 Santa Barba-ra; 18.00 Star Trek: The Next Generation; 20.30 Družinske vezi; 23.30 Zvezde steze: Na-slednja generacija

MOVIE CHANNEL

7.10 Around the World with Dot; 14.10 American Friends; 23.00 The Two Jakes; 3.20 Irma la Douce

PRO 7

5.25 Serije; 9.50 Moški v mami-ni postelji, pon. ameriškega fil-ma; 12.35 Show Billia Cosbyja, pon.; 14.00 Baskervillski pes, angleška kriminalka; 16.19 Ri-sanke; 18.35 Show Billia Cosbyja, 132. del; 20.15 Ope-racija, am. film; 23.10 Zločini iz strasti ameriški film; 1.10 Jake in McCabe, pon.; 2.05 Plaćanci nasilja, pon. fil-ma

SKY MOVIES

7.00 Pregled sporeda; 11.00 End of the Line; 21.00 Ter-minator 2; Judgement Day; 23.15 Mutant Hunt; premiera

TV SLOVENIJA 1 / DANES OB 15.20

planinski svet

Moker velikonočni izlet SPDT

Nekoc so stari ljudje pravili, da če za božic sonce sije, se je treba za veliko noc stiskati pri peci. Pa se kako prav so imeli nasi dedje in pradedje, ki so si z vestnim opazovanjem naravnih pojavov bogatili izkustva. Za božic smo decembra skoraj trobentice nabirali, za veliko noc pa se stiskamo v plasce, kajti se pred dnevi je zapadel nov sneg in je se nase najblizje gorovje vse belo. Vremenu in hladnemu zraku navkljub so se pridni in vestni izletniki, ki ne zamudijo niti enega izleta SPDT, zbrali v ponedeljek na Narodni ulici pri Danevu na Opčinah, pripravljeni, da gredo na tradicionalni izlet na velikonočni ponedeljek, ki ga ze vrsto let prireja SPDT. Prilo jih je okrog 25 in nedvomno bi jih bilo vec, ce bi vreme bolje obetalo.

Z avti so se peljali proti Kazljam in zakorakali po krozni poti na Krasco in Stomaz, na Poljane in Bogo, kjer so se znasli priblizno na pol poti in se ustavili za malico iz nahrbtnika. Komaj so popravili svoje stvari, jih je presenetila kratka ploha, da so se morali zateci v bliznji hlev, ki jim ga je odprl lastnik, da so se ubranili pred dežjem. Na sreco je bila ploha kratkotrajna in izletniki so se veselo napotili dalje proti Sv. Katarini in Stjaku. Najbolj so bili presenečeni, ker so jih na poti in pred hisami pričakovali vascani. Iz casopisa so menda zvedeli, da bodo trzaski planinci hodili tam mimo, zato so jim pripravili popotnico v obliki nekaj kozarcev kraske kapljice. Izletnike je presenetil tudi vodja Franc Armani, ki je vse udelezenec obdaril s pirhi v splošno zadovoljstvo vseh hodecev po kraskih gmajnah in gricah.

Hojso so potem trzaski planinci zaključili v Kazljah ob kozarcu pristnega in dan se je zaključil v splošnem veselju, saj ni manjkalo sprossenosti in zabave ob prvem spomladanskem prazniku, ki je bil zal bolj zimsko obravan.

Z višin v podzemlje

Pravzaprav je pravi naslov predavanja "Notranjska reka in Škocijanske jame". O lepotah kraskega podzemlja po prihodnji cetrtek, 22. aprila, govoril Andrej Mihevc z Instituta za raziskovanje Krasa v Postojni. Gre za predavanje, s katerim bo SPDT zaključilo niz svojih planinsko kulturno znanstvenih cetrtkovih vecerov v sezoni, ki se pravkar izteka. V zadnjih mesecih je bil govor o gorah in planinah, o naravnih lepotah v hribih, zato je primerno, da si sedaj ogledamo posnetke cudes, ki jih ustvarja narava v kraskih votlinah in jamah ter poslušamo razlago strokovnjaka, ki se s krasnimi pojavi ukvarja in jih raziskuje. Predavanje bo v Gregorčičevi dvorani z zacetkom ob 20.30.

Iz Praprota v Repen

Prireditelji pričakujejo, da se bo v nedeljo, 18. aprila, zbralo veliko stevilo planincev, ki bodo s pohodom od Praprota do Repna pocastili spomin nepozabnega odbornika SK Devin Mirka Skabarja. Med udeleženci bo nedvomno tudi vec članov SPDT. Odhod iz Praprota je predviden od 8.00 do 10.00 ure. Hitrejši bodo v Repnu ze po starih urah, pocasnejši pa v petih. (L.A.)

Vabilo na ogled Kozbanjščkovesoteske in slikarske razstave

SPDG vabi clane in prijatelje 18. t.m. v Goriska Brda. Zbirališce bo pri pevmskem m ostu, na goriski strani. Prevoz z lastnimi sredstvi. Odhod ob 8.45 preko Valersca do Vipolz in dalje na Dobrovo. Od tu se bomo odpravili z vodcem - domacinom v dolino potoka Kozbanjšček, na ogled sicer bolj malo znanih zanimivosti. Potok je pod Kozbano izdolbel zanimiva korita. Zelo slikovito je to območje ob visoki vodi, k akor je te dni. Zaradi nestalnega vremena in specifičnosti terena priporocamo primerno obutev in oblacila. Ce bo cas dopuscal, si bomo ogledali se druge zanimivosti.

Po kosilu iz nahrbtnika se bomo zbrali malo pred 14. uro na grajskem dvoriscu na Dobrovo. V spremstvu kustosa muzeja in Musiceve galerije H. Saksida si bomo gledali razstavo del Ivane Kobilice in Ferda Vesela. Ivana Kobilica (1861 - 1926) je najpomembnejša slov enska slikarka, sicer sodobnica Ferda Vesela (1861 - 1946).

Kobilica je bila predvsem portretistka, slikala pa je tudi prizore iz kmeckega in mešcanskega življenja. Na njeno umetniško pot je vplival prav Ferdo Vesel.

Obeta se torej lep izlet v pomladno obarvano brisko naravo, duhovno obogaten.

V slucaju slabega vremena odpade dopoldanski del izleta (ogled soteske) in ostane na programu smao ogled razstave ob zgoraj navedeni uri. Druge priloznosti za ogled ne bo, ker je razstava samo se do konca aprila.

Inž. Šerbec predaval o Cerro Torre

Pri Slovenskem planinskem društvu v Gorici so 2. aprila sklenili letošnje sezono planinskih vecerov. Tokrat so povabili alpinista iz. Jozeta Serbeca, ki je lani poleti poskusal doseci vrh Cerro Torre v Patagoniji, po novi smeri, skupaj s Petrom Podgornikom. Priказal je serijo izredno lepih barvnih diapozitivov in povedal marsikaj zanimivega o Patagoniji. Serbec je pred kratkim predaval tudi v Snetru Slovenov, na povabilo pred kratkim ustanovljene Beneske planinske družine.

Obvestila

SPDT Alpinistični odsek SPDT prireja alpinistično solo razdeljeno na tecaj plezanja in tecaj vzpenjanja po zavarovanih poteh. Prvo predavanje bo jutri, 16. t. m., v prostorih KD Valentin Vodnik v Dolini z zacetkom ob 20.30. Prvi izlet je predviden za nedeljo, 18. aprila v dolino Glinscine. Tecajnike vpisujeta Davor Zupancic v sportni trgovini Papi sport (tel. 327277) in Angel Krnec v vecernih urah (tel. 44016) do vkljucno jutri, 16. t.m.

KOŠARKA / RAZOČARANJE

Pri Ciemme bo prišlo do prave čistke

S porazom v Porto San Giorgio so splahnele se zadnje možnosti goriskega Ciemme, da bi se vključili v play off za napredovanje v kosarkarsko A-2 ligo. Do konca prvenstva manjkajo res se tri kola in tudi matematika sicer dopušta Goricanom se nekaj upanja, v resnici pa so Dalipagičevi varovanci ze odpisani iz boja za uvrstitev v koncno prvenstva. Tezko je namrec verjeti, da bi lahko v zadnjih treh tekmah prislo do tolikšnih presenečenj, da bi lahko Ciemme ujel se zadnji vlak, ki pelje v A ligo.

Tudi tretji nastop med drugoligasi se je torej klavno koncal za goriske barve. Podobno kot v zadnjih dveh prvenstvih je goriska peterka veljala za enega izmed favoritov za napredovanje. Društvo se je vsako leto ojacilo z igralci, ki bi morali v B ligi odigrati vidno vlogo, na igricu pa niso znali opraviti velikih pričakovanj. Tudi letos smo bili prica zelo medlim predstava goriskih kosarkarjev, ki niso nikoli prikazali navdušujoce igre. Pred domaco publiko je sicer ekipa z zagrizenostjo vendarle uspela prikriti dolocene pomanjkljivosti, v gosteh pa so Goricani skoraj vedno odpovedali in potegnili krajši konec. Skoraj nerazumljiva sta v tem smislu visoka poraza v Pesaru in Bresciji, tj. proti ekipama, ki sta ze zdavnaj odtrgali vozovnico za nizjo ligo.

Res je, da ni prvenstvo se koncano in da se bo potegnili zaključke ob izteku sezone. Ni pa tezko pričakovati, da bo po ponovnem neuspehu prislo v klub do korenitih sprememb. Industrijski mogotec Leo Terraneo, de facto predsednik drustva, je po sobotnem neuspehu ze napovedal pravo cistko. Marsikdo bo moral pripraviti kovčke, saj je malo verjetno, da bo tudi v prihodnji sezoni oblekel dres goriskega kluba. Tudi na krmlu ekipe bo kajpak prislo do zamenjave. Trojica Dose - Quai - Dalipagič ni znala ustvariti pravega kolektiva, mimo tega pa ze sama nejasnost, kdo pac vodi ekipo, je pripomogla k se vecji zmedji, ki se je tudi stalno odrazala na igricu.

Kaj nas v bodoce caka pri goriskem drugoligasu bomo prav gotovo videli cez kakšen teden, takoj po koncu prvenstva.

Ce je v goriskem klubu otipljivo veliko razočaranje, pa se pri videmskem Goccia di Carnia lahko veselijo in z zmernim optimizmom pričakujejo na prihodnje razplete. Videmčani so kronali dolgo zasledovanje in naposled je ujeli cetrto mesto. Sprico dobre forme, ki so jo pokazali v zadnjih tekmah, naj bi se videmski peterki ne izmuznila uvrstitev v play off, kar je bil tudi minimalen cilj, ki si ga je društvo zastavilo pred pričetkom prvenstva. (mal)

NOGOMET / PRED SKLEPNO FAZO AMATERSKIH PRVENSTEV

Od naših ekip ima največ možnosti Gaja

Juventina lahko pomaga Primorju - Bregu ni lahko

Tudi pri amaterskem nogometu se prvenstva pocasi blizajo zaključku. Do konca manjkajo namrec le se stiri kola, v 3. amaterski ligi pa samo se tri. Poglejmo zato kakšen je položaj slovenskih ekip, katere ekipe imajo možnosti za napredovanje, katerim pa preti nevarnost izpada.

V promocijski ligi se Juventina nahaja na sredini lestvice, brez možnosti za napredek, a tudi brez strahu pred nazadovanjem. Naslednja stiri srečanja so se kar zahtevna, po drugi strani pa bi možni uspehi proti Unionu in Costalungi pomagali Primorju, ki se na vse moci bori pred izpadom. Ostali dve srečanju bosta proti Cormoneseju in Aquilei. Prosecani imajo trenutno 23 tock, skupno z Val Natisonejem, Costalungo in Gonarsom. V naslednjem kolu bodo igrali v gosteh proti Trivignanu, nato pa kar dvakrat doma in sicer proti Val Natisoneju in Gonarsu, torej proti dvema neposrednima tekmečema v boju za obstanek. Zadnje nedeljo pa bodo sli v goste v Milje proti enajsterici Fortituda.

V 1. amaterski ligi je položaj naših predstavnic se kar dober, ceprav so si Bazovci s sobotnim porazom v zaostali tekmi proti Mossi zapravili

mnogo možnosti, da se potegujejo za najvisja pocasi blizajo zaključku. Do konca manjkajo namrec le se stiri kola, v 3. amaterski ligi pa samo se tri. Poglejmo zato kakšen je položaj slovenskih ekip, katere ekipe imajo možnosti za napredovanje, katerim pa preti nevarnost izpada.

V 2. amaterski ligi skupina D imata Kras in Primorec 29 oziroma 26 tock in zasedata sredino lestvice. Torej, lahko brez vecjih skrbí igrajo zadnja srečanja in glede na prikazano igro v zadnjih kolih, lahko racunajo na izboljšanje položaja. Nekoliko bolj zahtevne tekme imajo krasovci, ki bodo igrali po vrsti proti Bertiolu, Zaulam, Zompicchi in Merez, medtem ko bodo Trebnci igrali proti Talmassonsu, Caminu, Zaulam in Bertiolu.

V skupini F se Sovodnje nahajajo na sredini lestvice, kar pa ne zadoca ciljem, ki si jih je društvo zadalo v zacetku prvenstva. V naslednjih starih tednih pa lahko izboljšajo položaj, saj edino zahtevnejše

Gaja - odlično izhodišče za 2. AL (foto KROMA)

srečanje bo predzadnje, ko bodo sli v goste k vodilnemu Fincantieriju. Ostale tekme pa bodo igrali proti Audaxu, Domiu in Poggio.

Kljub prepričljivi zmagi proti Poggio ostaja položaj Brezanov nevaren. V naslednjih srečanjih caka Brezane gostovanje proti Caprivi, nato pa dve zaporedni srečanju na domacih tleh in sicer proti Pierisu in Moraru, v zadnjem kolu pa bodo gostili pri ekipi iz Viles.

V 3. amaterski ligi sta slovenski enajsterici visoko uvršceni. Gaja ima le tocko zaostanka od vodilnega CUS, Mladost pa zaseda odlično 4. mesto. Gajevci imajo tako možnost, da z napredovanjem izpolnijo pričakovanja. Odločilno bo gotovo predzadnje srečanje proti Romani, ki ima trenutno enako tock.

Druge dve srečanju pa sta proti CGS in Leliu. Doberdobska Mladost predstavlja brez dvoma razveseljivo presenečenje. Toda v naslednjih tednih cakajo Doberdobce nekoliko zahtevnejša srečanja proti San Vitu doma, v gosteh proti Fincantieriju in ponovno doma proti Gradu. (E.B.)

Odbojkarji Zois/Cankarja danes z Vidmom

Odbojkarji zdruzenega moštva naših goriskih visjih srednjih sol Zois in Cankar bodo danes zjutraj opravili prvi nastop v deželni fazi Dijaskega prvenstva. Ob 10. uri se bodo v goriskem Slovenskem sportnem centru pomerili s prvakom Vidma Malignanijem.

DRŽAVNI KADETI / KOMENTAR TRENERJEV NAŠIH EKIP PO KONCU PRVENSTVA

Vatovec (Kontovel): »Super« uspešna sezona Martini (Bor): Napredovali le posamezniki

Kontovelci in borovci so zasedli sedmo, oziroma osmo mesto v izredno močni konkurenci

di najboljšim postavam (Stefanel, Italmonfalcone, Menta Piu), razen Goccie di Carnie, ki je vsaj za dve kategoriji boljša od ostalih. Trenirali smo dosti, izredno dobro in intenzivno.

Martini: Z letošnjim potekom svoje ekipe ne morem biti zadovoljen. V tako močni konkurenci se mores izredno dobro pripravljati, mi pa smo v redu trenirali le do decembra in to se je močno obcutilo tudi pri igri in rezultatih. K sreči smo lahko večkrat dopolnjevali ekipo z narasčajniki, kar pa ni povsem pozitivno, saj sem mnenja, da mora vsaka ekipa razpolagati z ze zadostnim številom posameznikov. Gallopin je po enem mesecu prenehal z igranjem, Samec je odigral praktično le polovico prvenstva, mnogo je bil odsoten tudi Cupin, nekateri pa so obcasno

imeli mnogo solskih obveznosti. Napredovali so nekateri posamezniki, ki so veliko igrali, ekipno pa nismo izpeljali zastavljene naloge.

Mimo rezultatov posameznih tekem so mladinska prvenstva pomembna predvsem za vzgojitev in izboljšanje posameznikov. Ste v tem uspešni?

V: Mnenja sem, da je prva naloga trenerja vzgoja posameznega igralca v resno osebo, najprej kot cloveka, sele potem pa kot igralca. S tega stališca so fantje mnogo napredovali in tudi igralsko so se vsi mnogo izboljšali. Le trije niso zdržali visokega tempa dela, vsi ostali pa so pridobili na samozavesti, gotovosti in znajznosti.

M: S tem v zvezi sem zadovoljen, saj smo nastopali v dveh prvenstvih in kljub solskim in drugim obveznostim so

vsaj nekateri redno vadili in so seveda mnogo napredovali. Vzgojno sem zadovoljen, ker sem dosegel, da se fantje obnašajo sportno in da ne iscejo opravil ob negativnih trenutkih.

Kako bi ocenili posamezne igralce?

V: Res me je presenetil Matej Cingerla, ki je odlično zaigral v vlogi playmakerja, zlasti v drugem delu sezone. Morda najbolj popolno je zaigral Dean Cerne, prisoten pod kosema, v obrambi in v napadu, izredno solidno je zaigral Angelo Spadoni, kljub temu, da je se narasčajnik, mora pa se napredovati, zlasti v odnosu do dela. Pavel Krizman je bil nas najboljši strelec in praktično ni zastajal niti na eni tekmi, zelo koristen za ekipo pa je Marko Emili, tako v obrambi kot v napadu. Velik doprinos sta prispevala tudi Marko Colja

in Aljosa Skerk, morda najbolj prizadeven pa je bil Diego Daneu, ki ni nikoli manjkal kljub temu, da je imel nizko miutazo. Mauro Spadoni je bil dalj casa odsoten, ob koncu pa je tudi on prispeval svoje, nekaj vec pa sem si pričakoval od Patrika Zerjala, ki je na zacetku mnogo obetal, zatem pa povsem popustil. David Suligoj in Robert Svata sta prihajala le obcasno, vseeno pa rada dopolnjevala ekipo.

M: Izredno velik napredek je pokazal Igor Giacomini, ki je igral iz tekme v tekmo boljše. Boris Vidali in Alan Porporatti bi lahko pokazala mnogo vec, oba pa nista prepričana v lastne možnosti in sta le nekajkrat zaigrala res kakovostno. Marco Verri, Christian Palmisano in Pavel Bandi so imeli nizko minutazo, ker so fizicno in tehnicno se v zaostanku,

njim pa gre moja največja zahvala, saj so intenzivno vadili in so stalno spodbujali soigralce. Saši Cupin se pozna, da je bil eno leto neaktiven, saj ni navajen predvajati ekipne igre, obenem pa je bil tudi dalj casa bolan. Nanj pa društvo krepko racuna, saj ima primerno kosarkarsko fizicno konstrukcijo. Stefan Samec je bil steber ekipe, zal pa je zaradi raznih boleznih praktično neaktiven ze od decembra dalje, kar se je močno obcutilo tudi pri ekipni ucinkovitosti, sedaj pa bo moral nadoknaditi zamujeno z dvojnimi elanom. Michel Grbec je bil ob odsotnosti Samca leader ekipe in je mnogo pridobil na samozavesti in ucinkovitosti, mora pa igrati z vecjo vnemo in »hudobijo« tu, ce bi se pri tem zameril komu, saj ima pred sabo lepe možnosti. Aleksander Gallopin je bil med nosilci ekipe, zal pa je takoj odpovedal zaradi studijskih obveznosti in nas je tako pustil na cedilu. Res skoda predvsem zanj. Glede narasčajnikov sem ze prej omenil, da so nam izredno pomagali, tudi sami pa so pridobili na izkusnjah. V celoti so odlično izpeljali poverjeno nalogo, celo nad pričakovanji.

Končna lestvica: Goccia di Carnia Ud 42, Stefanel Ts 40, Italmonfalcone 34, Don Bosco Ts in Menta Piu 38, Udinese B. 20, Kontovel 18, Bor Radenska, Latte Carso Ts in Arte Go 16, Ricreatori Ts 6, Inter 1904 Ts 0.

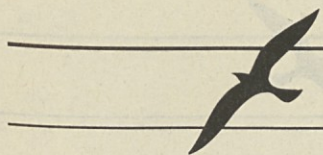
VANJA JOGAN

KONTOVEL		DRŽAVNI KADETI 92/93						
IGRALEC	Odigr. tekme	Točke	Povpr.	Prosti meti	Odstot.	3 točke		
M. Cingerla	21	136	6.4	33:60	55.0	9		
M. Colja	18	28	1.5	2:6	33.3	-		
D. Cerne	22	371	16.8	83:129	64.3	-		
D. Daneu	18	28	1.5	2:2	100.0	-		
P. Krizman	22	385	17.5	65:115	56.5	6		
M. Emili	22	271	12.3	58:115	50.4	1		
A. Spadoni	22	256	11.6	32:75	42.6	22		
M. Spadoni	10	15	1.5	1:4	25.0	-		
A. Skerk	20	100	5.0	15:32	46.8	-		
D. Suligoj	10	1	0.1	1:2	50.0	-		
D. Svata	10	0	0.0	-	-	-		
P. Zerjal	15	21	1.4	5:8	62.5	-		
SKUPNO	22	1610	73.2	298:550	54.1	39		

Statistični pregled ob koncu sezone

BOR RADENSKA		DRŽAVNI KADETI 92/93						
IGRALEC	Odigr. tekme	Točke	Povpr.	Prosti meti	Odstot.	3 točke		
P. Bandi	14	12	0.8	4:8	50.0	-		
S. Cupin	20	143	7.1	29:64	45.3	2		
A. Gallopin	5	58	11.6	4:8	50.0	2		
I. Giacomini	21	279	13.3	54:83	65.0	9		
M. Grbec	18	463	25.7	74:111	66.6	13		
T. Oberdan	13	139	10.7	41:66	62.1	-		
C. Palmisano	16	24	1.5	-	-	-		
S. Pozar	11	24	2.1	6:8	75.0	-		
A. Porporatti	20	114	5.7	20:55	36.3	-		
S. Samec	13	245	18.8	36:86	41.8	3		
W. Sancin	6	14	2.3	1:2	50.0	1		
M. Ursic	15	74	4.9	12:18	66.6	-		
M. Verri	14	6	0.4	0:3	0.0	-		
B. Vidali	19	54	2.8	12:26	46.2	2		
SKUPNO	22	1648	74.9	293:523	56.0	32		

Statistični pregled ob koncu sezone

NOGOMET / KVALIFIKACIJE ZA SVETOVNO PRVENSTVO

Le dva gola

Italijani so sinoči v Trstu proti Estoniji zmagali le z 2:0, drugi zadetek pa je Signori dosegel tik pred koncem

Italija - Estonija 2:0 (1:0)

Strelci: R. Baggio v 20. in Signori v 85. minuti.

Italija: Pagliuca, Porri (Mannini od 46. min.), Di Chiara, D. Baggio, Vierchowod, Baresi, Fuser, Albertini, Melli, R. Baggio, Signori.

Estonija: Poom, R. Kallaste, Lensalu, Prins, T. Kallaste, Klistal, Rejm, Ratnikov, Rajala.

Sodnik: Sandor (Madžarska), 33.000 gledalcev.

TRST - Italijanska nogometna reprezentanca je prvič nastopila v Trstu, njen debut v mestu ob Jadranu pa je sovpadal s svečano otvoritvijo novega trzaskga stadiona, ki je poimenovan po Trzacanu Nereu Rocco, trenerju, izumitelju obrambnega sloga igre, po katerem so se dolga leta zgledovala vsa najboljša italijanska moštva in tudi reprezentanca. Toda v Milanovi eri so se tudi azzurri pod vodstvom »reformatorja« (ali celo revolucionarja?) Arriga Sacchija prilagodili sodobnejšim konceptom nogometa, po zmagah na Portugalskem in proti Malti v Palermu pa je tudi kazalo, da se jim je po daljši fazi »učenja«, naposled tudi odprlo. Kot da bi vedeli za kaj gre, so Estonci sinoči zaigrali po... italijansko in azzurrom prepričali, da bi do-

Italijanski libero Baresi

segli kaj več kot skromno zmago z 2:0, ceprav so dobesedno oblegali nasprotnikova vrata. Junak srečanja je bil vratar gostov Poom, ki je nekajkrat res odlično posegel in odvzel vso voljo tudi Robertu Baggiju, ki je pred in po prvem голу pokazal nekaj resnično vrhunskih potez. Trzacani, ki so glasno navijali od prve do zadnje minute, pričakovane točke golov torej niso doživeli in se dobro, da je izbrani strellec italijanskega prvenstva Signori s krasnim strelom nekaj minut pred koncem vsaj za silo popravil vtis.

Vrstni red 1. skupine: Italija 10 (6), Švica 8 (5), Škotska 4 (4), Portugalska 4 (4), Estonija 1 (3), Malta 1 (6).

Na Dunaju je Avstrija premagala Bolgarijo Danci na vrhu 3. skupine

Sinoči je bilo odigranih še pet kvalifikacijskih tekem za nastop na svetovnem nogometnem prvenstvu v ZDA leta 1994. Najbolj zanimivo je bilo na Dunaju, kjer je Avstrija s 3:1 (2:0) zanesljivo premagala Bolgarijo.

V 3. skupini je Danska z zmago proti Letonski na vrhu vrstnega reda dohitela Španijo, v 4. skupini pa se je Romunija po sicer tesni zmagi proti Cipru približala vodilni Belgiji. V peti skupini je Rusija se neprimerno

Rezultati:

Tretja skupina

Danska - Letonska 2:0

Strelci: Vilfort (67) in Strudal (76).

Litva - Albanija 3:1 (2:0)

Strelci: Baltusnikas (20), Sukristovas (25), Baranauskas (53) in Demollari (88).

Vrstni red: Danska 9 (6) in Španija 9 (7 tekem), Irska 8 (5), Litva 7 (7), Severna Irska 6 (6), Letonska 4 (8), Albanija 3 (7).

Četrta skupina

Romunija - Ciper 2:1 (1:1)

Strelci: Dumitrescu (37 in 55), Sotiriou (23).

Vrstni red: Belgija 12 (7 tekem), Romunija 9 (6), Wales 6 (5), Českoslovska 4 (4), Ciper 3 (4), Ferski otoki 0 (5).

Peta skupina

Luksemburg - Rusija 0:4 (0:1)

Vrstni red: Grčija 9 (5 tekem), Rusija 6 (3), Madžarska 3 (4), Islandija 2 (4), Luksemburg 0 (4).

Šesta skupina

Avstrija - Bolgarija 3:1 (2:0)

Strelci: Pfeinberger (11), Kühbauer (25), Ivanov (54) in Polster (90).

Vrstni red: Francija 8 (5 tekem), Švedska 6 (3), Bolgarija 6 (4), Avstrija 4 (4), Finska 0 (3), Izrael 0 (4).

NBA / ŠE PEŠČICA TEKEM DO PLAY OFF

Vodilne ekipe s hitrejšimi koraki - Petrović spet igra

Phoenix Suns (Barkley poškodovan) v najboljšem položaju

Motivacije in ambicije protagonistov ameriškega kosarkarskega prvenstva NBA, ko se približuje **play off**, se stopnjujejo iz dneva v dan, izidi posameznih tekem pa so v skupnem sestevku vedno pomembnejši, saj odločajo o startnih pozicijah in za nekatere sploh nastop ali ne v končni prvenstvu, pravo bistvo celoletnega dela vsakega kluba. Le Phoenix si je že zdavnaj zagotovil »pole position« in v zadnjem tednu so Suns osvojili tri nove zmage.

ZAKON MOCNEJŠEGA: V minulem tednu so vodilne ekipe obeh konferenc odigrale z maksimalno močjo: na vzhodu so tri zmage na treh srečanjih zabeležili **New York, Chicago in Cleveland**, prvi dve pa se bosta do zadnjega potegovali za prvo mesto v tej skupini. Na zahodu je **Portland** osvojil kar štiri zmage, eno manj pa **Phoenix** in **Houston**. Le moštvo **Seattle** je enkrat spodletelo in drugo mesto je sedaj že ogroženo.

MOREBITNI PARI: Do konca prvega dela prvenstva manjka le še šest, oziroma sedem tekem, trenutno pa bi bili cetrtni pari v posameznih skupinah sledeci: **ZAHOD:** New York - (ena ekipa izmed skupine Orlando, Detroit, Indiana); Chicago - Charlotte; Cleveland - Atlanta; Boston - New Jersey. **VZHOD:** Phoenix - Lakers; Seattle - Clippers; Houston - Utah; Portland - San Antonio. V primerjavi s prejšnjim tednom je torej **Orlando** spet v polnem teku za zadnje razpo-

VANJA JOGAN

lozljivo mesto, saj je **Indiana** utrpela kar tri poraze, **Portland** pa je prehitel **Utah** in bi trenutno imel prednost domaćega igrišča v morebitnem odločilnem srečanju.

POVRATEK PETROVIĆA: Bivši igralec Sibeni, Cibone ter Real Madrida in sploh dalec najboljši evropski igralec je letos z vrhunsko igro popeljal ekipo New Jersey v končnico prvenstva, žal pa je zaradi poškodbe kolena moral mirovati skoraj dvajset dni. V tem obdobju so Netsi nanizali celo vrsto porazov, na lestvici jih je prehitelo moštvo iz Bostona in tudi Atlanta se jim je nevarno približala. K sreči pa je **Drazen Petrović** dokončno okrevail in že sinoči naj bi spet ojačil lastno moštvo. Sam je komentiral, da je spored zadnjih tekem se kar obvladljiv in da bi lahko Netsi spet prehiteli ekipo Bostona.

BARKLEY POSKODOVAN: Dosele letosnja najboljša ekipa Phoenix Suns je tik pred začetkom play offa ostala brez svojega najuspešnejšega posameznika. **Charles Barkley** je utrpel poskodbene misice desne rame v trdem boju s centrom Utaha Karlom Malonejem in bo zaradi tega moral mirovati vsaj pet tekem. Sam je ironično komentiral, da mu je žal, ker se bo zaradi tega vsaj začasno moral odreči igranju golfa...Njegova ekipa je že trdno na prvem mestu, on pa bo nared prav za play off.

NI VEC »GOLDEN«

med igro pa je bil se izključen Tyrone Hill in stvelilo razpoložljivih igralcev se je zrediciralo na sest.

VZHODNA KONFERENCA

New York 54-21; Chicago 53-22; Cleveland 48-27; Boston 43-33; New Jersey 42-34; Atlanta 40-36; Charlotte 39-37; Orlando 37-38; Detroit 37-38; Indiana 37-38; Miami 35-40; Milwaukee 28-48; Philadelphia 23-53; Washington 21-55.

ZAHODNA KONFERENCA

Phoenix 59-16; Seattle 51-25; Houston 50-25; Portland 47-28; San Antonio 46-29; Utah 44-32; LA Clippers 38-39; LA Lakers 35-39; Denver 32-44; Golden State 31-44; Sacramento 23-53; Minnesota 18-57; Dallas 8-67.

med igro pa je bil se izključen Tyrone Hill in stvelilo razpoložljivih igralcev se je zrediciralo na sest.

VZHODNA KONFERENCA

New York 54-21; Chicago 53-22; Cleveland 48-27; Boston 43-33; New Jersey 42-34; Atlanta 40-36; Charlotte 39-37; Orlando 37-38; Detroit 37-38; Indiana 37-38; Miami 35-40; Milwaukee 28-48; Philadelphia 23-53; Washington 21-55.

ZAHODNA KONFERENCA

Phoenix 59-16; Seattle 51-25; Houston 50-25; Portland 47-28; San Antonio 46-29; Utah 44-32; LA Clippers 38-39; LA Lakers 35-39; Denver 32-44; Golden State 31-44; Sacramento 23-53; Minnesota 18-57; Dallas 8-67.

ŠPORTNA GIMNASTIKA / SVETOVNO PRVENSTVO

Vodi »zaspani« Ščerbo

BIRMINGHAM - V finale moskega mnogoboja na svetovnem prvenstvu se je z najvišjo oceno uvrstil Belorus Vitalij Ščerbo, na drugem mestu je Rus Sergej Sarkov, tretji pa je Nemec Andreas Wecker. Kljub vodstvu šestkratni olimpijski zmagovalec iz Barcelone 1992 ni bil zadovoljen s svojimi nastopi in si je najbolj zelel dobrega spanca.

»Danes sem telovadil zelo slabo. Vse sem delal z rutino, k sreči pa nisem naredil nobene večje napake, le manjše izkorake pri doskoku. To tekmovanje me je veliko bolj utrudilo kot nastop na olimpijskih igrah v Barceloni. Imel sem na voljo samo dva tedna, da sem se pripravil na SP, »je dejal 21-letnik, ni pa pojasnil, zakaj je utrujen. Najbrž v veliki meri zaradi ekshibicijskih nastopov v ZDA in rojstva hčerke v začetku marca. Ščerbo je dobil najvišje ocene v preskoku in na bradlji, v parterju in na drugo je bil drugi, na

konju z ročaj je bil osmi, edino na krogih se mu ni uspelo uvrstiti v finale. V današnji finale moskega mnogoboja se je uvrstilo 24 tekmovalcev, vendar samo po dva najboljša iz vsake države.

Slovenska telovadca Aljaz Pegan in Enes Hodžić sta zasedla 40. oziroma 41. mesto. Dan prej pa je bil Dejan Locnikar 50. Pegan je dosegel 50, 650, Hodžić 50, 625, Locnikar pa 48, 350 točke.

Finali po posameznih orodjih bodo v soboto in nedeljo, nastopilo pa bo po osem najboljših. Pri telovadkah je po prvi polovici kvalifikacij vodila Americanka Dominique Dawes pred Romunko Gino Goegea in rojakinjo Kerri Strug.

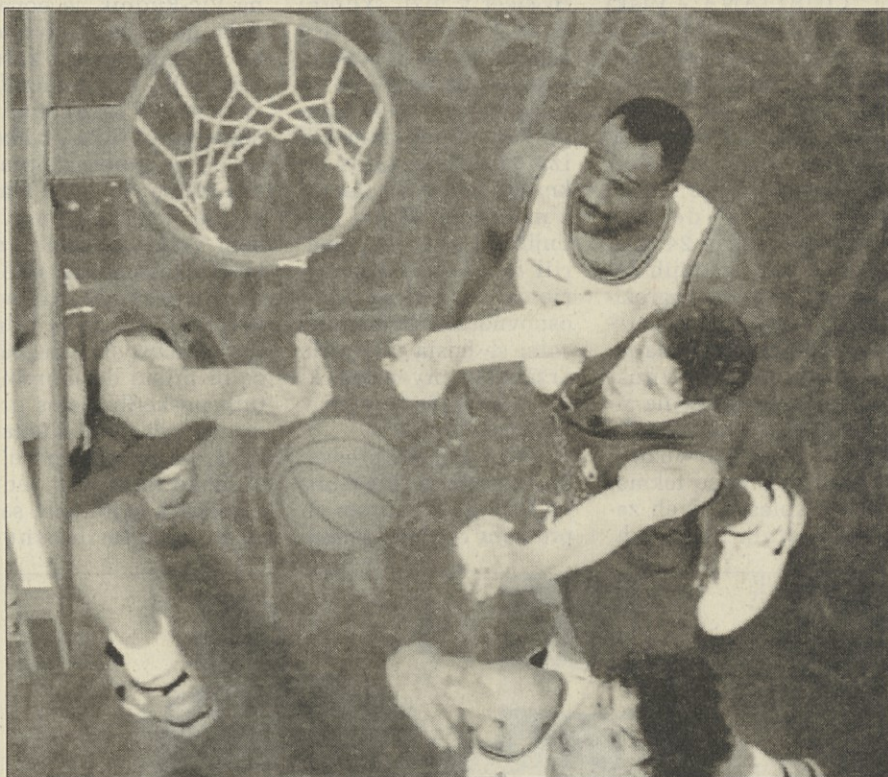
Rezultati: moski - mnogoboj: 1. Ščerbo (Belorus) 56.437, 2. Sarkov (Rus) 56.000, 3. Wecker (Nem) 55.750, 4. Belenky 55.650, 5. Ivankov (Belorus) 55.425, 6. Ljugin (Kaz) 55.350, 7. Korobcin-

ski (Ukr) 55.225, 8. Misutin (Ukr) 55.125, 9. Karbananko (Rus) 54.975, 10. Kan (Belorus) in Chechi (Ita) po 54.900, 12. Saripov (Ukr) 54.875, 13. Supola in Fajkus (oba Madž) 54.825, 15. Nemov (Rus) 54.375, 16. Gil-su (S. Kor) 54.325, 17. Gherman (Rom) 54.250, 18. Tanaka (Jap) 54.225, 19. Schupkegel (Madž) 54.200, 20. Buccini (Ita) 54.100; parter: 1. Nemov (Rus) 9.450, 2. Ščerbo 9.375, 3. Ivankov (oba Belorus) 9.350; konj z ročaj: 1. Gil-su (S. Kor) 9.700, 2. Schupkegel (Madž) in Waller (ZDA) po 9.375; krogi: 1. Wecker (Nem) 9.475, 2. Ljugin (Kaz) 9.450, 3. Chechi (Ita) 9.425; preskok: 1. Ščerbo (Belorus) 9.500, 2. Sarkov (Rus) 9.475, 3. Lopez (Kub), Ok-ryul (J. Kor) in Feng-chi (Tajvan) po 9.450; bradlja: 1. Ščerbo (Belorus) 9.587, 2. Korobcinski (Ukr), Saripov (Belorus) in Belenky po 9.500; drog: 1. Sarkov (Rus) 9.500, 2. Ščerbo (Belorus) 9.450, 3. Keswick (ZDA) 9.425; ženske - mnogoboj: 1. Dawes (ZDA) 38.892, 2. Goegean (Rom) 38.780, 3. Strug (ZDA) 38.779

KOŠARKA / »FINAL-FOUR«

Nepričakovani finale v Atenah

Benetton - Limoges drevi ob 20.15

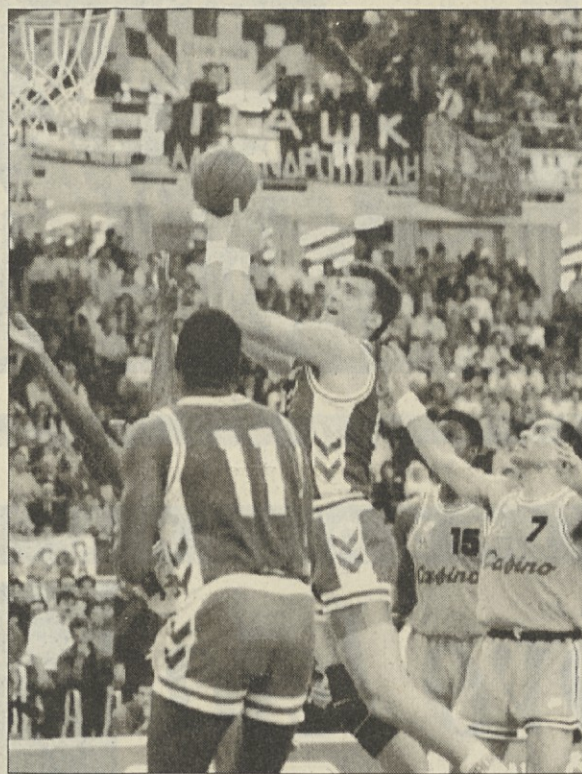

ATENE - Petar Skansi, trener Benettona, se je zmotil. Dejal je, da bo v Atenah na »final-four« prislo vsaj do enega presečenca. Do presečenca pa je prišlo kar na obeh. V velikem finalu bosta tako igrala Benetton in Limoges, solunski Paok in madridski Real pa se bosta morala zadovoljiti z »malim finalom«.

Ce je spodrsilaj solunskega moštva »sprejemljiv«, pa pomeni poraz madridskega Reala za spansko sportno javnost nacionalno tragedijo. »Prickoval sem, da bo Real igral slabo. Sam sem delal v Španiji in na lastni koži okusil pritisk španske sportne javnosti. Kosarkarji Reala enostavno niso zdržali psihičnega bremena. Mislim, da je bilo naše odločilno orožje na tem srečanju poleg obrambe tudi to, da smo ze pod madridskim košem onemogocili njihov protinapad.« je po tekmi dejal trener Limogesa Maljković.

In res: vsa španska sportna javnost je že vnaprej proslavljala Real za evropske prvake. Ne samo športni, temveč tudi ostali tisk in vsi mediji so poročali, da se je za Real začela nova kosarkarska era, saj nihče sploh ni podvomil, da bi Sabonis in ostali lahko »kiksni« v Atenah.

Trener Benettona Skansi pa je na kratko takole ocenil torkov uspeh proti Paoku: »Najprej moram čestitati sijajnemu obcinstvu. Paok je v prvem polcasu prednjačil v skoku, zato je tudi zaslužen vodil. V drugem polcasu pa smo znatno izboljšali ta element. Grski kosarkarji so bili

pod velikim psihičnim pritiskom in moram tudi priznati, da smo imeli malo sreče z meti za tri točke. Odlično pa smo pokrivali tudi Levingstona.«

Po torkovih presentljivih izidih je seveda napoved za drevisnji finale dokaj tvegana. Benetton naj bi bil favorit, saj ima v svojih vrstah večje število boljnih posameznikov, predvsem pa pravega asa, kot je Toni Kukoc. Za hrvaskega kosarkarja je te dni v Atenah posebni agent Chicago Bullsa, ki mu baje ponuja bajno vsoto: 24 milijard lir za petletno pogodbo. Kaze, da je tudi sam Gilberto Benetton ze dal svoje privolenje, da hrvaski as potuje po koncu sezone v ZDA, saj je pred kratkim izjavil: »Kukoc je predrag luksuz za italijansko kosarko«.

Bo drevi uspeli Maljkoviću po Sabonisu odrezati iz igre tudi Kukoca? Kajti Benetton brez Kukoca je kot ekipa brez duše in glave.

Ce bo francoskemu moštvu uspelo odbrzati rezultat pod 60 točkami, potem bodo Jure Zdovc in ostali imeli lepe možnosti za zmago in za zgodovinski uspeh za francosko kosarko.

Drevisnji veliki finale med Benettonom in Limogesom bo ob 20.15, ob 18.15 pa se bosta za 3. mesto pomerila Paok in Real.

Grčija na tem »final-four« ni ostala povsem praznih rok. FIBA je namreč včeraj izbrala prav Grčijo za organizatorja EP leta 1995.

Na slikah: (zgoraj) Kukoc polaga zogo na kos, (spodaj) Sabonis - sam proti vsem

NOVICE

Maurizio Fondriest dobil »Valonsko puščico«

HUY (BELGIJA) - Italijan Maurizio Fondriest je zmagal na 57. izvedbi mednarodne kolesarske dirke »Valonska puščica«. Italijanski kolesar je pobegnil 31 km pred ciljem in sam vozil do Huy. Po lepem uspehu na dirki Milan-Sanremo je torej Fondriest potrdil, da je v izredni formi. Na 2. mesto z zaostankom 1 minute se je uvrstil Francoz Rue, 3. je bil Italijan Chiappucci. To je že četrty zaporedni italijanski uspeh na tej dirki. Leta 1990 in 1991 je zmagal Moreno Argentin, lani pa Giorgio Furlan. VRSTNI RED (Spa - Huy, 206 km): 1. Fondriest (It) 5:18:00, 0 s povprečno hitrostjo 38, 870 km na uro, 2. Rue (Fr) + 56 sek., 3. Chiappucci (It) + 1:01, 0, 4. Breukink (Niz) + 1:08, 0, 5. Chiurato (It) + 1:25, 0, 6. Sorensen (Dan) + 2:25, 0, 7. Bartoli (It), 8. Thuenisse (Niz) + 2:59, 0, 9. Gonzales (Sp) + 3:08, 0, 10. Baguet (Bel).

Uspeh Messaggera in Sisleya

TREVISO - Sinočnja izida prvih polfinalnih teke me koncnice italijanskega odbojarskega prvenstva: Maxicono Parma - Il Messaggero Ravenna 1:3 (15:12, 10:15, 10:15, 4:15); Sisley Treviso - Misura Milan 3:1 (15:13, 15:8, 13:15, 15:6).

Šele tretja kubanska grešnica

LONDON - Kubanski metalki diska Hildi Elisi Ramos, srebrni s panameriških iger v Havani, so zaradi uporabe anabolikov za štiri leta prepovedali nastopanje na atletskih tekmovanjih. 28-letna Ramosova je na olimpijskih igrah v Barceloni zasedla sedeto mesto, je pa šele tretja kubanska sportnica, pri kateri so v zadnjih dvanajstih letih izsledili uporabo nedovoljenih sredstev.

Kar 57 posadk v Le Mansu

LE MANS - Prireditelji 24-urne avtomobilske dirke v Le Mansu v Franciji so za dirko, ki bo 19. in 20. junija, dobili rekordno število prijav. Prejšnja leta je na tem napornem tekmovanju sodelovalo okoli 30 posadk, letos pa naj bi jih bilo na startu kar 57. Za skupno zmago na dirki, ki jo prireajo že enainšestdeset, se bosta potegovala dva proizvajalca, Peugeot in Toyota, prestižnejša imena, kot so Jaguar, Porsche in Lotus, pa se bodo pomerila v novi privlačni kategoriji GT. V Le Mansu bodo tokrat zadnjic tekmovali športni prototipi skupine C, glavne zvezde zadnjega desetletja, prihodnje leto pa jih bodo nadomestila vozila skupine GT.

Prvi nosilec klonil v prvem kolu

CHARLOTTE - Izidi prvega kola moskega teniskega turnirja na pesčeni podlagi z nagradnim skladom 275.000 dolarjev: David Witt (ZDA) - MaliVai Washington (ZDA, 1) 2:6, 6:3, 6:3; Bryan Shelton (ZDA) - Horst Skoff (Avs, 5) 6:3, 6:4; Derrick Rostagno (ZDA, 6) - Leonardo Lavalle (Meh) 6:1, 7:5; Gilbert Schaller (Avs, 8) - Todd Witsken (ZDA) 6:4, 6:0; Joao Cunha-Silva (Por) - Thierry Champion (Fra) 2:6, 6:3, 6:0; Javier Frana (Arg) - Libor Nemecek (Čes) 6:4, 6:3.

Konec za olimpijskega prvaka

NICA - Olimpijski prvak in osmi nosilec, Švicar Marc Rosset, je v prvem kolu odprtega prvenstva Nice izgubil proti Špancu Javierju Sanchezu. Izidi prvega kola: Petr Korda (Čes, 3) - Henri Leconte (Fra) 6:4, 6:4; Fabrice Santoro (Fra, 7) - Aaron Krickstein (ZDA) 6:4, 6:4; Ivan Lendl (ZDA, 5) - Cedric Pioline (Fra) 6:4, 6:4; Guillermo Perez-Roldan (Arg) - Bart Wuyts (Belg) 4:6, 7:5, 6:1; Javier Sanchez (Spa) - Marc Rosset (Švi, 8) 2:6, 7:6 (7:4), 6:4; Boris Becker (Nem, 2) - Jaime Oncins (Bra) 6:3, 3:6, 6:1; Stefan Edberg (Šve, 1) - Tom Nijssen (Niz) 4:6, 6:2, 6:0; Goran Ivanisević (Hrv, 4) - Olivier Delaitre (Fra) 6:4, 6:4; Marcos Ondruska (JAR) - Thierry Guardiola (Fra) 6:3, 1:6, 7:6 (8:6); Arnaud Boetsch (Fra, 6) - Rodolphe Gilbert (Fra) 1:6, 7:6 (7:4), 6:1.

Tudi »profiji« so začeli

NEW YORK - V ponedeljek se je začela sezona v ameriški poklicni baseballski ligi. Najbolj zanimivo je bilo prav gotovo na Floridi, kjer je novinec v ligi Florida Marlins gostil »novopečene« goste iz Tampa, moštvo Giants (prej San Francisco). Na žalost je bila tekma med drugim novincem Colorado Rockies in New York Mets prestavljena. Atlanta Braves lastnika Teda Turnerja je izgubila proti Medvedkom iz Chicago. Izidi - nacionalna liga: Houston Astros - Montreal Expos 9:6, St Louis Cardinals - Los Angeles Dodgers 9:7, San Francisco Giants - Florida Marlins 3:1, Philadelphia Phillies - Cincinnati Reds 4:1, Atlanta Braves - Chicago Cubs 3:2, New York Mets - Colorado Rockies 4:4, Pittsburgh Pirates - San Diego Padres 6:4; American League: Boston Red Sox - Cleveland Indians 6:2, Detroit Tigers - Oakland Athletics 20:4, Toronto Blue Jays - Seattle Mariners 6:5, Chicago White Sox - Minnesota Twins 4:0, Texas Rangers - Baltimore Orioles 8:3. (G. F.)

»Air« Jordan odpira restavracijo

CHICAGO - Ameriški kosarkarski super zvezdnik, igralec Chicago Bulls Michael Jordan, bo konec meseca v Chicagu odprl trinadstropno restavracijo. Imenovala se bo Michael Jordan's Restaurant, pripravljali bodo mešano hrano, na eni izmed velikanskih sten pa bo tudi platno za sportne prenoše, vredno kar 350.000 dolarjev. V prvem nadstropju bo prodajalna spominkov, v tretjem pa več sejnih dvoran. Temnopolti kosarkar je izjavil, da zeli imeti verigo taksnih restavracij.

Slovenija - Litva 53:61 (19:35)

LJUBLJANA - V prvem kolu kvalifikacijskega turnirja skupine D kadetini za EP, ki poteka v SRC Jezica, je Slovenija izgubila z izbrano vrsto Litve. Nase so se ustrašile precej višjih Litvank in so v prvem polcasu slabo metale. Na začetku drugega polcasa so nase nato dosegale kar 14 točk zapored in v 29. minuti vodile z 39:38. Toda s tem so se prece utrudile in so v končnici popustile. Največ točk za Slovenijo je dosegla Spaljevičeva (12), pri Litvankah pa je bila najucinkovitejša Bulkauskaitė (23). V uvodni tekmi je Madžarska premagala Turčijo z 92:46 (50:20). Danes bodo na sporedu tekme 2. kola: Litva - Turčija (ob 17. uri) in Slovenija - Bolgarija (ob 19. uri), Madžarska pa bo prosta. (I. S.)

CRNA KRONIKA

Jutranji požar

TRBOVLJE, MARIBOR - Trboveljski gasilci so v torek ze navsezgodaj morali v akcijo - gorelo je na Trgu revolucije v trgovnici ABC Tehnohit. Akcija je bila pravocasna, saj so ogenj zadusili, se preden se je razsiril po vsem prostoru. Zgorelo za priblizno milijon in pol tolarjev stropa in lesenega ostresja, nekaj knjizne dokumentacije in prodajnih izdelkov, ki pa so jih potem vecinoma resili.

Pozarni strokovnjaki so ugotovili, da se je ogenj vnel pri glavni elektricni razdelilni omarici, vzrok pa naj bi bila po prvih ocenah napaka v elektricni napeljavi.

To noc je gorelo se v mariborskem lokalu Paradis. Piromanski vlomilec je z zganimi pijacami polil prte in pohistvo v lokalu in vse skupaj zazgal. Skode je za dva milijona tolarjev.

Eksplozivni nahrbtnik

LJUBLJANA - Ko je 18-letni Enver O. v torek preurejal zapusceno garazo, je naletel na nevsakdanjo najdbo - izkopal je namrec precej tezak nahrbtnik. Seveda je pogledal, kaj je notri - bil je poln nabojev kalibra 7, 62 milimetrov z oznacvalno glavo. Policisti, ki so nahrbtnik prevzeli, so jih nasteli 1.114.

Truplo v Muri

GORNJA RADGONA - Gasilci so s pomocjo potapljevcev v torek proti veceru iz Mure potegnili truplo starejse zenske. Ugotovili so ze, kdo je utopljenka, kako pa je umrla, se raziskujejo.

Skesani »ugrabitelj«

MURSKA SOBOTA - Sele te dni je prisla na dan zgodbica o »ugrabitvi«, ki se je sicer zgodila ze na zacetku meseca. Stanislav Z. iz Zizkov in Jozef L. iz Odrancev sta tistega dne zvelkla v avtomobil »prijatelja« in ga med potjo k nemu od njiju v avtomobilu se pretepala. Ocitno so bile bunke premoocene, kajti ugrabljeni je ze »kazal znake poskodb«, Stanislavu pa se je oglasila vest in je pretepenega odpeljal domov. Ta je ocitno zadevo javil na policijo in te dni so kriminalisti napisali kazensko ovadbo.

»Šlampasti« zidarski mojstri

MURSKA SOBOTA - V Domanjsevcih je zasebni zidarski mojster Alojz G. prevzel delo na novogradnji. Nanjo je poslal svojega delavca, pri tem pa novogradnje ni zavaroval. Pa tudi delavec ni nic ukrenil za svojo varnost; tako se je med hojo po nedograjeni hisi nekje »zataknil« in padel skoraj sest metrov na asfalt. Hudo poskodovan se zdravi v soboski bolnisnici.

TEKMOVANJE ŠOLARJEV

Kaj veš o prometu?

Cestne preizkušnje v Trnovem

LJUBLJANA - Viski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je včeraj na trnovski osnovni soli organiziral občinsko tekmovanje. Kaj veš o prometu?, na katerem se je kar 50 učencev iz devetih osnovnih sol in 24 dijakov iz treh srednjih sol (lesarska, strojna, agrozi-vilska) pomerilo v teoretičnem delu oziroma testiranju, na spretnostnem poligonu in na sicer kratki, vendar zelo zahtevni cestni vožnji. Osnovnosolci so tekmovali s kolesi v dveh zahtevnostnih skupinah,

in sicer v nizji skupini (5. in 6. razred) in v višji skupini (7. in 8. razred), posamezne ekipe pa so sestavljali po trije učeneci. Pet najpogumnejših izmed njih je letos tekmovalo tudi s kolesom z motorjem. Dijaki srednjih sol pa so se pomerili le s kolesi z motorjem. Najboljša med osnovnosolci in srednjecolci se bosta udeležila državnega prvenstva, ki bo maja v Sempetru v Savinjski dolini.

Helga Kuclar, predsednica sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Ljubla-

na Vic-Rudnik, je povedala, da so se predvsem na cestno vožnjo zelo pripravili, saj so morali zavarovati in označiti ceste, da bi otroci lahko varno in uspešno opravili tekmovanje. Pri tem so jim pomagali predvsem viski policisti in tamkajšnja zveza sofe-rjev in avtomehaničkov, pripravljena pa je bila tudi zdravstvena služba, ce bi prišlo do morebitnih poskodb. Letos prvi, da je preventiva veliko cenejša kot kurativa.

vnih solah učenci ze opravili izpite iz cestno-prometnih predpisov.

Občinsko tekmovanje je financiral svet, zaradi pomanjkanja denarja pa so poiskali tudi sponzorje. Avto tehna VIS d. o. o., Plesko cars d. o. o. in Avtosola 3D so k tekmovanju prispevali predvsem s praktičnimi nagradami (radio, kolesarske celade in kompleti orodja). Treba je razumeti, je se dejala Helga Kuclar, da je preventiva veliko cenejša kot kurativa.

Bojana Humar
(Foto: S. Strazar/TRIO)

IZ SODNIH DVORAN

Štiri leta za umor

Osemnajstletnik v gostilni z nožem zabodel strica

KRANJ - »Štiri leta zapora za kaznivo dejanje umora ob upoštevanju stanja bistvene zmanjšane pristevnosti,« se je glasila sodba, ki jo je Damjanu N. včeraj izrekel predsednik petčlanskega senata kranjskega sodišča Anton Subic.

Kot je bilo povedano kasneje v obrazložitvi (se ne pravnomocne) sodbe, je 18-letni Damjan 11. decembra lani v taverni gostilne Stari Mayr v centru Kranja z nožem umoril 25-letnega Ljubomirja M., svojega strica. Kot je povedal sodnik Subic, so okolice primera raziskali do potankosti in se med drugim strinjali z oceno namestnice tožilca Ano Kozamernik, da je Damjan dejanje storil z morilskim naklepom »na

zalogo«, kot je to označil predsednik senata.

S sodbo, katere obravnava se je zacela pred dvema mesecema, se je tako včeraj na prvi stopnji zaključil eden od umorov, ki so v preteklih tednih pretresali Kranj in njegovo neposredno okolico. V včerajšnji sodbi je senat zavrnil ugovor odvjetnika Janeza Hocevarja, določenega po službeni dolžnosti, ki je menil, da bi morali Damjana obravnavati kot mladolenika in mu eventualno izreči le vzgojni ukrep. Senat je razsodil, da to ne pride v poštev, ker gre ze za mlajšega polnoletnika (od 18 do 21 let) in ker kaznivo dejanje, ki ga je zagrešil, ni tipično za populacijo mladostnikov pod 18 let. Vine Bester

Čm teden na Celjskem

CELJE - Prejšnji teden so policisti in kriminalisti UNZ Celje na območju občin Celje, Zalec, Velenje, Mozirje, Slovenske Konjice, Sentjur, Smarje in Lasko zabeležili se eno rekordno število kaznivih dejanj in prekrškov. V casu od 5. do 11. aprila so obravnavali 50 tatvin, 27 vlovov, 14 goljufij in 10 kaznivih dejanj poskodovanja tujih stvari in 41 drugih kaznivih dejanj. Obenem so opazili 12 požarov, zasegli 12 kosov orožja in streliva, odkrili dve granati iz druge svetovne vojne, se ukvarjali s 4 delovnimi in eno nezgodo z orožjem in 2 poskusoma samomora, na slovensko-hrvaški meji pa zavrnil 30 tujcev. Prometnih nezgod je bilo v tednu dni 15, med njimi kar 4 s pobegom, k sreči pa prejšnji teden v njih na spodnjem Stajerskem nihče ni izgubil življenja. (B. P.)

INDOKINA

IGOR FABJAN

Tajsko novo leto

Aprilsko praznovanje je lahko tudi drugačno - Bojevanje z zmaji, polivanje z vodo, prebadanje lic z debelimi palicami

V pricakovanju praznovanja lunarnega novega leta (sredi aprila, natančneje od 13. do 15. aprila), sem zaman taval po tajskem obmorskem mestecu Narathiwat in iskal potrditve, da se bo tukaj resnicno nekaj dogajalo. V tem casu domaćini umivajo kipe Bude, duhovnikom in odraslim pa mlajši izkazujejo spoznavanje s skropljenjem njihovih rok. V splosno zabavo pa so vode v neprimerno vecjih količinah delezni tudi vsi mimoidoci.

Zdelan od opoldanske vročine sem hlastal za zrakov pod kosatim bananovcem, ko me je doletelo: ledeno mrzli pljusek hladne vode me je v trenutku spravil pokonci. Kot polit cucek sem se zaman oziral za nesramnim polivalcem, ki je ze izginil med množico privoscljivo se rezecih domaćinov. Tako se je zacelo mokro praznovanje, ki se ga na jugu Tajske bolj ali manj navdušeno udeležujejo prav vsi.

Festival Songkran je priloznost za vsakogar, da sprosti vse zavore in se pridruzi razposajeni množici starih in mladih, ki z vedri vode spirajo vse slabo, kar je prineslo staro leto. Kot tujec sem bil pri polivanju deležen se posebne pozornosti, tako da sem bil kmalu premočen do kože. V soparnem dnevu so premoocene cunje, ki so se mi lepile po telesu, delovale cisto prijetno. Edino, kar je ostalo suhega, je bila torba z dokumenti in fotoaparatom, ki so se je uvideno izogibali tudi najmlajši polivalci. Leti so se mi obicajno priblizili z rahlo zadrego v ocel: »Hallo

mister!« Vprasujoč pogled, ki je cakal na privolitev, se je hitro razvedril ob mojem vdanem nasmeihu in ze sem bil deležen nove ohladitve. Ce hoces ostati suh na ta dan, je najbolje, da ves cas prezdis v hotelu, kar pa ni niti priblizno tako zabavno kot ranjanje na ulici, ob katerem se nehotne spremenis v razigranega otroka.

Pozno popolne se pridruzim mladcem na tovrnjaku, ki kar iz sodov zajemajo vodo in delijo sreco mimoidocim. Med nasmejano množico na ulici uzrem zacuda mrki obraz poslovnega, ki se je ocitno znašel v napačnem mestu ob nepravem casu. Najbrz je bil se pred nekaj urami v brezhibnem fraku, sedaj pa je deloval pomilovalno tako zabavno ob enem, ko je krcevitost stiskal poslovni kovček pod sukničjem in kot smešen ptic poskakoval z enega na drugi konec pločnika. Toda izogibanje pljuskom vode se je kljub vsemu izkazalo za kaj jalovo pocetje...

»Zivel Songkran!« zatulim v zahajajočo kroglo, ki napoveduje konec zabave. Od nekd se znajde steklenica zganja in pocasi okoli mene zaplesejo okroglolični obrazi, ki se v divjem ritmu spreminijo v en sam velik nasmešek. »Dežela smehljajev pac!« si zamrmram, tik preden utonim v pozabo.

Naslednje jutro se zacuda znajdem v hotelu. Po glavi mi se vedno odmevajo tuji ritmi, ki postajajo vse glasnejši, ceprav se mi dozdeva, da sem ze buden. Končno se mi posveti, da se nekaj dogaja pod oknom. Radovednost je v trenutku pregnala kljuvanje

po glavi in nekaj trenutkov kasneje sem se oborožen s fotoaparatom ze znašel sredi kitajske cetrti. Skozi množico radovednezev se je z velikim trusem priblijala pisana povorka. Na celu so bili fantje z dolgimi transparenti, pocckanimi z zivordecimi kitajskimi kracami. Sledili so mladi muzikanti s cinelami, tolkali in velikim bobnom, ki sta ga z muko vlekla kar dva fantalina. Za njima so stopicale deklice, okrancijane kot za prvo obhajilo, pa mazoretke, fanteje v pisanih kosutnih... Za sprevedom so na velikih nosilih prenasali kip Bude. Z njim so obiskali vsa-ko hiso, pred katero je visel sop rdecih petard. Pred sedecim kipom je gostitelj prizgal obredne palčke, se rahlo priklonil in sklenil roke v znak spoznavanja. Nato so prizgali visece petarde, pod katerimi so fantje z nosili na ramenih divje poskakovali, dokler ni potihnilo prasketanje in pokanje. Premoceni od napora in tropске vročine so nadaljevali z obredom od hise do hise in vedno znova ponavljali divji ples pod petardami.

Zivahnemu dogajanju je sledil mozakar z Budovim kipcem na triciklu, za njim pa so dostojanstveno stopali mladenici, ob pogledu na katere me je zmrazilo po celem telesu. Lica so imeli prebode na z vec kot prst debelimi bambusovimi palicami, v njihovih topih pogledih pa ni smisel uspel zaznati niti kančaka bolečine. Z meditacijo se menih iz nekaterih samostanov namrec spravijo v stanje, ki nadvladajo bolečino. Vsak dan meditirajo ure dolgo, smisel meditacije je osvo-

Ples pod petardami (Foto: Igor Fabjan)

bojitev od slehernih čustev, torej tudi bolečin.

Za zidovi samostanov pa se dogajajo najbolj neverjetne reci, pri cemer je hoja po zeblih se najbolj obicajna zadeva. Prebadanje lic s palicami, ki so debele kot prst in pri cemer ni videti niti kaplje krvi, visenje na jeklenih kavljih, skakanje z visine desetih metrov...

Taksne in podobne rituale negujejo azijski menihi ze tisoletja, pri cemer jim gre za obvladovanje duha in telesa. Nemirni ritem bobnov je najavil prihod velikega zmaja, brez katerega najbrz ne mine nobeno kitajsko praznovanje. Najprej sem zagledal veliko glavo, tej je sledil dolg kacji trup, ki ga je nosilo več kot dvajset domaćinov. Ob stopnjevanem ritmu bobnov je zmaj opletal s telesom in se skusal zriniti prav v vsako hiso, kjer je le naletel na odprta vrata. Sledil mu je vecji del spreveda, tako da je bilo vse skupaj za slučajnega opazovalca videti kot velika zmesnjava. Sredi manjšega trga se je zmaj z

dolгим trupom ovil okoli visokega droga, ki se je dvigoval vse do vrha streh lesenih bajt ob cesti. Na drugem drugu ga je ze pricakoval temnolasec z dolgo palico, na koncu katere je bila namesčena nekakšna bunka, podobna boksarski rokavici. Visoko nad glavami radovednezev se je zacel boj med mladenicem in zmajem. Ob mocnem trku je fant zakrilil z rokami, se nevarno zazibal in končno omahnil v globino. Glasen vzdih množice je napovedoval najhujše, toda padajoče telo so prestregle mocne roke spodaj pripravljene fantov, ki so bili ocitno pripravljeni tudi na takšen izid boja.

Boja pa s tem se ni bilo konec, saj je na drog ze plezal naslednji borec, ki je skusal pregnati zmaja. Kljub glasnemu spodbujanju pa je tudi njega doletela podobna usoda kot predhodnika in zopet so se izkazale mocne roke fantov, ki so ponovno uspešno prestregle padajoče telo. Cela storija se je potem ponavljala na vsakem ve-

cjem trgu. Sele, ko je zmaj zapustil prizorišče bojev, je na ulicah ponovno prevladala cisto vsakdanji utrip mesta in kar zal mi je bilo, da se je s tem končalo tudi nenavadno praznovanje. Pravzaprav vsega le se ni bilo konec. V naslednjem mestu tik ob malezijski meji, kamor sem prispel pod večer, se je se vedno nekaj dogajalo. Pravzaprav so tu s praznovanjem sele zaceli. Polivanje je bilo seveda ze mimo, zato pa so na mestnem trgu pripravili vse za zabave zeljne domaćine. Na enem koncu so se vrstili nastopi nadebudnih tajskih deklet, ki so plesala ob tradicionalnih pa tudi bolj zahodnjaskih zvokih. Na drugi strani so domaćini izkazovali spoznavanje Budovemu kipu, največ ljudi pa je pritegnilo nekakšno kolo sreče, ob katerem so poskusali srečo kratkohlačniki in njihovi očetje. Denar je šel iz rok v roke, da sem mu komaj uspel slediti, toda na koncu je glavnina vedno obicala v predalu podjetnega lastnika...

JEDILNIK

SLAVKO ADAMJEC

krompirjeva juha
goveja brzola z olivami
bel kruh
zelena solata
jagodna rulada

Goveja brzola z olivami

SESTAVINE:

4 veliki zrezki, 2 cebuli, 3 paradizniki, zelena paprika, 100 g naribanega ementalca, 2 rumenjaka, strok cesna, 100 g oliv, polnjenih s papriko, kajenski poper, mleti poper, mascoba za pecenje, olivno olje
CAS PRIPRAVE: 30 minut

Cebulo drobno sesekljamo, paradiznike olupimo, jim odstranimo semena in narezemo na kocke. Papriko drobno nasekljamo. Vse sestavine dusimo na olju tako dolgo, da tekocina skoraj izhlapi. Nato pridamo nariban sir, odstavimo posodo z ognja in primesamo razzvrkljane rumenjake, stisnjen strok cesna in drobno sesekljane olive. Zacinimo s kajenskim poprom in po okusu solimo.

Zrezke solimo, popramo in na vroci mascobi hitro opecemo z obeh strani. Nato jih premazemo s prej pripravljeno gosto olivno omako in gratiniramo v vroci pecici. Ponudimo s svezim belim kruhom in solato.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJVIC PREDAN

palacinke z blitvo in sirom
solata

Palacinke z blitvo in sirom

SESTAVINE:

500 g blitve, zlica masla, 1/2 cebule, 1/2 skodelice vode, 50 g nastrganega sira, 1 dl mleka, 2 zlici koruznega skroba, 250 g cele moke, 3 jajca, 1/2 l mleka, olje za pecenje, nastrgan sir, sol

Bitvo ocistimo in operemo, peclje zavrzemo. Stresemo jo k sesekljani, preprazeni cebuli in dusimo 5 minut, nato pa vse skupaj pretlacimo. Nastrgan sir zmesamo z mlekom in skrobom, primesamo blitvo in vse se enkrat malo pokuhamo.

Iz jajc, soli, moke in mleka pripravimo tekoce testo za palacinke, jih spečemo in namazemo z blitvo. Nalagamo jih drugo vrh druge v pekač, namaščen z maslom. Zadnjo palacinko potresemo z nastrganim sirom in kosmi masla; pekač postavimo v ogreto pecico in palacinke na hitro popecemo. Ponudimo jih s solato.

LOS ANGELES / ŽE PETI DAN

Čakanje na razsodbo je postalo prava mora

Če ne bodo dosegli soglasja, bodo porotniki vrnili mandat, kar še stopnjuje strah in negotovost meščanov

LOS ANGELES - Že peti dan Los Angeles s strahom pričakuje razsodbo zveznih porotnikov na procesu proti štirim policistom, ki so pred dvema letoma surovo pretepli temnopoltega voznika Rodneyja Kinga. Dvanajstčlanska porota (9 belcev, 2 crnca in 1 Latinoamerican) je predvčerajšnjim po 22 urah razprave zapustila poslopje zveznega sodišča v Los Angelesu, ne da bi prisli do končnega sklepa. Porotniki so izginili za stekli kombija, ki jih ze sedem tednov vsak dan popelje v neznan kraj, kjer živijo popolnoma osamljeni, da jih ne bi pogojevalo javno mnenje.

Ob vsem tem se marsikdo sprasuje, če bo 12 porotnikom uspelo doseči soglasje. Po ameriškem zakonu mora biti razsodba porotnikov na kazenskih procesih soglasna, če porotniki ne dosežejo soglasja, se lahko odpovejo svoji nalogi in vrnejo mandat sodniku. Ta jih lahko prisili, da poskusijo ponovno, če pa se tudi to izjalovi, lahko javni tožilec sklene vso zahtevo, ali pa zahteva nov proces z novimi porotniki.

Vsi upajo, da se to ne bo zgodilo. Los Angeles potrebuje gotovost, da lahko končno začne celiti svoje rane, ki jih je

povzročil lanski večerni upor.

Strah pred novo oprostilno razsodbo pa je skoraj v celoti ohromil mesto. Vsakodnevna opravila potekajo v ozračju navideznega miru. Nihče pa ne more prezreti na stotine policijskih in vojaških izvidnic, ki neprestano patrolirajo po mestnih ulicah.

Prav tako ni mogoče zatistiti oči pred betonskimi cestnimi pregradami, ki branijo dostop k sodni palaci. Kot mora je nad

mesto legel strah pred novim rasnim nasiljem. Oblasti poudarjajo, da imajo položaj pod nadzorstvom, za temi besedami pa se v bistvu skriva ugotovitev, da so zaradi vojaških in policijskih okrepitev sposobne s silo zatreti morebitni množični upor temnopoltega prebivalstva, ce bi četvorico nasilnih policistov ponovno oprostili. Marsikdo pa dvomi, da bodo te sile kos izbruhu mestne gverile, in zato se strah iz dneva

v dan stopnjuje. Pozivi voditeljev treh najbolj prizadetih skupnosti: korejske, latinskoameriske in crnske, niso obrodili zazeljenega sadu. Ljudje se bojijo iracionalnega sovratstva, bojijo se reprize lanskoletnih dogodkov, ki so v treh dneh terjali 53 mrtvih, 2.300 ranjenec in več kot milijardo dolarjev skode. Ce bi tudi tokrat prevladala iracionalnost, bo obracun zrtev se hujši, saj so se ljudje do zob oborožili.

ARGENTINA / FAŠISTU BODO SODILI

Cauchi veliko ve o črnih mrežah

Toskanski fašist je bil v tesnem stiku z vsemi vidnimi črnimi pravratniki

BUENOS AIRES - Augustu Cauchiju, ki so ga v terek aretirali v Argentini, bodo morda sodili v Buenos Airesu, nakar bi ga morali izročiti Italiji. Italijanskega fašista bi v Argentini utegnili obtožiti zaradi ponarejenih dokumentov.

Augusto Cauchi se je rodil v Cortoni pri Arezzu 19. aprila 1951 in se skriva v tujini že več kot osemnajst let. Iz Arezza je namreč izginil 27. januarja 1975, tri dni potem, ko je Mario Tuti v Empoliju umoril dva policaja. V tistih letih so ga iskali zaradi pripadnosti neofašistični skupini Fronte nazionale rivoluzionario. Cauchi je nato sam potoval v Spanijo, medtem ko se je Donati vrnil v Italijo, kjer ga je na meji pri Ventimigli cakala policija. Septembra 1976 so Cauchija v Spaniji aretirali, ker je razpeceval ponarejene dolarje, vendar so ga novembra istega leta pogojno oprostili. Od takrat so za njim izgubili vsako sled, čeprav so ga se večkrat omenjali, posebno na sodnih razpravah o črnem terorizmu.

Augusta Cauchija so medtem že obsodili na dvanajst let in šest mesecev zapora zaradi dveh različnih kazenskih dejanj. Prvic so ga obsodili na pet let zapora zaradi obnovitve fašistične organizacije. Drugič ga je 8. junija 1987 obsodilo prizivno sodišče v Firencah na 7 let in 6 mesecev zaradi prevratništva. Istega leta so Cauchiju sodili skupaj z Liciom Gellijem, Andreo Brogijem, Fabrizioom Gianijem in drugimi tudi zaradi atentata na vlak "Palatino" 21. aprila 1974 v blizini postaje Vaiano. Na srečo je vlak ustavil, kljub temu da je eksplozija unicila več kot meter travnice. 15. decembra 1987 je sodišče obsodilo deset od šestindvajsetih obdolžencev, med temi tudi Licija Gellija, z obtožbo, da je teroriste

financno podpiral. V obtožnici bere, da je Cauchiju dal 18 milijonov lir, s katerimi je ta kupil orožje in razstrelivo. Cauchija so obsodili na 16 let zapora, Zanija pa na 15 let zaradi napada na vlak. 15. oktobra 1990 je kasacijsko sodišče, ki mu je predsedoval Corrado Carnevale, razsodbo "popravilo" in Cauchija, Danielettija in Zanija oprostilo obtožbe pokola. Gelli pa se je itak izognil kazenskem pregonu in prestajanju kazni, ker Italija ni dosegla, da bi ga ekstradirali zaradi teh kazenskih dejanj.

Cauchijevo ime omenjajo v teh dneh v zvezi s preiskavo na račun podpolkovnika Federica Mannuccija Benincasa, ki je 18 let, do leta 1991, vodil toskanski Sismi. Mannucciju Benincasi so poslali jamstvena sporocila, ker je vpleten v preiskave o Ustici, o pokolu v Bologni in končno se v preiskavo, ki jo je uvedel državni pravnik Piero Luigi Vigna, potem ko so v nekem stanovanju, do katerega je imel dostop tudi Mannucci, odkrili veliko zalogo orožja. Leta 1985 je Mannuccija zaslišal sodnik Rosario Minna, ki je vodil preiskavo o atentatih na vlake. Minna je želel izvedeti kaj sta si povedala podpolkovnik in Cauchi leta 1974, ko sta se dvakrat srečala in se baje pogovarjala ravno o atentatih. Minna je toskanskega sefa Sismija prosil za posnetek pogovora s Cauchijem, vendar se je Mannucci takrat skliceval na državno tajnost. 28. marca 1985 je predsednik vlade Bettino Craxi potrdil, da gre za državno tajnost, zato do danes vsebina teh pogovorov ni znana.

Mannuccija je prejšnjo sredo zaslišal Vigna v zvezi z orožjem, ki so ga odkrili v Firencah in dokumenti, ki so jih zaplenili na njegovem domu.

NOVICE

V Tomsu predelujejo uran iz francoskih JE

PARIZ - Sibirski Himkombinat v Tomsu 7, kjer je 6. aprila prislo do »najhujše jedrske nesreče po černobilski« redno predeluje izrabljen uran iz francoskih jedrskih elektrarn, ki se vrača v Francijo ponovno obogaten. To navaja tehnik »Globe Hebdo«, ki se sklicuje na podatke naravnostne organizacije Greenpeace. Rusija letno zasluži s to predelavo od 20 do 30 milijonov dolarjev, dobicek pa ima tudi Francija, ki ji ni treba na svojem ozemlju izvajati skrajno nevarnih tehnoloških postopkov. Greenpeace trdi, da izrabljen francoski uran ponovno regenerirajo prav v sibirskem Tomsu. Generalni direktor francoske jedrske ustanove Cogema Christian Gobert pa je pomenljivo izjavil, da »ga ne zanima, kje ponovno obogatijo izrabljene uranove palice«.

Francoska policija strelja tudi na mladoletne

PARIZ - Francoski policist je včeraj med zasledovanjem avtomobila z lažno registrsko tablico v Cherbourgu ranil nekega mladoletnika. To bo nedvomno še zaostriло polemike, ker z zmago desnega centra na volitvah, policija sedaj hitreje sega po orožju. Francosko notranje ministrstvo se na vse kriplice trudi, da bi zavrnilo te obtožbe, ki jih policisti s svojim obnašanjem do prestopnikov zgovorno dokazujejo.

Dramatični pristanek DC-10 v teksaškem Dallasu

NEW YORK - Potniki in posadka ameriškega DC-10, ki so po poletu iz Honoluluja pristajali na dallaskem letališču, ne bodo zlahka pozabili tiste dramatične trenutke, ko sta ob dotiku s pristajalno stezo odpovedala glavno in levo podvozje. K sreči se je letalo ustavilo brez večjih poškodb, požar pa so gasilci takoj pogasili. Med 189 potniki in 13 člani posadke se je le nekaj potolklo, ko so v sili zapuscali letalo.

Brodolom prenatrpane barke v Guangdongu

PEKING - Vec kot stiriideset pogresanih, ki so skoraj gotovo utonili, je tragicni obracun predsonocnega brodoloma manjše ladjice v pristanisku Zhanjiang v južnokitajski pokrajini Guangdong. Tiskovna agencija Xinhua navaja, da je brodolomu botrovalo preveliko stevilo vrcanah. Na ladjici je bilo namrec kar 70 oseb, medtem ko je bila njena zmogljivost preverjena le za 30 potnikov. Od 70 potnikov se jih je resilo 26, ostali pa so skoraj gotovo utonili.

SLONOKOŠČENA OBALA / MNOGI SO MENILI, DA JE TA KATEDRALA NOROST

ZDA / POGAJANJA Z UPORNIMI JETNIKI TRAJAJO

Pred jetnišnico padel helikopter

LUCASVILLE - V sredo je neki policijski helikopter nerodno pristal pred zapornim v Lucasvilleu, kjer so se jetniki uprli in imajo osem paznikov kot talce. Oblasti so izjavile, da sta osebi, ki sta se peljali s helikopterjem lažje ranjeni in nista v smrtni nevarnosti. Po uradnih poročilih je situacija v jeci nespremenjena, pogajanja se nadaljujejo počasni in z veliko težavo. Uporniki so do sedaj ubili že sedem jetnikov.

Sporna afriška katedrala postaja iz leta v leto bolj sprejemljiva

RALF KÜGER/DPA

YAMOUSSOUKRO (DPA) - Ena izmed najbolj spornih cerkva, zgrajenih v novejšem casu, postaja romarski cilj ljudi vseh veroizpovedi. Ameriski crnci so najpogostejši obiskovalci impresivne nove katoliške katedrale Naše Gospe miru v Yamoussoukru, prestolnici Slonokoščene obale, države v Zahodni Afriki.

»Ponosni so, da so najvisjo zgradbo krscanskega sveta postavili na lastni celini Afriani.« pravi francoski duhovnik poljskega rodu, ki ima na skrbi katedralo. Oče Aleksander, kot mu je ljubše, da ga predstavimo, se pove, da so leta 1991 nasteli približno 200 tisoč obiskovalcev, torej leto potem, ko je cerkev posvetil se en duhovnik poljskega rodu, in sicer papež Janez Pavel II. Za lansko leto se niso

objavili podatkov, toda cerkevne oblasti menijo, da je bilo obiskovalcev najbrž vec kot v prejšnjih 12 mesecih.

Zidavo so koncali leta 1989 na zemljiscu, ki je bilo nekdanja plantaza kakavovcev, last prvega in doslej edinega predsednika Slonokoščene obale Felixa Houphouet-Boignyja, starega 87 let. Pravijo, da je postarni državni poglavar gradnjo katedrale placal iz lastnega zepa, da bi si v kraju, kjer se je rodil, postavil pomnik.

Svetisce, katerega vzdrzevanje stane na leto skoraj dva milijona dolarjev, so gradili, ces da je neprimerno za nerazvito drzavo, ki ima stiri milijarde dolarjev dolga in se kopico drugih tezav. Toda oče Aleksander pravi, da je med enajstmilijonskim prebivalstvom cutiti spremem-

bo razpolozenja in da je nasprotovanje cerkvi cedalje manjše. Nedavno so se na svoji zadnji konferenci v tej katedrali srečali skofje Slonokoščene obale, ki so to svetisce sicer do zadnjega vec ali manj bojkotirali.

Mnogi obiskovalci ostrmijo nad sijajem cerkve, zgrajene iz betona in roznatega marmorja. »Nisem si mislil, da bi mogla biti kaka katedrala tako lepa in impozantna,« je med nedavnim obiskom cerkve in njene okolice rekel Mamadu Kere, musliman iz sosednje drzave Burkina Faso. Vendar je poudaril, da ima pomisleke, ker so za zidavo takšne velicastne zgradbe porabili toliko denarja (185 milijonov dolarjev), medtem ko caka na resitev toliko gospodarskih tezav. Ljudje v Kerejevi skupini so se strinjali, so pa zmignili z

rameni, ces da se je zaman prickati o zgradbi, ki je ze postavljena.

Katedrala se ponasa z največjimi stebri, največjo kupolo in največjim klimatiziranim prostorom na svetu. V cerkvi je prostora za 18 tisoč ljudi, na prostranem tgu pred njo pa se jih lahko zbere 350 tisoč.

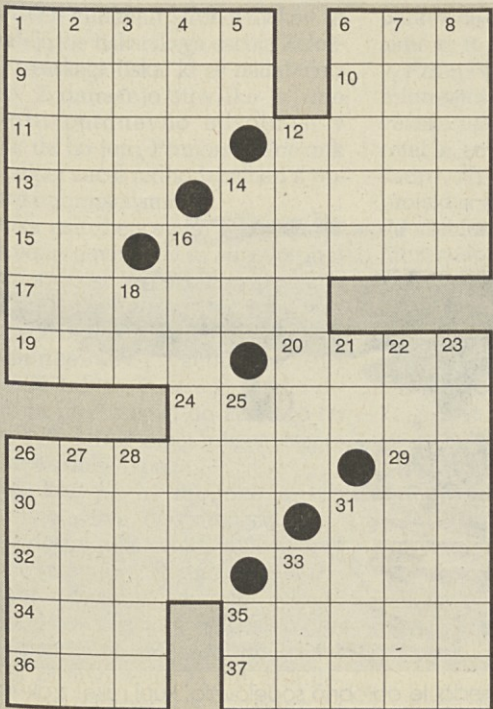
Cerkev slovi tudi po 36 vitražnih oknih, izmed katerih je vsako veliko kot desetnadstropna zgradba. Uvozili so jih iz Francije, prikazujejo pa predvsem biblijske prizore. Vitražna okna, na katerih so tudi krajevni motivi, denimo sloni, palme in ananasi, napravijo na obiskovalce vtis zlasti tedaj, kadar zazarijo v mocnem afriškem soncu, podobe na njih tedaj kar ozivijo.

Preden je oče Aleksander

prevzel skrb za katedralo, je delal kot misijonar v revni vzhodnoafriški državi Ruandi. Pravi, da se zaveda tezav, ker je takšno veliko svetisce v mestu, ki sicer nima nobenega verskega pomena. Yamoussoukro je prestolnica Slonokoščene obale od leta 1983, ko je to vlogo prevzel od Abidjana.

Kar zadeva samo katedralo, »je zame postala kraj verskega cascenja tisti hip, ko jo je papež posvetil«, pravi oče Aleksander. Pod streho 158 metrov visoke katedrale bi rad cimprej pripravil vec krajevnosti, kajti zdaj so v njej verski obredi sam ob nedeljah in praznikih. Lani je o bozicu organiziral dva zborovska koncerta s 400 pevci. Za veliko noco pa je povabil neko francosko baletno skupino.

PRIPRAVIL: SILVO KOVAC

Vodoravno:

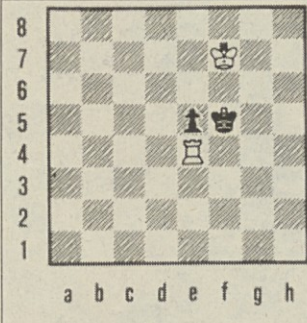
1. avstrijski pisatelj zidovskega rodu (Franz, Proces), 6. ime nekdanjega ameriškega plesalca Callowaya, 9. glavni trg v starogrških mestih, 10. jaz (latinsko), 11. plasma gozdna žival, 12. železniška kompozicija, 13. sistem crk ali znakov, kodeks, 14. bolniška hrana, 15. kemijski znak za aktinon, 16. francoski matematik in filozof iz 17. stoletja, nasprotnik jezuitskega reda (Blaise), 17. ime slovenskega hokejskega vratarja Lomovska, 19. zadetek dveh stevilk pri tomboli, 20. departma v Franciji z glavnim mestom Lille, 24. umetna plastična snov za izdelovanje tekstilnih vlaken, npr. ženskih nogavic, 26. redka, nakodrana volnena tkanina, 29. zacetnični nemskega kemika Eigena, 30. starogrško mesto, 31. slovenski skladatelj (Alojz), 32. posušena trava prve košnje, 33. departma v južni Franciji z glavnim mestom Albi, 34.

am, Nord, najlon, rafine, Me, Olt, Mav, seno, Tarn, Ikt, kroki, Esa, skral, Domline, RESITEV

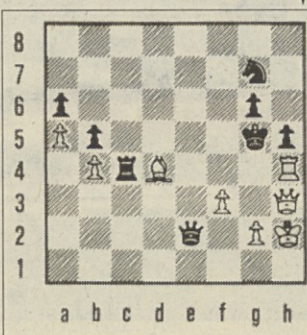
poudarek, 35. preprosta, na hitro narišana skica, 36. grška boginja usode, 37. zivalska okončina.

Navpično:

1. stopnicast slap, 2. strokovnjak za poljedelstvo, 3. denarna sredstva v določen namen, sklad, 4. zemeljska ozina na Malaki, 5. enaka samoglasnika, 6. nepregazen sneg, 7. žensko ime, 8. slovenska alpska smučarka (Natasa), 12. pritrjenost na kaj brez opore na tleh, 14. del tedna, 16. mali, pokončni klavir, 18. avtomobilska oznaka Maribora, 21. pijaca starih Slovanov, 22. božjepotnica, 23. casopis, ki izhaja vsak dan, 25. star Slovan, 26. ljubkovalna oblika angleskega ženskega imena Rose, 27. krajša oblika imena Aleksander, 28. crnilo, 31. novozelandski domorodec, 33. karambol, 35. zacetnični ceskega violinista in skladatelja Stamica.

Naloga 103 Naloga 104

Sahovska naloga st. 103 Studija R. Reti / 1928

Na diagramu je trdnjavska končnica, v kateri poizkusa crni s kmetom proti trdnjavi izsiliti remi. Beli, ki je na potezi, to prepri na izredno poucen nacin. Bela trdnjava ob pomoči kralja samo z izrednim manevrom zaustavi crnega kmeta, in to v nadaljevanju, kjer je veliko možnosti za napake, ki vodijo v remi!

Sahovska naloga st. 104 Young - Szabados / 1952

V poziciji na sahovnici delujejo bele figure nekoliko nepovezano in crni ze namerava s Sf5 (Td4:) nevarno ogroziti belega kralja. Toda beli, ki je na potezi, najde resilno bilko v skritih manevrih svoje najbolj aktivne figure - lovca na diagonalni a1-h8. Te možnosti analizirajte in pot do zmage belega bo kar duhovita!

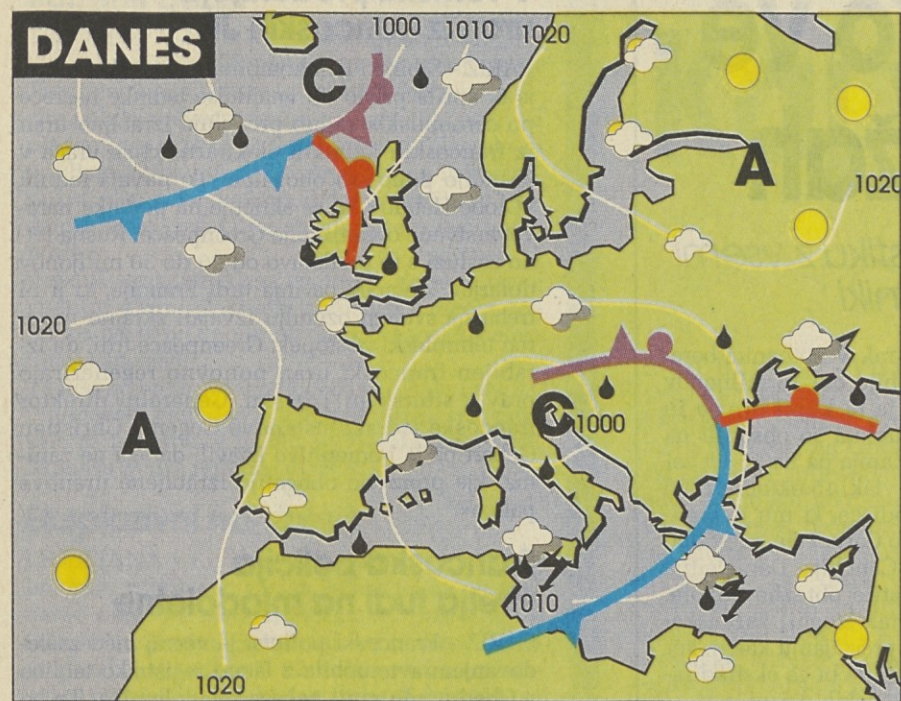
Resitev naloge st. 101

S pripravljalo potezo 1.Df4! je beli napadel skakaca na polju f6, neposredno pa je pod udarom tudi nebranjena dama crnega na polju c7. Na izsiljeno 1...Kf6 sledi 2.Lh6+ Kg8 3.Sg6! Velemojster Kozulj osvoji figuro in izkorisca nerodno postavljene crne figure. 3...Df4: 4.Se7+: Kh8 5.Lf4:Sg4: 6.Lc7! in crni se vda!

Resitev naloge st. 102

Matni napad crnega se zacenja z zrtvijo dame. 1...Tc3! 2.gh4. Na 2.Lb7: Tg3: z groznijo 3...Th3. Po zrtvi dame prihaja na pomoč se druga trdnjava 2...Td2! 3.Dd2: Le4+: 4.Dg2 Th3! S polja c8 je tako »priromala« crna trdnjava na polje h3 in belega kralja postavila pred matno sliko. Beli se vda!

EVROPA / RAZMEROMA HLADNO

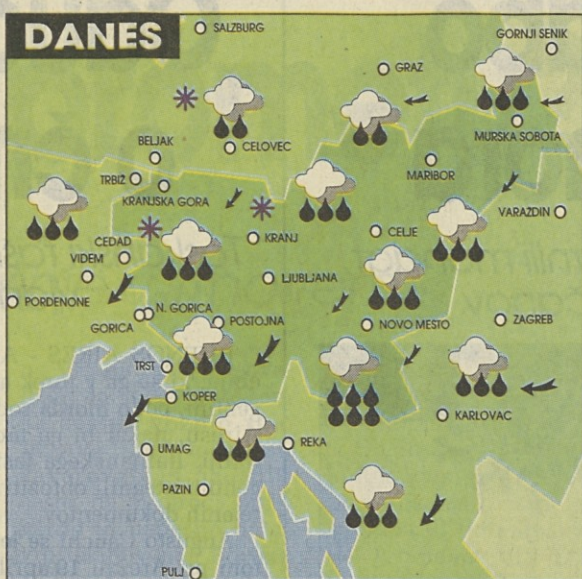
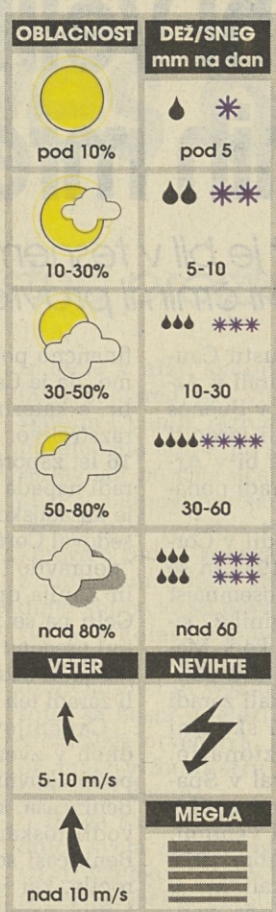

Nad osrednjim Sredozemljem se je poglobilo območje nizkega zračnega pritiska, ki se prek naših krajev pomika proti vzhodu. V nižjih plasteh ozračja priteka k nam od severovzhoda hladnejši zrak.

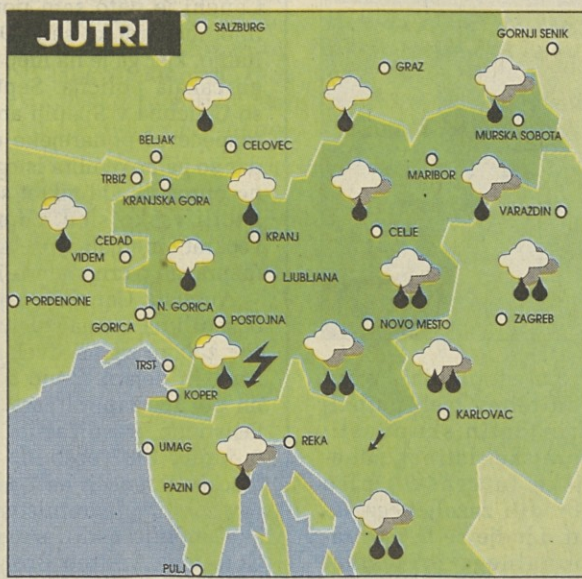
TEMPERATURE ALPE JADRAN		TEMPERATURE PO EVROPI	
	včeraj ob 8, in ob 14, uri		včeraj ob 8, in ob 14, uri
LJUBLJANA.....	7/15	HELSINKI.....	-2/6
TRST.....	-1/4	STOCKHOLM.....	-4/10
CELOVEC.....	4/16	KOPENHAVN.....	0/8
BRNIK.....	5/14	MOSKVA.....	-2/3
MARIBOR.....	8/15	BERLIN.....	4/12
CELJE.....	8/16	VARŠAVA.....	0/9
NOVO MESTO.....	5/16	LONDON.....	6/13
NOVA GORICA.....	8/15	AMSTERDAM.....	1/11
MUR. SOBOTA.....	6/14	BRUSELJ.....	7/14
PORTOROŽ.....	8/14	PARIZ.....	7/13
POSTOJNA.....	6/12	MÜNCHEN.....	2/11
ILIRSKA BISTRICA.....	5/13	ZÜRICH.....	5/14
KOČEVJE.....	5/15	ZENEVA.....	4/14
CRNOMELJ.....	6/-	RIM.....	8/18
SLOV. GRADEC.....	4/14	MILAN.....	5/13
BOVEC.....	5/13	BEOGRAD.....	7/19
RATEČE.....	1/11	BARCELONA.....	7/16
VOGLJ.....	-1/4	BUKARESTA.....	5/20
KREDARICA.....	-6/-	ISTAMBUL.....	11/19
VIDEM.....	8/14	MADRID.....	5/15
GRADEC.....	4/11	LIZBONA.....	9/16
MONOSTER.....	5/14	ATENE.....	12/20
ZAGREB.....	10/18	TUNIS.....	8/25
REKA.....	10/15	MALTA.....	14/23
		KAIRO.....	22/35

ALPE JADRAN / OBLAČNOSPADAVINAMI

Slovenija: Oblačno s padavinami. Na Primorskem bo začela pihati burja. Najvišje dnevne temperature bodo od 5 do 10° C.

Sosednje pokrajine: Oblačno bo s padavinami.

V Sloveniji: V petek bo prevladovalo oblačno vreme s občasnimi padavinami, deloma plohami. Veter bo oslabil.

Obleti: V soboto bo spremenljivo oblačno, popoldne bodo se krajevne plohe.

PRETOK REK
Pretok rek v m³ na sek. ob 7.uri

Mura, G.Radgona: 103; Drava HE Dravograd: —, Sava Radovljica: 18, Sava Radec: 230, Sava HE Mavčice: 14; Sora Skofja Loka: 45; Ljubljana Moste: 178, Savinja Lasko: 25; Krka Podbočje: 141, Kolpa Radenci: 131.

STANJE VODA
Visina vode v cm ob 7. uri:

Mura, G.Radgona: 110, Drava HE Dravograd: 120, Sava Radovljica: 54, Sava Radec: 178, Sava HE Mavčice: —, Sora Suha: —, Ljubljana Moste: 191, Savinja Lasko: 118; Krka Podbočje: 188, Kolpa Radenci: 166; Soca Solkan: —.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzslo ob 06.16 in zasllo ob 19.49. Dan bo dolg 13 ur in 33 minut. Luna bo vzslo ob 03.10 in zaslja 13.35.

PLIMOVANJE
Danes: Danes: ob 2.01 najnižje -3 cm, ob 6.03 najvišje 3 cm, ob 12.31 najnižje -25 cm, ob 19.46 najvišje 29 cm.
Jutri: ob 2.16 najnižje -14 cm, ob 7.25 najvišje 9 cm, ob 13.22 najnižje -28 cm, ob 20.09 najvišje 35 cm.

SETVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju vodnarja, element zrak. Dan je primeren za presajanje notranjih okrasnih rastlin, balkonskega cvetja, za setev ali presajanje vrtnih roz.

V VEDNOST

Vpliv vremena na ljudi

TANIA ČEGNAR

Ucinke dražilne in blazilne klime smo že predstavili, preostane nam se, da si ogledamo, kakšni so obtežilni učinki podnebja. Locimo značilne zimske in poletne obtežilne razmere.

Soparnost nastopa ob vremenskih stanjih, ko prevladuje vročina, močno sončno obsevanje in sibi-ki vetrovi oziroma brezvetrije. Se posebej močan in neprijeten je občutek soparnosti v mestih, kjer k toplotni obremenitvi občutno prispeva se toplotno sevanje pregrete okolice. Vremenska stanja, ob katerih se pojavlja soparnost, so v mestih idealna tudi za nastajanje fotokemičnega smoga.

Pogosto se pozimi združuje več negativnih učinkov: hladni in vlažen zrak s hladnim stresom, povečana onesnaženost zraka škodljivo vpliva na dihalne organe, oči in kožo, pomanjkanje sončnega sevanja pa deluje depresivno.

Med obtežilne pojave pristevamo tudi močan in zelo sunkovit veter. Splošno znani pa so izrazito neugodni učinki fena.

DENY FLIGHT / BALKAN NI ZALIV

»Zračni revolveraši« zvezanih rok nad nebom Bosne in Hercegovine

Piloti so dobili stroge ukaze, da ne smejo prvi pritisniti na sprožilec, prav tako ne smejo odgovoriti na napade protiletalske obrambe

VICENZA - Aviano, Villafranca Veronese in Cervia so imena letališč, s katerih s kronometrsko natančnostjo vzletajo lovci prestrezniki, ki nad bosansko-hercegovski zračnim prostorom preprečujejo prelete in morebitne vojaške akcije srbskega letalstva. Po začasnem zanimanju, ko se je predvsem pred avianskim letališčem dobesedno trlo radovednežev, postaja za ljudi vsa zadeva nezanimiva. To pa ne velja za krajevne upravitelje in turistične delavce obmorskih krajev Romagne, ki so se že zbal za prihodno turistično sezono, saj je vsakomur lahko jasno, da se tuji ne bodo namakali v Jadranu, če bodo nad njihovo glavo leteli vojaški reaktivci. V prihodnjih dneh bomo torej skoraj gotovo pričali protestni manifestaciji, ker so se ljudje zbal, teh poletov, ki ogrožajo turistične prihodke.

Trenutno nihce ne ve, koliko casa bo trajala operacija »Deny Flight«. Dnevno z vseh treh letališč in z ameriške letalonsilke Roosevelt vzleta kakih 50 letal. Američani s F-15 Eagle vzletajo iz Aviana, Nizozemci s F-16 iz Villafrance Veronese in Francozi z mirage 2000 iz Cervie. Levji delež ima seveda 53. ameriška lovška eskadra, ki je v Aviano iz nemškega Bitburga premestila 12 F-15 Eagle. To so klasični lovci prestrezniki, ki so oboroženi z

20-milimetrskim brzo-strelnim topom (z vrtečimi cevmi) in z raketami zrak-zrak Sidewinder in Sparrow. Njihova maksimalna hitrost preseže 2.600 kilometrov na uro, dvigajo pa se 300 metrov v sekundi. Piloti, ki so v glavnem veterani z zavezne vojske, so do skrajnosti zaverovani v svoje sposobnosti, saj imajo za razliko od drugih prave bojne izkušnje. Nad Zalivom so ti »zračni revolveraši« sestrili 11 irskih letal in bi brzkone preizkusili svoje sposobnosti tudi nad Balkanom, če bi se jim ponudila priložnost. Njihovo poveljstvo pa se dobro zaveda, da Balkan ni Zaliv, zato so dobili piloti stroge ukaze, da ne smejo prvi odpreti

ognja. Če bi prestregli kako srbsko letalo, ga morajo z »neoboroženimi« sredstvi prepričati, da spustuje prepoved poleta. Sele ko vse to ne bi zaleglo, imajo pravico seci po orožju, seveda je predvidena samoobramba, a le pred srbskimi letali in ne pred morebitnimi napadi srbske protiletalske obrambe. NATO se nedvomno boji, da bi kak njegov »top gun« prehitro pritisnil na sprožilec in s tem predčasno povzročil incident. Taki ukazi so v krizecnem nasprotju z režimom, ki velja nad obema prepovedanima območjema v Iraku, kjer piloti odgovorijo, ze ko jih zazna radarski snop iraske protiletalske obrambe.

Mirage 2000 iz sklopa 5. lovške eskadre francoskega vojnega letalstva na letališču v Cervii (Telefoto AP)

BIH / DELNO SODELOVANJE MORNARICE

Tudi z Roosevelta

Ameriško mornariško letalstvo je do sedaj le obrobno sodelovalo, kupi raket zrak-zrak in stalni vzleti letal F-15 Tomcat pa dokazujejo izredno budnost na Rooseveltu (AP)

Horoskop

piše
Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4 : Doživljali boste nekatere znake preutrujenosti zaradi dela, saj posvečate izjemno veliko časa in naporov, da bi dosegli zastavljeni cilj, ki prinaša precej denarja.

BIK 21-4/20-5 : Vas sarm in magnetizem privlačita številne poglede, v središču pozornosti pa se vi počutite kot doma. Obdobje je primerno za glaglitev nesporazumov s partnerjem.

DVOJČKA 21-5/21-6 : Ker ste velikokrat prislunili mnenju drugih in potem uspel, tudi tokrat naredite tako, čeprav se vam nasvet zdi nor in preveč drzen.

RAK 22-6/22-7 : Vasa finančna situacija se je bistveno izboljšala in sele sedaj lahko razmisljate o vsem, kar bi si radi privoščili. Pred tem pa se pogovorite s partnerjem.

LEV 23-7/23-8 : Nobenih znakov ni, da boste zboleli, vseeno pa bi morali več misli posvetiti preventivi. Privoščite si torej krajše počitnice, toplice ali kaj podobnega.

DEVICA 24-8/22-9 : Včasih preveč tvegate in zanemarjate vsakršna opozorila in znake, ki vam jih pošilja telo. Skrb za pravilno prehrano bo prej ali slej doletela tudi vas.

TEHTNICA 23-9/22-10 : Imate recept, kako bi s partnerjem preživela nekaj prijetnih dni v miru in daleč od vsakdanjih skrbi. Partner pa ne more tako hitro odmisлити skrbi, ki vaju peče.

SKORPIJON 23-10/22-11 : Obstaja nevarnost, da si boste, samozavestni kot ste, tokrat naprtli le preveč obveznosti, ne da bi pred tem dobro razmislili, kaj le-te vse prinašajo s seboj.

STRELEC 23-11/21-12 : Zaskrbljeni ste, kar postaja očito vsem okoli vas. Poskusite tesno podeliti s prijateljem, morda vam bo njegov zornik kot pomagal prebroditi ta čas.

KOZOROG 22-12/20-1 : Poskusite se izogibati situacijam, kjer boste postavljeni pred dejstvo in boste morali pri priči izbirati. Takšne vrste ultimati niso za vas, zato jih diplomatsko odklonite.

VODNAR 21-1/19-2 : Zamikalo vas bo, da bi tvegali v upanju, da boste tako le izboljšali svojo finančno situacijo. Pametni boste le, v kolikor dvakrat premislite.

RIBI 20-2/20-3 : Vsi izgovori, ki jih navajate, niso dovolj dobri, zato vedite, da se svet ne bo zrušil, v kolikor si privoščite dovolj počitka in spanja. Kdaj ste zadnjič stopili na tehtnico?